

2

ΒΙΒΛΙΟΤΗΚΗ
Α.Σ.Ο. Σ.Ε.
1295
n

BIBLIOTECA
1295
0

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΜΟΥ

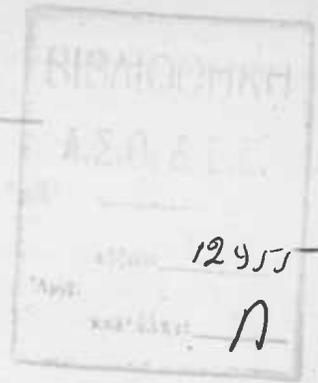
11

ΑΓΓΡΑΦΗ ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΩΣ

Δεφμα παρ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ Δ. ΜΗΤΡΟΥΛΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΥ

Η ΠΤΩΧΕΥΣΙΣ

ΤΗΣ

ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΥ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Α.Σ.Ο.Ε.Ε

Quod manente societate
contractum est, de com-
muni solvendum est.

(Paulus 1. 27 Dig. 17. 2)

ΑΘΗΝΑΙ
1958

Ἐφ' ἑκάστου ἀντιτύπου φέρεται ἡ ὑπογραφή τοῦ γράψαντος

Ολλιβρόπουλος

Ἡ ἔγκρισις διδακτορικῆς διατριβῆς ὑπὸ
τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστη-
μίου Ἀθηνῶν δὲν ὑποδηλοῖ ἀποδοχὴν
τῶν γνωμῶν τοῦ συγγραφέως.

(Νόμος 5343, ἀρθρ. 202, ἐδ. 2)

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἡ μεγάλη ἀνάπτυξις τὴν ὁποίαν ἐμφανίζουν εἰς τὴν ἐποχὴν μας αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ καὶ ἡ τάσις τῶν ἐμπορῶν πρὸς συνεργασίαν διὰ τὴν ἀπὸ κοινοῦ ἀντιμετώπισιν τῶν ἐκ τῆς ἐμπορίας κινδύνων προάγουσι τὴν σπουδαιότητα τῆς ὁμορρυθμῶν ἐταιρείας, εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς ὁποίας καταφεύγουσι συχνὰ οἱ ἐμποροὶ. Ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν προκύπτει ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1945 συνεστήθησαν 460 ὁμόρρυθμοὶ ἐταιρεῖαι, 917 κατὰ τὸ ἔτος 1950, κατὰ τὸ ἔτος δὲ 1955 ἰδρύθησαν 1669 καὶ διελύθησαν 504 ἐταιρεῖαι.

Ἀνάλογον ἀξίησιν ἐμφανίζουν καὶ αἱ πτωχεύσεις τῶν ἐταιρειῶν τούτων. Δώδεκα ὁμόρρυθμοὶ ἐταιρεῖαι ἐκηρύχθησαν εἰς πτώχευσιν κατὰ τὸ ἔτος 1953, 19 κατὰ τὸ 1955, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1956 ἐπτώχευσαν 40 ὁμόρρυθμοὶ ἐταιρεῖαι, ἐνῶ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἐκηρύχθησαν εἰς πτώχευσιν μόνον δύο ἑτερόρρυθμοὶ καὶ ὀκτὼ ἀνώνυμοι.

Τὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν ὡς ἄνω στατιστικῶν στοιχείων ἀφ' ἑνός, ἡ ἔλλειψις ἐπαρκῶν εἰδικῶν διατάξεων ρυθμιζουσῶν τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταιρειῶν ἀφ' ἑτέρου, ἀλλὰ καὶ ἡ μικρὰ νομικὴ ἔρευνα τῆς ὁποίας ἔτυχε παρ' ἡμῖν ὁ θεσμὸς οὗτος, ὑπῆρξαν οἱ λόγοι οἵτινες ὤθησαν ἡμᾶς εἰς τὸ νὰ ἐκλέξωμεν ὡς θέμα τῆς παρουσῆς διατριβῆς τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρυθμῶν ἐταιρείας.

Τὸ ἐνδιαφέρον περὶ τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμῶν ἐταιρείας ἔν τε τῇ θεωρίᾳ καὶ τῇ πράξει τυγχάνει ἰδιαίτερον, ἔνεκα τῆς φύσεως καὶ τῶν ἰδιορρυθμιῶν τῆς πτωχεύσεως ταύτης. Κατὰ τὴν προσφνηγὴν ὁμως εἰς τοὺς γέντικους πτωχευτικὸς κανόνας — ἐλλείπει εἰδικῶν διατάξεων — δυσχέρεια ἀνακύπτουν καὶ πλεῖστα δυσεπίλυτα προβλήματα δημιουργοῦνται. Ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμῶν ἐταιρείας ἐμφανίζει ἰδιορρυθμίαν οὐ μόνον διότι ἡ πτώχευσις ταύτης ἐπιφέρει καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν μελῶν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ πτώχευσις τῶν ἐταίρων ἐπιφέρει τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας. Ἐντεῦθεν ἀνακύπτει σειρά ὄλη προβλημάτων ἀφορῶντων εἰς τὴν τύχην τῆς ἐταιρείας, εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἀτομικῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων, τὴν συγκρότησιν τῶν συνελεύσεων τῶν ἐταιρικῶν καὶ ἀτομικῶν πιστωτῶν τῶν ἐταίρων, εἰς τοὺς τρόπους περατώσεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν πτωχεύσεων

τῶν ἐταίρων, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν μελῶν αὐτῆς.

Ὡς ἐκ τούτου, ἐὰν καταφανῆ διὰ τῆς παρουσίας μελέτης ἢ σοβαρὰ σημασία τοῦ θέσμου τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας καὶ ἐὰν κριθῆ ὡς ἐπιτυχῆς ἢ ἐρμηνεῖα τῶν κειμένων διατάξεων, ὡς καὶ ἡ προσπάθεια τοῦ γράφοντος, ἣτις συνίσταται εἰς τὴν σύνδεσιν τῶν περὶ ἐταιρειῶν διατάξεων μετὰ τῶν κλασικῶν κανόνων τοῦ πτωχευτικοῦ δικαίου μας, θὰ ἔδει νὰ θεωρηθῆ ὡς πληρωθεὶς ὁ κύριος σκοπὸς τῆς μελέτης.

Ἡ προκειμένη ἐργασία ὑπεβλήθη ὡς διατριβὴ ἐπὶ διδακτορία εἰς τὴν Νομικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ ἐνεκρίθη ὑπ' αὐτῆς, εἰσηγουμένου τοῦ σεβαστοῦ μοι Καθηγητοῦ Κυρίου Κων. Ρόκα. Διὰ τὴν εὐμενῆ κρίσιν των αἰσθάνομαι βαθεῖαν τὴν ὑποχρέωσιν ὅπως εὐχαριστήσω τὸν τε Εἰσηγητὴν καὶ τὴν Σχολήν.

Ἀθῆναι, Δεκέμβριος 1957

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ἀναστασιάδης Ἡλίας: Ἑλληνικὸν Ἐμπορικὸν Δίκαιον, τόμοι Α' 1949, Γ' 1938.
- Angeloni Vittorio: Il fallimento della società commerciale trasformata. Εἰς Riv. Dir. Comm. 1931, I, 424 ἑπ.
- Arthuys F.: Traité des Sociétés Commerciales. Commentaire de la Faillite, τόμ. Β', 3η ἔκδ. 1917.
- Azzolina Umberto: Il fallimento e le altre procedure concorsuali, 1953.
- Blumenstein Ernst: Handbuch des schweizerischen Schuldbetreibungsrechts, Bern, 1955.
- Böhle — Stamschräder: Konkursordnung, 1955.
- Bonelli G. (—Andrioli): Del Fallimento, Milano, τόμ. Γ' 1939.
- Braesco Jean: Les caractères généraux de la société dite «Partnership» en Angleterre et aux États—Unis d'Amérique, 1953.
- Brunetti Antonio: Diritto Fallimentare Italiano, 1932.
- Bush — Esler — Lobe: Das bürgerliches Gesetzbuch, τόμ. II, 1929.
- Candian A.: Società trasformata e fallimento dei soci. Ἐν Riv. Dir. Comm. 1935, I, 518 ἑπ.
- » » : Il Processo di Fallimento, 1939.
- Cangini Tito: Il voto dei parenti e degli affini nel concordato (i limiti della norma di esclusione). Εἰς Riv. Dir. Comm. 1932, II, 173—200.
- Chance E. — French P.: Principles of Mercantile Law, τόμ. II, 1951.
- Charley del Marmol: La faillite en droit englosaxon, 1936.
- Cortellese V.: La possibilità di fallimento delle società commerciali dopo la chiusura della liquidazione. Εἰς Ἐπιθεώρησιν «Ἰὸν Δίκαιον», 1931, I, 393 ἑπ.
- Cosack Konrad: Lehrbuch des Handelsrechts, 1930.
- Dalmartello Arth.: L'esclusione dei soci delle società commerciali, 1939.
- Desiry Robert: Droit Civil et Sociétés Commerciales, Paris, 1929.
- Δρακόπουλος Ἀλέξ.: Ἡ νομικὴ προσωπικότης τῶν προσωπικῶν ἑταιρειῶν, Ἀθήναι, 1941.
- Δυοβουνιώτης Γ.: Σύστημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου, τόμοι II, 1935.
- Eliachevitch — Tager — Nolbe: Traité de droit civil et Commercial des Soviets, τόμ. II, Paris, 1930.

- Escarra J. — Rault J.: Les Sociétés Commerciales, τόμ. Α', 1950.
- Ζέπος Παν.: 'Ενοχικόν Δίκαιον. Β' Ειδικόν Μέρος, 1950.
- Fichter Oswin: Kommentar zum konkursrecht, 1955.
- Fick Adolf: Der konkurs der kollektivgesellschaft, 1889.
- Finocchiaro G.: Studio intorno alle società di commercio in liquidazione. Εἰς 'Επιθεώρησιν «Il Diritto Commerciale», 1917, σελ. 393 ἔπ.
- Fredericq Louis: Traité de Droit Commercial Belge, τόμ. 3ος, 1949.
- Fritzsche Hans: Schuldbetreibung Konkurs und Sanierung nach schweizerischen Recht, τόμ. 2, Zürich 1954.
- Gierke Julius: Handelsrecht und Schiffahrtsrecht, 1935.
- Gordon N. (—P. Dufour): Système de Droit Commercial des Soviets, Paris, 1935.
- Grassini Umberto: Del «ritiro» dal commercio di società irregolari e fallimento degli eredi del socio à responsabilità illimitata. Εἰς 'Επιθεώρησιν «Il Diritto Fallimentare», 1937, I, 157 ἔπ.
- Hamel J. — Lagard G.: Traité de Droit Commercial, 1954.
- Hardy G. L.: The law and Practice of Bankruptcy, 1927.
- Hémarid Joseph: Théorie et pratique de nullités des sociétés de fait, Paris, 1926.
- Jaeger Ern.: Kommentar zur Konkursordnung, Leipzig, 1936.
- Καραβᾶς Κων.: 'Εμπορικόν Δίκαιον, τόμ. Α' 1947, Β' 1952.
» » : Στοιχεῖα Πτωχευτικοῦ Δικαίου (Παραδόσεις), τεύχος Α' 1949.
- Καυκᾶς Κων.: 'Ενοχικόν δίκαιον, τόμ. Β', 1956.
- Kohler J.: Lehrbuch des Konkursrechts, 1891.
- Lacour — Bouteron: Précis de Droit Commercial, 1925.
- Lyon — Caen et Renault (—And. Amiaud): Traité de Droit Commercial, τόμ. 8ος, 1936.
- Mentzel Franz: Kommentar zum Konkursordnung, 1937.
- Meyer K. — Bleyer J.: Die Konkursordnung für das Deutsche Reich, Berlin, 1921.
- Montel Albert: Revoca del fallimento sociale e fallimento dei soci illimitatamente responsabili. 'Εν Riv. Dir. Comm. 1936, I, 503 ἔπ.
- Müller R. — Erzbach: Deutsches Handelsrecht, 1928.
- Navarrini Umb.: Trattato di Diritto Fallimentare, τόμ. 2, 1935.
- Nisio Saverio: Appunti sulla così detta «estensione» del fallimento al socio di fatto del fallito. 'Εν Riv. Dir. Comm. 1937, I, 433 ἔπ.
- Παμπούκης Κων.: 'Ανώμαλοι λόγω μη δημοσιεύσεως ὁμόρρυθμοι καὶ ἑτερόρρυθμοι ἔμπορικά ἐταιρεῖαι, 1957.
- Πάτρας Ν.: 'Η πτωχευτικὴ ἀποκατάστασις, 'Αθήναι, 1946.
- Percerou — Desserteaux: Des Faillites et Banqueroutes et des Liquidations Judiciaires, τόμ. Γ' 1938.

- Πέρδικας Παν.: 'Η άνωνυμος έταιρεία και ή πτώχευσις αΰτης, 1927.
» » : 'Εγχειρίδιον 'Εμπορικοῦ Δικαίου, Α' 1952.
- Pic Paul: Des Sociétés Commerciales, Paris, 1925.
- Pollock Fr.: A digest of the law of partnership, 1930.
- Ράλλης Γ.: 'Ερμηνεία τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Εμπορικοῦ Δικαίου, τόμ. 3ος, 1880.
- Ramella Ag.: Trattato del Fallimento, τόμ. II, Milano, 1915.
- Ρεδιάδης Γ.: Περί όμορρύθμου έταιρείας, 'Αθήναι, 1891.
- Ripert G.: Traité Élémentaire de Droit Commercial, 1954.
- Robson George: A Treatise on the law of Bankruptcy, 1894.
- Rocchi Luigi: Fallimento delle Società Commerciali, 1937.
- Ρόκας Κων.: 'Η έμπορική ιδιότης τοῦ όμορρύθμου έταιρου, εις 'Εφημ. 'Ελλήνων Νομικῶν, 1942, σελ. 49 έπ.
- » » : Πτώχευσις προσωπικῆς έμπορικῆς έταιρείας μετὰ τόν θάνατον τοῦ όμορρύθμου έταιρου, Θέμις, 1945, σελ. 86 έπ.
- » » : 'Η κήρυξις τῆς πτωχεύσεως μετὰ τόν θάνατον τοῦ όφειλέτου έμπόρου, 'Αθήναι, 1945.
- » » : 'Ο Πτωχευτικός Συμβιβασμός, 'Αθήναι, 1955.
- » » : Πτωχευτικόν Δίκαιον, τεύχη Α' και Β' 1956, 1957.
- » » : Παῦσις τῶν πληρωμῶν και άναστολή τῶν πληρωμῶν. Εις 'Εφ. 'Ελλήνων Νομικῶν, 1956, σελ. 609 έπ.
- Rousseau Rad.: Des Sociétés Commerciales, τόμ. 2, 1906.
- Safa P.: La faillite en droit international privé, 1953.
- Schlegelberger — Gessler: Kommentar zum Handelsgesetzbuch, τόμ. Β' 1955.
- Seuffert Lothar: Deutsches Konkursprozessrecht, 1899.
- Siegnart Alfr.: Kommentar zum schweizerischen Zivilgesetzbuch, τόμ. V. Das Obligationenrecht, Zürich, 1938.
- Σπηλιόπουλος Κυρ.: Στοιχεία 'Εμπορικοῦ Δικαίου, 1956.
- Staub's: Kommentar zum Handelsgesetzbuch, Α' 1926.
- Strahan J. — Oldhan N.: The law of partnership, London, 1927.
- Thaller E. — Percerou J.: Traité Élémentaire de Droit Commercial, 1925.
- Τσαγκαρις 'Ηλίας: 'Εμπορικός Νόμος και ειδικοί έμπορικοί νόμοι, 1955.
- Τσιριντάνης 'Αλέξανδρος: Στοιχεία 'Εμπορικοῦ Δικαίου, 1952, 1955,
» » : Μελέται 'Εμπορικοῦ Δικαίου. Α' 1949.
- Undervill Arth.: Principles of the law of Partnership, 1919.
- Vtali Giovanni: Coobbligati e fideiussori nel fallimento. 'Εν Riv. Dir. Comm. 1936, I, σελ. 393 έπ.
- » » : Sul concordato fallimentare delle società commerciali. 'Εν Riv. Dir. Comm. 1937, I, 601 έπ.
- Weipert Otto: Kommentar zum Handelsgesetzbuch, τόμ. Β' 1950.

ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΑΙ

AK	=	Ἄστικὸς Κώδιξ
AID	=	Ἀρχεῖον Ἰδιωτικοῦ Δικαίου
ΑΠ	=	Ἄρειος Πάγος
BA	=	Bankruptcy Act.
BGB	=	Bürgerliches Gesetzbuch
CJS	=	Corpus Juris Secundum
DH	=	Dalloz Hebdomadaire de Jurisprudence
Δικ/νη	=	Δικαιοσύνη
DP	=	Dalloz, Recueil périodique et critique de Jurisprudence
EA	=	Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν
EEΔ	=	Ἐπιθεώρησις Ἐμπορικοῦ Δικαίου
EEN	=	Ἐφημερίς Ἑλλήνων Νομικῶν
Ἐμπ.Ν.	=	Ἐμπορικὸς Νόμος
HGB	=	Handelsgesetzbuch
Θ. καὶ Θέμ.	=	Θέμις
KO	=	Konkursordnung
NΔ	=	Νέον Δίκαιον
ΝοΒ	=	Νομικὸν Βῆμα
ΠΔ	=	Πολιτικὴ Δικονομία
RDC	=	Rivista di Diritto Commerciale
RF	=	Rivista «Il Diritto Fallimentare e delle So- cietà Commerciali»
S	=	Sirey, Recueil général des lois et des arrêts
ZHR	=	Zeitschrift für das gesamte Handelsrecht und Konkursrecht

Αἱ διὰ τοῦ ὀνόματος μόνον τοῦ συγγραφέως σημειούμεναι παραπομπαὶ ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν σελίδι 9 ἔπ. μνημονεύόμενα ἔργα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1.	*Έννοια και είδη τῶν ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν.	σελ.	17
§ 2.	Ἐκκαθάρισις εἰς περίπτωσιν λύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας	»	19
§ 3.	Διαφοραὶ μεταξὺ τῆς ἐκκαθάρισεως καὶ τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας.	»	23
§ 4.	Ἡ ρύθμισις τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας	»	27
	I. Ἡ ρύθμισις τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας.	»	27
	II. Ἡ ρύθμισις τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας	»	27
	1. Γερμανικὸν δίκαιον	»	28
	2. Ἰταλικὸν δίκαιον	»	32
	3. Ἑλβετικὸν δίκαιον	»	37
	4. Ἀγγλικὸν δίκαιον	»	39
	5. Γαλλικόν, βελγικὸν καὶ ἡμέτερον δίκαιον	»	41

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΙ ΠΡΟ-ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

§ 5.	Γενικαὶ παρατηρήσεις	»	45
§ 6.	A' Ἡ νομικὴ προσωπικότης.	»	47
§ 7.	Ἡ πτώχευσις τῆς λυθείσης καὶ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν ἐταιρείας	»	50
	I. Ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθάρισεως	»	50
	II. Ἡ πτώχευσις τῆς «ἐταιρείας» μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐκκαθάρισεως	»	54
§ 8.	Ἡ πτώχευσις τῶν ἀνωμάλων ἢ ἀκύρων ἐταιρειῶν	»	58
	I. Ἀνώμαλοι ἐταιρεῖαι (τυπικὴ ἀκυρότης)	»	59
	II. Ἄκυροι ἐταιρεῖαι (οὐσιαστικὴ ἀκυρότης)	»	64
§ 9.	Ἡ πτώχευσις τῆς μετασηματισθείσης ἐταιρείας	»	68
§ 10.	B' Ἡ ἐμπορικὴ ιδιότης τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ταύτης	»	72
§ 11.	Γ' Ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν	»	76

§ 12. Δ' Ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις	σελ.	82
I. Ἀρμόδιον δικαστήριον	»	82
II. Ἡ ἔννοια τῆς ἔδρας τῆς ἑταιρείας καὶ ὁ καθορισμὸς ταύτης	»	82
III. Ἡ ἔδρα τῶν ἀνωμάλων ἑταιρειῶν	»	86
IV. Ἀρμοδιότης διὰ τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἑταίρων	»	86
V. Στοιχεῖα τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως	»	87
VI. Ἡ δημοσιότης τῆς πτωχεύσεως	»	89
§ 13. Πῶς προκαλεῖται ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας	»	90
§ 14. Ἡ πτωχευτικὴ ἀνακοπὴ	»	95
§ 15. Ἡ ἀνάκλησις τῆς πτωχεύσεως	»	98

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

Αἱ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

§ 16. Γενικαὶ παρατηρήσεις	»	101
§ 17. Ἀποτελέσματα τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας	»	103
I. Αἱ συνέπειαι τῆς πτωχεύσεως ὡς πρὸς τὴν ἑταιρείαν	»	103
II. Ἡ συμπτώχευσις τῶν ἑταίρων	»	108
III. Συμπτώχευσις ἀποκλεισθέντος, θανόντος, νέου ἑταίρου.	»	113
§ 18. Ἀποτελέσματα ἐκ τῆς συμπτώχεύσεως τῶν ἑταίρων	»	118
§ 19. Ἀποτελέσματα τῆς πτωχεύσεως ἔναντι τῶν τρίτων	»	122

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Ἡ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΩΣ

§ 20. Γενικαὶ παρατηρήσεις	»	125
§ 21. Ὑποκείμενα καὶ ὄργανα τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας	»	126
I. Τὰ ὑποκείμενα τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας	»	126
II. Ὁ εἰσηγητὴς δικαστὴς	»	128
III. Ὁ σύνδικος τῆς πτωχεύσεως	»	129
IV. Αἱ συνελεύσεις τῶν πιστωτῶν	»	131
V. Ἡ συγκρότησις τῶν συνελεύσεων	»	134
§ 22. Ἡ διασφάλισις τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς πτωχεύσεως	»	135
I. Πτωχευτικαὶ περιουσίαι	»	135
II. Ἡ σφράγισις τῶν πτωχευτικῶν περιουσιῶν	»	139
III. Ἀπογραφαί, ἰσολογισμοί, ἐμπορικὰ βιβλία, ἀλληλο-γραφία	»	139
§ 22α. Ἡ παῦσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως	»	

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

§ 23.	Γενικαί παρατηρήσεις	σελ.	145
§ 24.	Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας	»	147
	I. Ἡ νομιμότης τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας	»	147
	II. Προϋποθέσεις. Κωλύματα	»	148
	III. Ἡ συμβιβαστικὴ πρότασις	»	149
	IV. Σύγκλησις καὶ συγκρότησις τῆς συμβιβαστικῆς συνελεύσεως τῶν πιστωτῶν. Ἀποδοχὴ προτάσεων	»	151
	V. Ἐπικύρωσις. Ἀνακοπὴ	»	154
	VI. Συμβιβασμὸς λυθείσης ἀνωμάλου καὶ ἀκύρου ἐταιρείας	»	155
	VII. Ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας	»	156
§ 25.	Ὁ συμβιβασμὸς τῶν ἐταίρων	»	157
	I. Ἡ μὴ ἐπέκτασις τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας εἰς τοὺς ἐταίρους	»	157
	II. Κατάρτισις καὶ ἐπικύρωσις τοῦ συμβιβασμοῦ	»	160
	III. Ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου	»	162
§ 26.	Ἰδιόρρυθμα ἀποτελέσματα ἐκ τῶν διαφόρων τρόπων περ- τώσεως τῆς πτωχεύσεως	»	163
	I. Διάφοροι τρόποι περτώσεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων	»	163
	II. Λύσις τῆς πτωχεύσεως διὰ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων	»	163
	III. Περάτωσις τῆς πτωχεύσεως διὰ συμβιβασμοῦ τῆς ἐται- ρείας καὶ ἐνώσεως τῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων	»	165
	IV. Λύσις τῆς πτωχεύσεως διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν πιστω- τῶν τῆς ἐταιρείας καὶ διὰ συμβιβασμοῦ τῶν ἐταίρων	»	167
	V. Περάτωσις τῆς πτωχεύσεως διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν πιστωτῶν	»	169
§ 27.	Ἐπὶ παραχωρήσει συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας	»	169
§ 28.	Ἐνωσις τῶν πιστωτῶν	»	171

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων

§ 29.	Γενικαί παρατηρήσεις	»	177
§ 30.	Ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας	»	179
§ 31.	Ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἐταίρων	»	183
	ΠΙΝΑΞ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ	»	191
	ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ	»	195

Δ Ι Ο Ρ Θ Ω Τ Ε Α

Σελίς	28	σημ. 3	ἀντι	onkursrecht	γράφε	Konkursrecht
»	39	σημ. 35	»	St a h a n	»	Str a h a n
»	47	στ. κειμ. 1	»	§ 6	»	§ 6 Α'
»	63	στ. κειμ. 26	»	0	»	10
»	64	σημ. 11	»	ζυγόνυμοι	»	ἀνώμαλοι
»	82	σημ. 2	»	Λ ε ι β α δ ᾶ ς	»	Λ ι β α δ ᾶ ς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. Έννοια και είδη τῶν ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν

I. Ὁ ὅρος «ἐταιρεία» προσήκει εἰς δύο διαφόρους ἐννοίας. Οὗτος σημαίνει ἐν πρώτοις, κατὰ τὸν διδόμενον ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 741 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ὄρισμόν, τὴν σύμβασιν, διὰ τῆς ὁποίας δύο ἢ πλείονα πρόσωπα ὑποχρεοῦνται ἀμοιβαίως εἰς τὴν διὰ κοινῶν εἰσφορῶν ἐπιδίωξιν κοινοῦ σκοποῦ καὶ ἰδίως οικονομικοῦ.

Ἡ σύμβασις αὕτη δίδει ζωὴν εἰς ἓν νομικὸν πρόσωπον (ὅταν ὁ νόμος ὀρίζῃ τοῦτο), τὸ ὁποῖον ἐπίσης καλεῖται «ἐταιρεία», καὶ ὅπερ εἶναι διάφορον τῶν προσώπων τῶν συμβαλλομένων ἐταίρων, διότι ἀπὸ τῆς γενέσεώς του ἔχει αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον ὕπαρξιν ἀπὸ τὰ φυσικὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν βᾶσιν τῆς δημιουργίας του.

Διὰ τοῦ ὅρου «ἐταιρεία» ἐννοοῦμεν συγχρόνως τὴν σύμβασιν καὶ τὸ νομικὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη ἐξ αὐτῆς τῆς συμβάσεως, ὡς ἂν ὁ νόμος ἀναγνωρίζῃ τὴν νομικὴν προσωπικότητα.

II. Ἡ διάκρισις μεταξὺ ἀστικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν βασίζεται κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν φύσιν τῆς ἐταιρικῆς δραστηριότητος. Αἱ ἐταιρεῖαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς σκοπὸν τὴν ἄσκησιν ἀντικειμενικῶς ἐμπορικῶν πράξεων, τῶν ἀναφερομένων ὑπὸ τῶν ἄρθρων 2 καὶ 3 τοῦ Βασ. Διατάγματος περὶ τῆς ἀρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων τῆς 2/14 Μαΐου 1835, εἶναι ἐμπορικαὶ ἐταιρεῖαι. Ἀστικαὶ εἶναι αἱ ἐταιρεῖαι αἱ ὁποῖαι ἔχουν ὡς σκοπὸν τὴν διενέργειαν ἀστικῶν πράξεων.

Ὁ νομοθέτης ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ του ὅπως προστατεύῃ τὴν ἐμπορικὴν πίστιν, ἐπεξέτεινε τὸ πεδίον τῆς ἐμπορικότητος. Διὰ τοῦ νόμου 2190/1920 «περὶ ἀνωνύμων ἐταιρειῶν» χαρακτηρίζει ὡς ἐμπορικὰς τὰς ἐταιρείας, αἱ ὁποῖαι υἱοθετοῦν τὸν τύπον τῆς ἀνωνύμου ἐταιρείας, οἷοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ σκοπὸς αὐτῶν εἴτε ἀποβλέπει ἢ ἐταιρεία εἰς τὴν ἄσκησιν ἐμπορικῶν πράξεων εἴτε εἰς τὴν διενέργειαν ἀστικῶν τοιούτων. Τοῦτ' αὐτὸ συμβαίνει μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου 3190/1955 εἰσαχθεῖσαν παρ' ἡμῖν ἐταιρείαν περιορισμένης εὐθύνης, ὡς καὶ μὲ τὸν συνεταρισμόν, ὅστις ἀποκτᾷ ἐμπορικὴν ἰδιό-

τητα επί τη βάσει τοῦ αὐτοῦ τυπικοῦ κριτηρίου (ἄρθρον 12 τοῦ νόμου 602/1915)¹.

Κατὰ ταῦτα ὁ νομοθέτης καθιεροῖ, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐμπορικότητα τῶν ἐταιρειῶν τόσον τὸ οὐσιαστικόν, ὅσον καὶ τὸ τυπικόν κριτήριον.

Σημαντικὴ εἶναι ἡ διάκρισις τῶν ἐταιρειῶν εἰς ἐμπορικὰς καὶ ἀστικὰς. Ἐπὶ τῶν ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν ἐφαρμόζεται ἡ ἐμπορικὴ νομοθεσία. Αἱ ἐταιρεῖαι αὗται ὑπόκεινται εἰς τὰς αὐτὰς κατὰ κανόνον ἀποχρεώσεις, εἰς ἃς καὶ τὰ φυσικὰ πρόσωπα ἔμποροι, κηρύσσονται δὲ εἰς πτώχευσιν, ἔφ' ὅσον ἔχουν νομικὴν προσωπικότητα.

III. Ἡ διάκρισις τῶν ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν εἰς προσωπικὰς καὶ κεφαλαιουχικὰς δὲν θεμελιούται ἐπὶ τοῦ ἐπιδιωκομένου ὑπὸ τῆς ἐταιρείας σκοποῦ, οὐδὲ προκύπτει ἐκ τοῦ τύπου τὸν ὁποῖον αὕτη περιεβλήθη.

1. Τὸ πρόσωπον τοῦ ἐταίρου εἶναι τὸ στοιχεῖον ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐδρευοῦται ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν πιστωτῶν τῶν προσωπικῶν ἐταιρειῶν. Αἱ ἐταιρεῖαι αὗται συνιστῶνται καὶ λειτουργοῦν *intuitu personae*. Εἰς τὴν κατ' ἐξοχὴν προσωπικὴν ἐταιρείαν — τὴν ὁμόρρυθμον — οἱ ἐταῖροι εὐθύνονται εἰς ὀλόκληρον δι' ὅλης τῆς περιουσίας των ἔναντι τῶν ἐταιρικῶν δανειστῶν. Κατὰ τὴν ἴδρυσιν τῆς ἐταιρείας ταύτης λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν αἱ προσωπικαὶ ἱκανότητες, καὶ κατὰ δεύτερον λόγον αἱ περιουσιακαὶ δυνατότητες (εἰσφοραὶ) τῶν ἐταίρων. Εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν δανειστῶν ταύτης προέχουσαν θέσιν κατέχει ἡ προσωπικότης τῶν ἐταίρων. Τὸ κεφάλαιον τῆς προσωπικῆς ἐταιρείας εἶναι συνήθως δευτερευούσης σημασίας. Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἐταιρείας δὲν ἀποτελεῖ ἐπαρκῆ ἐγγύησιν διὰ τὸ τυχὸν παθητικὸν ταύτης. Ἡ προσωπικὴ πίστις τῶν ἐταίρων αὐξάνει τὴν ἐμπορικὴν πίστιν τῆς ἐταιρείας λόγω τῆς ἀπεριορίστου καὶ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνης, ἣτις βαρύνει ἕκαστον ἐταῖρον. Ἡ προέχουσα θέσις τῆς προσωπικότητος τῶν ἐταίρων διαφαίνεται οὐ μόνον ἐκ τοῦ ἀμεταβιβάστου τῆς ἐταιρικῆς μερίδος, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν λόγων λύσεως τῆς ἐταιρείας, ἣτις, ὡς γνωστόν, ἐπέρχεται διὰ τοῦ θανάτου, τῆς πτωχεύσεως ἢ τῆς ἀνικανότητος ἐνὸς τῶν συνεταίρων.

1. Τσιριντάνης, Στοιχεῖα Ἐμπορικοῦ Δικαίου, Α' 1952, § 32, IV. Ἀναστασιάδης, Ἑλληνικὸν Ἐμπορικὸν Δίκαιον. Α' 1949, § 40α. σελ. 81. Σπηλιόπουλος, Στοιχεῖα Ἐμπορικοῦ Δικαίου, 1956, § 71, σελ. 84. Ὡς πρὸς τὸν συνεταιρισμὸν διαφωνεῖ ὁ Πετιμεζᾶς. Οὗτος παρατηρεῖ ὅτι ἡ διατύπωσις τοῦ ἄρθρου 12 τοῦ νόμου 602/15 «περὶ συνεταιρισμῶν» εἶναι διάφορος ἀπὸ τὴν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου 2190/1920 «περὶ ἀνώνυμων ἐταιρειῶν». Βλ. τομ. Α 1929, σελ. 170—171.

Ἐτέρου τὰ δικαιώματα τῶν ἐταίρων προσωπικῆς ἐταιρείας, ὡς ἡ ἐνεργὸς συμμετοχὴ εἰς τὰ ἐταιρικά ἔργα, τὸ δικαίωμα ἐλέγχου, ἢ συμμετοχὴ εἰς τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐταιρικῶν ὑποθέσεων, τὸ δικαίωμα συμμετοχῆς εἰς τὴν ἐκπροσώπησιν τῆς ἐταιρείας τονίζουσι ἰδιαίτερος τὸν ἰσχυρὸν δεσμὸν τῶν προσώπων τῶν ἐταίρων μετὰ τῆς ἐταιρείας.

2. Ἀντιθέτως εἰς τὰς κεφαλαιουχικὰς ἐταιρείας τὸ προσωπικὸν στοιχεῖον ἐλλεῖπει ὀλοσχερῶς. Τὸ ἐνεργητικὸν τῶν ἐταιρειῶν τούτων ἀποτελεῖ τὸν μόνον οὐσιαστικὸν παράγοντα πίστεως. Κατὰ δὲ τὴν σύστασιν τῶν κεφαλαιουχικῶν ἐταιρειῶν δὲν λαμβάνεται ὑπὸ ὄψιν ἡ προσωπικότης τῶν ἐταίρων, ἀλλ' ἐξετάζεται μόνον τὸ ποσὸν τῶν εἰσφορῶν. Εἶναι δυνατόν τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα προβαίνουν εἰς τὴν κάλυψιν καὶ τὴν καταβολὴν τοῦ κεφαλαίου νὰ μὴ γνωρίζωνται πολλάκις μετὰ τῶν, ὑπερ συμβαίνει ἐπὶ τῆς διὰ δημοσίας ἐγγραφῆς καλύψεως τοῦ κεφαλαίου, ἐφ' ὅσον δεχθῶμεν ὡς νόμῳ δυνατὴν τὴν διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἵδρυσιν τῆς ἀνωνύμου ἐταιρείας².

Εἰς τὰς ἐταιρείας ταύτας δὲν ζητεῖται ἀπὸ τοὺς συμβαλλομένους ἡ παροχὴ προσωπικῆς ἐργασίας, ἀλλ' ἡ καταβολὴ κεφαλαίου τινός. Ἡ προσωπικότης τοῦ συνεργαζομένου δὲν ὑπολογίζεται ὡς πρὸς τὴν ἐπίτευξιν τοῦ ἀναλαμβανομένου σκοποῦ εἰς τρόπον, ὥστε δὲν δημιουργεῖται διὰ τὸν συμμετέχοντα ἄλλη ὑποχρέωσις ἐκτὸς τῆς καταβολῆς τῆς εἰσφορᾶς αὐτοῦ οὔτε ὑπόκειται εἰς ἄλλους κινδύνους πλὴν τῶν τῆς ἀπωλείας ταύτης. Ἐτέρου ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῶν κεφαλαιουχικῶν ἐταιρειῶν ἀποτελεῖ καὶ ἡ δυνατότης μεταβιβάσεως εἰς ἄλλον τῆς ἐταιρικῆς ιδιότητος.

3. Ἀμιγῆς προσωπικὴ ἐταιρεία εἶναι ἡ ὁμόρρυθμος. Ἡ ἀνώνυμος ἐταιρεία εἶναι κατ' ἐξοχὴν κεφαλαιουχική. Ἐνδιάμεσον τύπον ἀποτελοῦν ἡ ἀπλή ἐτερόρρυθμος ἐταιρεία, ἢ κατὰ μετοχὰς ἐτερόρρυθμος καὶ ἡ ἐταιρεία περιωρισμένης εὐθύνης.

§ 2. Ἐκκαθάρισις εἰς περιπτώσιν λύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας

1. Ἡ παρέλευσις τοῦ χρόνου διὰ τὸν ὅποιον συνέστη ἡ ἐταιρεία, ἢ πραγματοποίησις τοῦ σκοποῦ ταύτης ἢ ἀντιθέτως ἢ ἐπιγενομένη ἀδυναμία ἐπιτεύξεως αὐτοῦ ἐπιφέρουσι τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας (ἄρθρα 765, 772, Ἀστ. Κώδ.). Ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία λύεται καὶ ἔνεκα λόγων ἀναγομένων εἰς τὸ πρόσωπον ἑνὸς ἐκ τῶν ἐταί-

---

2. Βλ. Τσιριντάνη ν, Στοιχεῖα Ἐμπορικοῦ Δικαίου, Β' § 91 1, 1. Ἀναστασιάδην, Ἑλληνικὸν Ἐμπορικὸν Δίκαιον, Α' 1949, § 108, σελ. 314. Πασιᾶν, Τὸ Δίκαιον τῆς Ἀνωνύμου Ἐταιρείας, 1955, §§ 99 καὶ 101, σελ. 148.

ρων. Ὁ θάνατος, ἡ ἀπαγόρευσις ἢ ἡ π τ ὡ χ ε υ σ ι ς ἑνὸς ἐξ αὐτῶν ἐπάγεται τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας (ἄρθρα 773, 775 Ἀστ. Κώδ.). Ἐπίσης ἡ ἐταιρεία λύεται εἴτε δι' ὁμοφώνου βουλήσεως τῶν ἐταίρων εἴτε διὰ μονομεροῦς καταγγελίας παρ' ἐταίρου τινός (ἄρθρα 766, 767 Ἀστ. Κώδ.).

II. Τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας ἐπακολουθεῖ ἡ ἐκκαθάρισις ταύτης. Τὸ στάδιον τῆς ἐκκαθαρίσεως ὅμως δὲν εἶναι ὑποχρεωτικόν. Δύνανται οἱ συνεταῖροι νὰ τὸ ἀποκλείσουν¹.

Διὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως ἐπιδιώκεται διττὸς σκοπός. Ἡ ρευστοποίηση τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ ἡ ἀπόρριψις τοῦ παθητικοῦ διὰ τῆς ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν ταύτης. Ἡ ἐκκαθάρισις εἶναι κατ' ἐπιτυχῆ ἔκφρασιν «ἡ οἰκονομικὴ ἀποσύνθεσις τῆς ἐταιρείας»². Οἱ ἐταῖροι κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν ἐπιδιώκουν ὅπως τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἐταιρείας ρευστοποιηθῆ ὑπὸ τοὺς καλυτέρους ὄρους. Τὸ αὐτὸ ἐπιθυμοῦν καὶ οἱ πιστωταὶ τῆς ἐταιρείας. Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου τὰ συμφέροντα πιστωτῶν καὶ συνεταίρων συμπέτουν. Διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἡ ἐκκαθάρισις ὡς θεσμὸς δημιουργηθεὶς ἀποκλειστικῶς πρὸς τὸ συμφέρον τῶν ἐταίρων. Διὰ τῆς ἐκκαθαρίσεως πρέπει νὰ κατοχυρωθοῦν καὶ τὰ δικαιώματα τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν.

III. Εἰς τὸν Ἐμπορικὸν Νόμον δὲν ἀνευρίσκομεν διατάξεις περὶ ἐκκαθαρίσεως ἐκτὸς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 64, ἥτις ἀφορᾷ εἰς τὴν παράγραφην τῆς κατὰ τῶν ἐταίρων, μὴ ἐκκαθαριστῶν ἀγωγῆς. Περὶ ἐκκαθαρίσεως προβλέπουν τὰ ἄρθρα 72 ἐπὶ μ. καὶ 77 ἐπὶ μ. τοῦ Ἀστ. Κώδικος.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν τρόπον τῆς προσφυγῆς εἰς τὰ ἄρθρα ταῦτα τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν τῶν ἐχουσῶν νομικὴν προσωπικότητα, ὀρθότερα δεόν νὰ θεωρηθῆ ἡ γνώμη καθ' ἣν αἱ διατάξεις τῶν ἄρθρων 777 ἐπὶ μ. τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ ἐταιρειῶν

---

1. Περὶ τῆς λειτουργίας τῆς ἐκκαθαρίσεως, τοῦ διορισμοῦ τοῦ ἐκκαθαριστοῦ, τῆς ἀνακλήσεως καὶ τῆς παύσεως τούτου, τῶν ἐξουσιῶν αὐτοῦ, τῆς ἀμοιβῆς του, περὶ τοῦ πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ τῆς διανομῆς, βλ. Τ σ ι ρ ι ν τ ἄ ν η ν, Β' § 70. Τ ο ὦ ἰ δ ῖ ο υ, ἐπὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς ἐμπορικῆς ἐταιρείας, εἰς Μελέτας Ἐμπορικοῦ Δικαίου, 1949, σελ. 73 ἐπ. Ἀ ν α σ τ α σ ι ἄ δ η ν, §§ 89 ἐπ. Κ ρ ο κ ι δ ἄ ν, Ἐγχειρίδιον τοῦ Ἐμπορικοῦ Δικαίου, 1926, Α' σ. 232 ἐπ. Ζ έ π ο ν, Ἐνοχικὸν Δίκαιον, Β' Εἰδικὸν Μέρος, σ. 538 ἐπ. Τ σ ἄ γ κ α ρ ι ν, Ἐμπορικὸς Κώδιξ καὶ Εἰδικοί Ἐμπορικοὶ Νόμοι, Α' σελ. 161 ἐπ. E s c a r r a — R a u l t, Les Sociétés Commerciales, 1950, Α' σ. 323 ἐπ. J. von G i e r k e, Handelsrecht und Schifffahrtsrecht, 1955, σ. 213 ἐπ. Ἄρθρα 2275—2283 καὶ 2309—2311 τοῦ ἰταλικῦ Ἀστικοῦ Κώδικος.

2. Τ σ ι ρ ι ν τ ἄ ν η ς, Μελέται, σελ. 72.

έχουσων νομικήν προσωπικότητα, διότι περιέχουν ειδικήν ρύθμισιν ἀντί τῶν γενικῶν διατάξεων διὰ τὴν ἑκκαθάρισιν παντὸς νομικοῦ προσώπου τῶν ἄρθρων 72—76 τοῦ αὐτοῦ Κώδικος³.

IV. 1, Ἡ νομικὴ προσωπικότης τῆς ἑταιρείας ἐξ αὐτοῦ θ ε ἰ ὑφισταμένη καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑκκαθαρίσεως, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἀπαιτεῖται διὰ τὰς ἀνάγκας καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἑκκαθαρίσεως (ἄρθρα 777, 784 Ἀστ. Κώδ.)⁴.

2. Ἀπὸ τὴν νομικὴν ταύτην κατάστασιν τῆς ἐν ἑκκαθαρίσει ἑταιρείας συνάγονται αἱ ἀκόλουθοι συνέπειαι: Οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ δύνανται κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑκκαθαρίσεως, ὡς ἠδύναντο καὶ κατὰ τὸν χρόνον τῆς λειτουργίας τῆς ἑταιρείας, νὰ ἀσκήσουν τὰ δικαιώματά των κατὰ τῆς ἑταιρείας, ἀποκλείοντες τοὺς ἀτομικοὺς πιστωτὰς τῶν ἑταίρων. Ἐξακολουθεῖ δὲ ἡ ἴδια δωσιδικία τῆς ἑταιρείας. Αἱ ἀγωγαὶ τῶν τρίτων ἐγείρονται κατὰ τοῦ ἑκκαθαριστοῦ τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας καὶ οὐχὶ κατὰ τῶν ἑταίρων. Ὁ ἑκκαθαριστὴς θὰ προβῇ εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν ἀπαιτήσεων τῆς ἑταιρείας. Ἡ περιουσία τῆς ἑταιρείας ἐξακολουθεῖ ν' ἀνήκῃ εἰς αὐτήν. Οἱ ἑταῖροι δὲν καθίστανται συγκύριοι. Ὁ θάνατος, ἡ πτώχευσις ἢ ἡ ἀπαγόρευσις ἐνὸς ἑταίρου μετὰ τὴν λύσιν τῆς ἑταιρείας δὲν προκαλεῖ τὴν λύσιν τῆς ἀνατεθείσης εἰς τὸν ἑκκαθαριστὴν ἐντολῆς. Αἱ ἀναληφθεῖσαι ὑποχρεώσεις διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἑκκαθαρίσεως βαρύνουν τὴν ἑταιρείαν καὶ τοὺς ἑταίρους, ὡς ἐὰν αὐταὶ εἶχον ἀναληφθῆ πρὸ τῆς λύσεως τῆς ἑταιρείας. Καὶ ἡ ἐν ἑκκαθαρίσει ἑταιρεία δύναται νὰ κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν⁵.

V. Οἱ ἑκκαθαρισταὶ διορίζονται διὰ τοῦ καταστατικοῦ ἢ ἐκ τῶν ὑστέρων δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῶν ἑταίρων, ὅταν τὸ καταστατικὸν οὐδὲν ὀρίξῃ. Οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ δὲν δύνανται νὰ ζητήσουν τὸν διορισμὸν ἢ τὴν ἀνάκλησιν τοῦ ἑκκαθαριστοῦ οὐδὲ νὰ ἐλέγξουν τὰς πράξεις του. Ὁ ἑκκαθαριστὴς δὲν εἶναι ἐντολοδόχος τῶν πιστωτῶν, ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι οὗτος δὲν δικαιούται νὰ λάβῃ οἶον.

3. Τ σ ι ρ ι ν τ ἄ ν η ς, Β' § 70, I. Ἀντίθετον γνώμην βλ. εἰς Τ σ ἄ γ κ α ρ ι ν ἐνθ' ἄνωτ. Α' σ. 161 ἐνθα καὶ σχετικαὶ παραπομπαί.

4. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 777 ΑΚ διετυπώθη κατὰ τὴν § 730 τοῦ γερμ. ΑΚ ἀποδίδει ὁμως καὶ τὰ ὑπὸ τὸ προῖσχῦσαν δίκαιον, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐμπορικῶν ἑταιρειῶν κρατήσαντα, βλ. Κ ρ ο κ ι ὀ ἄ ν, π. 639, σελ. 235. Τ σ ι ρ ι ν τ ἄ ν η ν, Μελέται, σελ. 75. Τ σ ἄ γ κ α ρ ι ν, σελ. 163. Διατηρεῖται ἡ νομικὴ προσωπικότης, οἰαδήποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ μορφή τῆς λυθείσης ἑταιρείας καὶ οἰοσδήποτε ὁ λόγος λύσεως. Τὴν διατήρησιν τῆς νομικῆς προσωπικότητος παραδέχονται καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι ἑταιρειῶν, βλ. Ε s c a r r a — R a u l t, σελ. 327.

5. Κατωτέρω, § 7.

δήποτε μέτρον κατά τῶν συνεταίρων καὶ ἐπ' ὀνόματι τῶν πιστωτῶν ⁶.

Ἄν λυθῇ ἡ ἐταιρεία συνεπέα τῆς πτωχεύσεως ἐταίρου τινός, ὁ ἐταῖρος οὗτος δὲν δύναται νὰ διορισθῇ ἑκκαθαριστής, διότι εἰς τὴν ἑκκαθάρισιν τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας περιέχεται καὶ ἡ διαχειρίσις τῶν ἰδίων αὐτοῦ συμφερόντων.

VI. Διὰ τῆς λύσεως τῆς ἐταιρείας δὲν καθίστανται ληξιπρόθεσμοι αἱ ἀπαιτήσεις τῶν τρίτων κατὰ τῆς ἐταιρείας. Διὰ τὰ ὑπὸ αἴρεσιν ἢ ὑπὸ προθεσμίαν χρέη ὁ ἑκκαθαριστής ὑποχρεοῦται νὰ παρακρατήσῃ τὸ ἀναλογοῦν ποσὸν μέχρις ἐξόδου τῆς προθεσμίας ἢ αἰρέσεως ⁷. Ἐάν τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπαρκῆ διὰ τὴν πληρωμὴν ὄλων τῶν ἐταιρικῶν δανειστῶν, ὑπεστηρίχθη ὅτι ὁ ἑκκαθαριστής δεόν νὰ τηρήσῃ διὰ πάντας τοὺς δανειστάς τὸ αὐτὸ μέτρον. Ἐάν δὲ δὲν ἐπιτευχθῇ πλήρης ἱκανοποίησις ὄλων τῶν δανειστῶν, καίτοι ὁ ἑκκαθαριστής ἐκάλεσε τοὺς ἐταίρους καὶ ἐζήτησεν ἀπὸ αὐτοῦς τὴν καταβολὴν χρημάτων πέραν τῆς εἰσφορᾶς των, ὑπεστηρίχθη ὅτι ὀφείλει νὰ ζητήσῃ τὴν κήρυξιν τῆς ἐταιρείας εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως ⁸.

VII. 1. Εἰς τὴν ἑκκαθάρισιν δυνατὸν νὰ ἐμφανισθοῦν δύο εἴδη δανειστῶν. Οἱ ὑπάρχοντες ἐταιρικοὶ πιστωταὶ κατὰ τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας καὶ οἱ δανεισταὶ τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις ἐγεννήθησαν μετὰ τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑκκαθαρίσεως. Παρατηρεῖται ὀρθῶς ὅτι οἱ τελευταῖοι οὗτοι δανεισταὶ δὲν ἔχουν προνόμιόν τι ἐπὶ τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας ἐκ μόνου τοῦ λόγου ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις των ἐδημιουργήθησαν ἐκ τῆς δράσεως τοῦ ἑκκαθαριστοῦ. Εἶναι καὶ οὗτοι ἀπλοῖ ἐταιρικοὶ δανεισταὶ καὶ συντρέχουν παρὶ gradu μετὰ τῶν λοιπῶν δανειστῶν τῆς ἐταιρείας.

2. Οἱ ἐταιρικοὶ δανεισταὶ δύνανται νὰ καταδιώξουν τὴν ἐταιρείαν καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑκκαθαρίσεως, διότι δὲν στεροῦνται τῶν ἀτομικῶν καταδιωκτικῶν μέσων ⁹. Ἡ λύσις τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπιφέρει τὴν λύσιν τῶν ἐκκρεμῶν συμβάσεων, τῶν ὁποίων τὴν ἐκπλήρωσιν δύνανται νὰ ἐπιδιώξουν οἱ μετὰ τῆς ἐταιρείας συμβληθέντες. Αὗται ἐκτελοῦνται ὑπὸ τοῦ ἑκκαθαριστοῦ ¹⁰.

6. Ἀ ν α σ τ α σ ι ἄ δ η ς, § 92, σημ. 1. Ἐν Γαλλίᾳ γίνεται δεκτὸν ὅτι ἐξαιρετικῶς εἶναι δυνατὸν ὁ ἑκκαθαριστής νὰ ἐκπροσωπῇ καὶ τοὺς ἐταιρικοὺς πιστωτάς. Τοῦτο θὰ συμβῇ ὅταν οἱ πιστωταὶ θὰ συντρέξουν εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ ἑκκαθαριστοῦ, κατόπιν συμφωνίας μετὰ τῶν ἐταίρων, Escarra — Rault, n. 291, σελ. 342.

7. Ζέπος, ἐνθ' ἄνωτ. 543-4.

8. Ἀ ν α σ τ α σ ι ἄ δ η ς, § 62, σημ. 21. Βλ. καὶ Καυκᾶν, σελ. 171 ἐπ. Κατωτέρω § 13, IV, 1.

9. Κροκιδᾶς, n. 662, σελ. 246.

10. Escarra — Rault, σελ. 325.

3. Κατά την διάρκειαν τῆς νομίμου λειτουργίας τῆς ἐταιρείας καὶ συνεπείᾳ τῆς νομικῆς προσωπικότητος ταύτης οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ ἔχουν διὰ τὴν ἱκανοποίησιν των ἀποκλειστικὸν προνόμιον ἐπὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς ἐταιρείας. Μετὰ τὴν λύσιν καὶ κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν, ἐπειδὴ ἐξακολουθεῖ ἡ νομικὴ προσωπικότης τῆς ἐταιρείας, οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ δὲν φοβοῦνται τὴν συνδρομὴν τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τῶν ἐταίρων¹¹. Ἀλλὰ μέχρι πότε θὰ δύνανται οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ νὰ ἐπικαλοῦνται τὸ προνόμιόν των τοῦτο; Τὸ προνόμιον ἰσχύει, ὑποστηρίζουν, μέχρι τοῦ πέρατος τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐκκαθαρίσεως. Πότε ὁμως περατοῦται ἡ ἐκκαθάρισις; Κατὰ τινὰς ἡ ἐκκαθάρισις θεωρεῖται περατωθεῖσα μετὰ τὴν διανομὴν τοῦ ὑπολοίπου τῆς ἐκκαθαρίσεως μεταξὺ τῶν συνεταίρων. Κατ' ἄλλους δὲν περατοῦται ἡ ἐκκαθάρισις μετὰ τὴν διανομὴν, αὕτη θὰ θεωρηθῇ περατωθεῖσα μόνον ὅταν ἀποσβεσθῇ ὅλον τὸ παθητικὸν τῆς ἐταιρείας. Περί τοῦ θέματος ὁμως τούτου ἀσχολούμεθα ἐκτενῶς κατωτέρω¹².

§ 3. Διαφοραὶ μεταξὺ τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας

I. Ἡ πτώχευσις ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως εἶναι εἶδος ἀναγκαστικῆς ἐκκαθαρίσεως. Ἡ πτωχευτικὴ ἐκκαθάρισις διαφέρει ἀπὸ τὴν ἐκκαθάρισιν ἣτις ἐπακολουθεῖ τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας, καὶ διὰ τοῦτο δὲν δυνάμεθα νὰ ἐπεκτείνωμεν τὰ ἀποτελέσματα τῆς πτωχεύσεως εἰς τὴν ἐκκαθάρισιν οὐδὲ νὰ ἐξομοιώσωμεν τὸν ἐκκαθαριστὴν πρὸς τὸν σύνδικον. Τοῦτο ὁμως δὲν σημαίνει ὅτι, ὅταν κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν ἡ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν ἐταιρεία (κατωτέρω § 7), ἡ κανονικὴ ἐκκαθάρισις θὰ ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς πτωχευτικῆς τοιαύτης. Ἡ ἐκκαθάρισις, ἥτοι ἡ ὑπαρξίς ἐκκαθαριστοῦ, δὲν εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας καὶ τὸν διορισμὸν τοῦ συνδίκου καὶ ἐπομένως, ἂν ἐπισυμβῇ πτώχευσις τῆς ἐν ἐκκαθαρίσει ἐταιρείας, ἡ διαδικασία τῆς κανονικῆς ἐκκαθαρίσεως θὰ ἐξακολουθήσῃ. Αὕτη εἶναι ἡ ὀρθότερα γνώμη, ἡ ὑποστηρίζουσα ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ἐν ἐκκαθαρίσει ἐταιρείας οὐδεμίαν ἀσκεῖ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν ἐξουσιῶν τοῦ ἐκκαθαριστοῦ, ὅστις καὶ μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς

11. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), *Traité de Droit Commercial*, to II, II n. 366 καὶ 403.

12. Κατωτέρω § 7 II. Βλ. καὶ Escarra — Rault, σελ. 354—356, καὶ Τσιριντάνη ν, Μελέται, σελ. 77.

εταιρείας παραμένει και δρᾶ παραλλήλως πρὸς τὸν σύνδικον¹.

II. Σκοπὸς τῆς ἐκκαθαρίσεως, ὡς ἐλέχθη, εἶναι ἡ ρευστοποίησις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ ἡ ἀπόσβεσις τοῦ παθητικοῦ. Τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει καὶ ἡ διαδικασία τῆς πτωχεύσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὁμως προέχει ἡ συλλογικὴ δρᾶσις, ἢ συλλογικὴ ὀργάνωσις τῶν πιστωτῶν, τῆς ὁποίας ἐπιδιώξεις εἶναι ἡ ἐξασφάλισις τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, ἤτοι ἡ ἱκανοποίησις ὄλων τῶν δανειστῶν, κατὰ λόγον τοῦ μεγέθους τῆς ἀπαιτήσεως ἐκάστου, ἐξαιρουμένων τῶν ἐμπραγμάτως ἡσφαλισμένων καὶ τῶν προνομιούχων δανειστῶν.

Περαιτέρω παρατηροῦμεν τὰς ἀκολουθοῦσας διαφορὰς μεταξὺ τῶν δύο τούτων θεσμῶν.

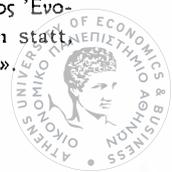
1. Ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν ἀποφάσεως, οἱ πτωχευτικοὶ πιστωταὶ στεροῦνται τοῦ δικαιώματος τῆς ἀσκήσεως τῶν ἀτομικῶν διώξεων ἐναντίον τοῦ πτωχεύσαντος. Ἡ συνέπεια αὕτη καλεῖται ἀ ν α σ τ ο λ ῆ τῶν ἀτομικῶν διώξεων τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν. Οἱ δανεισταὶ οὗτοι ὑποχρεοῦνται νὰ μετάσχουν τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως καὶ νὰ ἀναμείνουν τὴν διανομὴν τοῦ προϊόντος τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας.

Εἰς τὴν ἐπακολουθοῦσαν ὁμως τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας ἐκκαθάρισιν δὲν παρατηρεῖται ἡ συνέπεια αὕτη. Οἱ ἐταιρικοὶ δανεισταὶ δύνανται νὰ ἀσκήσουν τὰς ἀτομικὰς τῶν διώξεις κατὰ τῆς ἐταιρείας συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας.

2. Ἡ ἐκκαθάρισις δὲν καθιστᾷ ἀπαιτητὰς τὰς μὴ ληξιπροθέσμους ἀπαιτήσεις τῶν δανειστῶν τῆς ἐταιρείας, οὔτινες ὑποχρεοῦνται νὰ ἀναμείνουν, ὅπως αἱ ἀπαιτήσεις τῶν καταστοῦν ληξιπρόθεσμοι καὶ ἀπαιτηταί, διὰ νὰ δυνηθοῦν νὰ ἐμφανισθοῦν πρὸς πληρωμὴν.

Ἡ πτώχευσις ὁμως τῆς ἐταιρείας κατὰ τὸ ἄρθρον 535 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου καθιστᾷ ἀπαιτητὰς τὰς μὴ ληξιπροθέσμους ἀπαιτήσεις ἐναντι τῆς ἐταιρείας. Δύνανται συνεπῶς νὰ μετάσχουν τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως καὶ τῶν διανομῶν τοῦ προϊόντος τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς πτωχευτικῆς ἐταιρικῆς περιουσίας καὶ οἱ πιστωταὶ ταύτης, τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις δὲν εἶχον εἰσέτι καταστῆ ληξιπρόθεσμοι καὶ ἀπαιτηταί.

1. Ἀ ν α σ τ α σ ι ἄ δ η ς, Α' § 91, σελ. 16. Κ ρ ο κ ι δ ᾶ ς, § 665. Lyon — Caen et Renault (— Amiaud), τομ. VIII n. 1192 ἐπ. contra, Τ σ ᾶ γ κ α ρ ι ς, καθ' ὄν, μετὰ τὴν πτώχευσιν παύει ἡ ἐξουσία τοῦ ἐκκαθαριστοῦ καὶ παραμένει τὸ λειτούργημα τοῦ συνδίκου, ἐνθ' ἄνωτ. σ. 179. Περὶ τῶν ἐξουσιῶν τοῦ ἐκκαθαριστοῦ βλ. Καυκᾶν, ἄρθρον 778 § 6. Προβλ. § 145 HGB καὶ 582 ἐλβ. Κώδικος Ἐνοχῶν, καθ' ὄ: Nach der Auflösung der Gesellschaft findet die Liquidation statt, sofern nicht... über das Vermögen der Gesellschaft der Konkurs eröffnet ist»

3. Κατά την έκκαθάρισιν είναι δυνατόν να μη τηρηθῆ ἡ κατ' ἴσομοιρίαν ἱκανοποίησις ὄλων τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας. Ἀντιθέτως σκοπὸς τῆς πτωχευτικῆς ἐκκαθαρίσεως δέον νὰ εἶναι ἡ ἱκανοποίησις τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας κατὰ τρόπον ἐξασφαλίζοντα τὴν τήρησιν τῆς ἀρχῆς τῆς ἰσότητος.

4. Οἱ πιστωταὶ τῆς ὁμάδος — ὁμαδικοὶ πιστωταὶ — τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις ἐγεννήθησαν κυρίως ἐκ τῆς δράσεως τοῦ συνδίκου, δὲν ὑπόκεινται εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς ἐπαληθεύσεως. Ἀποτελοῦν ἰδιαιτέραν κατηγορίαν δανειστῶν καὶ προηγούνται ἐν τῇ ἱκανοποιήσει τῶν ἐν τῇ ὁμάδι πιστωτῶν. Τοιαύτη προτίμησις δὲν ἀναγνωρίζεται εἰς τοὺς πιστωτάς, τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις ἐγεννήθησαν ἐξ ἐνεργειῶν τοῦ ἐκκαθαριστοῦ².

5. Ἄμα τῇ κηρύξει τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας σφραγίζονται ἢ τε κινήτῃ καὶ ἀκίνητος περιουσία τῆς ἐταιρείας. Αἱ σφραγίδες τίθενται καὶ ἐπὶ τῆς περιουσίας τῶν συμπτωχούντων ὁμορρυθμῶν ἐταίρων (ἄρθρον 545 Ὑμπ. Ν.). Πάντες ὁμως συμφωνοῦν ὅτι μετὰ τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας δὲν συντρέχει περίπτωσις ἐπιθέσεως σφραγίδων — ἐπειδὴ τοῦτο παρακωλύει τὴν ἐκκαθάρισιν — δέον ὁμως νὰ ἔχη συμφωνηθῆ ἡ ἐκκαθάρισις καὶ νὰ διορισθῆ ὁ ἐκκαθαριστής³.

6. Ὁ ἐκκαθαριστὴς διαφέρει οὐσιωδῶς τοῦ συνδίκου τῆς πτωχεύσεως.

α. Ὁ ἐκκαθαριστὴς εἶναι ἐν τολοδόχος τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἐταιρείας, δὲν ἐκπροσωπεῖ δὲ οὔτε τοὺς ἐταίρους οὔτε τοὺς δανειστάς τῆς ἐταιρείας. Διάφορος εἶναι ἡ θέσις τοῦ συνδίκου. Οὗτος κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην ἐνεργεῖ ὡς νόμιμος ἢ κατ' ἀνάγκην ἀντιπρόσωπος τοῦ πτωχεύσαντος καὶ τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν⁴.

β. Ὁ σύνδικος διορίζεται πάντοτε ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. Ὁ ὀριστικὸς σύνδικος καὶ ὁ σύνδικος τῆς ἐνώσεως διορίζονται ὑπὸ τοῦ πτωχευτικοῦ δικαστηρίου ἐπὶ τῇ ἐκθέσει τοῦ εἰσηγητοῦ καὶ μετὰ γνώμην τῶν πιστωτῶν. Ὁ ἐκκαθαριστής, ὡς γνωστόν, διορίζεται εἴτε διὰ διατάξεως τοῦ καταστατικοῦ εἴτε δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως

---

2. Ἐφ' ὅσον αἱ ἀπαιτήσεις τῶν ἐγεννήθησαν ἐξ ἐνεργειῶν τοῦ ἐκκαθαριστοῦ, ἐντὸς τοῦ σκοποῦ τῆς ἐκκαθαρίσεως, ἀναγνωρίζεται καὶ ἔναντι τούτων ἡ ἐξακολούθησις τῆς νομικῆς προσωπικότητος βλ. καὶ Καυκᾶν, ἀρθρ. 777 § 3. Διαφέρει τὸ ζήτημα ἂν ὁ ἐκκαθαριστὴς εἶχεν ὑπερβῆ τὰς ἐξουσίας του, βλ. διάκρισιν εἰς Escaig — Raulet, σ. 331—332.

3. Ἐὰν ὁμως τοῦτο δὲν συνέβη, οὐδὲν κωλύει τὴν ἐπίθεσιν σφραγίδων, βλ. Κροκιδᾶν, § 694, σελ. 260.

4. βλ. ἐν τούτοις κατωτέρω, § 21, III. Καυκᾶς, § 4 ὑπ' ἄρθρον 778 Α.Κ.

πάντων τῶν ἐταίρων, ἐν περιπτώσει δὲ διαφωνίας διορίζεται παρὰ τοῦ δικαστηρίου τῆ αἰτήσεϊ παντὸς ἐταίρου.

γ. Αἱ ἐξουσίαι τοῦ συνδικου διαφέρουν τῶν ἐξουσιῶν τοῦ ἑκκαθαριστοῦ. Ὁ σύνδικος δὲν δύναται νὰ πληρώσῃ ἑλευθέρως τοὺς πιστωτάς. Πρὸς τοῦτο δέον νὰ παραδώσῃ εἰς τὸν εἰσηγητὴν ἔκθεσιν περὶ τῆς καταστάσεως τῆς πτωχεύσεως καὶ τῶν ὑπαρχόντων χρημάτων, ὃ δὲ εἰσηγητὴς, χρείας καλούσης, διατάσσει νὰ γίνῃ μεταξὺ τῶν πιστωτῶν διανομή, τῆς ὁποίας ὀρίζει τὸ ποσὸν (ἄρθρον 660 Ἐμπ. Ν.). Ἀντιθέτως ὁ ἑκκαθαριστὴς δύναται νὰ πληρώσῃ τοὺς πιστωτάς τῆς ἐταιρείας ἄνευ οὐδεμιᾶς τυπικῆς διαδικασίας.

δ. Κατὰ τὸ ἄρθρον 551 Ἐμπ. Ν δὲν δύναται νὰ διορισθῇ σύνδικος ὁ συγγενὴς ἢ κηδεστὴς τοῦ πτωχεύσαντος μέχρι τοῦ τετάρτου βαθμοῦ. Περιορισμὸς ἐκ τυχόν συγγενείας τοῦ ἑκκαθαριστοῦ πρὸς τὰ πρόσωπα τῶν ἐταίρων δὲν ὑφίσταται διὰ τὸν διορισμὸν τούτου.

ε. Ἐὰν δὲν ἔχη ὀρισθῇ ἑκκαθαριστὴς ὑπὸ τῶν ἐταίρων εἴτε ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, πάντες οἱ ἑταῖροι εἶναι αὐτοδικαίως καὶ ἑκκαθαρισταί. Ὡς σύνδικος ὅμως εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας δὲν δύναται νὰ διορισθῇ εἰς ἐκ τῶν ἐταίρων, ἐπειδὴ οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι συμπτωχεύουν, ὃ δὲ πτωχεύσας ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως, στερεῖται τοῦ δικαιώματος τοῦ ἀσκεῖν τὸ λειτούργημα τοῦ συνδικου (ἄρθρον 1, γ' τοῦ νόμου 635/1937).

στ. Ὁ σύνδικος εἶναι ὑπεύθυνος πρὸς ἀποζημίωσιν ὅτε μὲν ἀπέναντι τοῦ πτωχεύσαντος, ὅτε δὲ ἀπέναντι τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. Διὰ τὴν εὐθύνην τοῦ ἑκκαθαριστοῦ θὰ ἐφαρμοσθῇ ἀναλογικῶς ἢ διάταξις τοῦ ἄρθρου 714 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος περὶ τῆς εὐθύνης αὐτοῦ ὡς ἐντολοδόχου διὰ πᾶν πταῖσμα καὶ συμπληρωματικῶς ἐπὶ τῆς ἑκκαθαρίσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ἣτις ἀποτελεῖ νομικὸν πρόσωπον, ἐφαρμόζεται ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 75 τοῦ αὐτοῦ κώδικος, καθ' ἣν ὁ ἑκκαθαριστὴς εὐθύνεται εἰς ἀποζημίωσιν τῶν δανειστῶν τοῦ νομικοῦ προσώπου διὰ πᾶσαν ἐκ πταίσματος αὐτοῦ παράβασιν τῶν ὑποχρεώσεων του. Συνεπῶς ὁ ἑκκαθαριστὴς εὐθύνεται ὅτε μὲν ἔναντι τῆς ἐταιρείας ὅτε δὲ ἔναντι τῶν ἐταίρων (δι' ὑπέρβασιν ἐξουσιῶν, διὰ λάθη περὶ τὴν διανομὴν) καὶ ἔναντι τῶν πιστωτῶν (ἐξωσυμβατικῆ εὐθύνη) ⁵.

§ 4. Ἡ ρύθμισις τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας

I. Ἡ ρύθμισις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας. Ἡ πρώτη ρύθμισις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας ἀνευρίσκειται εἰς τὴν κωδικοποίησιν τῶν ἐθίμων τῆς πόλεως τῆς Γενούης. Τὸ γαλλικὸν διάταγμα τοῦ 1673 περὶ χερσαίου ἐμπορίου ἀνεγνώρισε τὸν τύπον τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας, ἐθέσπισε τὴν ἔγγραφον σύστασιν ταύτης καὶ τὴν δημοσιότητα, τὴν ἀπεριόριστον καὶ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνην τῶν ἐταίρων, καθώρισε τὸν τρόπον λειτουργίας τῆς ἐταιρείας ταύτης καὶ ἀνεγνώρισε τὸ δικαίωμα συμμετοχῆς ὄλων τῶν ἐταίρων εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν ἐταιρικῶν ὑποθέσεων. Οὕτως ἀνεγνωρίσθη ἐπισημως ὁ τύπος τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας καὶ ἡ ἐπωνυμία ταύτης ὡς *corpus mysticum ex pluribus nominibus conflatum*.

Ἐπισημῶς ὁ γαλλικὸς Ἐμπορικὸς Κώδιξ τοῦ 1807 περιέλαβεν εἰς τὰ ἄρθρα 20—23 ὠρισμένας διατάξεις περὶ ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας (*société en nom collectif*). Ἐκτοτε ὅλαι αἱ νομοθεσίαι τῆς Εὐρώπης υἱοθέτησαν τὸν τύπον τοῦτον τῆς ἐταιρείας. Ὁ Ἰταλικὸς Ἐμπορικὸς Κώδιξ τοῦ 1882 ἐρρυθμίζε τὴν ὁμορρυθμὸν ἐταιρείαν διὰ τῶν ἄρθρων 76—113. Ὁ νέος Ἰταλικὸς Ἀστικὸς Κώδιξ τοῦ 1942 περιέλαβε τὰ ἄρθρα 2291—2312 περὶ ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας (*della società in nome collettivo*). Ὁ γερμανικὸς Ἐμπορικὸς Κώδιξ τοῦ 1897 ρυθμίζει τὴν ὁμορρυθμὸν ἐταιρείαν (*offene Handelsgesellschaft*) διὰ τῶν §§ 105—160. Ὁ ἐλβετικὸς Κώδιξ τῶν Ἐνοχῶν ὀμιλεῖ περὶ ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας (*kollektivgesellschaft*) εἰς τὰ ἄρθρα 552—593. Εἰς τὸ ἀγγλικὸν δίκαιον εἰδικὸς νόμος ὁ *partnership Act*, 1890, ρυθμίζει τὴν ὁμορρυθμὸν ἐταιρείαν (*partnership*)¹.

Παρ' ἡμῖν ἡ ὁμορρυθμὸς ἐταιρεία ἀνεγνωρίσθη νομοθετικῶς διὰ τῶν ἄρθρων 20—23 τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος. Διὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν ἀτελῶν τούτων διατάξεων θὰ προσφύγωμεν κατὰ τὴν ὀρθοτέρα γνώμην πρῶτον εἰς τὰς περὶ νομικῶν προσώπων διατάξεις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθρα 62—77), ἐφ' ὅσον ἡ ἐταιρεία αὕτη ἔχει νομικὴν προσωπικότητα καὶ ἀκολούθως θὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὰς περὶ ἐταιρειῶν διατάξεις τῶν ἄρθρων 741—784 τοῦ αὐτοῦ κώδικος².

II. Ἡ ρύθμισις τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας.—Ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορ-

1. Συγκριτικὸν δίκαιον βλ. εἰς *Escarra — Rault*, n. 23 ἐπ. Περὶ τῆς *société en nom collectif*, σελ. 237 ἐπ. *J. von Gierke*, σ. 182 ἐπ. *Fick*, *Der Konkurs der Kollektivgesellschaft*, 1889, σ. 1—2. *Chance-French*, *Principles of Mercantile Law*, τομ. Β' σελ. 1 ἐπ. *Fredericq*, *Traité de Droit Commercial Belge*, τομ. IV, 1950, σ. 283 ἐπ.

2. Βλ. διαφορὰν ἀντιλήψεων εἰς *Τσάγκαριν*, Α' σελ. 73—74 ἐνθα καὶ σχετικαὶ παραπομπαί.

ρύθμου έταιρείας ήτο άγνωστος εις τόν Μεσαιώνα. 'Ο γαλλικός 'Εμπορικός Κώδιξ έθέσπισε διατάξεις τινάς επί τοϋ θέματος τοϋτου, κατεσπαρμένας έντός των γενικών διατάξεων περί πτωχεύσεως τοϋ τρίτου βιβλίου τοϋ Κώδικος. Νεώτεραι νομοθεσίαι περιέλαβον ειδικάς διατάξεις περί τής πτωχεύσεως τής έταιρείας ταύτης. Κατωτέρω έξετάζομεν έν συνόψει τήν νομοθετικήν ρύθμισιν τής πτωχεύσεως τής όμορρύθμου έταιρείας έν Γερμανία, 'Ιταλία, 'Ελβετία, 'Αγγλία, Βελγίω, Γαλλία καί παρ' ήμίν.

1. Γερμανικόν δίκκιον.

α. 'Η δυνατότης τής λειτουργίας μιās ιδιαιτέρας πτωχευτικής διαδικασίας επί τής περιουσίας τής όμορρύθμου έταιρείας προκύπτει έκ τής περιουσιακής αύτοτελείας της καί έκ τής δυνατότητος ταύτης νά ίκανοποιήση τοϋς έταιρικούς πιστωτάς. 'Ο πτωχευτικός νόμος τής 17 Μαΐου 1897 άνεγνώρισε τήν πτωχευτικήν ίκανότητα τής όμορρύθμου έταιρείας καί έρρύθμισε τήν πτώχευσιν ταύτης δι' ιδιαιτέρων διατάξεων (§§ 209—212 ΚΟ).

β. 'Εν άντιθέσει πρὸς τὰς κεφαλαιουχικάς έταιρείας ή όμόρρυθμος έταιρεία δύναται νά κηρυχθῆ εις πτώχευσιν, όταν εύρίσκηται έν άνικανότητι όπως πληρώση τὰ χρέη της (Zahlungsunfähigkeit). 'Η ύπερχρέωσις (Übershuldung) τής όμορρύθμου έταιρείας δέν αποτελεί λόγον κηρύξεως ταύτης εις πτώχευσιν. 'Η όμόρρυθμος έταιρεία διακρίνεται επίσης από τὰς άστικές έταιρείας (§§ 705—740 γερμ. 'Αστ. Κώδ.), αί όποίαι δέν δύνανται νά κηρυχθοϋν εις πτώχευσιν³.

'Η όμόρρυθμος έταιρεία δύναται νά κηρυχθῆ εις πτώχευσιν καί μετά τήν λύσιν της^{4, 5}. Δύναται δέ νά ζητήση τις τήν κήρυξιν εις πτώχευσιν καί τής άκύρωσ συσταθείσης έταιρείας⁶.

'Η πτώχευσις κηρύσσεται τῇ αίτήρει των έταιρικων πιστωτων, τῇ αίτήρει παντός άπεριορίστως εύθυνομένου έταίρου ή καί τοϋ έκκαθαριστοϋ (§ 210, Abs 1, ΚΟ). Δύναται δέ νά ζητήση τήν κήρυξιν τής πτωχεύσεως τής έταιρείας καί ό άποκλεισθείς τής έκπροσωπή-

3. J a e g e r, Kommentar zur Konkursordnung, τομ. Β' 1936, σελ. 820. K o h l e r, Lehrbuch des Konkursrecht, 1891, σελ. 77 έπ. F i c h t e r, Kommentar zum Konkursrecht, 1955, σελ. 529 έπ. W e i p e r t, έν Kommentar zum Handelsgesetzbuch, τομ. Β' Berlin 1950, σελ. 295.

4. J a e g e r, σελ. 819. F i c h t e r, σελ. 528.

5. W e i p e r t, σελ. 296.

6. B ö h l e — S t a m s c h r ä d e r, Konkursordnung, 1955, σελ. 315. W e i p e r t, § 131. Anm. 23, σελ. 295 in fine.

σεως τῆς ἐταιρείας ἐταῖρος. Δὲν ὑφίσταται ὁμως ὑποχρέωσις τοῦτου πρὸς ὑποβολὴν δηλώσεως ⁷.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας ἀποκλείεται πᾶν ἕτερον εἶδος ἐκκαθαρίσεως καὶ παύει πᾶσα ἐξουσία τοῦ ἐκκαθαριστοῦ. Εἰς τὴν θέσιν τοῦ διαχειριστοῦ ἢ τοῦ ἐκκαθαριστοῦ ὑπείεσέρχεται ὁ σύνδικος ⁸.

γ. Ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας δὲν ἔχει ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων ταύτης. Αἱ προϋποθέσεις τῆς πτωχεύσεως τῶν ἐταίρων δεόν νὰ ἐξάγωνται ἐκ τῆς προσωπικῆς καταστάσεως ἐκάστου, εἶναι δὲ ἀνεξάρτητοι τῶν προϋποθέσεων κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας. Ἡ πτώχευσις περιλαμβάνει ἀποκλειστικῶς τὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρείας, κηρύσσεται δὲ μόνον ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν πιστωτῶν ταύτης ⁹.

Κατὰ τὴν διάταξιν τῆς § 131 τοῦ γερμανικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος ἢ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία λύεται διὰ τῆς κηρύξεως ταύτης εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως. Ἡ παράγραφος αὕτη περιέχει διάταξιν ἀναγκαστικοῦ δικαίου καὶ δὲν δύναται ν' ἀποκλεισθῆ ἢ ἐφαρμογὴ τῆς διὰ ρήτρας τοῦ καταστατικοῦ ἢ δι' ἄλλων συμφωνιῶν. Ἀποτέλεσμα τῆς λύσεως ταύτης εἶναι ὅτι ἡ ἐταιρεία παύει νὰ εἶναι ζῶσα ἐπιχειρήσις, ἐνῶ κατὰ τὰ ἄλλα ἐξακολουθεῖ νὰ ὑφίσταται. Τὴν λύσιν ἐπακολουθεῖ ἐν ἰδιαιτέρον εἶδος ἐκκαθαρίσεως, ἢ πτωχευτικὴ ἐκκαθάρισις, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἐν πρώτοις ἡ ἱκανοποίησις τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν. Ἡ τακτικὴ ἐκκαθάρισις ἀντικαθίσταται διὰ τῆς πτωχευτικῆς ἐκκαθαρίσεως ¹⁰.

Ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία λύεται ἐπίσης, ἐὰν εἷς ἐκ τῶν ἐταίρων ταύτης ἐκηρύχθῃ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως (§ 131, Abs 5 HGB). Καὶ ἡ διάταξις αὕτη εἶναι δημοσίας τάξεως, οἱ δὲ ἐταῖροι δὲν δύνανται νὰ συμφωνήσουν περὶ τῆς συνεχίσεως τῆς ἐταιρείας, χωρὶς ν' ἀποκλεισθῆ ὁ πτωχεύσας ἐταῖρος. Δύνανται ὁμως νὰ ἀποφύγουν τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας, ἐὰν συμφωνήσουν τὴν συνέχισιν ταύτης μεταξύ τῶν λοιπῶν ἐταίρων. Κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν, ἥτις θὰ ἐπα-

7. Schlegelberger — Gessler, in Kommentar zum Handelsgesetzbuch, τομ. Β' 1955, § 144, Anm. 1.

8. Jaeger, σελ. 821, Weipert, σελ. 296 in fine.

9. Jaeger, § 209, Anm. 10. Kohler, σελ. 77. Fichter, σελ. 535, Βλ. καὶ Weipert, σελ. 297, ὅστις ὑποστηρίζει ὅτι λόγῳ τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, οἱ ἐταῖροι ὑφίστανται τὰς ὑπὸ τοῦ πτωχευτικοῦ νόμου προβλεπομένας προσωπικὰς συνεπείας εἰς βᾶρος τοῦ πτωχεύσαντος.

10. Schlegelberger — Gessler, τομ. Β' § 131, Anm. 20. Weipert, § 131, Anm. 23.

κολουθήση τὴν λύσιν τῆς ἑταιρείας, ὁ σύνδικος καταλαμβάνει τὴν θέσιν τοῦ πτωχεύσαντος ἑταίρου¹¹.

δ. Αἱ ὀφειλαὶ τῆς ἑταιρείας ἀποτελοῦν τὸν λόγον τῆς κηρύξεως τῆς εἰς πτώχευσιν. Αἱ ἀπαιτήσεις κατὰ τῶν κατ' ἴδιαν ἑταίρων δὲν δύνανται νὰ δικαιολογήσουν τὴν κήρυξιν τῆς ἑταιρείας εἰς πτώχευσιν. Πτωχευτικοὶ πιστωταὶ εἶναι οἱ ἔχοντες ἀπαιτήσεις κατὰ τῆς ἑταιρείας. Διάκρισις δὲν γίνεται, ἂν αὐταὶ προέρχωνται ἐξ ἐμπορικῆς ἢ ἀσικῆς αἰτίας. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τοῦ ἑταίρου ἀποκλείονται ὀλοσχερῶς¹².

Καὶ ὁ ἑταῖρος δύνата νὰ ἐμφανισθῆ ὡς πιστωτὴς εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας. Αἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ὁμοῦ κατὰ τῆς ἑταιρείας δέον νὰ μὴ ἔχουν ὡς γενεσιουργὸν λόγον τὴν ἑταιρικὴν σχέσιν. Τοιοῦτος περιορισμὸς δὲν ὑφίσταται διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἑταίρου, ὅστις εἶχεν ἀποκλεισθῆ τῆς ἑταιρείας πρὸ τῆς κηρύξεως ταύτης εἰς πτώχευσιν¹³.

Ἡ πτωχευτικὴ περιουσία τῆς ἑταιρείας περιλαμβάνει ὅλα τὰ περιουσιακὰ ἀγαθὰ τὰ ἀνήκοντα εἰς αὐτὴν κατὰ τὸν χρόνον τῆς κηρύξεως τῆς εἰς πτώχευσιν. Εἰς τὴν περιουσίαν τῆς ἑταιρείας ἀνήκουν τόσον αἱ εἰσφοραὶ τῶν ἑταίρων, αἱ ὅποιαὶ περιῆλθον κατὰ κυριότητα εἰς τὴν ἑταιρείαν, ὅσον καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τῆς ἑταιρείας διὰ τὴν καταβολὴν τῶν καθυστερημένων εἰσφορῶν, ἐφ' ὅσον εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν. Εἶναι ἀδιάφορον, ἔαν αἱ μὴπω καταβληθεῖσαι εἰσφοραὶ δὲν εἶναι πλέον ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ τῆς ἑταιρείας¹⁴.

ε. Ἐν Γερμανίᾳ δὲν ἀναγνωρίζεται ἡ εἰς τὰς ἄλλας χώρας κρατοῦσα ἀρχή, ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων ταύτης. Κατὰ τὸ γερμανικὸν δίκαιον ἡ πτώχευσις τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἑταίρου εἶναι ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας καὶ δύνата νὰ κηρυχθῆ μόνον ἐφ' ὅσον συντρέχουν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἑταίρου αἱ ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις. Ἐάν τοῦτο συμβῆ καὶ κηρυχθοῦν εἰς πτώχευσιν καὶ οἱ ὁμορρυθμοὶ ἑταῖροι μετὰ τῆς ἑταιρείας, τότε κατὰ τὴν διάταξιν τῆς § 212 ΚΟ δύνανται οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ νὰ ἐμφανισθοῦν καὶ εἰς τὰς ἀτο-

11. Schlegelberger — Gessler, § 131. Anm. 20. Weipert § 131, Anm. 27. J. von Gierke, § 35.

12. Jaeger, σελ. 824. Fichter, σελ. 531—2. Böhle — Stam-schräder, σελ. 316. Kohler, σελ. 777.

13. Jaeger, σελ. 825. Weipert, σελ. 298—299.

14. Weipert, σελ. 299. Jaeger, σελ. 826.

μικὰς πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων διὰ τὸ μὴ ἱκανοποιηθὲν ἐκ τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας μέρος τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ¹⁵.

στ. Ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας περατοῦται συμφώνως πρὸς τὰς γενικὰς διατάξεις τοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου (§§ 163, 190, 202 καὶ 204 ΚΟ). Εἰδικὴν δὲ διάταξιν περιέλαβεν ὁ Πτωχευτικὸς Νόμος περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας (§ 211 ΚΟ). Κατὰ τὴν παράγραφον ταύτην, ἡ συμβιβαστικὴ πρότασις δέον νὰ γίνῃ κατόπιν ὁμοφώνου γνώμης ὅλων τῶν ὁμορρύθμων ἐταίρων (§ 211, Abs 1 ΚΟ). Ἐὰν ἀνακαλέσῃ τὴν γνώμην του ἔστω καὶ εἰς ἐταῖρος, ἡ πρότασις καθίσταται ἀνενεργὴς. Ὁ ἐγκύρως συναφθεὶς συμβιβασμὸς περιορίζει καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς εὐθύνης τῶν ἐταίρων ἐκτὸς ἀντιθέτου συμφωνίας (§ 211, Abs 2 ΚΟ). Ὁ ὑπὸ τῆς ἐταιρείας καταρτισθεὶς συμβιβασμὸς δὲν ἐπηρεάζει τὴν εὐθύνην τῶν συνοφειλετῶν καὶ ἐγγυητῶν. Ὁ ἀποχωρήσας ἢ ἀποκλεισθεὶς ἐταῖρος δὲν ὠφελεῖται ἐκ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας ¹⁶.

Ἐὰν ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας περατωθῇ διὰ συμβιβασμοῦ, διὰ τοῦ αὐτοῦ δὲ τρόπου περατωθῇ καὶ ἡ πτώχευσις ἑνὸς τῶν ἐταίρων, τότε αἱ ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ ἐταίρου τούτου θὰ ὑποστοῦν διπλὴν μείωσιν ¹⁷.

Ὅταν ἡ πτώχευσις περατωθῇ διὰ συμβιβασμοῦ, ὁρίζει ἡ § 144 HGB, δύνανται οἱ ἐταῖροι νὰ συμφωνήσουν περὶ τῆς συνεχίσεως τῆς ἐταιρείας (Abs 1). Οἱ ἐρμηνευταὶ δέχονται ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὅτι δύνανται νὰ συμφωνηθῇ ἡ συνέχισις τῆς ἐταιρείας, οἴσοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ λόγος περατώσεως τῆς πτωχεύσεως ¹⁸. Ἐὰν μετὰ τὸ πέρασ τῆς πτωχεύσεως δὲν ἀποφασισθῇ ἡ συνέχισις τῆς ἐταιρείας, θὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐκκαθάρισις ταύτης. Ἡ ἀπόφασις περὶ συνεχίσεως τῆς ἐταιρείας θὰ ληφθῇ συμφώνως πρὸς τὴν διάταξιν τῆς § 119 τοῦ γερμανικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος. Κατὰ τὴν διάταξιν ταύτην δὲν δημιουργεῖται νέα ἐταιρεία, ἀλλ' ἀναβιοῖ ἡ λυθεῖσα διὰ τῆς πτωχεύσεως. Ἡ ἐταιρεία εὐθύνεται διὰ τὰς ἐκ τοῦ συμβιβασμοῦ ἀπαιτήσεις καὶ δύνανται ν' ἀσκήσῃ τὰ δικαιώματα τῆς λυθείσης ἐταιρείας. Αἱ λόγῳ τῆς πτωχεύσεως λυθεῖσαι ἐκκρεμεῖς συμβάσεις δὲν ἀναβιοῦν. Αἱ ἐκκρεμεῖς

15. Jaeger, σελ. 835 ἐπ. Weipert, σελ. 299. § 212 ΚΟ.

16. Jaeger, § 211. Anm. 1 ἐπ. Weipert, σελ. 298. Böhle — Stammschäder, σελ. 317. Οἱ ἐταῖροι δύνανται νὰ ἐπικαλεσθοῦν ὑπὲρ αὐτῶν τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας, δὲν δύνανται ὅμως νὰ ὠφεληθοῦν ἐκ τῶν ὄρων τοῦ ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ συνεταίρου τῶν, Jaeger, § 211, Anm. 9.

17. Jaeger, § 211, Anm. 9.

18. Weipert, § 144, Anm. 3-6. Schlegelberger — Gessler, § 144, Anm. 7.

δίκαι συνεχίζονται. Τὰς πρὸς τὰ ἔσω σχέσεις τῶν ἐταίρων θὰ ρυθμίζῃ τὸ καταστατικὸν τῆς ἐταιρείας, ἐκτὸς ἂν τροποποιηθῇ διὰ τῆς ἀποφάσεως περὶ συνεχίσεως τῆς ἐταιρείας¹⁹.

2. Ἰταλικὸν δίκαιον.

Εἰς τὸ παρὸν τμήμα θὰ ἐξετασθῇ τὸ ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ καταργηθέντος Ἐμπορικοῦ Κώδικος τοῦ 1882 προϊσχυσάν δίκαιον περὶ πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ὡς καὶ τὸ ἰσχύον σήμερον ἐν Ἰταλίᾳ δίκαιον, ὅπερ εἰσήγαγεν ὁ Πτωχευτικὸς Νόμος τῆς 16ης Μαρτίου 1942.

Α'. Τὸ δίκαιον τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος τοῦ 1882.

Τὴν πτώχευσιν τῶν ἐμπορικῶν ἐταιρειῶν ρυθμίζει ὁ Κώδιξις δι' ἰδιαιτέρων διατάξεων (ἄρθρα 846—854). Τὰ ἄρθρα ταῦτα ἀφοροῦν κυρίως εἰς τὴν ἐσωτερικὴν λειτουργίαν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας, ρυθμίζοντα τὴν θέσιν τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας ἐναντι τῶν ἀτομικῶν περιουσιῶν τῶν ἐταίρων. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὴν γενικὴν διαδικασίαν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας δὲν ὑφίστανται σημαντικαὶ διαφοραὶ ἀπὸ τὴν πτώχευσιν τοῦ ἐμπόρου φυσικοῦ προσώπου²⁰.

α. Ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων ταύτης. Τοῦτο ὀρίζει ρητῶς ἡ § 1 τοῦ ἄρθρου 847. Ἡ ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐκκινεῖ ἐκ τῆς προϋποθέσεως ὅτι, λόγῳ τοῦ στενοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς ὑφισταμένης ἐξαρτήσεως μεταξὺ τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας καὶ τῶν ἀτομικῶν περιουσιῶν τῶν ἐταίρων, οὗτοι δὲν θὰ ἄφηνον τὴν ἐταιρείαν νὰ περιέλθῃ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, ἐὰν καὶ οἱ ἐταῖροι δὲν περιήρχοντο εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν. Ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας σημαίνει καὶ παῦσιν τῶν ἀτομικῶν πληρωμῶν τῶν ἐταίρων. Διὰ τὴν τοιαύτην συμπτώχευσιν τοῦ ἐταίρου δὲν θὰ ἐξετασθῇ ἐὰν οὗτος ἐνήργησε διαχειριστικὰς πράξεις ὑπὸ τὴν ἐταιρικὴν ἐπωνυμίαν. Θὰ ληφθῇ μόνον ὑπ' ὄψιν τὸ καθορισθὲν διὰ τῆς ἐταιρικῆς συμβάσεως εἶδος τῆς εὐθύνης του καί, ἐφ' ὅσον διαπιστωθῇ ὅτι εὐθύνεται ἀπεριοριστῶς καὶ εἰς ὀλόκληρον, ἢ ἐπέκτασις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ εἰς αὐτὸν θὰ εἶναι αὐτόματος²¹.

19. Schlegelberger—Gessler, § 144, Anm. 10, 11.

20. N a v a r r i n i, Trattato di Diritto Fallimentare, τομ. Β'. σελ. 228 ἐπ. B r u n e t t i, Diritto Fallimentare Italiano, 1932, σελ. 80 ἐπ. C a n d i a n, Il Processo di Fallimento, 1939, σελ. 45 ἐπ. R a m e l l a, Trattato del Fallimento, 1915, σελ. 608. R o c c h i, Fallimento delle società commerciali, 1937, σελ. 7 ἐπ.

21. R a m e l l a, n. 617 C a n d i a n, n. 58 B r u n e t t i, n. 32 N a v a r r i n i, n. 500.

β. Κατά την § 2 του άρθρου 847 ή πτώχευσις τῶν ἐταίρων κηρύσσεται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, ἣτις κηρύσσει τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας καὶ ὀρίζει τὰ ὀνοματεπώνυμα καὶ τὰς κατοικίας τῶν ἐταίρων. Ἐὰν ἡ κηρύττουσα τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας ἀπόφασις δὲν προβλέπη τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ἐταίρου τινός, δύναται νὰ κηρυχθῆ καὶ ἡ πτώχευσις τούτου διὰ νεωτέρας ἀποφάσεως. Ἀπαιτεῖται πάντως ρητὴ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῶν ὁμορρύθμων ἐταίρων²².

Ὁ νόμος ἐπιβάλλει ἐνότητα τῶν πτωχευτικῶν ὀργάνων τῶν πτωχεύσεων τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων. Διὰ τῆς ἀποφάσεως διορίζεται εἰς μόνον εἰσηγητὴς καὶ εἰς σύνδικος (ἄρθρον 847, § 2). Ἐποπτεῖαν ἐπὶ τῶν πράξεων τοῦ συνδίκου ἀσκεῖ ἡ διὰ τοῦ άρθρου 6 τοῦ νόμου τοῦ 1930 προβλεπομένη ἐπιτροπὴ ἐποπτείας (delegazione di sorveglianza), ἣτις εἶναι ὑποχρεωτικὸν ὄργανον τῆς πτωχεύσεως²³.

γ. Παρὰ τὴν σύγχρονον κήρυξιν τῶν πτωχεύσεων τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ὁ νόμος ἐπιβάλλει διαχωρισμὸν τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τῆς ἐταιρείας ἀπὸ τὰς πτωχευτικὰς περιουσίας τῶν ἐταίρων, ὡς καὶ τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας ἀπὸ τοῦς ἀτομικοὺς πιστωτὰς τῶν ἐταίρων (ἄρθρον 847, § § 3, 4).

Διὰ τὴν πτωχευτικὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρείας θὰ συνταχθῆ ἴδια ἀπογραφή, θὰ εἶναι δὲ διαχωρισμένη ἡ περιουσία αὕτη ἀπὸ τὰς πτωχευτικὰς περιουσίας τῶν ἐταίρων κατὰ τὰς ἐργασίας τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ τῆς ἐταιρικῆς πτωχεύσεως. Ἡ πτωχευτικὴ περιουσία τῆς ἐταιρείας ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰς πραγματοποιηθείσας ἢ τὰς πραγματοποιηθησομένας εἰσφοράς. Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς πτωχεύσεως τῶν ἐταίρων σχηματίζεται ἀπὸ τὰς ἀτομικὰς περιουσίας των. Τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου ἀποτελοῦν τόσον οἱ ἀτομικοί, ὅσον καὶ οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταί. Οἱ τελευταῖοι οὗτοι συμμετέχουν εἰς τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν ἀτομικὴν περιουσίαν τοῦ ἐταίρου ἐργασίας καὶ συντρέχουν παρὶ gradu μετὰ τῶν πρώτων. Ἡ ὁμάς ὅμως τῶν δανειστῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταί τοῦ ἐταίρου δὲν δύνανται νὰ ἰκανοποιηθοῦν ἐκ τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τῆς ἐταιρείας. Ὄταν ὅμως ἰκανοποιηθοῦν οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταί, δύνανται οἱ ἀτομικοὶ πιστωταί νὰ ἐπιληφθοῦν τοῦ τυχόν ὑπολοίπου τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας, ὅπερ ἤθελε περιέλθει εἰς τὸν ὀφειλέτην των ἐταίρον, διαφυ-

22. N a v a r r i n i, n. 501. Il tribunale debba dichiarare il fallimento con la stessa sentenza, B r u n e t t i, n. 33, 68, σελ. 88.

23. Περὶ τοῦ ὀργάνου τούτου βλ. B r u n e t t i, n. 102—103.

λασσομένων βεβαίως τῶν δικαιωμάτων τῶν προνομιούχων ἢ ἐνυποθήκων δανειστῶν (ἄρθρον 850).

Ἡ συγκρότησις τῶν συνελεύσεων τῶν πιστωτῶν καὶ τῶν ἐπιτροπῶν ἐποπτείας εἶναι διάφορος, ἀναλόγως τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν ἐξ ἧς προέρχονται. Ἰδιαιτέρα ἐξέλεγχις τῶν πιστώσεων θὰ γίνῃ δι' ἐκάστην πτώχευσιν, διάφορος δὲ χρόνος παύσεως τῶν πληρωμῶν δυνατὸν νὰ καθορισθῇ²⁴.

δ. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἀποτελέσματα τῶν πτωχεύσεων ὀρίζονται τὰ ἀκόλουθα.

Αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμεναι προσωπικαὶ καὶ περιουσιακαὶ συνέπειαι ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ πτωχέσαντος ἐπέρχονται καὶ ὡς πρὸς τοὺς συμπτωχέσαντας ἑταίρους διὰ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας (ἄρθρον 847, § 5).

Ἐνῶ ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων, ἡ πτώχευσις τούτων—εἰς ἣν περιπτώσιν ἀσκοῦν ἴδιον ἐμπόριον—δὲν ἐπάγεται τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας, καὶ ἂν ἀκόμη πτωχεύσουν πάντες οἱ ἑταῖροι ταύτης (ἄρθρον 848). Ἡ πτώχευσις τῶν ὁμορρυθμῶν ἑταίρων ἀποτελεῖ λόγον λύσεως τῆς ἑταιρείας, ἐκτὸς ἀντιθέτου ρητῆς συμφωνίας²⁵.

Ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας ἀποτελεῖ λόγον λύσεως ταύτης. Τοῦτο ὀρίζεται ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 189 ἀριθ. 4 τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος, τὸ ὁποῖον ὀρίζει περαιτέρω ὅτι ἡ ἑταιρεία θὰ λυθῇ καὶ ἂν ἀκόμη ἡ πτώχευσις ταύτης περατωθῇ διὰ συμβιβασμοῦ. Ἡ τοιαύτη λύσις δικαιολογεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ περιουσία τῆς ἑταιρείας μετὰ τὴν πτώχευσιν ταύτης δὲν δύναται νὰ ἐκπληρῶσῃ τὸν σκοπὸν τῆς, ὅστις συνίσταται εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν. Ἐξ ἄλλου, ἡ συνέχισις τῆς ἑταιρείας καθίσταται ἀδύνατος ἐκ τοῦ λόγου ὅτι ἡ διαχειρίσις τῆς περιουσίας τῆς περιέρχεται εἰς τὸν σύνδικον²⁶.

ε. Ἡ πτωχεύσασα ἑταιρεία δύναται νὰ καταρτίσῃ πτωχευτικὸν συμβιβασμὸν μετὰ τῶν πιστωτῶν τῆς. Ἡ περάτωςις ὅμως τῆς πτωχεύσεως ἐκ τοῦ λόγου τούτου, δὲν σημαίνει ὅτι θὰ ἐπανέλθῃ εἰς

24. Navarrini II, σελ. 252 ἐπ. Brunetti, n. 213. Candian n. 123. Ramella, n. 622 ἐπ.

25. Ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν ὑπαρξιν τοιαύτης συμφωνίας, δύναται οἱ λοιποὶ in bonis ἑταῖροι νὰ ζητήσουν τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ πτωχέσαντος συνεταίρου, κατὰ τὸ ἄρθρον 183, 3 τοῦ Ε.Κ., ὅποτε λύεται μονομερῶς ἡ ἑταιρική σχέσηις ὡς πρὸς τὸν πτωχέσαντα, Brunetti, n. 184. Navarrini, n. 509.

26. Ἄλλους δικαιολογητικούς λόγους τῆς νομοθετικῆς ταύτης ρυθμίσεως βλ. εἰς Navarrini, A' n. 219. Ἡ λύσις τῆς ἑταιρείας δὲν ἐπέρχεται αὐτοδικαίως· δεῖται νὰ τὴν ἐπιδιώξῃ εἰς ἐκ τῶν ἑταίρων, Candian, n. 261.

τὴν ἑταιρείαν ἢ διαχειρίσις τῆς περιουσίας τῆς, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐμπορίαν τῆς. Θὰ ἀντικατασταθῇ ἀπλῶς ἡ πτωχευτικὴ ἐκκαθάρισις διὰ τῆς συνήθους ἐκκαθαρίσεως, διότι ἡ ἑταιρεία ἔχει ἤδη λυθῆ.

Κατὰ τὴν κρατοῦσαν γνώμην ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας οὐδεμίαν ἐπίδρασιν ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας τῶν κατ' ἴδιαν ἐταίρων, τῶν ὁποίων αἱ πτωχεύσεις εἶναι διακεκριμέναι καὶ διαχωρισμέναι αἱ πτωχευτικαὶ περιουσίαι (ἄρθρον 847, § 2). Παρὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἑταιρείας ἡ εὐθύνη τῶν ἐταίρων διατηρεῖται ἔναντι τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν²⁷.

Εἶναι δυνατόν εἰς ἡ πλείονες ἐταῖροι νὰ ἐπιτύχουν συμβιβασμὸν, χωρὶς νὰ δυνηθῇ νὰ συμβιβασθῇ ἡ ἑταιρεία (ἄρθρον 854). Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἑταιρικοὺς πιστωτὰς διέπονται ὑπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀνεξαρτησίας. Ἡ πτωχευτικὴ περιουσία τῆς ἑταιρείας ὑπάγεται εἰς τὴν διαχείρισιν τοῦ συνδίκου. Ὁ συμβιβασθεὶς ἐταῖρος ἀπαλλάσσεται ἔναντι τῶν ἑταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν του. Δὲν ἀπαλλάσσεται ὁμοίως ἔναντι τῶν συνεταίρων, ἐὰν τὸ συμβιβαστικὸν μέρος εἶναι μικρότερον τῆς μερίδος τοῦ παθητικοῦ ἥτις τὸν βαρύνει. Κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου ὁ ἐταῖρος δὲν δύναται νὰ χρησιμοποίησιν περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς ἑταιρείας διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐκ τοῦ συμβιβασμοῦ ὑποχρεώσεων του (ἄρθρον 854, § 2). Παρὰ τὸν ἀτομικὸν συμβιβασμὸν ἐταίρου τινός, ἡ διαδικασία τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας θὰ συνεχισθῇ καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῆς ἑταιρείας, αἱ ὁποῖαι θὰ παραμείνουν ἀμείωτοι, θὰ ἐκπληρωθοῦν διὰ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας καὶ διὰ τῶν ἀτομικῶν περιουσιῶν τῶν μὴ συμβιβασθέντων ἐταίρων²⁸.

Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν διαγραφὴν τοῦ ὀνόματός του ἀπὸ τὸ μητρώον τῶν πτωχευσάντων (ἄρθρον 816) ὁ συμβιβασθεὶς ὁμόρρυθμος ἐταῖρος, δεόν ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἐτήρησε τὰς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 839, ὅτι ἐξετέλεσε τοὺς ὄρους τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ ἐπιπροσθέτως ὅτι ἱκανοποιήθησαν πλήρως οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ κατὰ κεφάλαιον, τόκους καὶ ἔξοδα²⁹.

27. Brunetti, σελ. 674. Ramella, n. 632. Ἐπιχειρήματα ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ταύτης, βλ. εἰς Navarrini, Β' n. 518, ὅστις ἠλλαξε γνώμην, ἐνῶ πρότερον συνεφώνει μὲ τὸν Bonelli, III n. 805, ὑποστηρίζοντα τὴν ἐπέκτασιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἑταιρείας καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους.

28. Navarrini, II, n. 519. Brunetti, σελ. 676.

29. Κατὰ τὸ ἄρθρον 854, § 3: «... deve provare che tutti i debiti della società fallita siano stati pagati in capitale, interessi e spese». Navarrini, Β' n. 520. Δὲν δύναται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἐπλήρωσεν ὅλα τὰ ἀτομικὰ του χρέη, ἐφ' ὅσον οἱ συνεταῖροί του ἔχουν ἀναγωγὴν κατ' αὐτοῦ, Ramella, n. 638.

Β'. Τὸ δίκαιον τοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου τοῦ 1942.

Καὶ ὁ νέος Ἰταλικὸς Πτωχευτικὸς Νόμος ἀκολουθεῖ τὸ σύστημα τοῦ καταργηθέντος Ἐμπορικοῦ Κώδικος καὶ ρυθμίζει τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταιρειῶν δι' ἰδιαιτέρων διατάξεων (Κεφάλαιον Χ, ἄρθρα 146—153).

α. Ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸ ἐν ἰσχύϊ δίκαιον ἢ ὑπὸ τοῦ προῖσχυσαντος τεθεῖσα ἀρχὴ ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἀπεριορίστως εὐθυνομένων ἐταίρων (ἄρθρον 147, § 1). Εἶναι ἀναγκαῖα ὁμῶς ἡ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως ρητὴ κήρυξις τῆς πτωχέσεως τῶν ἐταίρων. Τοῦτο δὲν ὀρίζεται ρητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀλλὰ συνάγεται ἐκ τῆς § 2 τοῦ ἄρθρου 147, καθ' ὃ, ἐὰν μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχέσεως τῆς ἐταιρείας ἀνευρεθῇ καὶ ἕτερος ὁμόρρυθμος ἐταῖρος, τὸ δικαστήριον θὰ κηρύξῃ καὶ τὴν πτώχευσιν τοῦτου τῆ αἰτήσῃ τοῦ συνδίκου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος.

β. Τὸ ἄρθρον 148 ἀποδίδει προῖσχυσαν δίκαιον. Διὰ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως — ὀρίζεται — διορίζεται εἰς μόνον εἰσηγητῆς καὶ εἰς σύνδικος, δυνατὸν ὁμῶς νὰ διορισθοῦν περισσότεραι ἐπιτροπαὶ ἐποπτείας. Αἱ πτωχευτικαὶ περιουσίαι τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων δέον νὰ εἶναι διαχωρισμέναι. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ δύνανται νὰ μετάσχουν εἰς τὰς διανομὰς ὄλων τῶν πτωχέσεων μέχρι πλήρους ἱκανοποιήσεως. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ περιορίζονται μόνον εἰς τὴν πτώχευσιν τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των. Πᾶς δὲ πιστωτῆς δικαιούται ν' ἀμφισβητήσῃ τὰς πιστώσεις τῶν δανειστῶν μετὰ τῶν ὁποίων συντρέχει.

γ. Ἡ πτώχευσις ἐνὸς ἢ περισσοτέρων ἀπεριορίστως εὐθυνομένων ἐταίρων δὲν ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας (ἄρθρον 149).

δ. Τὸ ἄρθρον 152 ρυθμίζει τὸν τρόπον ὑποβολῆς τῶν προτάσεων τοῦ πτωχευτικοῦ συμβιβασμοῦ. Κατὰ τὴν παράγραφον 2 ἡ συμβιβαστικὴ πρότασις δέον νὰ ἐγκριθῇ προηγουμένως ὑπὸ τῶν ἐταίρων, οἵτινες ἀντιπροσωπεύουν τὴν ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν τοῦ κεφαλαίου τῆς ἐταιρείας. Ἡ πρότασις θὰ ὑπογραφῇ καὶ θὰ ὑποβληθῇ ὑπὸ τῶν νομίμων ἐκπροσώπων ταύτης (ἄρθρον 152, § 1).

ε. Τὸ προῖσχυσαν δίκαιον δὲν ἔλυε τὸ θέμα τῆς ἐπεκτάσεως ἢ μὴ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους. Ὁ νέος νόμος ὁμῶς λαμβάνει θέσιν. Καίτοι ὑπεστηρίχθη παρ' ἐπιφανῶν συγγραφέων³⁰ ἡ ἀρχὴ ὅτι ἡ εὐθύνη τῶν ἐταίρων ἔναντι τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας διατηρεῖται ἀκεραία παρὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας, ὁ νομοθέτης τοῦ νέου νόμου συνεφώνησε πρὸς τὴν ἄποψιν

30. Navarrini, Β' π. 518. Brunetti, σελ. 674. Ramella, π. 632.

τοῦ Bonelli³¹ καὶ ἠκολούθησε τὴν ἀρχὴν τῆς § 221 Abs 2 τοῦ γερμανικοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου. Τὸ ἄρθρον 153 ὀρίζει ὅτι, ἐκτὸς ἀντιθέτου συμφωνίας, τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας ἐπεκτείνονται καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους, τῶν ὁποίων οὕτως αἱ πτωχεύσεις θὰ περατωθοῦν. Πάντως οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ δύνανται ν^ο ἀντιταχθοῦν εἰς τὸν συμβιβασμὸν τοῦ ἑταίρου ὀφειλέτου των, ἀσκοῦντες ἀνακοπὴν ἐνώπιον τοῦ πτωχευτικοῦ δικαστηρίου, ὅπερ ἐκλήθη νὰ ἐπικυρώσῃ τὸν συμβιβασμὸν.

Ἐν τέλει τὸ ἄρθρον 154 παραδέχεται, ὅπως καὶ τὸ προἰσχύσαν δίκαιον (ἄρθρον 854 Ἐμπ. Κώδ.), τὴν δυνατότητα περατώσεως τῶν πτωχεύσεων τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἐκαστος ὁμόρρυθμος ἑταῖρος δύναται νὰ προτείνῃ συμβιβασμὸν εἰς τοὺς ἀτομικοὺς καὶ ἑταιρικοὺς πιστωτάς, οἵτινες συντρέχουν εἰς τὴν πτώχευσίν του.

3. Ἑλβετικὸν δίκαιον.

Κατὰ τὸ ἄρθρον 39 τοῦ ἑλβετικοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου (Schuldbetreibungs- und Konkursgesetz) ὀφειλέτης τις δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν, ἐὰν εἶναι ἐγγεγραμμένος εἰς τὸ ἐμπορικὸν μητρῶν ὡς μέλος ὁμορρύθμου ἑταιρείας (Abs 1, Ziff 2) ἢ ὡς ὁμόρρυθμος ἑταιρεία (Abs 1, Ziff 5)³².

α. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐξάγεται ὅτι ἡ ὁμόρρυθμος ἑταιρεία ἔχει πτωχευτικὴν ἰκανότητα. Διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς πτωχευτικῆς ἰκανότητος εἰς τὴν ὁμόρρυθμον ἑταιρείαν προστίθεται νέον σπουδαῖον στοιχεῖον εἰς τὴν ἀναπτυσσομένην θεωρίαν περὶ τῆς νομικῆς φύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας. Κατὰ τὴν κρατοῦσαν ἐν Ἑλβετίᾳ ἐρμηνεῖαν ἡ ἑταιρεία αὕτη, παρὰ τὴν ρῆσιν τοῦ νόμου ὅτι ἡ περιουσία τῆς προορίζεται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν ἰκανοποίησιν τῶν ἑταιρικῶν δανειστῶν, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ πρόσωπον ἰδιαιτέρον, αὐτόνομον καὶ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τὰ πρόσωπα τῶν κατ' ἴδιαν ἑταίρων. Φορεῖς τῶν δημιουργουμένων δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων ὑπὸ τὴν ἑταιρικὴν ἐπωνυμίαν εἶναι ὅλοι οἱ ἑταῖροι. Διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἑταιρείας εὐθύνεται τόσοσὺν ἡ ἑταιρεία διὰ τῆς περιουσίας τῆς, ὅσον καὶ οἱ ἑταῖροι προσωπικῶς. Ἡ πτωχευτικὴ ἰκανότης τῆς ἑταιρείας δὲν βασιζέται εἰς τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ὡς αὐτονόμου ὑποκειμένου δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων. Ἡ δὲ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας δικαιολογεῖται ἐκ τῆς

31. Bonelli, III, n. 805.

32. Περὶ τῆς εἰς τὸ ἐμπορικὸν μητρῶν ἐγγραφῆς τῶν ὁμορρύθμων ἑταιρειῶν καὶ τῶν ὁμορρύθμων ἑταίρων προβλέπει τὸ ἄρθρον 54 τοῦ OR.

φύσεως τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας, ἥτις, οὔσα διαχωρισμένη, ἐπιδιώκει τὴν ἐκπλήρωσιν ἰδίου σκοποῦ καὶ ἀκολουθεῖ ἰδίαν τύχην. Ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας σημαίνει ὅτι οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ θὰ ἱκανοποιηθοῦν μόνον ἐκ τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐπιληφθοῦν τῶν ἀτομικῶν περιουσιῶν τῶν ἐταίρων³³.

β. Διὰ τῶν ἄρθρων 216—218 ὁ Πτωχευτικὸς Νόμος ρυθμίζει κυρίως τὴν ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων. Ὅλα τὰ βασικὰ ζητήματα τὰ ἀνακύπτοντα ἐκ τῆς πτωχέσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ρυθμίζονται ὑπὸ τοῦ Κώδικος τῶν Ἑνοχῶν.

Τὸ ἄρθρον 570 τοῦ Κώδικος ἐπιβάλλει τὸν διαχωρισμὸν τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τῆς ἐταιρείας ἀπὸ τὰς ἀτομικὰς περιουσίας τῶν ἐταίρων. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ, ὀρίζει (Abs 1), θὰ ἱκανοποιηθοῦν ἀπὸ τὴν ἐταιρικὴν περιουσίαν ἀποκλειομένων τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων. Ἡ Abs 2 καθορίζει τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐταίρων, διὰ τὰς ὁποίας δύνανται οὔτοι νὰ ἐμφανισθοῦν ὡς ἐταιρικοὶ πιστωταὶ καὶ ἐκείνας δι' ἃς δὲν δύνανται νὰ πράξουν τοῦτο.

γ. Ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας δὲν ἐπιφέρει τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων ταύτης (ἄρθρον 571, 1). Ἡ ἐταιρεία ὅμως λύεται διὰ τῆς κηρύξεως τῆς εἰς πτώχευσιν (ἄρθρον 574, 1). Ἡ δὲ πτώχευσις ἐνὸς τῶν ἐταίρων δὲν ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας (ἄρθρον 571, 2). Ἡ πτώχευσις ὅμως τοῦ ἐταίρου ἀποτελεῖ λόγον λύσεως τῆς ἐταιρείας (545, 3). Τὴν δὲ λύσιν τῆς ἐταιρείας θὰ ζητήσῃ ὁ σύνδικος τῆς πτωχέσεως τοῦ ἐταίρου (ἄρθρον 575, 1).

Ἐκ τῶν ἀναφερθεῖσάντων διατάξεων συνάγεται ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ κηρυχθῇ ἡ ἐταιρεία εἰς πτώχευσιν, νὰ μὴ πτωχεύσουν δὲ ἔν ἢ περισσότερα ἐκ τῶν μελῶν ταύτης. Δυνατὸν ἐπίσης μὲ τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας νὰ κηρυχθοῦν συγχρόνως καὶ αἱ πτωχεύσεις ἐνὸς ἢ πλειόνων ἐταίρων. Δυνατὴ ὡσαύτως καὶ ἡ περίπτωσις καθ' ἣν κηρύσσονται εἰς πτώχευσιν οἱ ἐταῖροι ἐνῶς ἡ ἐταιρεία εἶναι *in bonis*.

δ. Εἰς ἣν περίπτωσιν κηρυχθοῦν αἱ πτωχεύσεις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων συγχρόνως, οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ δύνανται νὰ ἐμφανίσουν τὰς ἀπαιτήσεις των εἰς ὅλας τὰς πτωχεύσεις. Ἐὰν ὅμως κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν μόνον ἐταῖρός τις, (ὁπότε ἡ ἐταιρεία θὰ λυθῇ), οἱ πιστωταὶ τῆς ἐταιρείας θὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὴν πτώχευσιν τοῦ ἐταίρου τούτου μόνον διὰ τὸ ἀπομένον ἀνεξόφλητον ὑπόλοιπον τῶν ἀπαιτήσεών των³⁴.

33. F r i t z s c h e, Schuldbetreibung Konkurs und Sanierung nach schweizerischen Recht, Zürich, 1954, A' σελ. 77—81.

34. Ἄρθρ. 218, Abs 1, Πτωχ. Νόμου. Ἄρθρ. 568, Abs 3 OR. F r i t z s c h e, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 78. Ἡ λυθεῖσα λόγῳ πτωχέσεως ἐταιρεία διαγράφεται ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ μητρώου, βλ. ἄρθρα 64, 66, 68 τοῦ περὶ ἐμπορικοῦ μητρώου νόμου τῆς 6/10/23.

4. Ἀγγλικὸν δίκαιον.

α. Ἡ ἀγγλικὴ ὁμόρρυθμος ἑταιρεία (Partnership) δὲν ἔχει νομικὴν προσωπικότητα οὐδὲ πτωχευτικὴν ἰκανότητα. Πτωχεύουν μόνον οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι (Partners) εἴτε ὅλοι ὁμοῦ εἴτε τινὲς ἐξ αὐτῶν. Τοῦτο ὀρίζει τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου (Bankruptcy Act 1914, 1926), κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ ἰδιότης τινός, ὡς μέλους ὁμορρύθμου ἑταιρείας, εἶναι μία ἐκ τῶν προϋποθέσεων τῆς κηρύξεως εἰς πτώχευσιν (περίπτωσις δ'). Ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις θὰ κηρύσσει τὴν πτώχευσιν τῶν κατ' ἴδιαν ἑταίρων καὶ οὐχὶ τῆς ἑταιρείας. Ἡ αἴτησις περὶ κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως θὰ ἀφορᾷ ἀτομικῶς εἰς ἕκαστον ἑταῖρον. Ἀποτέλεσμα τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῶν ἑταίρων εἶναι ὅτι ἀναλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ συνδίκου ἢ διαχειρίσις τόσον τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τῶν ἑταίρων, ὅσον καὶ τῆς ἑταιρικῆς τοιαύτης. Ἡ ἑταιρεία δὲν κηρύσσεται εἰς πτώχευσιν ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν τῆς, ἀμα τῇ κηρύξει ὁμοῦς τῆς πτωχεύσεως τῶν ἑταίρων ὁ διορισθεὶς σύνδικος διαχειρίζεται κεχωρισμένως τὴν περιουσίαν τῆς ἑταιρείας, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἰκανοποίησις τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν³⁵.

β. Ἡ ἑταιρεία δύναται νὰ πτωχεύσῃ καὶ μετὰ τὴν λύσιν τῆς³⁶. Εἶναι δυνατὴ ἐπίσης ἡ πτώχευσις τῶν ἀνωμάλως συσταθεισῶν ἑταιρειῶν (ἐν τοῖς πράγμασι), ἐφ' ὅσον ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰς ἐμπορικὰς συναλλαγὰς ὡς ἑταιρείαι³⁷.

γ. Οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ διορίζουν τὸν σύνδικον (Trustee). Εἰς αὐτὸν ὑπάγεται καὶ ἡ διαχείρισις τῶν ἀτομικῶν περιουσιῶν τῶν πτωχευσάντων ἑταίρων. Ἐὰν ὑπάρχουν ἀντιτιθέμενα συμφέροντα

---

35. Ὅριζι τὸ ἄρθρον 110 τοῦ Β.Α. 1883 : «Any creditor whose debt is sufficient to entitle him to present a bankruptcy petition against all the partners of a firm may present a petition against any one or more partners of a firm without including the others». Κατὰ τὸ προηγούμενον δίκαιον ἡ ἀπόφασις περὶ κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως ἔδει νὰ περιελάμβανεν ὅλους τοὺς ἑταίρους καὶ ἐὰν εἰσέτι τινὲς ἐξ αὐτῶν δὲν διέπραξαν πτωχευτικὰς πράξεις. βλ. R o b s o n, A Treatise on the law of Bankruptcy, 1894, σελ. 677, 688. H a r d y, The law and practice of Bankruptcy, 1927, σελ. 5. C h a n c e — F r e n c h, Β', σελ. 23, 242, 284. B r a e s c o Les caractères généraux de la société... n. 33. S t a h a n — O l d h a m, The law of partnership, 1927, σελ. 220. J a c o b s, In Steven's Elements of Mercantile law, 1927, σελ. 586. Ἐν Ἀμερικῇ ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ Partnership ἔχει νομικὴν προσωπικότητα καὶ δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ὑπὸ τὴν ἑπωνυμίαν τῆς, βλ. C o r p u s J u r i s S e c u n d u m, τομ. 68, § 67, σελ. 498—499 καὶ τομ. 8, § 152, σελ. 599. J a e g e r, § 210, Ann. 21. B r u n e t t i, σελ. 82.

36. Λέγοντες «πτώχευσις τῆς ἑταιρείας» ἐννοοῦμεν τὴν διαχωρισμένην πτωχευτικὴν διαχείρισιν τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας.

37. T h e L a w s o f E n g l a n d, τομ. Β', § 43, σελ. 28. C h a n c e — F r e n c h, σελ. 284.

μεταξύ της εταιρείας και των εταίρων, οί πιστωταί εκάστης περιουσίας δύνανται νά διορίσουν έπιτροπήν έποπτείας³⁸.

δ. Ἡ πτώχευσις τοῦ ὁμορρόθμου εταίρου ἀποτελεῖ λόγον λύσεως τῆς εταιρείας, ἡ λύσις τῆς ὁποίας ἐπέρχεται αὐτοδικαίως³⁹.

Ὅταν ἡ εταιρεία καταστῆ ἀναξιόχρεως καί ζητήσουν οί πιστωταί τήν πτωχευτικήν ἐκκαθάρισιν τῆς περιουσίας τῆς, τότε ἡ «πτώχευσις τῆς εταιρείας» θά ἐπιφέρῃ καί τήν πτώχευσιν τῶν εταίρων. Ἡ πτώχευσις ὁμων εταίρου τινός δέν ἀποτελεῖ λόγον πτωχεύσεως τῆς εταιρείας, ἐφ' ὅσον ὑπάρχη ἔστω καί εἷς ἀξιόχρεως συνεταιῖρος, ὅστις θά εὐθύνηται δι' ὅλα τά χρέη τῆς εταιρείας⁴⁰.

ε. Ἐάν πτωχεύσουν οί εταῖροι, τεθῆ δέ ὑπό πτωχευτικήν ἐκκαθάρισιν καί ἡ περιουσία τῆς εταιρείας, ἡ ἱκανοποίησις τῶν εταιρικών καί τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν θά γίνῃ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον: Ἡ περιουσία τῆς εταιρείας (joint estate) θά χρησιμοποιηθῆ ἀποκλειστικῶς διὰ τήν ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν τῆς, ἡ δέ ἀτομικὴ περιουσία τῶν εταίρων (separate estate) διὰ πληρωμὴν τῶν ἀντιστοίχων χρεῶν τῶν. Ἐάν ἡ εταιρικὴ περιουσία ἐμφανίσῃ ἔλλειμμα, ἡ δέ ἀτομικὴ περιουσία διαθέτει πλεόνασμα, τὸ πλεόνασμα τοῦτο θά μεταφερθῆ εἰς τήν εταιρικὴν περιουσίαν. Καί ἀντιστρόφως, ἐάν ἡ εταιρικὴ περιουσία ἔχῃ πλεόνασμα, τοῦτο θά κατανεμηθῆ μεταξύ τῶν ἀτομικῶν περιουσιῶν τῶν εταίρων ἀναλόγως τοῦ μεριδίου αὐτῶν, ἵνα χρησιμοποιηθῆ τοῦτο πρὸς ὄφελος τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν. Ἐκτὸς ὠρισμένων ἐξαιρέσεων, προβλεπομένων ὑπό τοῦ νόμου, οὐδέποτε δύνανται νά χρησιμοποιηθῆ ἡ εταιρικὴ περιουσία διὰ τήν ἱκανοποίησιν τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν, ἐφ' ὅσον δέν ἱκανοποιήθησαν ὅλοι οἱ εταιρικοὶ πιστωταί καί vice versa⁴¹.

38. Committee of Inspection, R o b s o n, σελ. 724—5. C h a n c e — F r e n c h 256, 286.

39. C h a n c e — F r e n c h, σελ. 8, 284. Ἐπιτρέπεται νά τεθῆ ρήτρα περὶ συνεχίσεως τῆς εταιρείας μεταξύ τῶν λοιπῶν εταίρων. Ἡ λύσις ἀνατρέχει εἰς τὸν χρόνον καθ' ὃν ὁ εταῖρος διέπραξε πτωχευτικὰς πράξεις. (Acts of Bankruptcy), B r a e s c o, σελ. 172. T h e L a w s o f E n g l a n d, B' § 264, σελ. 161. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουν καί κατὰ τὸ ἀμερικανικὸν δίκαιον, βλ. T h e E d m o n d s, εἰς A m e r i c a n B a r A s s o c i a t i o n J o u r n a l, 1953, σελ. 283.

40. C h a n c e — F r e n c h, σελ. 26. R o b s o n, σελ. 682.

41. Αἱ περιουσίαι τῆς εταιρείας καί τῶν εταίρων εἶναι διαχωρισμέναι. Κατὰ τὸν προϊσχύσαντα νόμον τοῦ 1861, οὐδέποτε ὁ εταιρικὸς πιστωτῆς ἠδύνατο νά ἐπιληφθῆ τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τοῦ εταίρου, οὐδὲ ὁ ἀτομικὸς πιστωτῆς τοῦ εταίρου ἠδύνατο νά ζητήσῃ ἱκανοποίησιν ἀπὸ τήν περιουσίαν τῆς εταιρείας. Ὁ πτωχευτικὸς νόμος τοῦ 1883 δέν κάμνει διάκρισιν μεταξύ τῶν διαφόρων περιουσιῶν, πάντες οἱ πιστωταί δύνανται νά λάβουν μερίσματα ἀπὸ ὅλας τὰς περιουσίας. Ὁ νόμος ὁμως θέτει περιορισμὸν κατὰ τήν ἱκανοποίησιν τῶν πιστωτῶν διὰ νά ἐξυπηρετήσῃ τήν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος. Διὰ νά μὴ ἐξαντληθῆ ὅλη ἡ περιουσία τοῦ εταίρου, ὀρίζει ὁ νόμος

Ἐάν πτωχεύσουν οἱ ἑταῖροι, δύο βασικοὶ κανόνες ἐφαρμόζονται. Πρῶτον οἱ πιστωταὶ τῆς ἑταιρείας θὰ ἐπιληφθοῦν τῆς ἑταιρικής περιουσίας καὶ οἱ ἰδιαίτεροι δανεισταὶ τῶν ἑταίρων τῆς ἀτομικής περιουσίας τούτων. Δεύτερον οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ δὲν δύναται νὰ ἱκανοποιηθοῦν ἐκ τῆς ἀτομικής περιουσίας ἑταίρου τινός, ἔάν δὲν πληρωθοῦν ὅλοι οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τοῦ⁴². Ὁ ἑταῖρος ὅστις ἔχει ἀπαιτήσεις κατὰ τῆς ἑταιρείας δὲν δύναται νὰ ἀσκήσῃ ταύτας ἐν συναγωνισμῷ μὲ τοὺς ἑταιρικοὺς πιστωτάς. Ἄλλὰ καὶ ἡ ἑταιρεία δὲν δύναται νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὰς ἀτομικὰς πτωχεύσεις τῶν ἑταίρων διὰ τυχόν ἀπαιτήσεις τῆς κατ' αὐτῶν, συντρέχουσα μὲ τοὺς ἀτομικοὺς πιστωτάς τῶν ἑταίρων⁴³.

στ. Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι ὅλαι αἱ πτωχεύσεις εἶναι διαχωρισμένα καὶ βαίνουν παραλλήλως, δύναται δὲ ν' ἀκολουθήσουν ἴδιαν τύχην καὶ νὰ περατωθοῦν κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἐάν ἡ ἑταιρεία ἐπιτύχῃ συμβιβασμόν, ὁ συμβιβασμὸς οὗτος δὲν εὐνοεῖ καὶ τὰς πτωχεύσεις τῶν ἑταίρων. Αἱ συμβιβαστικαὶ προτάσεις τῆς ἑταιρείας θὰ γίνουν πρὸς τοὺς πιστωτάς τῆς, οἷτινες καὶ θὰ ἀποφανθοῦν ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς των. Ἐπίσης οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ δὲν ἔχουν γνώμην ἐπὶ τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἑταίρου⁴⁴.

5. Γαλλικόν, βελγικόν καὶ ἡμέτερον δίκαιον.

Ἐξητάσθησαν ἀνωτέρω ἐν συνόψει τὰ ἀλλοδαπὰ δίκαια, τὰ ὁποῖα ρυθμίζουν τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας διὰ πολυαρίθμων διατάξεων, ἐμφανίζουν δὲ ἔναντι τοῦ παρ' ἡμῖν ἰσχύοντος δικαίου σημαντικὰς ἰδιορρυθμίας⁴⁵.

α. Ὁ γαλλικὸς Ἐμπορικὸς Κώδιξ περιέλαβεν ἐλάχιστον ἀριθμὸν διατάξεων διὰ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταιρειῶν, κατεσπαρμένων

ὅτι οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ θὰ εἰσπράξουν κατὰ πρῶτον 20 σελλίγια κατὰ λίραν ἔναντι τῶν ἀπαιτήσεων των. Ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τῆς ἀτομικής περιουσίας θὰ ἱκανοποιηθοῦν οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ, μέχρις ὅτου εἰσπράξουν καὶ οὗτοι 20 σελλίγια κατὰ λίραν. R o b s o n, σελ. 721, 723. 727—8, 729, 731. C h a n c e — F r e n c h, σελ. 26, 284. H a r d y, σελ. 132, 133.

42. Ὑπὸ τὸν περιορισμὸν τῶν 20 σελλινίων κατὰ λίραν. Ἐξαιρέσειν τοῦ κανόνος τούτου βλ. εἰς C h a n c e — F r e n c h, σελ. 285—6. H a r d y, σ. 132.

43. Ἐν τούτοις ὑπάρχουν καὶ ἐξαιρέσεις, βλ. R o b s o n, σ. 733—6 καὶ H a r d y, σελ. 133. Ὁ πληρώσας τοὺς ἑταιρικοὺς πιστωτάς ἑταῖρος ἔχει ἀναγωγήν κατὰ τῶν λοιπῶν συνεταίρων, R o b s o n, σελ. 738.

44. R o b s o n, σελ. 747. Εἰς τὸ ἀγγλικὸν δίκαιον ὁ μετὰ τὴν receiving order αἰτούμενος συμβιβασμὸς καλεῖται «Composition», ἐνῶ ἡ συμβιβαστικὴ διαδικασία μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ἀποτελεῖ τὴν «Deeds of Arrangement». Περί αὐτῶν βλ. C h a n c e — F r e n c h, σελ. 249 καὶ 286.

45. Εἰδικὴν ρύθμισιν τοῦ θέματος τούτου περιέχουν οἱ ἐμπορικοὶ κώδικες τῆς Ρουμανίας (ἄρθρα 866—874), Πορτογαλίας (765—779), Ἀργεντινῆς (1605—1611), Ἰσπανίας (823—841), Οὐγγαρίας (257—261), Αὐστρίας (31, 190, 197, 201, 203—4, 238, 240), Βραζιλίας (3, 5, 6, 103, 106).

εις τούς γενικούς κανόνες περί πτωχεύσεως τοῦ τρίτου βιβλίου. Αἱ διατάξεις αὗται ἀφοροῦν κυρίως εἰς τὰς ἑταιρείας μὲ ἑταίρους εὐθυνομένους ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον διὰ τὰ ἑταιρικά χρέη. Τὸ αὐτὸ σύστημα ρυθμίσεως ἀκολουθοῦν ὁ βελγικὸς Ἐμπορικὸς Κώδικας καὶ ὁ ἡμέτερος. Αἱ διατάξεις τοῦ βελγικοῦ Κώδικος δὲν διαφέρουν ἀπὸ τὰ σχετικὰ ἄρθρα τοῦ γαλλικοῦ Ἐμπορ. Νόμου. Τὸ αὐτὸ παρατηρεῖται κυρίως καὶ εἰς τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ ἡμετέρου Ἐμπορ. Νόμου. Διὰ ταῦτα τὸ γαλλικὸν καὶ τὸ βελγικὸν δίκαιον θὰ ἀναπτυχθοῦν ἐν ἐκτάσει κατωτέρω, ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὸ ἡμέτερον δίκαιον. Ἐνδείκνυται ὅμως ὅπως δοθῆ ἀπὸ τοῦδε μίᾳ σύντομος εἰκὼν τῆς ἐν γενικαῖς γραμμαῖς νομοθετικῆς ρυθμίσεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας ἐν Γαλλίᾳ, Βελγίῳ καὶ παρ' ἡμῖν⁴⁶.

β. Οὐσιαστικαὶ προϋποθέσεις διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας εἶναι ἡ νομικὴ προσωπικότης, ἡ ἐμπορικὴ ιδιότης καὶ ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν. Τυπικὴ προϋπόθεσις εἶναι ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις, ἣτις προκαλεῖται εἴτε τῇ αἰτήσει τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας, εἴτε ἀυτεπαγγέλτως παρὰ τοῦ δικαστηρίου, εἴτε τῇ δηλώσει τῶν νομίμων ἐκπροσώπων τῆς ἑταιρείας. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περίπτωσιν ὁ νόμος ὀρίζει ὅτι ἡ δῆλωσις δέον νὰ περιέχῃ τὸ ὄνομα καὶ τὸ ἐπώνυμον καὶ νὰ φανερώνη τὴν κατοικίαν ἢ τὸν τόπον διαμονῆς ἐκάστου τῶν ὑπευθύνων συνεταιρῶν⁴⁷.

γ. Εἰς ἐκ τῶν τρόπων διασφαλίσεως καὶ διαπιστώσεως τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας εἶναι καὶ ἡ ἐπίθεσις σφραγίδων, τὴν ὁποίαν διατάσσει τὸ πτωχευτικὸν δικαστήριον διὰ τῆς κηρυττοῦσης τὴν πτωχευσιν ἀποφάσεως. Ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως ὁμορρύθμου ἑταιρείας, ὀρίζει τὸ ἄρθρον 545 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, αἱ σφραγίδες ἐπιτίθενται οὐ μόνον εἰς τὸ κύριον κατάστημα τῆς ἑταιρείας καὶ τὰ λοιπὰ αὐτῆς καταστήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν κατοικίαν ἐκάστου τῶν ὑπευθύνων ἑταίρων⁴⁸.

δ. Ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας ἐπάγεται τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων ταύτης⁴⁹. Ὑφίστανται οὕτω πολλαὶ πτωχεύσεις, τῶν ὁποίων αἱ πτωχευτικαὶ περιουσίαι ἐκκαθαρίζονται παραλλήλως. Εἰς ἐκ τῶν τρόπων περατώσεως τῆς πτωχεύσεως εἶναι καὶ ὁ πτωχευτικὸς συμβιβασμός. Τὸ ἄρθρον 627 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου⁵⁰ ὀρί-

46. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἂν πρέπει καὶ ὁ ἡμέτερος νομοθέτης νὰ ρυθμίσῃ δι' ἰδιαιτέρων διατάξεων τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταιρειῶν βλ. συμφ. L y o n — C a e n e t R e n a u l t (— Αμιάυδ), τόμ. 8, 1936, π. 1132 καὶ contra T h a l l e r, II, π. 207.

47. Ἄρθρον 526 Ἐμπ. Ν., 438 γαλλ. Ε.Κ., 440 βελγικοῦ Ε.Κ.

48. Ἄρθρον 458 γαλλικοῦ Ἐμπ. Κώδικος, 470 β.Ε.Κ.

49. Κατωτέρω § 17, III.

50. Ἄρθρον 531 γ.Ε.Κ. ὡς ἐτροποποιήθη τὸ 1938. Ἄρζου 53) β.Ε.Κ.

ζει ότι δύναται έταίρος τις να έπιτύχη ειδικών πτωχευτικών συμβιβασμών και ν' άπαλλαγη της εις όλοκληρον ευθύνης του. Έκ της διατάξεως ταύτης συνάγεται ότι είναι δυνατόν να περατωθούν αι πτωχεύσεις κατά διαφόρους τρόπους ⁵¹.

ε. Τα άρθρα 680, 682 και 685 του Έμπορικού Νόμου προβλέπουν τας περιπτώσεις εις τας όποιας καταδιώκονται ή δύναται να καταδιωχθούν επί άπλη ή δολία χρεωκοπία οι διαχειρισται της όμορρύθμου έταιρείας. Τα θέματα ταύτα έν Γαλλία έρρύθμισε λεπτομερώς τó διάταγμα της 8/8/1935. Τó διάταγμα τούτο καθορίζει τας περιπτώσεις εις τας όποιας εφαρμόζεται και επί των διαχειριστών των έταιρειών ή νομοθεσία περί πτωχεύσεως και χρεωκοπίας, έπιβάλλει τήν άπαγόρευσιν και έκπτωσιν τούτων και έπικαλείται τας ποινάς των άρθρων 2 και 3 του Ποινικού Νόμου. Ό νόμος ούτος δέν έθιξε τας διατάξεις των §§ 3 και 4 του άρθρου 586 του γαλλικού Έμπορικού Κώδικος, κατά τας όποιας δύναται να καταδιωχθή επί άπλη χρεωκοπία ó παραβιάζων τας διατάξεις του νόμου περί έμπορικού μητρώου και μη συμμορφούμενος πρός τας διατάξεις των άρθρων 438 και 439 του αύτου Κώδικος (άντίστοιχα, άρθρον 682, 3 Έμπ. Ν., άρθρον 586, 2 βελγικού Ε. Κ.).

στ. Διά τήν άποκατάστασιν του έταίρου ó γαλλικός Έμπορικός Κώδιξ όρίζει ότι διά ν' άποκατασταθῆ ό έταίρος, όστις κατήρτισεν ιδιαίτερον συμβιβασμόν, δέον να άποδείξη ότι έξωφλήθησαν πλήρως όλα τά χρέη της έταιρείας (άρθρον 604, 2, ως έτροποποιήθη τó 1903). Ό αύτος έταίρος δύναται να έπιτύχη άποκατάστασιν, και άν άποδείξη μόνον ότι κατέβαλεν έξ όλοκληρου τά συμβιβαστικά μερίσματα (άρθρον 605, 1, ως έτροποποιήθη τó 1908).

Έ διάταξις του άρθρου 604, 2 του γαλλικού Έμπορικού Κώδικος περιείχετο εις τó άρθρον 696 του Έμπορικού μας Νόμου, όπερ κατηργήθη ύπό του νόμου 635 του 1937. Ό νόμος ούτος ούδεμίαν ιδιαίτέραν διάταξιν περιέλαβε, διά τήν άποκατάστασιν της έταιρείας και των έταίρων.

ζ. Ό γαλλικός νόμος της 4/3/1889 περί τροποποιήσεως της πτωχευτικής νομοθεσίας προβλέπει και περί της δικαστικής έκκαθάρσεως της όμορρύθμου έταιρείας (άρθρον 3) ⁵².

51. Κατωτέρω § 23 έπ.

52. Πέρι της άναθεωρήσεως του γαλ. Ε. Κ. και δη περί του όριστικού προ-σχεδίου, του άναφερομένου εις τó πτωχευτικόν δίκαιον, βλ. Ρ ό κ α ν. εις Έπιθ. Έμπ. Δικαίου 1951, σελ. 225 έπ. του ι δ ί ο υ Πτωχ. Δίκαιον, § 6, ΙΙ, 1. Τήν 20/5/1955 έψηφίσθη τó νέον γαλλικόν διάταγμα διά του όποιού έτροποποιήθησαν τά άρθρα 437—583 και 604—614 του Έμπορικού Κώδικος. Εις τά σχετικά μέ τήν πτώχευσιν των έταιρειών άρθρα δέν έπήλθεν ούσιαστική τις μεταβολή. Βλ άρθρα 10, 52 και 152 του διατάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ

ΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

§ 5 Γενικαὶ παρατηρήσεις

I. Ὑποκείμενα τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας δυνατὸν νὰ εἶναι τόσοι τὰ φυσικά, ὅσον καὶ τὰ νομικά πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου καὶ δὴ αἱ ἐμπορικαὶ ἐταιρεῖαι.

Οἱ κανόνες, οἵτινες διέπουν τὴν πτώχευσιν γενικῶς, ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταιρειῶν. Ὑφίστανται ὁμοίως ὡρισμένοι εἰδικοί κανόνες διὰ τὰς ἐταιρείας, οἱ ὅποιοι ποικίλλουν ἐν μέρει ἀναλόγως τοῦ εἴδους τῆς περὶ ἧς πρόκειται ἐταιρείας. Κατὰ τὴν πτώχευσιν ἐνὸς εἴδους ἐταιρείας ἀνακύπτουν ζητήματα, τὰ ὅποια δὲν ἀναφαίνονται εἰς τὴν πτώχευσιν ἄλλου τύπου ἐταιρείας. Εἰδικῶς ἐκ τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας γεννῶνται πολλὰ καὶ δυσεπίλυτα ζητήματα εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἰδιαιτέρα ἐξέτασις τούτων νὰ εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα.

II. Ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας προϋποθέτει νομικὴν αὐτῆς προσωπικότητα, ἐμπορικὴν ἰδιότητα καὶ παύσιν τῶν πληρωμῶν τῆς (οὐσιαστικαὶ προϋποθέσεις). Ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις ἀποτελεῖ τυπικὴν προϋπόθεσιν¹.

III. Ἡ πτωχευτικὴ ἰκανότης ἀναγνωρίζεται εἰς τὴν ὁμορρυθμὸν ἐταιρείαν ὑπὸ τὰς ἀκολουθοῦσας προϋποθέσεις.

1. Αὕτη δέον νὰ ἔχη νομικὴν προσωπικότητα. Ἡ προσωπικότης τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας ἀνεγνωρίσθη παρ' ἡμῖν νομοθετικῶς. Ἡ ὁμορρυθμὸς ἐταιρεία δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν καὶ μετὰ τὴν λύσιν τῆς, διότι τὸ νομικὸν πρόσωπον θεωρεῖται ὑφιστάμενον καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως. Ἀμφισβητεῖται ὁμοίως ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐκκαθαρίσεως.

1. Ρόκας, Πτωχευτικὸν Δίκαιον, § 11. Ἀναστασιάδης, Ἐμπορικὸν Δίκαιον, Γ' § 380. Lyon — Saen et Renault (—Amiaud) τόμ. 8, 1936, π. 1131 Fredericq, τόμ. 8, π. 554.

2. Νά κέκτηται τήν ιδιότητα τοῦ ἐμπόρου. Ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία ἀποκτᾷ τήν ἐμπορικὴν ιδιότητα κατὰ τὸ οὐσιαστικὸν σύστημα τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Δύναται δὲ νὰ διατηρηθῆ ἡ ἐμπορικὴ ιδιότης καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως ταύτης. Ἀναγνωρίζεται δὲ ὑφ' ὠρισμένας προϋποθέσεις καὶ εἰς τὰς ἀνωμάλως συσταθείσας ἔταιρείας.

3. Νά παύσῃ τὰς πληρωμὰς τῶν χρεῶν τῆς. Τὰ χρέη τῆς ἔταιρείας δέον νὰ προέρχωνται ἐκ πράξεων ἀπορροεουσῶν ἐκ συναλλαγῶν αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἔταιρειαν. Ἡ ἔννοια τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἔταιρείας δὲν συνταυτίζεται ἀπολύτως πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῶν ἐταίρων ταύτης. Ἡ διαπίστωσις ὅμως τῆς ἡμέρας παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἐν ἐκκαθαρίσει ὁμορρύθμου ἔταιρείας ἐμφανίζει δυσχερείας.

4. Νά ἐκδοθῆ δικαστικὴ ἀπόφασις. Ἀρμόδιον εἶναι τὸ δικαστήριον εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποῦ κεῖται ἡ ἔδρα τῆς ἔταιρείας. Ἐδρα τῆς ἀνωμάλου ἔταιρείας θεωρεῖται ὁ τόπος ἔνθα αὕτη συνηλλάγη διὰ τῶν διαχειριστῶν τῆς. Αἱ κατοικίαι τῶν ὁμορρύθμων ἐταίρων οὐδὲ ὅπως λαμβάνονται ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν ἀρμοδιότητα τοῦ δικαστηρίου, ὅπερ θὰ κηρύξῃ τὴν πτώχευσιν τῆς ἔταιρείας.

IV. Ἡ πτώχευσις τῆς ἔταιρείας δύναται νὰ κηρυχθῆ εἴτε τῇ αἰτήσει πιστωτοῦ τινος ταύτης, μεταξὺ τῶν ὁποίων δέον νὰ περιληφθῆ καὶ ὁ ἐταῖρος πιστωτῆς τῆς ἔταιρείας εἴτε ἐπὶ τῇ δηλώσει τῶν νομίμων ἐκπροσώπων τῆς ἔταιρείας περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν αὐτῆς εἴτε καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος παρὰ τοῦ δικαστηρίου. Δήλωσιν περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν δὲν δύναται νὰ ὑποβάλλῃ ὁ ἐταῖρος μὴ διαχειριστῆς, καθ' ὅτι ἡ ἔταιρεία δεσμεύεται μόνον ἐξ ἐνεργειῶν τῶν νομίμων ἐκπροσώπων ταύτης.

V. Ἐπὶ ἀπλῆ ἢ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ τιμωροῦνται οἱ διαχειρισταὶ τῆς ὁμορρύθμου ἔταιρείας κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 680, 683 καὶ 685 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου.

VI. Ἡ πτωχευτικὴ ἀνακοπὴ κατὰ τῆς κηρυξάσης τὴν πτώχευσιν ἀποφάσεως δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρὰ τῶν νομίμων ἐκπροσώπων τῆς ἔταιρείας, ὑπὸ τῶν συμπτωχευσάντων ἐταίρων ὡς τρίτων «ἐνδιαφερομένων», ὑπὸ παντὸς ἔταιρικοῦ πιστωτοῦ καὶ ὑπὸ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τῶν ἐταίρων.

VII. Τὴν ἀνάκλησιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἔταιρείας θὰ ζητήσουν οἱ νόμιμοι ἐκπρόσωποι ταύτης. Πάντες οἱ ἔταιρικοὶ πιστωταὶ δέον νὰ συναινέσουν πρὸς τοῦτο. Διὰ τὴν ἀνάκλησιν ὅμως τῆς πτωχεύσεως ἐταίρου τινὸς δέον νὰ συναινέσουν τόσον οἱ πιστωταὶ τῆς ἔταιρείας, ὅσον καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἐταίρου.

§ 6. Ἡ νομικὴ προσωπικότης

I. Ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία ἔχει ἴδιαν νομικὴν προσωπικότητα. Ἀποτελεῖ πρόσωπον διάφορον τῶν προσώπων τῶν ἑταίρων ταύτης.

Πρὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἢ ὑπὲρ τῆς νομικῆς προσωπικότητος ἄποψις ἐπεκαλεῖτο ὡς ἐπιχειρήματα τὰ ἄρθρα 22, 28 καὶ 627 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου καὶ τὰ ἄρθρα 17 ἐδάφιον 4, 868 ἐδάφιον 8 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας, ἔλλειπει ρητῆς διατάξεως ἀναγνωρίζουσης ταύτην. Ἦδη ἡ νομικὴ προσωπικότης τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας ἐκυρώθη καὶ νομοθετικῶς διὰ τοῦ ἄρθρου 784 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ὅπερ ὀρίζει ρητῶς ὅτι ἡ ἔταιρεία, ἡ ὁποία ἐπιδιώκει οἰκονομικὸν σκοπὸν, ἀποκτᾷ νομικὴν προσωπικότητα τηρουμένων τῶν πρὸς τοῦτο διὰ τὰς ὁμορρύθμους ἐμπορικὰς ἑταιρείας τασσομένων ἐν τῷ νόμῳ ὄρων δημοσιότητος¹.

II. Ἐνῶ πάντες σήμερον δέχονται ὅτι ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία εἶναι νομικὸν πρόσωπον, διαφωνοῦν δὲ ὡς παρατηροῦνται εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν νομολογίαν ἐν σχέσει πρὸς τὸ χρονικὸν σημεῖον ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἡ ἔταιρεία αὕτη ἀποκτᾷ τὴν νομικὴν προσωπικότητα².

1. Κατὰ τὴν πρώτην ἄποψιν ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία δὲν ἀποκτᾷ νομικὴν προσωπικότητα, ἀν δὲν τηρηθοῦν αἱ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 42 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἐπιβαλλόμεναι διατυπώσεις δημοσιότητος. Ἡ γνώμη αὕτη, ὑποστηρίζεται, εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν δημοσίας τάξεως διάταξιν τοῦ ἄρθρου 63 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ἀλλὰ καὶ περαιτέρω τῶν ἄρθρων 61 καὶ 784 τοῦ αὐτοῦ Κώδικος. Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἄρθρον τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἀκολουθεῖ τὴν θεωρίαν τοῦ νομικοῦ πλάσματος. Ἡ προσωπικότης γεννᾶται ἀπὸ τῆς τηρήσεως τῶν

---

1. Τσιριντάνης, Β' § 72. Ἀναστασιάδης, Α' § 66, σελ. 189—190. Καραβᾶς, Β' § 100. ΑΠ 203/1952, Ἐπιθ. Ἐμπ. Δικαίου, 1952, 161. ΑΠ 202/1952, ΕΕΔ. 1953, 44. Πέριδικας ΕΕΔ, 1953, 47. Ἐφ. Ναυπλίου 31/1952, ΕΕΔ. 1952, 250. Contra Πετιμεζᾶς, Ἐμπορικὸν Δίκαιον Β' 1926, σελ. 18. Δρακόπουλος, Ἡ νομικὴ προσωπικότης τῶν προσωπικῶν ἑταιρειῶν, 1941. Σύμφωνοι πρὸς τὴν ἐν τῷ κειμένῳ γνώμην, M o s s a, Società Commerciali Personali, 1951, σελ. 133 ἔπ. E s c a r r a — R a u l t, π. 38 ἔπ. Περί τῶν ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ κρατούντων, βλ. Ἀναστασιάδης, § 66, σημ. 13 καὶ ἀνωτέρω § 4, II, 2 καὶ 4.

2. Διάφορον τὸ ζήτημα τῆς ἀκυρωσίας τῆς ἑταιρείας λόγω μὴ δημοσιεύσεως τοῦ καταστατικοῦ. Καὶ ἐπ' αὐτοῦ αἱ γνώμαι διίστανται. Ὁρθότερα φαίνεται ἡ ἄποψις, ἡ ἀντιτιθεμένη πρὸς τὴν κρατούσαν γνώμην, καθ' ἣν ἡ παράλειψις τῶν ἐν λόγῳ διατυπώσεων δημοσιότητος δὲν ἐπάγεται σχετικὴν ἀκυρωσίαν τῆς ἑταιρείας μεταξὺ τῶν ἑταίρων. Βλ. Τσιριντάνης, Β' 1953, σελ. 24, Ρόκων, εἰς Ἐπιθ. Ἐμπ. Δικαίου, 1955, 233. ΑΠ 339/1950, Ἐπιθ. Ἐμπ. Δικ. 1950, 322. Καραβᾶς, Β' § 263, σελ. 257. Παμπούκης, Ἀνώμαλοι λόγω μὴ δημοσιεύσεως ὁμόρρυθμοι καὶ ἑτερόρρυθμοι ἐμπορικαὶ ἑταιρεῖαι, 1957, § 9.

δρων δημοσιότητας, ήτοι από τής δημοσιεύσεως του καταστατικού τής εταιρείας διά τής καταχωρίσεως τούτου εις τό οικείον βιβλίον του Πρωτοδικείου. Συνάγεται κατά τήν γνώμην ταύτην ότι ο νομοθέτης δέν σκοπεύει νά αναγνωρίση διά τής δημοσιότητας τήν ήδη υπάρχουσαν προσωπικότητα τής εταιρείας, άλλ' έπιθυμεί νά δημιουργηται ή προσωπικότης από τής δημοσιεύσεως. 'Η δημοσιότης της είναι συντρέχων αναγκαίος όρος διά τήν απόκτησιν και διά τήν άφετηριαν άποκτήσεως τής νομικής προσωπικότητος³.

2. 'Η τήρησις του τύπου δημοσιότητας, υποστηρίζει ή άλλη άποψις, δέν είναι αναγκαίος όρος διά τήν απόκτησιν τής νομικής προσωπικότητος των προσωπικών έμπορικων εταιρειών. Το άρθρον 784, όπερ έπικαλούνται οι υποστηρίζοντες τήν πρώτην γνώμην, αναφέρεται εις τας άστικές εταιρείας, αι όποιαι δέν φέρουν νομικήν προσωπικότητα, αν δέν συντρέξουν αι προϋποθέσεις του έν λόγω άρθρου. Εις τας έμπορικές όμως εταιρείας οι τρίτοι δύνανται νά αποδείξουν (άρθρον 42 'Εμπ. Ν.) ότι υπάρχει πράγματι όμόρρυθμος έμπορική εταιρεία. 'Η άπόδειξις σϋτη θα έχη ως αποτέλεσμα τον χαρακτηρισμόν των εταιρειών τούτων ως νομικών προσώπων⁴.

3. Κατά τήν αντίληψιν μας ή δευτέρα άποψις είναι όρθότερα και σύμφωνος προς τήν έκ συναλλακτικής ανάγκης έπιβαλλομένην δημοσιότητα διά τήν διατήρησιν των αποτελεσμάτων τής λειτουργησάσης ήδη άδημοσιεύτου εταιρείας. 'Αναμφιβόλως υπάρχει συνάφεια μεταξύ δημοσιότητας και προσωπικότητος. Δέν ύφίσταται όμως μεταξύ των δύο τούτων έννοιών σχέσις αίτίας και αίτιατου. 'Η δημοσιότης του άρθρου 42 του 'Εμπορικού Νόμου δέν αποτελεί τήν απαραίτητον προϋπόθεσιν διά τήν απόκτησιν τής προσωπικότητος. Κατά τήν θεωρίαν τής π ρ α γ μ α τ ι κ ή ς π ρ ο σ ω π ι κ ό τ η τ ο ς τό νο-

3. Πρ. Κερκύρας, 173/1951 Ε.Ε.Δ. 1952, 248. Τ σ ι ρ ι ν τ ά ν η ς, Β' 1957, § 72, Ι, σελ. 55. Κ α ρ α β ά ς, Β' § 101, σελ. 99—100. Πρ. Πειραιώς 3769/1954, Ε.Ε.Δ. 1955, σελ. 33. Πρ. Πειραιώς 406/1956, Ε.Ε.Δ. 1956, 363. Πρ. Πρωτ. 'Αθηνών 1082/57 Ε.Ε.Δ. 1957, 37. Σύμφ. Π α μ π ο ύ κ η ς, §§ 26, 32, 37, 39, σελ. 79, 93, 111, 114.

4. Βλ. Σ η μ ί τ η ν, έν Ε.Ε.Ν. ιζ' σελ. 190. Ρ ό κ α ν, Ε.Ε.Δ. 1956, 363. Σύμφωνος φαίνεται και ό Μ π α λ η ς εις Νέον Δίκαιον, 1955, σελ. 1 έπ. Σύμφωνος φέρεται και ή ΑΠ 802/1954, εις Ε.Ε.Δ. 1955, 138—2, ήτις δέχεται ότι ή λύσις τής άδημοσιεύτου εταιρείας δέν ανατρέχει εις τό παρελθόν ως προς ό ύπηρεξεν έν τοις πράγμασι εταιρεία. Βλ. και 'Α ν α σ τ α σ ι ά δ η ν, § 66, σημ. 14, όστις υποστηρίζει όρθώς ότι ή άδημοσιεύτος όμόρρυθμος εταιρεία θεωρείται τούλάχιστον ως προς τό παρελθόν ύπάρξασα ως πρόσωπον. Τήν αύτην άποψιν υποστηρίζει και ό Π α μ π ο ύ κ η ς εις τά «συμπεράσματα και σκέψεις νομοθετικής πολιτικής». Διά τήν διατήρησιν των αποτελεσμάτων τής λειτουργησάσης άδημοσιεύτου εταιρείας, υποστηρίζει, έπιβάλλεται όπως αναγνωρισθή πλήρως ως εταιρεία, τούλάχιστον ως προς τό παρελθόν. 'Η εταιρεία αύτη πρέπει νά ίσχύση τόσο ως σύμβασις, όσο και ως νομικόν πρόσωπον. § 49 έν άρχή.

μικόν πρόσωπον, εἰς τὰς προσωπικὰς ἐμπορικὰς ἐταιρείας, γεννᾶται εὐθύς ὡς πραγματοποιηθῆ ἡ οὐσιαστικὴ δημοσιότης, ἡ ἐνώπιον τοῦ κοινοῦ δημοσία ἐμφάνισις τῶν ἐταίρων ἐν ὁμαδικῇ δράσει, ἐφ' ὅσον βεβαίως συντρέχουν καὶ τὰ εἰδικὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τοὺς ὅρους τοῦ σχηματισμοῦ καὶ τῆς ὑπάρξεως τῆς ἐταιρείας. Ἡ δημοσιότης εἶναι ἡ διαπίστωσις τῆς γεννήσεως τοῦ νομικοῦ προσώπου, ἀλλ' ἡ γέννησις αὕτη εἶναι προγενεστέρα τῆς δημοσιότητος, ἐφ' ὅσον πρὸ τῆς τηρήσεως τοῦ τύπου τούτου ἐλειτούργησεν ἡ ἐταιρεία καὶ ἐνεφανίσθη εἰς τὰς συναλλαγὰς ὡς τοιαύτη. Ἐκ τοῦ ἄρθρου 42 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου συνάγεται ἡ σχετικὴ ἀκυρότης τῆς ἀδημοσιεύτου ἐταιρείας, οὐχὶ ὅμως καὶ ἡ μὴ παρ' αὐτῆς ἀπόκτησις νομικῆς προσωπικότητος. Ἡ ἀδημοσίευτος ἐταιρεία θὰ ἰσχύσῃ διὰ τὸ παρελθόν ὡς σύμβασις καὶ ὡς νομικόν πρόσωπον⁶.

Σοβαρὸν ἐπιχείρημα ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ὅτι ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία, ἐφ' ὅσον ἐλειτούργησεν, εἶναι νομικόν πρόσωπον, καὶ ἂν δὲν ἐτήρησε τὸν τύπον τῆς δημοσιότητος, ἀντλεῖται καὶ ἐκ τῆς διατάξεως τῶν ἄρθρων 680 καὶ 685 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Δυνάμει τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων τούτων καταδιώκονται οἱ διαχειρισταὶ τῆς πτωχευσάσης ἐταιρείας ἐπὶ ἀπλῇ ἢ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ, ἐὰν παρημέλησαν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 42—46 Ἐμπ. Ν. διαγραφομένων διατυπώσεων. Ἡ πτωχευτικὴ ἱκανότης ὅμως τῆς ἐταιρείας προϋποθέτει νομικὴν προσωπικότητα, ἥτις δέον νὰ θεωρητῆ ὑπάρχουσα παρὰ τὴν μὴ τήρησιν τῶν ὄρων δημοσιότητος⁶.

III. Ἀποτέλεσμα τῆς ἀποδοχῆς τῆς ὡς ἄνω δευτέρας ἀπόψεως εἶναι ὅτι δύναται νὰ ζητηθῆ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως καὶ τῆς ἀδημοσιεύτου, πλὴν ὅμως λειτουργησάσης ὁμορρύθμου ἐταιρείας (κατωτέρω § 8, 1).

IV. Αἱ κυριώτεραι συνέπειαι τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀναγνωρίσεως τῆς νομικῆς προσωπικότητος τῆς ἐταιρείας εἶναι αἱ ἀκόλουθοι :

Ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία ἔχει πτωχευτικὴν ἱκανότητα. Αἱ δημιουργούμεναι ὑποχρεώσεις ἐκ συναλλαγῶν αἱ ὁποῖαι ἀποβλέπουν

5 H é m a r d, Théorie et Pratique de Nullités des Sociétés et des Sociétés de fait, 1926, n. 373. E s c a r r a — R a u l t, n. 44. F r e d e r i c q, τόμ. VIII, n. 556, σελ. 772.

6 Βλ. Ρ ό κ α ν, Ἐπιθ. Ἐμπ. Δικ. 1957, 39 καὶ τοῦ ἰ δ ί ο υ, Πτωχ. Δίκαιον, 1956, § II. Ἀ ν α σ τ α σ ι ἄ δ η ν, III, § 380, σημ. 38. Πάντως ἡ ἀσάφεια τῶν μημονευθεισῶν διατάξεων εὐλόγως ἀφήνει ἀμφιβολίας ὡς πρὸς τὸν χρόνον καθ' ὃν ἀποκτᾶται ἡ νομικὴ προσωπικότης. Τὸ θέμα τοῦτο δὲν λύεται σαφῶς καὶ εἰς τὰς ξένας νομοθεσίας. Μόνον τὰ ἄρθρα 2331 ἰταλ. Α.Κ. καὶ 643 ἑλβ. Κώδ. Ἐνοχῶν ὀρίζουν, διὰ τὴν ἀνώνυμον ἐταιρείαν, ὅτι αὕτη κτᾶται νομικὴν προσωπικότητα (Personalität giuridica, Persönlichkeit) διὰ τῆς ἐγγραφῆς ταύτης εἰς τὸ ἐμπορικὸν μητρώον, βλ. G i e r k e, § 31, II, W e i p e r t, § 105, σημ. 26. S c h l e g e l b e r g e r — G e s s l e r, § 105, Aum 25.

εις την εταιρείαν, θεωροῦνται χρέη τῆς εταιρείας. Ἡ πτώχευσις κηρῦσσεται ὑπὸ τοῦ Πρωτοδικείου εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποῦοι κεί-
ται ἡ ἔδρα τῆς εταιρείας. Ὑφίστανται τόσαι διακεκριμένοι πτωχεύ-
σεις ὅσοι εἶναι οἱ συνεταῖροι πλέον μιᾶς, τῆς εταιρείας. Ἡ πτώχευ-
σις τῆς εταιρείας δὲν ταυτίζεται πρὸς τὰς τοιαύτας τῶν ἐταίρων,
διὰ τοῦτο καὶ εἶναι δυνατόν νὰ ἔχουν διάφορον ἔκβασιν. Οἱ ἀτομι-
κοὶ πιστωταὶ τοῦ ἐταίρου δὲν συμμετέχουν εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν
πιστωτῶν τῆς εταιρείας. Ἐὰν ἐταῖρός τις εἶναι ὀφειλέτης τῆς ἐται-
ρείας (ἐκ καθυστερήσεως καταβολῆς τῆς εἰσφορᾶς του), ὁ σύνδικος
προβαίνει εἰς τὰς δεούσας ἐνεργείας πρὸς εἰσπραξιν τῶν ὀφειλομένων.

Ἡ πτωχευτικὴ περιουσία τῆς εταιρείας διαχωρίζεται ἀπὸ τὰς
ἀτομικὰς πτωχευτικὰς περιουσίας τῶν ἐταίρων, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ
ὁμὰς τῶν ἐταιρικῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν ἀπὸ τὰς ὁμάδας τῶν
ἀτομικῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν τῶν ἐταίρων. Ὁ καταρτίσας πτω-
χευτικὸν συμβιβασμὸν ἐταῖρος θὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἐλευθέραν διαχεί-
ρισιν τῆς περιουσίας του, θὰ συνεχισθῇ ὁμοῦς ἡ πτωχευτικὴ διαδικα-
σία ὡς πρὸς τὴν εταιρείαν καὶ τοὺς λοιποὺς ἐταίρους, ἐφ' ὅσον δὲν
ἐπιτύχουν συμβιβασμὸν.

§ 7. Ἡ πτώχευσις τῆς λυθείσης καὶ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν εταιρείας

Τὴν λύσιν τῆς ὁμορρύθμου εταιρείας ἀκολουθεῖ τὸ στάδιον
τῆς ἐκκαθαρίσεως (ἄρθρα 72, 777 Ἀστ. Κώδ.). Ἡ ἐκκαθάρισις ἀνα-
λόγως τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐργασιῶν τῆς εταιρείας, τῆς καταστάσεως
τῆς περιουσίας ταύτης καὶ τοῦ ἐπιδιωκομένου παρ' αὐτῆς σκοποῦ,
δυνατὸν νὰ διαρκέσῃ ἐπὶ μακρὸν χρόνον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς
ἐκκαθαρίσεως πιθανὸν νὰ διαπιστωθῇ ἡ παύσις τῶν πληρωμῶν τῆς
εταιρείας, ὁπότε ἐρωτᾶται ἂν δύναται ἡ λυθεῖσα ἤδη ἐταιρεία νὰ
κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως. Ἐρευνητέον ἐπίσης ἂν εἶναι
δυνατὸν νὰ ζητήσῃ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς εταιρείας μετὰ
τὸ πέρασ τῆς ἐκκαθαρίσεως ὁ πιστωτής, τὸν ὁποῖον ὁ ἐκκαθαριστὴς
θὰ ἄφηνεν ἀνικανοποίητον.

Ἡ π τ ῶ χ ε υ σ ι ς τ ῆ ς ἔ τ α ι ρ ε ῖ α ς κ α τ ἄ τ ῆ ν δ ι ἄ ρ-
κ ε ι α ν τ ῆ ς ἔ κ κ α θ α ρ ῖ σ ε ω ς. Ἡ λυθεῖσα καὶ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν
ὁμορρύθμος ἐταιρεία δύναται νὰ κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν πτωχεύ-
σεως¹. διότι·

1. Ἐφ. Ἀθηνῶν 1089/1951, ΕΕΔ, Β' 251. Πρ. Πειραιῶς 1805/1952, ΕΕΔ, Γ' 298.
Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. σελ. 31. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 50. Art huys,
Traité des Sociétés Commerciales. Commentaire de la Faillite, Β' 1917, n. 1012.
R i p e r t, 1954, n. 2547, σελ. 1024. Lyon-Caen et Renault, -A miaudi
τόμ. VIII n. 1140. L a c o u r B o u t é r o n, Précis de droit commerciale, 1925
n. 2176. F r e d e r i c q, σελ. 771. J a e g e r, σελ. 819-20, σημ. 2,4. J v. G i e r-
k e, σελ. 214. B r u n e t t i, σελ. 90. Τὸ ἄρθρον 207 τοῦ καταργηθέντος Ἰταλικοῦ
Ἐμπορικοῦ Κώδικος ὠριζε «la liquidazione non libera i soci e non è di ostacolo
alla dichiarazione di fallimento».

α. Διατηρεί την νομικήν προσωπικότητα καὶ κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκκαθαρίσεως (ἄρθρα 72, 777, 784 ᾠστ. Κώδ.).

Ἡ ὄλη οἰκονομία τῆς λύσεως, ἥτις παραδέχεται τὴν δυνατότητα κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως, βασίζεται εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου δημιουργούμενον νομικὸν πλάσμα, καθ' ὃ ἡ ἔταιρεία θεωρεῖται ἐπιζῶσα (ἔχουσα ἰδίαν προσωπικότητα) καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως. Ἡ δημιουργία τοῦ πλάσματος τούτου ἀποσκοπεῖ εἰς τὸ νὰ διευκολύνη τὰς ἐργασίας τῆς ἐκκαθαρίσεως. Αἱ σχετικαὶ μετὰ τὴν συνέχισιν τῆς νομικῆς προσωπικότητος διατάξεις τοῦ ᾠστικοῦ Κώδικος ἔχουν ἐφαρμογὴν εἰς οἰονδήποτε εἶδος ἔταιρείας, οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ λόγος λύσεως τούτων.

Αἱ συνέπειαι τῆς διατηρήσεως τῆς νομικῆς προσωπικότητος εἶναι: ᾠναντι τῶν δανειστῶν, τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις ἐγεννήθησαν πρὸ τῆς λύσεως, ἡ ἔταιρεία θεωρεῖται εἰσέτι ὡς ὑφισταμένη. ᾠξακολουθεῖ νὰ θεωρῆται ἀνεξάρτητον καὶ αὐτόνομον πρόσωπον, ἐκπροσωπούμενη πλέον οὐχὶ ὑπὸ τοῦ διαχειριστοῦ, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἐκκαθαριστοῦ. Ἡ ἔταιρεία διατηρεῖ τὴν ἔδραν τῆς. Ἡ περιουσία τῆς εἶναι διαχωρισμένη τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τῶν ἑταίρων. Καὶ οἱ πιστωταί, τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις ἐγεννήθησαν μετὰ τὴν λύσιν, δύνανται νὰ θεωρήσουν ὑφισταμένην τὴν ἔταιρείαν καὶ νὰ ζητήσουν τὴν κήρυξιν τῆς εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, ἀρκεῖ αἱ πιστώσεις τῶν νὰ προῆλθον ἐξ ἐνεργειῶν τοῦ ἐκκαθαριστοῦ, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκαθαρίσεως (ἄρθρον 74 ᾠστ. Κώδ.).

β. Διατηρεῖ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐμπορίου. Ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία καθίσταται ἐμπορικὴ, ὅταν ἔχη ὡς σκοπὸν τὴν ἄσκησιν ἐμπορικῆς δραστηριότητος, τὴν ἐπιχειρήσιν ἀντικειμενικῶς ἐμπορικῶν πράξεων. Ἡ λυθεῖσα ἔταιρεία διατηρεῖ τὴν νομικὴν προσωπικότητα, ἔχει δικαιοπρακτικὴν ἰκανότητα, καὶ ἐγκύρως ἐνεργεῖ κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκκαθαρίσεως ἐμπορικὰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιουσίας τῆς καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἐφαρμοσθῇ τὸ ἐμπορικὸν δίκαιον. ᾠναφαίνονται συνεπῶς αἱ προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ ᾠμπορικοῦ Νόμου, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία καθίσταται ἐμπορικὴ. Οἱ ἐκκαθαρισταὶ ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ἐξουσιῶν τῶν δεσμεύουν τὴν ἔταιρείαν ἀσκοῦντες πράξεις ἀντικειμενικῶς ἐμπορικὰς, αἱ ὁποῖαι δὲν παύουν νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν σφαιρὰν τῆς ἐμπορικότητος².

Διευτυπῶθι ἐν τούτοις καὶ ἡ ἀντίθετος ἄποψις, ἥτις δὲν φαίνε-

2. ᾠναστασιάδης, § 380, σελ. 50 Τσάγκαρις, Οἴμις, ΖΕ' 1154. J. v. Gierke § 35, I, 3. Ἡ αὐτὴ γνώμη κρατεῖ καὶ ἐν ᾠταλία, βλ. Brunetti, σελ. 94. Bonelli (—Andrioli, n 778. Navarrini, Α' σελ. 91, ἀλλ' ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ᾠμπορικοῦ Κώδικος τοῦ 1882, ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία ἀπέκτα τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα κατὰ τὸ τυπικὸν κριτήριον, (ἀπὸ τῆς νομίμου συστάσεώς τῆς)

ται άπολύτως όρθή. Κατ' αὐτήν ἡ έταιρεία κατὰ τὸ στάδιον τῆς έκκαθαρίσεως, δέν άσκει έν τῇ κυριολεξίᾳ έμπορικὰς πράξεις οὐδὲ ἔχει ώς σκοπὸν τὴν έπίτευξιν κέρδους. Είναι όρθόν βεβαίως διὰ τὸν έμπορο (φυσικὸν πρόσωπον) διατηρεῖ τὴν έμπορικὴν ιδιότητα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς έκκαθαρίσεως τῆς έμπορικῆς έπιχειρήσεώς του. Δέν συμβαίνει όμως τὸ ἴδιον, ὑποστηρίζεται, καὶ μὲ τὴν έταιρείαν, έπειδὴ εἶναι διάφορος ἡ νομικὴ κατασκευὴ ταύτης. Ἡ έταιρεία δέν ἔχει πλέον ώς σκοπὸν τὴν άσκησιν έμπορικῆς κερδοσκοπίας, διότι ἔνεκα τῆς λύσεώς της περιήλθεν εἰς κατάστασιν μὴ παραγωγικότητος³.

2. Τὴν έπιστήμην άπησχόλησε τὸ ζήτημα ἂν πρέπη νὰ καθορισθῇ χρονικὸν ὄριον, έντός τοῦ ὁποίου καὶ μόνον, ἀπὸ τῆς λύσεώς της, νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς έταιρείας. Διευτώθησαν αἱ ἀκόλουθοι ἀπόψεις :

α. Ὑπεστηρίχθη διὰ τὴν λύσιν έπιφέρει τὸ τέλος τῆς έταιρείας. Ἡ έταιρεία θὰ θεωρηθῇ ώς πραιτηθεῖσα τῆς έμπορίας καὶ θὰ κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως κατὰ τὸ ἄρθρον 525, 2 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου⁴.

Τὴν ἄποψιν ταύτην κατεπολέμησεν ἡ πλειονότης τῶν Ἰταλῶν συγγραφέων. Δέν εἶναι δυνατόν, παρετήρησαν, νὰ ἔξομοιωθῇ ὁ πραιτηθεὶς τῆς έμπορίας έμπορος μὲ τὴν έν έκκαθαρίσει έταιρείαν. Ὁ πραιτηθεὶς τῆς έμπορίας δέν άσκει πλέον έμπορικὰς πράξεις, καὶ παύει νὰ εἶναι έμπορος. Ἡ κατάστασις όμως τῆς λυθείσης έταιρείας διαφέρει. Ἐφ' ὅσον συνεχίζεται ἡ έκκαθάρισις, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας θὰ ένεργηθοῦν έμπορικαὶ πράξεις διὰ τὸν σκοπὸν ταύτης, ἡ έταιρεία δέν ἀποσβέννυται. Ἡ διὰ τῆς έκκαθαρίσεως έπελθοῦσα μεταβολὴ εἰς τὸν σκοπὸν τῆς έταιρείας ἀφήνει ἀνέπαφον τὴν προσωπικότητα ταύτης καὶ δέν αἶρει τὸν έμπορικὸν σκοπὸν τῆς περιουσίας της. Ἡ παραίτησις ἐκ τῆς έμπορίας τῆς έταιρείας σημαίνει ἔξάλειψιν τοῦ έμπορικοῦ σκοποῦ, ἔλλειψιν ένδὸς ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν στοιχείων τῆς νομικῆς προσωπικότητος καὶ κατὰ συνέπειαν ἔδει νὰ ἔξαλειφθῇ καὶ ἡ έταιρεία, ένῶ τούναντίον διατηρεῖται τιθεμένη ὑπὸ έκκαθάρσιν⁵.

3. Percerou—Dessertaux, Des Faillites et Banqueroutes et des Liquidation Judiciaires, τόμ. Α', 1935, π. 204. Βλ. καὶ Τσάγκαριν, Θέμις, ΖΕ' 1154.

4. Carnelutti, έν Riv. Dir. Com. 1913, II, 467. Sraffa, Fallimento delle Società, citato ὑπὸ Navarrini, Α' π. 76, σελ. 91, σημ. 1.

5. Candian, σελ. 73—74. Navarrini, Α' π. 76, σελ. 91. Brunetti, π. 35, σελ. 94. Cortellese. La possibilità di fallimento delle società commerciali dopo la chiusura della liquidazione. Εἰς Ἐπιθεώρησιν «Il Diritto Fallimentare», 1931, I, σελ. 395. Finocchiaro, Studio intorno alle società di commercio in liquidazione, εἰς τὴν Ἐπιθεώρησιν «Il Diritto Commerciale».

β. Ἡ δευτέρα ἄποψις ἐπιχειρεῖ νὰ ἐξομοιώσῃ τὴν λυθεῖσαν ἑταιρείαν πρὸς τὸν θανόντα ἔμπορον. Δὲν εἶναι λογικόν, ὑποστηρίζεται, νὰ μένουν ἐπ' ἀόριστον χρόνον ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν τῆς πτωχεύσεως οἱ ἑταῖροι, οἵτινες εἰς τὰς περισσοτέρας περιπτώσεις πτωχεύουν δι' αἰτίας ξένας πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ὑπαιτιότητα. Διὰ τῆς λύσεως τῆς ἡ ἑταιρεία ἀποθνήσκει. Ὅταν ἡ ἑταιρεία εὐρίσκηται ἐν ἐκκαθάρσει, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον λύεται εἶναι ἡ ἑταιρική σύμβασις, τῆς ὁποίας οὐσιαστικὸν στοιχεῖον ἦτο ὁ σκοπὸς διὰ τὸν ὁποῖον συνέστη καὶ ἐλειτούργει τὸ νομικὸν πρόσωπον πρὸς ἐκπλήρωσιν τούτου. Τώρα μετὰ τὴν λύσιν καὶ κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν δὲν ζῆ τὸ ἑταιρικὸν πρόσωπον. Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχη εἶναι τὸ σύνολον τῆς ἑταιρικής περιουσίας, εἰς τὸ ὁποῖον ὁ ἑταιρικὸς σκοπὸς ἔδιδε ζωὴν καὶ κίνησιν. Ἦδη μετὰ τὴν λύσιν ἡ περιουσία τῆς ἑταιρείας εἶναι γυμνὴ ἔνωσις ὀφειλῶν καὶ πιστώσεων, ἐφ' ὅσον ἀπαγορεύεται πλέον εἰς τὴν ἑταιρείαν πᾶσα ἐκδήλωσις δραστηριότητος ξένης πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐκκαθαρίσεως.

Ἄπὸ τὴν ἐν ἐκκαθάρσει ἑταιρείαν ἐλλείπει καὶ ἕτερον οὐσιαστικὸν στοιχεῖον διὰ τὴν ὑπαρξιν ἑταιρικής συμβάσεως, ἡ *affectio societatis*. Ἐξαφανίζεται ἡ θέλησις τῶν μερῶν νὰ εἶναι ἠνωμένοι ἑταιρικῶς καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ὑπάρχη ἑταιρεία ἄνευ τῆς βουλήσεως τῶν ἑταίρων πρὸς ἑταιρικήν συνεργασίαν. Ἡ ἑταιρεία διὰ τῆς λύσεως τῆς ἐξαφανίζεται, ἀποθνήσκει. Ἐπειδὴ ὅμως ὑφίσταται πρᾶκτικὴ ἀδυναμία νὰ ἐπέλθῃ συγχρόνως ἐξαφάνισις καὶ τῶν περιουσιακῶν σχέσεων τοῦ δοῦναι καὶ τοῦ λαβεῖν καὶ διὰ νὰ ἐξασφαλισθοῦν οἱ τρίτοι, ὁ νόμος ἐδημιούργησε τὸ νομικὸν πλάσμα τῆς διατηρήσεως τῆς νομικῆς προσωπικότητος κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως⁶.

Ἐν Γαλλίᾳ δὲν ἐξομοιοῦται μὲν ἡ λυθεῖσα ἑταιρεία πρὸς τὸν θανόντα ἔμπορον, ὑποστηρίζεται ὅμως ὅτι, ἂν αὕτη λυθῇ λόγῳ τοῦ θανάτου ἑνὸς ἑταίρου, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζητηθῇ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως ταύτης μετὰ πάροδον ἔτους ἀπὸ τῆς λύσεως τῆς. Καὶ τοῦτο διότι ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν συμπτώ-

1917, σελ. 404—5. Ἄλλὰ καὶ ἐὰν ἐδεχόμεθα τὴν ἄποψιν ταύτην, τὸ ζήτημα δὲν λύεται, διότι ὁ ἡμέτερος νόμος δὲν θέτει χρονικὸν περιορισμὸν διὰ τὴν πτώχευσιν τοῦ παραιτηθέντος τῆς ἑμπορίας, βλ. Ρόκκα ν., Πτ. Δ. § 10, II Ἐν Ἰταλίᾳ τὸ ἄρθρον 690 ΕΚ ὠριζε προθεσίαν 5 ἐτῶν. Ἦδη τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου περιώρισε τὴν προθεσίαν ταύτην εἰς ἓν ἔτος.

6. Finocchio, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 408. «La dissolution des personnes morales» κατὰ τοὺς Escarra — Rault, σελ. 73, «équivalent à la mort des personnes physiques. Καὶ ὁ J. v. Gierke γράφει, ἐν § 35, I, 2, σελ. 214. «Die Abwicklungsgesellschaft behält ihre kaufmannseigenschaft, sie behält ihre Firma, aber da sie ein sterbender kaufmann ist».

χευσιν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐταίρου μετὰ πάροδον ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου του, ὕπερ ἀντιβαίνει πρὸς τὴν ρητὴν διάταξιν τῆς § 3 τοῦ ἄρθρου 437 τοῦ γαλλικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος⁷.

3. Φρονοῦμεν ὅτι τὰ ἐπιχειρήματα τόσον τῆς πρώτης ἀπόψεως, ὅσον καὶ τῆς δευτέρας δὲν εἶναι ἰκανὰ νὰ μᾶς πείσουν, ὅπως ἐξομοιώσωμεν τὴν λυθεῖσαν ἐταιρείαν πρὸς τὸν ἀποβιώσαντα ἢ παραιτηθέντα ἔμπορον καὶ νὰ δεχθῶμεν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν §§ 2 ἢ 3 τοῦ ἄρθρου 525 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Δὲν εἶναι, νομίζομεν, ἀναγκαῖον νὰ προσθέσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπιχειρήματα εἰς ἐκεῖνα διὰ τῶν ὁποίων κατεπολέμησαν τὴν πρώτην ἄποψιν οἱ Navarrini, Brunetti καὶ Candian.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν δευτέραν γνώμην, ἣτις ὑποστηρίζει τὴν ἐξομοίωσιν τῆς λυθείσης ἐταιρείας πρὸς τὸν ἀποβιώσαντα ἔμπορον, παρατηροῦμεν ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἰσχύσῃ καὶ διὰ τὰ νομικὰ πρόσωπα ἢ διατάξεις τῆς § 3 τοῦ ἄρθρου 525 ἣτις προϋποθέτει θανόντα ἔμπορον φυσικὸν πρόσωπον. Ἡ διάταξις αὕτη σκοπεῖ τὴν ἐξασφάλισιν τῶν πιστωτῶν τοῦ ἀποβιώσαντος ἐμπόρου. Οἱ πιστωταὶ ὅμως τῆς ἐταιρείας δὲν ἔχουν ἀνάγκην τῆς προστασίας τοῦ ἄρθρου τούτου. Ὁ νόμος προέβλεψε διὰ τὰς ἐταιρείας, αἱ ὁποῖαι εἶναι νομικὰ πρόσωπα, τὴν διαδικασίαν τῆς ἐκκαθάρσεως, διὰ τῆς ὁποίας ἀκριβῶς σκοπεῖται ἡ ρευστοποιήσις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ ἡ ἀπόσβεσις τοῦ παθητικοῦ. Ἡ διαδικασία αὕτη ἔχει ὡς προορισμὸν κυρίως νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τοὺς πιστωτὰς τοῦ νομικοῦ προσώπου ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἰκανοποιήσεως τῶν ἐκ τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας, ἀποκλειομένης τῆς συνδρομῆς τῶν ὀργάνων καὶ λοιπῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐταιρείας δι' ἀπαιτήσεις τῶν κατ' αὐτῆς, πρὶν ἢ ἀποσβεσθῇ τὸ παθητικὸν τῆς ἐταιρείας (ἄρθρον 780, § 1 Ἀστ. Κώδ.).

Ἐφ' ὅσον ἡ ἐκκαθάρισις δὲν ἐπερατώθη, ἡ ἐταιρεία ἔχει νομικὴν προσωπικότητα καὶ ἐμπορικὴν ἰδιότητα καὶ, συνεπῶς, οὐδεὶς χρονικὸς περιορισμὸς δύναται νὰ τεθῇ ὡς πρὸς τὴν κήρυξιν ταύτης εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως⁸.

II. Ἡ πτώχευσις τῆς «ἐταιρείας» μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐκκαθάρσεως. Ἡ λυθεῖσα καὶ ὑπὸ ἐκκαθάρσιν τελοῦσα ὁμόρρυθμος ἐταιρεία δύναται νὰ κηρυχθῇ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως καὶ ἤδη θὰ ἐξετάσωμεν ἂν εἶναι δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως ταύτης μετὰ τὸ πέρασ τῆς ἐκκαθάρσεως (μετὰ τὴν διανομήν).

Ἡ πτώχευσις αὕτη δυνατὸν νὰ ζητηθῇ ὑπὸ πιστωτῶν, οἵτινες

7. Ἄρθρον 525, 3 ἡμετέρου Ἐμπορικοῦ Νόμου. Lyon — Caen et Renault, (— Amiaud), n. 1140, σελ. 605. Arthuys n. 1012, σελ. 614.

8. Candian, n. 50. Navarrini, A' σελ. 91. Brunetti, *op. cit.* n. 30 in fine. Fredericq, n. 555, σελ. 772. Ρόκας, Πτωχ. Δικ. II, 3.

παρέμειναν άνικανοποίητοι είτε λόγω άμελείας τούτων νά έμφανισθοϋν κατά τó στάδιον τής έκκαθάρσεως είτε λόγω κακοπιστίας ή άμελείας τών έκκαθαριστών, οΐτινες απέφυγον νά έπιληφθοϋν και έκκαθαρίσουν τās εις βάρος τής εταιρείας άπαιτήσεις τών πιστωτών τούτων.

1. 'Επί του ζητήματος, εάν είναι δυνατή ή κήρυξις τής πτωχεύσεως τής «εταιρείας» μετά τó πέρας τής έκκαθάρσεως, αι γνώμαι διΐστανται.

α. Κατά την ισχυροτέραν παρ' ήμιν και έν Γαλλία, άσθενεστέραν δέ έν 'Ιταλία, γνώμην, ή εταιρική περιουσία έξαφανίζεται μετά τó πέρας τής έκκαθάρσεως. 'Η νομική προσωπικότης δέ έκλείπει μετά την διανομήν. Δέν ύφίσταται έμπορική ιδιότης και ώς έκ τούτου έλλείπουν αι προϋποθέσεις δια την κήρυξιν τής πτωχεύσεως. 'Η λυθεισα εταιρεία ύφίσταται δια τόν σκοπόν τής έκκαθάρσεως. 'Όταν ή έκκαθάρισις περατωθῆ, δέν ύπάρχει πλέον λόγος νά ύφίσταται εταιρεία. 'Ακατανόητος είναι ή εταιρεία χωρίς περιουσίαν, ήτις έξαντλείται δια τού πέρας τής έκκαθάρσεως. 'Η πώχευσις είναι θεσμός αναγκαστικής έκκαθάρσεως τής εταιρείας και, άφοϋ πλέον αύτη δέν ύπάρχει, δέν είναι νοητή ή κήρυξις τής πτωχεύσεώς τής⁹.

β. Κατά την άσθενεστέραν γνώμην παρ' ήμιν, ισχυροτέραν δέ έν 'Ιταλία και Βελγίω, ή πώχευσις τής εταιρείας δύναται νά κηρυχθῆ μετά τó πέρας τής έκκαθάρσεως. 'Εφ' όσον ύπάρχουν πιστωται μη πληρωθέντες και δυνατότης άνακτήσεως ένεργητικοϋ, δέν πρέπει νά έκλείψη τó νομικόν πρόσωπον τής εταιρείας. Δέν είναι λογικόν, παρατηροϋν, οί μη ίκανοποιηθέντες εταιρικοί δανεισταί νά στερηθοϋν του δικαιώματος νά προκαλέσουν την πώχευσιν τής όφειλέτιδος εταιρείας, έπειδή έπερατώθη ή έκκαθάρισις. Δέν είναι νοητόν νά έξαφανισθῆ ή εταιρεία, πριν ίκανοποιήση όλους τούς πιστωτάς τής. 'Αφοϋ ύπάρχει άνεκκαθάριστος εταιρική περιουσία, ύφίσταται έκκαθάρισις και έπομένως και νομική προσωπικότης τής υπό έκκαθάρισιν εταιρείας. 'Η διανομή τής εταιρικής περιουσίας θά γίνη

---

9. Δέν είναι όρθόν ή νομική προσωπικότης νά ύφίσταται *ad infinitum*, έφ' όσον δέν ίκανοποιείται δανειστής τις τής εταιρείας. 'Η εύθύνη τών έταίρων είναι έπαρκής δια τούς δανειστάς προστασία, ή δέ παραγραφή του άρθρου 64 δέν αντίκειται προς την έπιείκειαν, βλ. Τ σ ι ρ ι ν τ ά ν η ν, Μελέται, σελ. 78—79. Σύμφωνοι προς την έν τῷ κειμένω γνώμην, Ρ ό κ α ς, Πτ. Δικ. § 11, Ι, σελ. 31. Lyon — Caen et Renault (— Amiaud), VIII, n. 1140, σελ. 605. Arthuys, n. 1012. Bonelli (— Andrioli), A' n. 140, 153. Canadian, Fallimento e società commerciali dopo la ripartizione del' attivo, έν Riv. Dir. Com. 1916, Ι, σελ. 648. Τοϋ ίδίου, Ancora sul fallimento delle società disciolte, έν Riv. Dir. Com. 1917, II, σελ. 498 έπ.

μόνον μετά τήν πλήρη έξόφλησιν όλων τών έταιρικών χρεών¹⁰.

2. 'Η δευτέρα γνώμη κατά τήν αντίληψίν μας είναι πλέον σύμφωνος πρός τήν λογικήν, τό δίκαιον, τό συμφέρον τών πιστωτών, τήν έξασφάλισιν τών συναλλαγών και τήν θέλησιν τοῦ νομοθέτου.

α. Τά δικαιώματα τών πιστωτών δέν πρέπει νά έπηρεασθοῦν από τήν έκκαθάρισιν οὔτε τό νομικόν πρόσωπον νά έξαλειφθῆ, όταν παραμένουν όλοκληρωτικῶς άνικανοποίητα ώρισμένα παθητικά κονδύλια, ένῶ έγένητο πρόβλεψις διά τήν απόσβεσιν άλλων χρεών. 'Η έναρξις τῆς έκκαθαρίσεως δέν καθιστᾶ άμέσως άπαιτητάς τās μῆ ληξιπροθέσμους άπαιτήσεις τών πιστωτών τῆς έταιρείας εἰς τρόπον, ὡστε νά ὑποχρεωθοῦν οὔτοι νά ζητήσουν τήν πληρωμήν, ὡς συμβαίνει μετά τήν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως διά τοὺς πτωχευτικούς πιστωτάς. 'Η έκκαθάρισις γίνεται κυρίως πρός τό συμφέρον τών έταίρων και άποσκοπεῖ εἰς τήν διανομήν τοῦ ὑπολοίπου ένεργητικοῦ μεταξὺ τούτων. Οὔδεμίαν άνάμιξιν εἰς τήν έκκαθάρισιν ἔχουν οἱ τρίτοι, πιστωταὶ τῆς έταιρείας. Τό κλείσιμον τῆς έκκαθαρίσεως εἶναι έσωτερικῆ πρᾶξις τῆς έταιρείας, τῆς ὁποίας οὔδεμία διδεται δημοσιότητα πρός κατοχύρωσιν τών συμφερόντων τών τρίτων¹¹.

β. 'Η περιουσία τῆς έταιρείας περιλαμβάνει *latu sensu* και τὰ χρέη και, έφ' ὅσον ὑπάρχουν χρέη, ὑπάρχει περιουσία και δέον νά ὑπάρξη νομικῆ προσωπικότητα, διά νά δυνηθῆ νά γίνῃ ἡ έκκαθάρισις. 'Η νομικῆ προσωπικότητα διατηρεῖται και μετά τήν λύσιν τῆς έταιρείας πρός τόν σκοπόν τῆς έκκαθαρίσεως τῆς περιουσίας τῆς. Πῶς ὁμως θά θεωρηθῆ περατωθεῖσα ἡ έκκαθάρισις, διά νά άποσβεσθῆ ἡ νομικῆ προσωπικότητα, όταν παραμένουν άνεκκαθάριστα έταιρικά χρέη; 'Εάν μετά τό πέρας τῆς διανομῆς άνακαλυφθῆ ἡ ὑπαρξις παθητικοῦ ἢ ένεργητικοῦ, δέον νά συνεχισθῆ ἡ έκκαθάρισις και νά άναβίωση πρός τοῦτο ἡ νομικῆ προσωπικότητα τῆς έταιρείας διά τās άνάγκας τῆς έκκαθαρίσεως.

10. 'Αναστασιάδης, Γ' § 380, σελ. 51. Fredericq, σελ. 772, Brunetti, n. 35, σελ. 91—94. Carnelutti, Sul fallimento della società commerciale disciolta, έν Riv. Dir. Com. 1913, 2, σελ. 467 έπ. Navarrini, A' n 76, ένθα Ιταλικήν νομολογίαν έν σελ. 92 σημ. 1 και τόμ. Β' n. 489, σελ. 232—234, ένθα καταρρίπτει τὰ αντίθετα έπιχειρήματα τοῦ Candian Σύμφ. vidari και Sraffa, citati ὑπό τοῦ Brunetti, σελ. 90, σημ. 1. Cortellese, σελ. 393 έπ.

11. 'Ο ΑΚ οὔδέν προβλέπει περί τῆς δημοσιότητας τοῦ πέρατος τῆς έκκαθαρίσεως Οὔδέν επίσης αναφέρει και ὁ νόμος 2190 περί άνωνύμων έταιρειών. 'Εν Γερμανία, διά τήν άνωνυμον έταιρείαν, τὰ άρθρα 297 και 301 τοῦ HGB έπιβάλλουν τήν άνακοίνωσιν τῆς έκκαθαρίσεως εἰς τοὺς πιστωτάς τῆς έταιρείας, και ἡ έκκαθάρισις θά θεωρηθῆ περατωθεῖσα μόνον μετά πάροδον έτους από τῆς άνακοινώσεως, ὁπότε τό κλείσιμον τῆς έκκαθαρίσεως έπιφέρει και απόσβεσιν τών πιστώσεων κατά τῆς τῆς έταιρείας.

γ. Δυσχερείας ἐμφανίζει καὶ ἡ διαπίστωσις τοῦ χρόνου κατὰ τὸν ὅποιον θὰ θεωρηθῆ περατωθεῖσα ἡ ἐκκαθάρισις.

Κατὰ τινα γνώμην ἡ ἐκκαθάρισις περατοῦται, ὅταν οἱ ἑταῖροι ἐγκρίνουν τὴν λογοδοσίαν τοῦ ἐκκαθαριστοῦ. Κατ' ἄλλην ἄποψιν περατοῦται ἡ ἐκκαθάρισις μετὰ τὴν διανομὴν¹². Κατὰ τρίτην τέλος γνώμην δέον νὰ γίνῃ διάκρισις ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς ἑταίρους ἢ τοὺς ἑταιρικοὺς πιστωτάς. Διὰ τοὺς τελευταίους ἡ ἐκκαθάρισις θὰ πρέπη νὰ θεωρηθῆ περατωθεῖσα, ὅταν ἀποσβεσθῆ ὅλον τὸ παθητικὸν τῆς ἑταιρείας ἢ ὅταν παραγραφοῦν αἱ ἀπαιτήσεις τῶν δανειστῶν κατ' αὐτῆς¹³.

δ. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἡμετέρου νόμου δὲν προβλέπεται δημοσιότης τοῦ πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως καὶ ὡς ἐκ τούτου οὐδὲν κείμενον περιορίζει τὸ δικαίωμα τῶν πιστωτῶν, ὅπως ἐπιδιώξουν τὴν ἱκανοποίησίν των αἰτοῦντες τὴν συνέχισιν τῆς ἐκκαθαρίσεως. Ἡ ἐκκαθάρισις ἀποτελεῖ ἐσωτερικὴν πράξιν τοῦ νομικοῦ προσώπου, ἔναντι τῆς ὁποίας οἱ τρίτοι εἶναι ξένοι καὶ οὐδεμίαν ἔχουν ἀνάμειξιν οὐδὲ ὑποχρεοῦνται ἐκ τοῦ νόμου νὰ ἀναγγείλουν τὰς πιστώσεις των, ὅπερ ὑποχρεοῦνται νὰ πράξουν οἱ πτωχευτικοὶ πιστωταὶ¹⁴.

ε. Ἐν συμπέρασματι ἡ ἀναγκαία ἀνασύστασις τῆς νομικῆς προσωπικότητος, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν περιουσιακὰ στοιχεῖα πρὸς ἐκκαθάρισιν, ὁ ἀδιάλυτος σύνδεσμος μεταξύ περιουσίας καὶ προσωπικότητος, ἡ φύσις τῆς ἐκκαθαρίσεως ὡς πράξις ἐσωτερικῆ τῆς ἑταιρείας, ἡ ἔλλειψις δημοσιότητος τοῦ πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως μετὰ τοῦ δικαιώματος προβολῆς ἀντιρρήσεων ὑπὸ τῶν τρίτων, ἡ νομικὴ ἀδυναμία νὰ μειωθῶν τὰ δικαιώματα τῶν πιστωτῶν δυνάμει πράξεως, εἰς τὴν ὁποίαν οὗτοι οὐδεμίαν εἶχον ἀνάμειξιν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀντιταχθοῦν, πάντα ταῦτα λογικῶς ἀποκλείουν, ὅπως ὁ τελικὸς ἰσολογισμὸς τῆς ἐκκαθαρίσεως, παρουσιασθεῖς ὑπὸ τῶν ἐκκαθαριστῶν καὶ ἐγκριθεῖς ὑπὸ τῶν ἑταίρων, ἔχη ἀποτελέσματα καὶ ἔναντι τῶν πιστωτῶν, οἵτινες δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀσκῆσουν τὰ δικαιώματά των πρὸ τοῦ πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ἐπέλθῃ ἡ ἐξαφάνισις τῆς ἑταιρείας καὶ νὰ μὴ δύνανται πλέον οὗτοι νὰ προκαλέσουν τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ὀφειλέτιδος εἰσέτι ἑταιρείας. Παρὰ τὸ κλεισιμον τῆς ἐκκαθαρί-

12. Ἰδὲ παράγραφον 207 A¹s 2 τοῦ γερμ. Πτωχ. Νόμου.

13. Βλ. Escarra - Rault, σελ. 327-8.

14. Ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ δημοσιεύεται πάντοτε ὁ διορισμὸς τῶν ἐκκαθαριστῶν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας. Ἡ § 148 τοῦ γερμ. Ἐμπ. Κώδικος ὀρίζει: «Die Liquidatoren sind von sämtlichen Gesellschaftern zur Eintragung in das Handelsregister anzumelden...». Τὴν αὐτὴν δημοσιότητα προβλέπει καὶ τὸ ἄρθρον 2309 τοῦ ἰταλ. Ἀστ. Κώδικος.

σεως οί πιστωταί πρέπει νά διατηροῦν ἀκέραια τὰ δικαιώματά των καί ὡς ἐκ τούτου δέν δύναται νά θεωρηθῆ ὅτι ἐπερατώθη τὸ ἔργον τῶν ἐκκαθαριστῶν διὰ τῆς ὑπὸ τῶν ἐταίρων ἐγκρίσεως τούτου¹⁵.

3. Διὰ τὴν χρονικὴν περιόδον (ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως), ἐντὸς τῆς ὁποίας εἶναι δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, διευτώθη ἡ ἄποψις ὅτι δέν πρέπει νά τεθῆ οὐδεὶς χρονικὸς περιορισμός. Ἐάν πιστωτὴς τις παρέμεινεν ἀνικανοποίητος, δύναται νά ζητήσῃ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας εἰς οἰονδήποτε χρόνον¹⁶.

Ἐτέρα γνώμη¹⁷ θεωρεῖ τὴν ἐταιρείαν μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκκαθαρίσεως ὡς παραιτηθεῖσαν τῆς ἐμπορίας καὶ ἐπικαλεῖται τὸν διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τοῦ παραιτηθέντος τῆς ἐμπορίας ἐμπόρου χρονικὸν περιορισμόν.

Φρονοῦμεν ὅτι πρέπει νά τεθῆ χρονικὸς περιορισμός διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐκκαθαρίσεως. Μὴ ὀρίζοντος δὲ τοῦ ἡμετέρου νόμου χρονικὸν ὄριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου καὶ μόνον νά εἶναι δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τοῦ παραιτηθέντος τῆς ἐμπορίας ἐμπόρου (ἄρθρον 525, 2 Ἐμπορ. Ν.), ὀρθότερον εἶναι νά ἐξομωιωθῆ ἡ κατάστασις αὕτη τῆς ἐταιρείας πρὸς τὸν ἀποβίωσαντα ἔμπορον καὶ νά ἐφαρμοσθῆ χάριν ἐπιεικείας ἀναλογικῶς, εἰδικῶς εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, ἡ προθεσμία τοῦ ἔτους ἢ προβλεπομένη ὑπὸ τῆς παραγράφου 3 τοῦ ἀρθρου 525 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου¹⁸.

§ 8. Ἡ πτώχευσις τῶν ἀνωμάτων ἢ ἀκύρων ἐταιρειῶν

Διὰ τὴν ἔγκυρον σύστασιν καὶ λειτουργίαν τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας ἀπαιτεῖται, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ τήρησις τῶν γενικῶν ὄρων περὶ τῆς ἐγκυρότητος τῶν συμβάσεων (ἰσχυρὰ συναίνεσις, δικαιοπρακτικὴ ἱκανότης τῶν ἐταίρων, νομιμότης τοῦ σκοποῦ τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν

15. Τὰ ἀρθρα 197 καὶ 210 τοῦ ἰταλ. Ἐμπ. Κώδικος 1882 προέβλεπον τὴν δυνατότητα ἀνασυστάσεως τῆς ἐκκαθαρίσεως, ἐάν, μετὰ τὸ πέρας αὐτῆς, ἀνακαλυφθῆ ἐνεργητικόν.

16. Cortellese, σελ. 395. Vidari, Corso... n 8650. Sraffa. § VIII, σελ. 94, citati ὑπὸ Brunetti, σελ. 90, σημ. 1, ὅστις φαίνεται συμφωνῶν.

17. Carnelutti, Sul fallimento della società disciolta, ἐν Riv. Dir. Com. 1913, I, σελ. 467 ἔπ.

18. Ἡ προθεσμία αὕτη θὰ ἀρχῆται ἀπὸ τοῦ πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως. Ὁ Fredericq, n. 555, σελ. 772, γράφει ἐπὶ τοῦ προκειμένου : «Pour que la société ne puisse plus être déclarée en faillite, il faut que plus de six mois se soient écoulés depuis que la clôture de la liquidation a été publiée».

είσφορων τών έταίρων), άφ' έτέρου δέ ή συμμόρφωσις τών ίδρυτών πρòς τούς ύπό τοϋ νόμου τιθεμένους είδικούς όρους διά τήν έγκυρον σύναψιν τής έταιρικής συμβάσεως (ύπαρξις κοινών είσφορων, affectio societatis και κατά τόν νόμον συμμετοχή τών έταίρων είς τά κέρδη και τάς ζημίας τής έταιρείας). Οί όροι οϋτοι άποτελοϋν τάς οϋσιαστικάς προϋποθέσεις διά τήν νόμιμον ίδρυσιν τής έταιρείας, θά εΐναι δέ οϋσιαστικώσ άκυρος ή έταιρεία, ήτις ήθελε συσταθῆ άνευ τών έν λόγω προϋποθέσεων.

Άκύρωσιν τής έταιρείας προβλέπει και τó άρθρον 42 τοϋ Ε. Ν. Κατά τήν διάταξιν ταύτην ή άθέτησις τών διατυπώσεων δημοσιότητος διά τήν ίδρυσιν τής όμορρύθμου έταιρείας έπιφέρει άκύρωσιν ταύτης ώς πρòς τούς ένδιαφερομένους. Πρόκειται περί τυπικής άκυρότητος, επειδή δέν έτηρήθη ό παρά τοϋ νόμου έπιβαλλόμενος τύπος.

Έξετάζομεν κατωτέρω τάς συνεπίας τής οϋσιαστικής και τής τυπικής άκυρότητος έν όψει τών έταιρικών δανειστών, οΐτινες, μη ίκανοποιούμενοι, προσπαθοϋν νά έπιτύχουν τήν κήρυξιν είς κατάστασιν πτωχεύσεως τών άντικανονικώσ συσταθεισών έταιρειών.

Ι. Άνώμαλοι έταιρείαι (τυπική άκυρότης)

1. Τά καταστατικόν τής όμορρύθμου έταιρείας δέον νά καταρτισθῆ έγγράφωσ (άρθρον 39 Έμπ. Ν.) και ν' άντιγραφῆ είς τó βιβλίον τών έταιρειών τοϋ Πρωτοδικείου (άρθρον 42 Έμπ. Ν.). Η έγγραφος κατάρτισις άπαιτείται διά τήν άπόδειξιν τής συστάσεως τής έταιρείας (ad probationem) και διά τοϋτο ή μη σύνταξις καταστατικοϋ δέν έπιφέρει άκυρότητα, περιορίζει όμως τά μέσα άποδείξεωσ¹. Η παράλειψις όμως τής δημοσεύσεωσ τοϋ καταστατικοϋ έπάγεται σχετικήν άκυρωσίαν τής έταιρείας (άρθρον 42, έδ. 3 Έμπ. Ν.), τήν όποίαν δύνανται νά έπικαλεσθοϋν μόνον οί τρίτοι².

Ό τύπος τής δημοσιότητος έπεβλήθη είς τάς έμπορικάς έταιρείας διά τήν κατοχύρωσιν τών συμφερόντων τών τρίτων. Τρίτοι νοοϋνται οί μη λαβόντες μέρος είς τήν έταιρικήν σύμβασιν. Έταιρεία μη δημοσιευθεΐσα, εύλόγωσ δέν δύναται νά άντιταχῆ κατά τών τρίτων. Μετά τήν δημοσευσίν της όμως, ήτις δύναται νά γίνῃ και μετά τήν παρέλευσιν τής δεκαπενθημέρου προθεσμίας, δέν δύναται οί τρίτοι νά άρνηθοϋν τήν ύπαρξιν αϋτής.

2. Αί μη τηρήσασαι τάς ώς άνω προϋποθέσεις έταιρείαι συνεστήθησαν κατά παράβασιν τών έπιταγών τοϋ νόμου και διά τοϋτο

1. Τσιριντάνησ, Β' σελ. 23. Άναστασιάδησ, Α' 1949, σελ. 213.

2. Τσιριντάνησ, Β' σελ. 24. Ρόκασ, Έπιθ. Έμπ. Δικ. 1950, σελ. 321, 1955, σελ. 233.

καλοῦνται ἀνώμαλοι ἑταιρεῖαι (irrégulières, irregolari, faktischen Gesellschaften).

Ἐπειδὴ αἱ ἑταιρεῖαι αὗται ἐλειούργησαν κατὰ τὸ παρελθὸν ὡς ἑταιρεῖαι, ἀνέλαβον ὑποχρεώσεις, οἱ δὲ συνεταῖροι, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἐπικαλεσθοῦν τὴν ἀκυρότητα αὐτῶν³ συνεβάλλοντο μετὰ τῶν τρίτων διὰ τῆς ἑταιρικῆς ἐπωνυμίας, συνηλλάσσετο δηλονότι ἡ συσταθεῖσα ἑταιρεία δυνάμει ρητῆς ἢ σιωπηρᾶς συναινέσεως τῶν μελῶν της καὶ διεμορφώθη ὡς ἐκ τούτου εἰς τὴν ἐμπορικὴν ἀγορὰν μίᾳ πραγματικῇ κατάστασις, ἣτις δὲν δύναται ν' ἀγνοηθῆ, ἐδημιουργήθη ἡ γενικὴ θεωρία τῶν ἐν τοῖς πράγμασιν ἑταιρειῶν (théorie générale des sociétés de fait). Κατὰ ταύτην, ἡ μὴ καταρτισθεῖσα ἐγγράφως ἕνωσις προσώπων, ἣτις ἀποβλέπει εἰς τὴν διὰ κοινῶν εἰσφορῶν ἐπιδιώξιν κοινοῦ σκοποῦ, ἢ λειτουργοῦσα ὡς ἐμπορικὴ ἑταιρεία, θεωρεῖται ὡς ἐν τοῖς πράγμασιν ἑταιρεία (societas facti, société de fait, società di fatto, Scheingesellschaft), ἣτις δύναται νὰ θεωρηθῆ διὰ τὸ παρελθὸν ὁμόρρυθμος ἑταιρεία, ἐφ' ὅσον ἐλειούργησεν ὑπὸ τὸν τύπον τοῦτον. Ἡ θεωρία αὕτη ἀναγνωρίζεται σήμερον γενικῶς ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς νομολογίας⁴.

Διὰ νὰ δημιουργηθῆ ἡ ἔννοια τῆς ἐν τοῖς πράγμασιν ἑταιρείας, ἀπαιτεῖται, ὅπως οἱ πρὸς κερδοσκοπίαν ἐμπορικῶς συνεργαζόμενοι ἀναλαμβάνουν ὑποχρεώσεις ἐπ' ὀνόματι ἑνὸς προσώπου (τῆς ἑταιρείας) διαφόρου τῶν προσώπων τῶν ἐνεργούντων⁵. Διὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς ὑπάρξεως τοιαύτης ἑταιρείας δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἑταιρικοῦ δεσμοῦ (affectio societatis). Ἀπαιτεῖται προσέτι ἡ ἐξωτερικεὺς τούτου ἐν τῷ ἐμπορίῳ διὰ τῆς ἐπιδιώξεως οἰκονομικοῦ σκοποῦ καὶ δὴ ἐμπορικοῦ.

3. Παρὰ τὴν καθ' ὁμόφωνον γνώμην ἀναγνώρισιν τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐν τοῖς πράγμασι ἑταιρειῶν διαφωνοῦν ἀνακύπτουν ἐπὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος ἐν προκειμένῳ θέματος, ἐὰν αἱ ἑταιρεῖαι αὗται ἔχουν νομικὴν προσωπικότητα, ἐμπορικὴν ιδιότητα, καὶ συνεπῶς πτωχευτικὴν ἱκανότητα.

3. Ἀνωτέρω, § 6, σημ. 2.

4. Τσιριντάνης, Β' σελ. 24 β'. Ἀναστασιάδης, Α' σελ. 216, σημ. 19. Καραβᾶς, Β' σελ. 243 ἐπ. Πρωτ. Τριπόλεως, 480/1951, ΕΕΔ Β' 152. Πρωτ. Κερκύρας, 173/1951, ΕΕΔ Γ' 246. Ἐφ. Πατρῶν 221/1955, ΝοΒ. 4, 726. Σημίτης. ΕΕΝ. ιζ' 393. Escarra — Rault, σελ. 202 ἐπ. Schlegelberger — Gessler, § 105, σημ. 62 b. Weipert, § 105, σημ. 73. σελ. 49. S. Simitis, Die Faktischen Vertragsverhältnisse, 1957, σελ. 117 καὶ 239—240.

5. Ἐφ. Brescia 29/5/31, Riv. Dir. Com. 1931, I, 502 ἐπ. με παρατ. M o n t e l.

α. Δέν εἶναι λογικόν, διατείνονται, νά θέτωμέν τὰς μὴ δημοσιευθείσας ἑταιρείας εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν μὲ τὰς δημοσιευθείσας, διότι οὕτω παραγνωρίζεται τελείως ἡ σκοπιμότης τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἐπιβαλλομένων διατυπώσεων διὰ τὴν ἔγκυρον σύστασιν τῶν ἐμπορικῶν ἑταιρειῶν. Αἱ μὴ δημοσιευθεῖσαι ἑταιρεῖαι δὲν ἔχουν νομικὴν προσωπικότητα, δὲν εἶναι συλλογικὰ ὄργανα καὶ δὲν σχηματίζεται περιουσία νομικῶς διάφορος ἀπὸ τὰς περιουσίας τῶν κατ' ἴδιαν ἐταίρων. Οὕτε ἐμφανίζεται εὐθύνη προσώπου διαφόρου ἀπὸ τὰ πρόσωπα τῶν ἐταίρων. Διὰ τοῦτο ἡ τυχὸν πτώχευσις τῆς ἑταιρείας αὐτῆς δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ ἡ πτώχευσις τῶν κατ' ἴδιαν ἐταίρων, οἵτινες εὐθύνονται ἀπεριοριστως καὶ εἰς ὀλόκληρον. Ὑφίστανται πολλαὶ πτωχευτικαὶ περιουσίαι, εἰς ἃς συντρέχουν οἱ δανεισταὶ τῆς ἑταιρείας μετὰ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τοῦ περι οὗ πρόκειται ἐταίρου. Ἀβάσιμος εἶναι διὰ ταῦτα, λέγουν, ἡ αἴτησις περὶ κηρύξεως εἰς πτώχευσιν τῆς ἀδημοσιεύτου ἑταιρείας, διότι, ὡς μὴ κεκτημένη νομικὴν προσωπικότητα, δὲν δύναται νά ἀποτελέσῃ αὐτοτελὲς ὑποκείμενον δίκης καὶ στερεῖται τῆς ἰκανότητος ὅπως εἶναι διάδικος⁶.

β. Ἡμεῖς συντασσόμεθα μετὰ τῆς ἀντιθέτου γνώμης, ἥτις ἀνταποκρίνεται καλύτερον πρὸς τὴν ὀρθὴν ἐρμηνείαν τῶν περὶ δημοσιότητος διατάξεων καὶ πρὸς τὴν πραγματικότητα καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν συναλλαγῶν.

Ἡ ἀδημοσίετος ἑταιρεία παρὰ τὸ ἐλάττωμά της τοῦτο πρέπει νά παραγάγῃ τὰ αὐτὰ μὲ τὴν δημοσιευθεῖσαν ἑταιρείαν ἀποτελέσματα, ἔφ' ὅσον οἱ πιστωταὶ της, ἀσκοῦντες τὸ δικαίωμα προαιρεσεως (droit d' option) ἐπιλέξουν τὴν ἰσχὴν τῆς ἑταιρείας. Ἡ ἐν τοῖς πράγμασι ἑταιρεία ἰσχύει ὡς σύμβασις. Ἡ τοιαύτη ἰσχύς της δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὰς μεταξὺ τῶν ἐταίρων σχέσεις, ἀλλ' ἐπιφέρει καὶ ἀποτελέσματα ἔναντι τῶν τρίτων καὶ δημιουργεῖ τὴν περιουσιακὴν αὐτονομίαν τῆς ἑταιρείας. Ἡ ἀνώμαλος ἑταιρεία ἰσχύει συγχρόνως ὡς σύμβασις καὶ νομικὸν πρόσωπον (§ 6). Αὕτη, ἔφ' ὅσον παύσῃ τὰς πληρωμάς της, ὑπόκειται εἰς πτώχευσιν. Ἐλέχθη ὅτι ἡ πτώχευσις εἶναι εἶδος ἀναγκαστικῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς πτωχευτικῆς

6. Ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας ἐμφανίζεται ὑπὸ τυπικὴν μορφήν (formale) ἐν σχέσει πρὸς τὰς οὐσιαστικὰς πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων, οἱ ὅποιοι πτωχεύουν μετὰ τῆς ἑταιρείας. Ἐπὶ τῆς περιουσίας τῆς ἑταιρείας, ἥτις δὲν εἶναι αὐτόνομος, δύναται νά συντρέξουν τόσον οἱ ἑταιρικοὶ ὅσον καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἐταίρων. Ὡς ἡδυναντο νά ἀποκλεισθοῦν οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ ἐὰν ἡ ἑταιρεία, τηρήσασα τὸν τύπον δημοσιότητος, ἀπέκτα νομικὴν προσωπικότητα. Βλ. N a v a r r i n i. Β' π. 494, σελ. 241—3. B o n e l l i (—A n d r i o l i), π. 779, σελ. 217. Πρωτ. Πειραιῶς 958/1955. ΕΕΝ. 1955, 204. Παμπούκης, ἐνθ' ἀνωτέρω.

περιουσίας, ή δὲ ἀνώμαλος ἔταιρεία ἔχει περιουσίαν αὐτόνομον διάφορον τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τῶν ἑταίρων⁷.

4, Θεωροῦντες ὀρθοτέραν τὴν θεωρίαν τῆς πραγματικῆς προσωπικότητος συνάγομεν ὅτι ἡ νομικὴ προσωπικότης τῆς ἑταιρείας ἐδημιουργήθη ἐκ τῆς πραγματικῆς προσωπικότητος διὰ τῆς ἐμφανισέως τῆς ὡς ἑταιρείας εἰς τὰς συναλλαγὰς μὲ ἴδιαν πραγματικὴν ὑπαρξιν καὶ οὐχὶ πλασματικὴν τοιαύτην. Ἡ ἔλλειψις τῆς δημοσιότητος δὲν αἴρει τὴν προσωπικότητα, ἥτις βασιζέται εἰς τὴν περιουσιακὴν αὐτοτέλειαν καὶ εἰς τὴν, ὡς ἴδιας ὄντοτητος, ἐμφάνισιν τῆς εἰς τὰς συναλλαγὰς.

Ἐκ τῆς γραμματικῆς ἐρμηνείας τοῦ ἄρθρου 42 τοῦ Ε.Ν. δὲν προκύπτει ὅτι ἡ τήρησις τῶν παρ' αὐτοῦ προβλεπομένων διατυπώσεων εἶναι οὐσιαστικὴ προϋπόθεσις διὰ τὴν γέννησιν τῆς νομικῆς προσωπικότητος. Τούναντίον θεωρεῖ ὑπάρχουσαν τὴν ἑταιρείαν, ἀφοῦ δὲν ἐπιτρέπει εἰς τοὺς ἑταίρους τὸ ἄρθρον τοῦτο νὰ ἐπικαλεσθοῦν τὴν ἀκυρότητα τῆς ἑταιρείας λόγῳ μὴ δημοσιεύσεως ταύτης. Ἐὰν ἡ ἑταιρεία ἐλειτούργησεν, ἡ ἀκυρότης ἴσουςται πρὸς διάλυσιν ταύτης καὶ δεόν νὰ θεωρηθῇ ὑπάρξασα ὡς πρὸς τὸ παρελθόν. Ἡ πτωχευτικὴ ἰκανότης τῆς ἑταιρείας ταύτης δεόν νὰ εἶναι ἀναμφισβήτητος, ὡς καὶ ὁ ἐκ τῆς πτωχεύσεως σχηματισμὸς τῆς ὁμάδος τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν καὶ ὁ διαχωρισμὸς τῆς πτωχευτικῆς ἑταιρικῆς περιουσίας. Ἡ πτώχευσις τῆς ἀνωμάλου ἑταιρείας θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἑταίρων ταύτης (κατωτέρω § 17, II). Ἐνεργήσας ὁ ἑταῖρος διὰ τοῦ ὀνόματος τῆς ἀνωμάλου ἑταιρείας ἐσκόπει νὰ δεσμεύσῃ τὴν περιουσίαν τῆς, ἀλλ' ἐδέσμευε καὶ τὴν ἴδιαν περιουσίαν, διότι συμβαλλόμενος διὰ τῆς ἐπωνυμίας τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας, ἀνελάμβανεν ἀπεριόριστον καὶ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνην.

Ἡ πτωχευτικὴ ἰκανότης τῆς ἀδημοσιεύτου ἑταιρείας συνάγεται, ἐπαναλαμβάνομεν, καὶ ἐκ τῶν ἄρθρων 680 καὶ 685 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων τούτων καταδιώκονται ἐπὶ ἀπλῆ ἢ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ οἱ διαχειρισταὶ τῆς πτωχευσάσης ἑταιρείας, ἐὰν παρημέλησαν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐν τοῖς ἄρθροις 42—46 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου διαγραφομένων διατυπώσεων. Ὁ νομοθέτης θεωρεῖ δυνατὴν τὴν πτώχευσιν τῆς ἀδημοσιεύτου ἑταιρείας, ἥτις βεβαίως, προϋποθέτει νομικὴν προσωπικότητα.

7. H é m a r d, σελ. 847, π. 496 καὶ 645. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ ἑταίρου τινὸς δύνανται νὰ ἀντιταχθοῦν, H é m a r d, π. 497. Lyon — Caen et Renault (— A m i a u d), π. 1141⁶, σελ. 611. Arthuys, π. 1015, σελ. 616. Escarra, Droit Commercial, 1947, π. 1452. Lacour — Bouteron, π. 2178. Req. 5/7/1900, D.P. 1902 μὲ παρατ. Thaller. Βλ. καὶ παραπομπὰς ἀνωτέρω § 2, σημ. 4. Σύμφ. Weipert, § 105, σημ. 73, σελ. 49.

Δὲν νομίζομεν ὅτι δύναται νὰ θεωρηθῆ ὀρθὸν τὸ ὑποστηριζόμενον ὅτι τὸ ἄρθρον 784 τοῦ Ἑλληνικοῦ Κώδικος ἐπέφερε μεταβολὴν εἰς τὸ ὑπὸ τὰ ἄρθρα 42 καὶ 680, 685 τοῦ Ἑμπορικοῦ Νόμου ἰσχύον σύστημα, εἰς τρόπον, ὥστε μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ Κώδικος, νὰ μὴ εἶναι δυνατὴ πλέον ἡ πτώχευσις τῆς ἀδημοσιεύτου ἑταιρείας ἐλλείψει νομικῆς προσωπικότητος⁸.

5. Ἡ γνώμη τῶν Bonelli καὶ Navarini⁹, καθ' οὓς ἡ πτώχευσις τῆς ἀνωμάλου ἑταιρείας εἶναι καθαρῶς τυπικὴ (formale), ἀναλυομένη οὐσιαστικῶς εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον εὐθυνομένων ἑταίρων, δὲν εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ θετικὸν δίκαιόν μας, ἐπειδὴ ἐπιτρέπει τὴν συνδρομὴν τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἑταίρων μετὰ τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας ἐπὶ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας. Ἄδικος ἡ συνδρομὴ αὕτη καὶ ἐπιβλαβὴς διὰ τοὺς ἑταιρικοὺς δανειστάς, οἵτινες, συμβληθέντες μὲ τοὺς ἑταίρους διὰ τῆς ἑταιρικῆς ἐπωνυμίας, ὑπελόγιζον ὅτι ἔχουν διὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἀποκλειστικῶς ὑπέγγυον τὴν ἑταιρικὴν περιουσίαν καὶ — ἐν συνδρομῇ μετὰ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τῶν ἑταίρων — καὶ τὴν ἀτομικὴν περιουσίαν τούτων. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι δίδουν ὑπερβολικὴν προστασίαν εἰς τοὺς ἀτομικοὺς δανειστάς τῶν ἑταίρων, ὅταν τοὺς ἐπιτρέπουν νὰ ἐπιληφθοῦν καὶ τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τοῦ ἑταίρου οὐδόλως ἐγνώριζον τὴν ὑπαρξίν τῆς ἑταιρείας, διότι ὁ ὀφειλέτης τῶν ἑταίρων συνεβλήθη μετ' αὐτῶν ἰδίῳ ὀνόματι. Ἐξ ἄλλου διατὶ νὰ ἐπιτρέπηται ἡ συνδρομὴ αὕτη τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν εἰς βᾶρος τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν μόνον εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀνακαλύψεως ἑταιρείας οὐχὶ δὲ καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην διαδικασίαν ἀτομικῆς ἐκτελέσεως; ⁰

8. Ταῦτα ὑποστηρίζουν ὁ Καραβᾶς, Βα' § 259, σελ. 253—4 καὶ ὁ Παμπούκης, σελ. 111, 112, 114 καὶ 124 «Κατὰ τὸ πρὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κώδικος δίκαιον, (γράφει ὁ Παμπούκης, § 44, σελ. 124), ἐὰν οἱ τρίτοι ἐπέλεγον τὴν ἰσχὺν τῆς ἑταιρείας, ἠδύναντο νὰ κηρύξουν ταύτην εἰς πτώχευσιν, διότι ἀνεγνωρίζετο εἰς αὐτὴν νομικὴ προσωπικότης Μετὰ τὸ ἄρθρον ὅμως 784 τοῦ Ἑλληνικοῦ Κώδικος, ἡ ἀδημοσίευστος ἑταιρεία οὐδέποτε λογίζεται νομικὸν πρόσωπον» Ἀλλὰ τότε ποία ἡ σημασία τῶν διατάξεων τῶν ἄρθρων 42, 680 καὶ 685 τοῦ Ἑμπορικοῦ Νόμου, τὰ ὁποῖα δὲν ὀρίζουν τοιοῦτόν τι ἢ προϋποθέτουν τὴν νομικὴν προσωπικότητα καὶ τὰ ὁποῖα δὲν βλέπομεν νὰ τροποποιοῦνται ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Κώδικος;

9. Ἀνωτέρω, σημ. 6

10. Καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἡ νομολογία τοῦ Ἀκυρωτικοῦ υἱοθέτησεν ἀνεπιφυλάκτως τὴν γνώμην ὅτι ἡ ἀνώμαλος ἑταιρεία εἶναι νομικὸν πρόσωπον διάφορον τῶν προσώπων τῶν ἑταίρων, διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἀτομικὸς πιστωτὴς τοῦ ἑταίρου δὲν δύναται νὰ ὑπολογίζῃ ἐπὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς ἑταιρείας, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τοῦ μέρους τῶν ἀγαθῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸν ἑταῖρον, καὶ, λυθείσης τῆς ἑταιρείας, ἐπὶ τῆς μερίδος τῆς περιεχομένης εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν, καὶ εἰς τὴν περίπτωσίν μας, κατὰ τὴν πτωχευτικὴν ἐκκαθάρισιν, Grassini, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 163—4.

6. Διὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῶν ἀνωμάτων ἑταιρειῶν ὑπεστηρίχθη ὅτι αἱ ἑταιρεῖαι αὗται ἔπαυσαν ἤδη τὴν ἐπιδιώξιν τοῦ ἐμπορικοῦ σκοποῦ, ἀπώλεσαν τὴν ιδιότητα τοῦ ἐμπόρου καὶ δέον νὰ ἐξομοιωθοῦν πρὸς τὸν παραιτηθέντα τῆς ἐμπορίας ἔμπορον¹¹.

Δὲν πρέπει ὅμως, νὰ παρεκκλίνωμεν τῆς ἀκολουθουμένης ἀρχῆς ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς πτωχεύσεως δέον νὰ μὴ ὑφίσταται οὐδεμία διαφορὰ μεταξὺ τῶν δημοσιευθειῶν καὶ μὴ δημοσιευθειῶν ἑταιρειῶν, διότι ἡ πτώχευσις εἶναι συλλογικὴ ὄργανωσις τῶν πιστωτῶν διὰ τὴν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος ἱκανοποίησίν των καὶ δὲν χωρεῖ διαφοροποιήσις τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας. Ἡ διαδικασία αὕτη δὲν ἐθεσπίσθη ἐξ εὐνοίας πρὸς τὸν ὀφειλέτην ἔμπορον, ἀλλὰ πρὸς κατοχύρωσιν τῆς ἐμπορικῆς πίστεως, τὸν αὐτὸν δὲ σκοπὸν ἐπιδιώκει καὶ τὸ ἄρθρον 42 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου.

Δέον συνεπῶς νὰ ἀκολουθηθῆ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ διὰ τὰς ὁμαλῶς συσταθείσας ἑταιρείας τεθεῖσα ἀρχή. Οὕτως ἡ ἑταιρεία, ἣτις ἐμφανίζεται ἀνώμαλος εἴτε διότι δὲν συνεστήθη ἐγγράφως εἴτε διότι δὲν ἐδημοσιεύθη τὸ καταστατικὸν ταύτης—ἐὰν οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ ἐπιλέξουν, καθ' ὃ ἔχουν δικαίωμα, τὴν ἰσχὺν ταύτης—αὕτη θὰ λυθῆ, θὰ τεθῆ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν καὶ δὲν θὰ εἶναι δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς εἰς πτώχευσιν μετὰ πάροδον ἔτους ἀπὸ τοῦ πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως¹².

II. Ἄκυροὶ ἑταιρεῖαι (οὐσιαστικὴ ἀκυρότης).

Ἡ ἄκυρος ἑταιρεία (ἡ ἀκυρωθεῖσα διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως) δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ; Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου θὰ ἐξαρτηθῆ ἐκ τοῦ εἴδους τοῦ λόγου ἀκυρότητος τῆς ἑταιρείας.

1. Ὅταν ἡ ἀκυρότης ἐνεργῆ ἀναδρομικῶς, ἡ ἑταιρεία θεωρεῖται ὡς μηδέποτε ὑπάρξασα καὶ δὲν δύναται νὰ γεννηθῆ θέμα κηρύξεως τῆς εἰς πτώχευσιν. Μετὰ τὴν ἀκύρωσιν ταύτην παραμένει μετὰ τῶν «ἐταίρων» κοινωνία κατ' ἰδανικὰ μέρη (ἄρθρον 785 Ἀστ. Κώδ.). Ἀντιθέτως, ὅταν ἡ ἀκυρότης φέρῃ ἀποτελέσματα μόνον διὰ τὸ μέλλον, αὕτη ἐξομοιοῦται πρὸς τὴν λύσιν τῆς ἑταιρείας καὶ ὡς ἐκ τούτου ἡ ἑταιρεία θὰ θεωρηθῆ ὑπάρξασα διὰ τὸ παρελθὸν ὡς ἐν τοῖς πράγμασιν ἑταιρεία καὶ δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν¹³.

11. Κατὰ τὸν Grassini, σελ. 163—4, αἱ ἀνώνυμοι ἑταιρεῖαι δὲν πρέπει νὰ ἐξομοιωθοῦν μὲ τὰς κανονικάς, ἐν σχέσει πρὸς τὸν χρόνον ἐντὸς τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως.

12. Fredericq, n. 556, σελ. 773

13. Ἀνύπαρκτος θὰ θεωρηθῆ ἡ ἑταιρεία ὅταν ὅλα τὰ μέλη τῆς δὲν συμφώνησαν ἐφ' ὅλων τῶν στοιχείων τῆς ἑταιρικῆς συμβάσεως : ἐθνικότης, διάρκεια, τύπος, σκοπός, ἔδρα, εἰσφοραί, διανομὴ κερδῶν, κατανομὴ ζημιῶν κλπ. Καὶ ὅταν ἡ ἑταιρεία ἀκυρωθῆ ἐπὶ εἰκονικότητι, καὶ πάλιν θὰ θεωρηθῆ ἀνύπαρκτος πρὸς χάριν τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων, Escarra — Rault, n. 151, σελ. 181.

2. Κατά τὰς γενικὰς διατάξεις, αἵτινες ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ τῆς συμβάσεως ἐμπορικῆς ἐταιρείας, διὰ τὸ κῦρος τῆς δικαιοπραξίας αὐτῆς πρέπει ἢ δῆλωσις τοῦ συναινούντος νὰ ἀνταποκρίνηται πρὸς τὴν βουλήσιν του, ἄλλως ὑπάρχει διάστασις μεταξὺ δηλώσεως καὶ βουλήσεως, ὅτε πρόκειται πλάνη ἐν τῇ δηλώσει. Ἡ ἀκυρότης αὕτη ἐξ ἐλαττώματος τῆς βουλήσεως εἶναι σχετικὴ ἀκυρότης. Αὕτη δύναται νὰ προταθῆ μόνον ὑπὸ τοῦ ἐταίρου, τοῦ ὁποίου ἡ συναίνεσις ἦτο ἐλαττωματικὴ. Οἱ τρίτοι δὲν θὰ ὑποστοῦν βλάβην τινὰ ἐκ τῆς ἀκυρώσεως τῆς ἐταιρείας, διότι ἡ ἀκυρότης ἀφορᾷ εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τοῦ ἐγείραντος τὴν ἀγωγὴν καὶ τῆς ἐταιρείας. Ἡ ἐταιρεία θὰ θεωρηθῆ ὡς μηδέποτε ὑπάρξασα διὰ τὸν ἐλαττωματικῆς βουλήσεως ἐταῖρον, ὅστις καὶ θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν ἀκύρωσιν. Ἐὰν ἡ ἐταιρεία αὕτη ἔχῃ περισσοτέρους τῶν δύο ἐταίρους, θὰ θεωρηθῆ διὰ τοὺς λοιποὺς ὡς ἐν τοῖς πράγμασιν ἐταιρεία καὶ δύναται νὰ ζητηθῆ ἢ κήρυξις τῆς εἰς πτώχευσιν τόσον ὑπὸ τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας, ὅσον καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπιδιώκοντος τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἐταιρείας ἐταίρου¹⁴.

3. Οἱ δικαστικῶς ἢ νομίμως ἀπηγορευμένοι (ἄρθρον 128 Ἰ.Α.σ. Κώδ.), οἱ ὑπὸ δικαστικὴν ἀντίληψιν τελούντες (ἄρθρον 129 Ἰ.Α.σ. Κώδ.) καὶ οἱ ἀνήλικοι οἱ μὴ συμπληρώσαντες τὸ 21ον ἔτος τῆς ἡλικίας των (ἄρθρον 127 Ἰ.Α.σ. Κώδ.) εἶναι ἀνίκανοι πρὸς δικαιοπραξίαν, ἢ δὲ δῆλωσις τῆς βουλήσεώς των εἶναι ἄκυρος (ἄρθρον 130 Ἰ.Α.σ. Κώδ.). Ἐὰν ἡ τυχὸν συμμετοχὴ των εἰς ὁμόρρυθμον ἐταιρείαν εἶναι ἄκυρος, ἢ ἀκυρότης εἶναι σχετικὴ καὶ δύναται νὰ προβληθῆ ὑπὸ τῶν νομίμων ἐκπροσώπων τῶν ἀνικάνων.

Ἐξαιρετικῶς ὁ ἀνήλικος, ὁ τηρήσας τὰς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, ἐγκύρως συμμετέχει εἰς ὁμόρρυθμον ἐταιρείαν, διότι κατὰ τὸ ἄρθρον 1681 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ὁ χειράφетος ἀνήλικος, ἐμπορίαν μετερχόμενος λογίζεται ἐνήλικος ὡς πρὸς τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν ἐμπορίαν ταύτην πράξεις¹⁵.

Ἡ ὡς εἴρηται ἀκυρότης εἶναι σχετικὴ, δυναμένη νὰ προταθῆ μόνον ὑπὸ τοῦ δικαιοπρακτικῶς ἀνικάνου. Ἡ ἐταιρεία ἐναντι τοῦ ἀνικάνου θὰ θεωρηθῆ ὡς μηδέποτε ὑπάρξασα. Ἐὰν εἶχε δύο μόνον μέλη, θὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ὁ ἄλλος ἐταῖρος. Ἐὰν εἶχε περισσότερα μέλη, θὰ θεωρηθῆ διὰ τοὺς ἄλλους ἱκανοὺς ἐταίρους ἐν

14. Μπαλῆς, Γενικαὶ Ἀρχαί, § 39. Ramella, n. 602, σελ. 413. Paul Pic, Des Sociétés Commerciales, A' 1925, n. 398. Escarra — Rault, σελ. 187. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1141, σελ. 609.

15. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία δεῖν νὰ εἶναι ἐμπορικὴ, ὅπερ καὶ τὸ πλέον σύνηθες, βλ. καὶ ἄρθρον 137 Ἰ.Α.σ. Κώδικος.

τοῖς πράγμασιν ἔταιρεία, ὑπάρξασα διὰ τὸ παρελθὸν καὶ δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως¹⁶.

4. Διὰ τὴν λειτουργίην νομίμως ἡ ἔταιρεία, δέον νὰ ἐπιδιώκῃ σκοπὸν νόμιμον (ἄρθρα 741, 772 καὶ 784 Ἀστ. Κώδ.). Ὁ σκοπὸς οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὸ καταστατικὸν ταύτης. Αἱ ἀθέμιτοι ἔταιρεῖαι αἱ ἐπιδιώκουσαι σκοπὸν ἀντικείμενον εἰς ἀπαγορευτικὴν διάταξιν τοῦ νόμου (ἄρθρον 174 Ἀστ. Κώδ.) ἢ ἀντιβαίνοντα εἰς τὰ χρηστὰ ἦθη (ἄρθρα 178, 179 Ἀστ. Κώδ.) εἶναι ἄκυροι. Ἡ ἀκυρότης αὕτη εἶναι ἀπόλυτος, ἰσχύει *erga omnes*, δύναται νὰ προβληθῆ ὑπὸ παντὸς ἔχοντος ἔννομον συμφέρον, ἐξετάζεται δὲ καὶ αὐτεπαγγέλτως ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, ἐπειδὴ προσβάλλεται ἡ δημοσία τάξις. Ἀθέμιτοι ἔταιρεῖαι εἶναι αἱ σκοποῦσαι τὴν διεξαγωγὴν λαθρεμπορίου, τὴν ἐμπορίαν ἢ μεταφορὰν δούλων, τὴν ἐκμετάλλευσιν οἴκου ἀνοχῆς, τὴν διενέργειαν παιγνίων ἢ στοιχημάτων. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀκυρόσεως τὴν ἔταιρείαν ἀποφάσεως προβάλλονται ἔναντι παντὸς. Οὐδεμίαν διάκρισιν γίνεται μεταξὺ τῶν ἐταίρων καὶ τῶν τρίτων, μεταξὺ τῶν καλῆς ἢ κακῆς πίστεως τρίτων. Ἡ αὐστηρὰ αὕτη λύσις βασιζέται εἰς τὸ ἄρθρον 180 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ὁποίου ἡ ἄκυρος δικαιοπραξία λογίζεται ὡς μὴ γενομένη. Συνεπῶς ἡ ἔταιρεία αὕτη οὐδέποτε δύναται νὰ πτωχεύσῃ, διότι οὐδεμίαν ἔχει νομικὴν ὑπόστασιν καὶ θὰ ἐκκαθαρισθῆ κατὰ τὰς περὶ κοινωνίας διατάξεις τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος¹⁷.

5. Διαφωνίαι παρατηροῦνται ἐν τῇ νομολογίᾳ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἔγκυρον ἢ μὴ σύστασιν ὁμορρυθμοῦ ἔταιρείας μετὰ ξύζυγων.

Κατὰ τινὰ ἄποψιν ἐπιτρέπεται ὁμόρρυθμος ἔταιρεία μεταξὺ

16. Ramella, n 602, σελ. 413. Arthuys, σελ. 615. Escarra, σελ. 188. Τριπιντάνης, Β' σελ. 21. Pic, n. 398. Καρβαῆς, Βα' σελ. 172 ἐπ. Κατὰ τὸν Ripert, *Traité Élémentaire de Droit Commercial*, 1954, n. 2547, ἡ ἔταιρεία δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν καὶ ἂν ἀκόμη προσβάλληται ἀπὸ λόγον ἀκυρότητος. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην, θεωρεῖται καὶ ἡ οὐσιαστικῶς ἄκυρος ἔταιρεία ὡς ἔταιρεία ἐν τοῖς πράγμασι καὶ δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν. Κατὰ τὸν Καυκᾶν, σελ. 33, ἐὰν συμμετάσχῃ εἰς τὴν ἔταιρείαν ἀνήλικος ἢ νομίμως ἢ δικαστικῶς ἀπηγορευμένος, παρὰ τὰς διατυπώσεις τοῦ νόμου, τότε ἡ σύμβασις τῆς ἔταιρείας εἶναι ἐν τῷ συνόλῳ τῆς ἄκυρος

17. Pic, n. 435. Lyon—Caen et Renault (—Amiaud), n. 1141, σελ. 607. Escarra, σελ. 188—9. Fredericq, σελ. 773. Lacour—Bouteron, n 2178. Δυοβουνιώτης, Σύστημα τοῦ Ἑλληνικοῦ Πτωχευτικοῦ Δικαίου, τόμ. Β', σελ. 593, σημ. 3. Καυκᾶς, σελ. 35 Ἐὰν ὁ σκοπὸς τῆς ἔταιρείας εἶναι ἐν μέρει ἀθέμιτος, τότε ἔχομεν μερικὴν ἀκυρότητα, ΑΠ 134/1935, ΕΕΝ Β' 823. Ἐν Ἀγγλίᾳ οἱ πιστωταὶ τῆς ἔταιρείας διακρίνονται εἰς καλῆς καὶ κακῆς πίστεως. Οἱ πρῶτοι δύναται νὰ θεωρήσουν ἰσχυρὰν τὴν ἔταιρείαν, Underhill, *Principles of the law of Partnership*, London, 1919, σελ. 26.

συζύγων, ή σύστασις τής όποιας δέν δύναται νά θεωρηθῆ διι έπάγεται τήν μεταβολήν τοῦ γαμικοῦ συμφώνου ¹⁸.

Κατ' άλλην γνώμην ή διάταξις τοῦ άρθρου 5 έδάφιον 2 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου δέν άπαιτεῖ άπλώς ίδιαν έμπορίαν τής γυναικός, άλλά χωριστήν, άσκουμένην δηλονότι χωρίς τήν σύμπραξιν τοῦ άνδρός ήτοι χωρίς συνεταιρισμόν με αυτόν. Ἡ γυνή δέν πρέπει νά εἶναι άπλώς βοηθός τοῦ συζύγου, άλλά δέον νά ύφίσταται οίκονομική αὐτοτέλεια έν τῇ οίκονομικῇ δράσει της. Οί σύζυγοι δέν δύνανται νά ίδρύσουν μεταξύ των όμόρρυθμον έταιρείαν. Ἐλλά και ή ύπαρξις δύο συζύγων μεταξύ τών άλλων έταίρων έπιφέρει τήν άκυρότητα της έταιρείας ¹⁹.

Ἡ δευτέρα γνώμη, ή ύποστηρίζουσα τήν άκυρότητα της μεταξύ συζύγων έταιρείας, φαίνεται όρθότερα και σύμφωνος πρός τήν όρθήν έρμηνείαν τής προαναφερθείσης διατάξεως τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Δέν ένδιαφέρει τόσο, εάν ή σύστασις τής όμορρύθμου έταιρείας μεταξύ συζύγων έπάγεται ή οὐ τήν μεταβολήν τοῦ γαμικοῦ συμφώνου, όσον ή ρῆσις τοῦ νόμου άπαιτοῦντος χωριστήν έμπορίαν, άσκουμένην χωρίς τήν σύμπραξιν τοῦ άνδρός.

Ἐάν όμως έκ τοῦ λόγου τούτου άκυρωθῆ ή όμόρρυθμος έταιρεία, ή άκυρότης αὕτη δέν έχει άναδρομικήν ίσχύν. Διά τὸ παρελθόν θά θεωρηθῆ διι ή έταιρεία έλειτούργησε κανονικώς. Θά τήν θεωρήσωμεν δέ ως έταιρείαν και νομικόν πρόσωπον (έν τοῖς πράγμασιν έταιρείαν) ²⁰. Δύνανται συνεπώς οί έταιρικοί πιστωταί νά ζητήσουν τήν κήρυξιν εις κατάστασιν πτωχεύσεως της λυθείσης ήδη έταιρείας όποτέδῆποτε κατά τήν διάρκειαν της έκκαθαρίσεως και έντός έτους από τοῦ πέρατος ταύτης.

6. Ἡ κηρυχθεῖσα ήδη εις πτώχευσιν έταιρεία δύναται ν' άκυ-

18. Ἡ ρῆσις τοῦ άρθρου 5 έδ. 2 τοῦ Ἐμπ. Ν. «νά έμπορεύονται χωριστά» σημαίνει δι' ίδιον λογαριασμόν. Σπηλιόπουλος, Στοιχεία Ἐμπορικοῦ Δικαίου, § 81, σελ. 100. Δαμασκηνόσ, σελ. 219. Καρβαῖς, Βα' § 184, σελ. 75-6. Ἰ. Σακελλαροπούλου, εις «Νομικόν Βῆμα», 1955, σελ. 157. Ἐφ. Ἀθηνῶν 154/1934, Θέμις, 45, σελ. 493. Ἐφ. Παρισίων 7/12/1954, ΝοΒ. 1955, σελ. 155 έπ. Ἐν Γερμανίᾳ άναγνωρίζεται γενικώς τὸ κύρος τών μεταξύ συζύγων έταιρειῶν. Ἡ έγγαμος γυνή δύναται νά γίνη όμόρρυθμος έταῖρος και άνευ τής συναίνεσεως τοῦ συζύγου αὕτης, βλ. Weipert, § 105, σημ. 25. Schlegelberger — Gessler. § 105, σημ. 24.

19. Τσιριντάνης, Α' § 38, VIII, σελ. 91. Ἀναστασιάδης, § 54, σελ. 107. Ripert, n. 631, 632. Escarra — Rault, n. 91 έπ. Γαλ. Ἐκυρωτικόν 15/2/1937, Dalloz, 1938, I, σελ. 13. Ἐάν κατά τήν διάρκειαν τής λειτουργίας τής έταιρείας έλθουν εις γάμου κοινωνίαν δύο συνεταιῖροι, τὸ γεγονός τοῦτο άποτελεῖ ειδικόν λόγον λύσεως τής έταιρείας, Ἀναστασιάδης, § 87, σελ. 247.

20. Escarra — Rault. n. 94, σελ. 115.

ρωθῆ, ἐὰν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας ἀνακύψῃ εἷς ἐκ τῶν ἀναφερθέντων λόγων ἀκυρώσεως ταύτης.

Ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις περὶ κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως δὲν ἀποτελεῖ κώλυμα διὰ τὴν ἀκύρωσιν τῆς ἑταιρείας. Τὸ δεδικασμένον τῆς πτωχευτικῆς ἀποφάσεως ἰσχύει μόνον δι' ἐκεῖνο τὸ θέμα ὁπερ ἀπετέλεσεν ἀντικείμενον ταύτης. Δὲν εἶναι νόμιμον νὰ ἰσχυρισθῆ τις ὅτι ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως ἀποτελεῖ ἀναγνώρισιν τῆς νομίμου ὑπάρξεως τῆς ἑταιρείας ἔναντι τῶν τρίτων. Ἡ ἀπόφασις, ἡ ὁποία ἐκήρυξε τὴν πτώχευσιν, δὲν εἶχεν ὡς ἀντικείμενον νὰ ἀποφανθῆ ἐπὶ τῆς νομίμου ἢ μὴ ὑπάρξεως τῆς ἑταιρείας, διὰ τοῦτο οἱ τρίτοι δέον νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικαλεσθοῦν ἀκολούθως τὴν ἀκυρότητα τοῦ νομικοῦ προσώπου, ἐφ' οὗ θέματος δὲν ἔλαβε θέσιν ἡ πτωχευτικὴ ἀπόφασις. Ἐφ' ὅσον οὐδεὶς λόγος ἀκυρότητος προεβλήθη, τὸ πτωχευτικὸν δικαστήριον δὲν ἠδύνατο ν' ἀρνηθῆ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως. Ἡ κήρυξις ὁμως τῆς πτωχεύσεως δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ νομιμοποίησιν τοῦ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀποκαλυφθέντος ἐπὶ παραδείγματι παρανόμου ἢ ἀνηθικοῦ σκοποῦ, ὅστις προσβάλλει τὴν δημοσίαν τάξιν ²¹.

§ 9. Ἡ πτώχευσις τῆς μετασχηματισθεῖσης ἑταιρείας

I. Ἡ ὁμόρρυθμος ἑταιρεία εἶναι δυνατὸν νὰ μεταβάλλῃ ἑταιρικὸν τύπον κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς λειτουργίας της εἴτε κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκκαθαρίσεως, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως τῆς τηρήσεως τῶν οἰκείων ὄρων συστάσεως. Ἡμεῖς θὰ ἐντοπίσωμεν τὴν ἐξέτασιν κυρίως εἰς τὸν μετασχηματισμὸν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας εἰς ἀνώνυμον ἢ εἰς ἑταιρείαν περιορισμένης εὐθύνης, ἔνθα ἡ εὐθὺνὴ τῶν ἑταίρων περιορίζεται μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς εἰσφορᾶς των.

Ἐὰν κατὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἑταιρείας ὑπὸ τὴν νέαν της μορφήν διαπιστωθῆ τὸ γεγονός τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν της, ἀναγόμενον εἰς χρόνον προγενέστερον τοῦ μετασχηματισμοῦ, ἐρωτᾶται ἂν ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως θὰ πλήξῃ μόνον τὴν νέαν ἑταιρείαν ἢ καὶ τὴν προηγουμένην ὁμόρρυθμον τοιαύτην. Καὶ περαιτέρω, ποῖαι θὰ εἶναι αἱ συνέπειαι τῆς τοιαύτης πτωχεύσεως ὡς πρὸς τοὺς ἑταίρους, οἱ ὁποῖοι ἠυθύνοντο πρὸ τῆς μετατροπῆς ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον καὶ ἤδη εὐθύνονται περιορισμένως ;

II. Προσπαθοῦντες οἱ συγγραφεῖς νὰ ἐξεύρουν λύσιν συμβιβασομένην πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις καὶ ἱκανοποιοῦσαν τοὺς

21. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1141, σελ. 614
Fredericq, n. 558, σελ. 774.

εταιρικούς πιστωτάς, διετύπωσαν τὰς ἀκολούθους ἀπόψεις, αἱ ὁποῖαι δίστανται μεγάλως ἀλλήλων.

1. Ἡ μετατροπὴ ἐταιρείας ὠρισμένου τύπου εἰς ἐταιρείαν ἄλλου τύπου, παρατηροῦν, δὲν ἐπάγεται τὴν δημιουργίαν νέου νομικοῦ προσώπου. Τοῦτο ἀκριβῶς συμβαίνει μὲ τὰς τροποποιήσεις τοῦ καταστατικοῦ, ἕνεκα τῶν ὁποίων δὲν ἐπέρχεται μεταβολὴ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἐταιρείας, ὅσονδήποτε σοβαραὶ καὶ ἂν εἶναι αὐταί, ἀρκεῖ νὰ μὴ θίγηται ἡ ὑπαρξίς τῆς ἐταιρείας. Ἡ μὴ δημιουργία νέου νομικοῦ προσώπου δικαιολογεῖται καὶ ἐκ τοῦ νομικοῦ πλάσματος τῆς ἐξακολουθήσεως τῆς νομικῆς προσωπικότητος μέχρι πέρατος τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς μετασχηματισθεῖσης ἐταιρείας. Ἐφ' ὅσον ἐμφανίζονται πιστωταὶ τῆς πρώτης ἐταιρείας, ἡ ἐκκαθάρισις δὲν περατοῦται καὶ ἡ ἰδίᾳ νομικῆ προσωπικότης συνεχίζεται. Τούτου δοθέντος, ἐὰν διαπιστωθῇ ὅτι ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας ἀνάγεται εἰς χρόνον προγενέστερον τοῦ μετασχηματισμοῦ, θὰ κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν μόνον ἡ μετασχηματισθεῖσα ὁμόρρυθμος ἐταιρεία — ἥτις θεωρεῖται ὅτι τελεῖ εἰσέτι ἐν ἐκκαθαρίσει, διότι ὑπάρχουν ἀπλήρωτοι πιστωταὶ — ἡ πτώχευσις δὲ αὕτη θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν συμπτώχευσιν τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων τῆς μετατραπέυσης ἐταιρείας. Ὡς ἐκ τούτου ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως ταύτης θὰ ὠφελήσῃ μόνον τοὺς ἐταιρικούς πιστωτάς, τῶν ὁποίων αἱ ἀπαιτήσεις ἐγεννήθησαν πρὸ τοῦ μετασχηματισμοῦ¹.

2. Ἡ μετατροπὴ τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας εἰς ἀνώνυμον ἢ εἰς ἐταιρείαν περιωρισμένης εὐθύνης, διατείνεται ἡ ἄλλη γνώμη, ἐξαφανίζει τὴν πρῶσωπικὴν εὐθύνην τῶν ἐταίρων καὶ θεμελιοῖ τὴν νέαν ἐταιρείαν ἐπὶ νέων οἰκονομικῶν βάσεων. Ἡ μεταβολὴ τῆς μορφῆς τῆς ἐταιρείας ἐπάγεται τὴν δημιουργίαν νέας ἐταιρείας, καὶ ἂν εἰσέτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ καταστατικῷ ρήτρα περί μετατροπῆς αὐτῆς. Δὲν δύναται συνεπῶς νὰ χωρήσῃ πτώχευσις οὔτε τῆς παλαιᾶς ἐταιρείας οὔτε τῶν πρῶσωπικῶς εὐθυνομένων ἐταίρων ταύτης. Δὲν ὑφίσταται πλέον ἀπεριόριστος εὐθύνη αὐτῶν, ἐπειδὴ ἐξηφανίσθη καὶ ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία καὶ ἡ ἰδιότης αὐτῶν ὡς ὁμορρυθμῶν μελῶν².

1. Ἐφ. Ρώμης, 17/7/1930, R.D.C., 1931, II, 407. Ἴταλ. Ἀκυρωτικὸν 14/1/1932. R.D.C., 1932, II, 345. Ἴταλ. Ἀκυρωτικὸν 3/5/1937, R.D.C. 1937, II, 1025. Esca r g a — R a u l t, n. 55, σελ. 73—74. Κατὰ τὸν Κ α ρ α β ἄ ν θὰ ὑπάρχουν δύο πτωχεύσεις, μία τῆς νέας ἐταιρείας καὶ ἕτερα τῆς ἀρχικῆς ἐταιρείας—ἥτις θεωρεῖται ὅτι τελεῖ ἐν ἐκκαθαρίσει ἐφ' ὅσον δὲν ἐξωφλήθησαν πάντες οἱ πιστωταὶ τῆς—ἥτις καὶ θὰ ἐπιφέρῃ τὴν συμπτώχευσιν τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων ταύτης, βλ. τόμ. Β' § 275, σελ. 269. Νέον νομικὸν πρόσωπον δὲν δημιουργεῖται, ὅταν ὑπάρχη ρήτρα (προβλέπουσα τὴν μετατροπὴν) εἰς τὸ καταστατικὸν τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας, βλ. παραπομπὰς εἰς Ἄ ν α σ τ α σ ι ἄ δ η ν, § 66 β, σημ. 20.

2. Ἄ ν α σ τ α σ ι ἄ δ η ς, § 66 β, σελ. 196. § 380 γ, σελ. 56. Συμφ. Α η ἰ g e l o n i, παρατηρήσεις εἰς R.D.C., 1931, I, σελ. 424.

3. Κατά την τρίτην, τέλος, ἄποψιν ὁ μετασχηματισμὸς δὲν ἀσκει οὐσιώδη ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς περιουσίας τῆς ἐταιρείας. Ματαίᾳ ἢ ἔρευνα ἂν εἶναι δυνατὴ ἢ πτώχευσις τῆς παλαιᾶς ἢ τῆς νέας ἐταιρείας, διότι πάντοτε πρόκειται περὶ τοῦ αὐτοῦ προσώπου. Ἐφ' ὅσον ἤδη ἐμφανίζεται ἀναξιόχρεως ἡ ἐταιρεία, θὰ πτωχεύσῃ ὑπὸ τὴν νέαν τῆς μορφήν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ παύσις τῶν πληρωμῶν ἀνάγεται εἰς χρόνον, καθ' ὃν οἱ ἤδη περιορισμένως εὐθυνόμενοι ἐταῖροι ἦσαν ὁμόρρυθμοὶ καὶ ηὐθύνοντο ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον, δέον ἢ πτώχευσις τῆς νέας ἐταιρείας νὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων τούτων³.

III. Τὴν τρίτην λύσιν θεωροῦμεν ὀρθοτέραν. Ἐνῶ ἡ ἀπόφασις λύσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας δὲν ἐμποδίζει τὴν κήρυξιν ταύτης εἰς πτώχευσιν καὶ τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἐταίρων ταύτης, ἡ ἀπόφασις ὅμως περὶ μετασχηματισμοῦ παρέχει ὠφέλιμον δυνατότητα διὰ νὰ ἀποφευχθοῦν αἱ τοιαῦται συνέπειαι. Δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ὀμιλῶμεν περὶ πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ἢ ὅποια ἦδη ἐξηφανίσθη διὰ τοῦ μετασχηματισμοῦ. Ἐκτὸς βεβαίως ἂν ὁ μετασχηματισμὸς δύναται νὰ προσβληθῇ ἐπὶ εἰκονικότητι, ὅποτε ἡ ἀνώνυμος ἐταιρεία θὰ θεωρηθῇ ἀνύπαρκτος καὶ θὰ κηρυχθῇ ἢ πτώχευσις τῆς ἀναγεννωμένης ὁμορρύθμου ἐταιρείας Ἐφ' ὅσον ὅμως δὲν εἶναι δυνατὴ ἢ ἐπὶ εἰκονικότητι ἀκύρωσις τῆς μετατροπῆς, εἶναι ἀκατανόητος ἢ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας. Τὸ συλλογικὸν πρόσωπον, τὸ διακεκριμένον ἀπὸ τὰ πρόσωπα τῶν κατ' ἴδιαν ἐταίρων, ἥτοι ἡ νομικὴ προσωπικότης, ἣτις ἐγεννήθη καθ' ἣν στιγμὴν συνεστήθη καὶ ἤρχισε λειτουργοῦσα ἡ ἐταιρεία ὑπὸ τὴν μορφήν τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, παραμένει ἢ αὐτὴ καὶ μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῶν ἐταίρων νὰ τὴν μετατρέψουν εἰς ἀνώνυμον. Ὁ διάφορος τύπος εἶναι εἰς διάφορος τρόπος ὑπάρξεως τῆς ἐταιρείας καὶ διὰ τοῦτο ἢ ἀλλαγὴ τοῦ τρόπου ζωῆς τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπιφέρει οὔτε τέλος εἰς τὴν ζωὴν τοῦ νομικοῦ προσώπου καὶ γέννησιν ἄλλου οὔτε μετατροπὴν τούτου εἰς ἄλλου εἶδους πρόσωπον.

Τὸ γεγονός ὅτι ἡ ἡμέρα παύσεως τῶν πληρωμῶν ἀνατρέχει εἰς χρόνον, καθ' ὃν ἡ ἐταιρεία ἦτο ὁμόρρυθμος, οὐδόλως δικαιολογεῖ τὴν δυνατότητα κηρύξεως εἰς πτώχευσιν τῆς μὴ ὑπαρχούσης πλέον ὁμορρύθμου ἐταιρείας. Ἡ κατάστασις αὕτη τῆς παύσεως τῶν

3. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 11, III, 2. Ripert, n 2547, σελ. 1024. Candia n, Società trasformata e fallimento dei soci, ἐν Riv. Dir. Com. 1935, I, σελ. 518. Navarra n, B' n. 492, ὅστις συμφωνεῖ μόνον ὡς πρὸς τὴν πτώχευσιν τῆς νέας ἐταιρείας, οὐχὶ ὅμως καὶ ὡς πρὸς τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἐταίρων. Ἡ τροποποίησις τοῦ καταστατικοῦ διὰ τὴν πρόσληψιν νέου ἐταίρου, δὲν ἐπιφέρει μεταβολὴν τῆς νομικῆς προσωπικότητος τῆς ἐταιρείας. Ε. Ἀθ. 1142/1937, Ο. ΜΗ' 642.

πληρωμών δέον να θεωρηθῆ παύσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἀνωνύμου ἑταιρείας, διότι ἡ περιουσία τῆς ἀνωνύμου ἑταιρείας, μετὰ τὸν μετασχηματισμὸν ἐσχηματίσθη ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῆς ἐξαλειφθείσης ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας, ἣτις εὐρίσκεται ἤδη ἐν καταστάσει παύσεως τῶν πληρωμῶν. Εἰς πτώχευσιν θὰ κηρυχθῆ μόνον ἡ ἀνώνυμος ἑταιρεία (ἡ ἑταιρεία ὑπὸ τὴν νέαν τῆς μορφήν). Ταύτην τὴν ἄποψιν θεωροῦμεν καὶ ἡμεῖς ὀρθὴν καὶ διὰ τοῦτο συντασσόμεθα μετὰ τὴν τρίτην γνώμην.

Θὰ ἦτο δὲ παράτολμον νὰ ἀποδεχθῶμεν τὴν γνώμην ἡμετέρου συγγραφέως⁴, ὅστις ὑποστηρίζει ὅτι θὰ ἔχωμεν δύο πτωχεύσεις, μίαν τῆς παλαιᾶς ὁμορρυθμοῦ καὶ ἑτέραν τῆς νέας ἀνωνύμου ἑταιρείας. Δέον οὕτω νὰ παραδεχθῶμεν διπλοῦν ἀποτέλεσμα τῆς πτωχεύσεως τῆς νέας ἀνωνύμου ἑταιρείας, ἦτοι ὅτι πλήττονται διὰ πτωχεύσεως ἡ ἀνώνυμος (μετὰ τὸν μετασχηματισμὸν) καὶ ἡ ὁμόρρυθμος (πρὸ τοῦ μετασχηματισμοῦ). Ἔχει δηλαδὴ ἡ ἀνώνυμος ἑταιρεία διπλὴν προσωπικότητα ; Τὸ νομικὸν πρόσωπον εἶναι ἐν καὶ δέον νὰ πτωχεύσῃ ὑπὸ τὴν μορφήν τὴν ὁποίαν ἔχει, καθ' ὃν χρόνον ζητεῖται ἡ πτώχευσις⁵.

IV. Ἡ τρίτη γνώμη παραδέχεται ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς νέας ἀνωνύμου ἑταιρείας ἐπάγεται καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν πρώην ὁμορρυθμῶν ἑταίρων, ὅταν ἡ παύσις τῶν πληρωμῶν ἀνάγεται εἰς χρόνον πρὸ τῆς μετατροπῆς⁶. Πρέπει νὰ πτωχεύσουν, ναί, ἀλλὰ πῶς θὰ δικαιολογηθῆ ἡ πτώχευσις τούτων, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι συμπτώχευσις, δηλαδὴ ἀποτέλεσμα τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας ;

Ὁ Candian εἰς περισπούδαστον μελέτην τοῦ⁷ ἀναφέρει τὰς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀναπτυχθείσας γνώμας τῶν Bonelli, Navarrini, Ascarelli, Angeloni καὶ καταλήγει εἰς τὸ ὀρθὸν συμπέρασμα ὅτι θὰ πτωχεύσῃ ἡ ἑταιρεία ὑπὸ τὴν νέαν τῆς μορφήν, θὰ συμπτωχεύσουν δὲ καὶ οἱ πρώην ὁμόρρυθμοι ἑταῖροι, ὅταν ἡ ἡμέρα τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἑταιρείας ἀνάγεται εἰς χρόνον πρὸ τοῦ μετασχηματισμοῦ, ὅτε οὗτοι ηῦθύνοντο ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον.

4. Κ α ρ α β ᾶ ς, τόμ. Β' § 273, σελ. 269.

5. Καὶ πῶς θὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἡ πρώτη ὁμόρρυθμος ἑταιρεία, ἐὰν ἐν τῷ μεταξύ ἐπερατώθῃ ἡ ἑκκαθάρισις τῆς καὶ παρῆλθεν ἔτος ἀπὸ τοῦ πέρατος ταύτης ;

6. Ἀντιτίθεται ὁ N a v a r r i n i. Β' σελ. 237. Κατ' αὐτόν, εἶναι ἀρκετὴ ἡ ἀπεριορίστος εὐθύνη τῶν ἑταίρων ἐναντι τῶν δανειστῶν τῆς παλαιᾶς ἑταιρείας. Δὲν ὑποβάλλονται οὗτοι εἰς πτώχευσιν, διότι ἡ συμπτώχευσις προϋποθέτει τὴν πτώχευσιν τῆς παλαιᾶς ἑταιρείας, ἣτις δὲν ἐπέρχεται.

7. C a n d i a n, Società trasformata. σελ. 518 ἐπ.

Τὴν πτώχευσιν ὁμῶς τῶν ἐταίρων ὁ Candian δὲν τὴν βασιζει εἰς τὸ ἄρθρον 847 τοῦ Ἰταλικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος τοῦ 1882 περὶ συμπτωχέυσεως τῶν ἐταίρων εἰς περίπτωσιν πτωχέυσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ἀλλ' εἰς τὸ ἄρθρον 690 τοῦ αὐτοῦ Κώδικος, ὅπερ προέβλεπε τὴν ἐντὸς πενταετίας (ἤδη ἐντὸς ἔτους) δυνατότητα τῆς κηρύξεως εἰς πτώχευσιν τοῦ παραιτηθέντος τῆς ἐμπορίας ἐμπόρου.

Νομίζομεν ὁμῶς ὅτι θὰ ἡδύνατο καλύτερον νὰ ἐξομοιωθῆ ἡ θέσις τοῦ πρώην ὁμορρύθμου ἐταίρου καὶ ἡδη μετόχου μὲ τὸν ὁμόρρυθμον ἐταῖρον, ὅστις ἀπεχώρησεν ἢ ἀπεκλείσθη τῆς ἐταιρείας (ἄρθρον 771 Ἀστ. Κώδ.). Ὡς γνωστόν, ἡ εὐθύνη τοῦ ἀποκλεισθέντος ἐταίρου ἔναντι τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν δι' ὑποχρεώσεις, αἵτινες ἐγεννήθησαν πρὸ τοῦ ἀποκλεισμοῦ, δὲν δύναται νὰ μεταβληθῆ διὰ τοῦ γεγονότος τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ μόνον⁸. Ὁ ἐταῖρος οὗτος εὐθύνεται καὶ μετὰ τὸν ἀποκλεισμόν του ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον καὶ κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην θὰ πτωχεύσῃ καὶ οὗτος, ἂν κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἢ ἐταιρεία ἐκ τῆς ὁποίας ἀπεκλείσθη, ὅταν ὁ ἀποκλεισμός δὲν περιεβλήθη τὸν τύπον τῆς δημοσιότητος, ἡ δὲ παύσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας ἀνάγεται εἰς χρόνον προγενέστερον τοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ ἐταίρου⁹. Οὐδὲν τὸ παράδοξον ἂν ἐξομοιώσωμεν τοὺς πρώην ὁμορρύθμους ἐταίρους μὲ τὸν ἀποκλεισθέντα ἢ ἀποχωρήσαντα ἐταῖρον. Οὕτω δικαιολογεῖται καλῶς ἡ πτώχευσις τῶν, τῆς ὁποίας προϋπὸθεσις εἶναι ἡ προσωπικὴ εὐθύνη τῶν καὶ ἡ κατάστασις τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας κατὰ τὸν χρόνον τοῦ μετασχηματισμοῦ¹⁰.

§ 10 Β'. Ἡ ἐμπορικὴ ἰδιότης τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ταύτης

Ι. Δευτέρα προϋπὸθεσις διὰ τὴν κήρυξιν τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας εἰς κατάστασιν πτωχέυσεως εἶναι ἡ ἐμπορικὴ ἰδιότης ταύτης. Κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν κρατοῦν σύστημα δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς κατάστασιν πτωχέυσεως μόνον ὁ ἔμπορος εἴτε φυσικὸν εἴτε νομικὸν πρό-

8. Weipert, σελ. 364 καὶ § 128, σημ. 29. Schlegelberger — Gessler, § 128, σημ. 30 ἐπ. καὶ § 138, σημ. 16. Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν δίκαιον ὁ ἀποχωρήσας ἐταῖρος εὐθύνεται διὰ τὰ δημιουργηθέντα χρέη καθ' ὃν χρόνον ἦτο ἐταῖρος, ἐκτὸς ἂν τὸν ἀπήλλαξαν τῆς εὐθύνης οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ διὰ συμβάσεως ἐχούσης τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνανεώσεως (novation), βλ. Chance — French, Β', σελ. 13—14.

9. Βλ. κατωτέρω, § 17, III.

10. Ἄλλὰ καὶ ὡς συμπτώχευσις θὰ ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῆ ἡ πτώχευσις τῶν πρώην ὁμορρύθμων ἐταίρων, διότι ἡ νέα ἐταιρεία πτωχεύει, οὕτως εἶπεν, καὶ ὡς ἀνώνυμος καὶ ὡς ὁμόρρυθμος. Ζῶσα ἐμφανίζεται ἐν τῇ νέᾳ ἐταιρείᾳ ἡ μορφή τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας ἐφ' ὅσον γίνεται λόγος περὶ ὀφειλῶν τῆς.

σωπον είναι ούτος. Διά να κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία δέον νά ἀποκτήσῃ νομικὴν προσωπικότητα καὶ νά εἶναι ἐμπορικὴ. Πρέπει νά ἔχη νομικὴν ἐνότητα, νά εἶναι πρόσωπον διάφορον τῶν κατ' ἴδιαν ἐταίρων καὶ νά ἀσκῆ ἐμπορικὴν δραστηριότητα. Νά ἐμφανίζῃ ἐπίσης περιουσιακὴν αὐτοτέλειαν καὶ ἐνότητα ἐξωτερικῆς ἐκπροσωπήσεως, ἥτις εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν πτωχευτικὴν διαδικασίαν¹.

II. Ὡς εἶναι γνωστὸν, διὰ τὴν ἀπόκτησιν τῆς ἰδιότητος τοῦ ἐμπόρου ἀκολουθοῦνται παρ' ἡμῖν δύο συστήματα. τὸ οὐσιαστικὸν καὶ τὸ τυπικόν. Κατὰ τὰ αὐτὰ συστήματα ἀποκοτῶν τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα καὶ τὰ νομικὰ πρόσωπα ἰδιωτικοῦ δικαίου².

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς κεφαλαιουχικὰς ἔταιρείας, τῶν ὁποίων ἡ ἐμπορικὴ ἰδιότης ἀποκτᾶται κατὰ τὸ τυπικὸν κριτήριον, ἐπὶ τῇ βάσει ὠρισμένου τυπικοῦ γεγονότος στηριζομένου εἰς ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου (διὰ τὴν ἀνώνυμον ἔταιρειαν ἄρθρον 1 τοῦ νόμου 2190/1920, διὰ τὴν ἔταιρειαν περιορισμένης εὐθύνης ἄρθρον 2 τοῦ νόμου 3190/1955), διὰ τὰς προσωπικὰς ἔταιρείας (ὁμόρρυθμον καὶ ἑτερόρρυθμον) ἀκολουθεῖται τὸ οὐσιαστικὸν σύστημα.

Ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία καθίσταται ἐμπορικὴ, ὅταν ἔχη ὡς σκοπὸν τὴν ἄσκησιν ἐμπορικῆς κερδοσκοπίας, ἥτοι τὴν ἐπιχείρησιν ἀντικειμενικῶς ἐμπορικῶν πράξεων (ἄρθρα 2 καὶ 3 τοῦ βασιλικοῦ διατάγματος περὶ ἀρμοδιότητος τῶν ἐμποροδικείων), αἵτινες δέον νά εἶναι διὰ τὴν ἔταιρειαν αἱ συνηθέστεραι καὶ αἱ σπουδαιότεραι. Σκοπὸς τῆς ἔταιρείας δέον νά εἶναι ἡ ἄσκησις ἐμπορικῆς δραστηριότητος. Αἱ δὲ ἐμπορικαὶ πράξεις νά ἐνεργῶνται ἐπ' ὀνόματι τῆς ἔταιρείας καὶ νά ἀνάγωνται εἰς τὴν φύσιν τῆς ἐταιρικῆς δραστηριότητος, εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἔταιρείας³.

III. Ἐλέχθη ὅτι δύνανται νά κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἡ λυθεῖσα καὶ, ὑπὸ ἐκκαθάρισιν τελοῦσα ὁμόρρυθμος ἔταιρεία, ἐπειδὴ

1. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 11, I. Ἀναστασιάδης, § 380, σελ. 49 καὶ § 376. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1134. Fredericq, § 554, σελ. 770. Bonelli (—Andrioli), n. 779, σελ. 214. Candian, σελ. 80. Διάφορον σύστημα ἀκολουθεῖται ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ, ἐνθα, διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως δὲν ἐρευνᾶται ἡ ἐμπορικὴ ἰδιότης τοῦ ὀφειλέτου. Ἐν Ἀγγλίᾳ, μέχρι τοῦ ἔτους 1861, ἐπτώχευον μόνον οἱ ἔμποροι, βλ. Chancé — French, τόμ. Β' 1951, σελ. 235.

2. Τσιριντάνης, Β' § 63, I, σελ. 15.

3. Τσιριντάνης, Α' §§ 32, 33, Β' § 63, σελ. 15. Ἀναστασιάδης, Α' 1949, σελ. 183, 212. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 10, I, 1. Ἐφ. Ναυπλίου 23/37, EEN. δ' 354. ΑΠ 111/1931, Θ. ΜΒ' 331. Pic, I, n. 157. Escarra — Renault, n. 18. βλ. καὶ Gierke, σελ. 183. Cosack, σελ. 28, IV. Ἄρθρον 553 τοῦ ἑλβετικοῦ Κώδικος τῶν Ἐνοχῶν. Candian, § 45.

έξακολουθεῖ ἡ νομικὴ προσωπικότης ταύτης (άνωτέρω § 7). Ἡ πτώχευσις ὅμως τῆς ἑταιρείας ἀπαιτεῖ καὶ τὴν ἰδιότητα τοῦ ἔμπορου. Γίνεται κατόπιν τούτου δεκτὸν ὅτι ἡ λυθεῖσα ἑταιρεία θὰ διατηρήσῃ τὴν ἔμπορικὴν ἰδιότητα κατὰ τὴν ἑκκαθάρισιν καὶ μέχρι τοῦ πέρατος ταύτης, ἐφ' ὅσον ὁ ἑκκαθαριστὴς θὰ ἐνεργῇ ἐπ' ὀνόματι καὶ διὰ λογαριασμὸν τῆς ἑταιρείας ἔμπορικὰς πράξεις πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἑκκαθάρσεως⁴.

IV. Διὰ τὰς ἀνωμάλως συσταθείσας ἑταιρείας, ἐδέχθημεν (άνωτέρω § 8) ὅτι ἐὰν ἐνεφανίσθησαν εἰς τὰς ἔμπορικὰς συναλλαγὰς ὡς ἑταιρεῖαι, θὰ θεωρηθοῦν ὡς ἐν τοῖς πράγμασι τοιαῦται, ἔχουσαι νομικὴν προσωπικότητα καὶ δύνανται νὰ κηρυχθοῦν εἰς πτώχευσιν. Διὰ τὴν κήρυξιν ὅμως τούτην ἀπαιτεῖται προσέτι καὶ ἡ ἔμπορικὴ ἰδιότης, τὴν ὁποῖαν δύνανται νὰ ἀποκτήσουν καὶ αἱ ἀντικανονικῶς συσταθεῖσαι ἑταιρεῖαι, ὡς καὶ αἱ κανονικαὶ τοιαῦται, ἥτοι ἐφ' ὅσον θὰ ἔχουν ὡς σκοπὸν τὴν ἄσκησιν ἔμπορικῆς δραστηριότητος⁵.

V. Καίτοι διὰ τὴν συμπτώχευσιν τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἑταίρου οὐδὲν ἔξετάζεται ἡ ἔμπορικὴ ἢ μὴ τούτου ἰδιότης, ἐνδεικνυται ὅπως ἀναφερθῶμεν δι' ὀλίγων ἐπὶ τῶν ἀντιτιθεμένων ἀπόψεων ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἔμπορικὴν ἰδιότητα τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἑταίρου.

1. Ἡ κρατοῦσα παρ' ἡμῖν γνώμη δέχεται ὅτι ὅλοι οἱ ἑταῖροι τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας εἶναι ἔμποροι. Θεωροῦνται οὗτοι ὅτι ἀσκοῦν προσωπικῶς τὴν ἔμπορίαν τῆς ἑταιρείας, ἐπεὶ εὐθύνονται ἀπεριορίστως διὰ τὰ χρέη ταύτης. Οἱ ἑταῖροι οὗτοι εἶναι ἔμποροι, ὑποστηρίζεται, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἔχουν τὴν διαχείρισιν τῆς ἑταιρείας, ὅποτε δὲν ἀσκοῦν ἔμπορικὰς πράξεις ἀναγομένας εἰς τὸν σκοπὸν ταύτης καὶ τοῦτο, λέγουσιν, ἐπεὶ εὐθύνονται ἔναντι τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας, ὡς ἐὰν εἶχον συμβληθῇ προσωπικῶς μετ' αὐτῶν. Ἐκ τῆς ἀποδοχῆς τῆς ἀπόψεως ταύτης ἔπεται ὅτι ὁμορρυθμοὶ ἑταῖροι δύνανται νὰ καταστοῦν μόνον οἱ ἱκανοί, ὅπως ἀποκτήσουν τὴν ἔμπορικὴν ἰδιότητα⁶.

2. Ἡ γνώμη ἢ ὑποστηρίζουσα τὰ ἀντίθετα, ὅτι δηλαδὴ ὁ ὁμορρυθμὸς ἑταῖρος δὲν εἶναι ἔμπορος ἐκ τῆς ἰδιότητός του ταύτης καὶ μόνον, παρατηρεῖ, ὅτι ἐπὶ τῆς συμπτωχεύσεως τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἑταί-

4. Percerou — Desserteaux, τόμ. Α' π. 204.

5. Candian, σελ. 65 π. 45. Navarrini, π. 46, σελ. 53.

6. Πρωτ. Σερρών 532/1952, ΕΕΔ. Ε' 82. Πρωτ. Πειραιῶς 2360/1954, ΖΕ' 1154. Περὶ τῆς ἔμπορικῆς ἰδιότητος τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἑταίρου θὰ κρίνῃ τὸ δικαστήριον ΑΠ 459/1952, ΜΔ' 122. Πέδικας, σελ. 488. Ἀναστασιάδης, Α' § 69, σημ. 4. Τσιριντάνης, Β' § 63, III, I. Navarrini Α' π. 53, Pic, Α' π. 381, σελ. 489. Escarra, π. 211 σελ. 234—5.

ρου ανευρίσκεται έξαιρέσις τοῦ κανόνος τοῦ πτωχευτικοῦ μας δικαίου κατὰ τὸ ὁποῖον πτωχεύουν μόνον οἱ ἔμποροι. Καί τοῦτο, διότι τὸ δικαστήριον τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας «κηρύσσει» τὴν πτωχευσιν τοῦ ἑταίρου σὺν τῇ πτωχεύσει τῆς ἑταιρείας, χωρὶς οὐδὲν νὰ ἐρευνᾷ ἂν τὸ φυσικὸν τοῦτο πρόσωπον κέκτηται τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐμπόρου. Ὅταν ἡ ἑταιρεία ἔχη διαχειριστήν, οἱ ἑταῖροι μὴ διαχειρισταὶ οὐδεμίαν ἀνάμιξιν ἔχουν εἰς τὴν ἐμπορικὴν δραστηριότητα τῆς ἑταιρείας. Ἀλλὰ καὶ ἂν ἀκόμη ὅλοι οἱ ἑταῖροι εἶναι διαχειρισταὶ (ἄρθρον 22 Ἐμπ. Νόμου), καὶ πάλιν οὗτοι δὲν δύνανται νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα, διότι αἱ ἐμπορικαὶ πράξεις τὰς ὁποίας ἀσκοῦν γίνονται ὀνόματι καὶ λογαριασμῷ τῆς ἑταιρείας καὶ οὐχὶ ἐπ' ὀνόματι τῶν ἐνεργούντων ἑταίρων. Δὲν δύνανται συνεπῶς οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι νὰ ἀποκτήσουν τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα ἐκ τῆς δραστηριότητός των ταύτης, ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἀπαιτεῖ τὴν ἄσκησιν ἐμπορικῶν πράξεων ἰδίῳ ὀνόματι. Ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν ἑταίρων—διαχειριστῶν ἐνεργείας ἐμπορικῶν πράξεων, ἀποκτᾷ τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα ἡ ἑταιρεία καὶ οὐχὶ οἱ ἐνεργούντες ἑταῖροι. Οὔτε εἶναι ὀρθόν, παρατηρεῖται, νὰ προσδοθῇ ἡ ἐμπορικὴ ἰδιότης εἰς τὸν ὁμόρρυθμον ἑταῖρον, ἐπειδὴ εὐθύνεται ἀπεριοριστῶς ἢ ἐπειδὴ συμπτωχεύει. Εὐθύνεται μὲν ἀπεριοριστῶς ὁ ἑταῖρος διὰ τὰ χρέη τῆς ἑταιρείας, δὲν ὑπόκειται ὅμως εἰς προσωπικὴν κράτησιν διὰ ταῦτα. Ὁ δανειστής τῆς ἑταιρείας, αἰτῶν τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ταύτης, θὰ ἀποδείξῃ μόνον τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα τῆς ἑταιρείας. Ὁ ἀτομικὸς ὅμως δανειστής τοῦ ἑταίρου, ἂν ἐπιθυμῇ νὰ ἐπιτύχῃ τὴν κήρυξιν τοῦ ὀφειλέτου τοῦ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, δεόν νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα καὶ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν τούτου⁷.

3. Διερωτώμεθα ἤδη μήπως ἡ δευτέρα ἄποψις εἶναι περισσότερον σύμφωνος πρὸς τὰς κειμένας διατάξεις. Κατὰ τὸ σύστημα τοῦ ἡμετέρου νόμου διὰ νὰ ἀποκτήσῃ τις τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐμπόρου, δεόν νὰ ἀσκῇ ἀντικειμενικῶς ἐμπορικὰς πράξεις ἰδίῳ ὀνόματι⁸. Οἱ ἑταῖροι ὡς τοιοῦτοι, διαχειρισταὶ ἢ μὴ, δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ καταληφθοῦν ἀπὸ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου Αἰ ἀναγόμεναι εἰς τὸν σκοπὸν τῆς ἑταιρείας ἐμπορικαὶ πράξεις ἐνεργοῦνται ὑπ' αὐτῆς, αὕτη δὲ εἶναι ἥτις ἐμφανίζεται εἰς τὰς συναλλαγὰς, ἀσκοῦσα τὴν ἑταιρικὴν δραστηριότητα, καὶ οὐχὶ

7. Ρόκας, Ἡ ἐμπορικὴ ἰδιότης τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἑταίρου, εἰς Ἐφ. Ἑλλ. Νομ. 1942, σελ. 49 ἐπ. Grassini, εἰς Ἐπιθεώρησιν «Il Diritto Fallimentare», 1937, I, 165. Candian, ἐνθ. ἄνωτ. σελ. 80.

8. Κ. Σπηλιόπουλος, Στοιχεῖα Ἐμπορικοῦ Δικαίου, § 70, 4, σελ. 81—82.

τά φυσικά πρόσωπα τὰ ὁποῖα τὴν ἐκπροσωποῦν καὶ ὑπογράφουν διὰ τῆς ἐπωνυμίας τῆς.

Παρ' ἡμῖν πτωχεύουν μόνον οἱ ἔμποροι καὶ εὐλόγως ἀποφαίνονται ὅτι καὶ ὁ ὁμόρρυθμος ἐταῖρος εἶναι ἔμπορος, ἐφ' ὅσον συμπτωχεύη. Μήπως θὰ ἠδύνατο ὁμοίως ἢ συμπτώχευσις αὕτη νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐξαίρεσις τοῦ κανόνος, ὅτι πτωχεύουν μόνον οἱ ἔμποροι; Ὁ νομοθέτης ἐπιθυμεῖ νὰ πλήξη διὰ τῆς πτωχεύσεως — ὅταν πτωχεύσῃ ἢ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία — τὰ μέλη ταύτης εἴτε εἶναι ταῦτα ἔμποροι εἴτε οὐ. Διὰ τὴν συμπτώχευσιν τοῦ ὁμορρύθμου ἐταίρου δὲν ἐξετάζεται ἡ ἐμπορικὴ ιδιότης αὐτοῦ οὐδὲ ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν του (κατωτέρω § 17, II). Συμπτωχεύει ἐκ τοῦ γεγονότος καὶ μόνον ὅτι ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ ἐ τ α ἴ ρ ο υ ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ἥτις κηρύσσεται εἰς πτώχευσιν.

4. Ἡ ὑποστηρίζουσα τὴν ἐμπορικὴν ιδιότητα τοῦ ὁμορρύθμου ἐταίρου ἄποψις ὠδήγησε τὸ Πρωτοδικεῖον Πειραιῶς εἰς τὴν ἔκδοσιν ἀποφάσεως διὰ τῆς ὁποίας ὑποστηρίζεται ὅτι δὲν συμπτωχεύουν οἱ ὁμόρρυθμοι ἐταῖροι, ὅταν ἡ ἐταιρεία κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεώς της⁹. Ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐκρίθη ἐσφαλμένη καὶ ἐτονίσθη ὅτι καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην οἱ ὁμόρρυθμοι ἐταῖροι θὰ συμπτωχεύσουν, διότι «διατηροῦν τὴν ἐμπορικὴν ιδιότητα καὶ κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς ἐταιρείας»¹⁰. Πράγματι, θὰ συμπτωχεύσουν, ἐπειδὴ διατηροῦν τὴν ιδιότητα τοῦ ἐ τ α ἴ ρ ο υ καὶ βαρύνονται μὲ ὄλα τὰ χρέη τῆς ἐταιρείας, τὰ δημιουργηθέντα εἴτε κατὰ τὴν λειτουργίαν εἴτε κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν αὐτῆς¹¹.

§ 11 Γ'. Ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν

I. Ἐτέρα προϋπόθεσις διὰ τὴν κήρυξιν εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας εἶναι ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν ταύτης. Ἡ προϋπόθεσις αὕτη δὲν εἶναι πάντοτε *sine qua non*, διότι, ὡς θὰ ἴδωμεν, εἶναι δυνατόν νὰ κηρυχθῆ ἢ πτώχευσις καὶ μὴ ὑπαρχούσης εἰσέτι παύσεως τῶν πληρωμῶν. Ἡ ἔννοια τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν παραμένει ἡ αὐτή, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἀναφέρηται εἰς φυσικὸν ἢ νομικὸν πρόσωπον. Μεταβολὴν τῆς ἐννοίας τῆς παύ-

9. Πρωτ. Πειραιῶς, 2360/1954, Θέμις, 1954, σελ. 1154.

10. Τ σ ά γ κ α ρ ι ς, Θέμις, 1954, σελ. 1154—5.

11. Κατωτέρω, § 17, II, 5 β'.

σεως τών πληρωμών δέν δικαιολογεῖ οὔτε ὁ Κώδιξ οὔτε ἡ λογική¹.

II. 1. Ὅταν ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας ζητηται παρ' ἐταιρικοῦ τινος πιστωτοῦ, τὸ δικαστήριον δέον νά διαπιστώσῃ τὴν κατάστασιν τῆς παύσεως τών πληρωμών τῆς ἐταιρείας. Ὁ δικαστὴς δέν ὑποχρεοῦται νά ἐξετάσῃ ἂν τὸ παθητικὸν ταύτης εἶναι ἀνώτερον τοῦ ἐνεργητικοῦ, οὔτε ἐπίσης νά διαπιστώσῃ τὸ ἀναξιόχρεον τῆς ἐταιρείας, ὅπερ προϋποθέτει ἔρευναν ἐκ μέρους τών δανειστών. Θά διαπιστώσῃ μόνον ἂν ἡ ἐταιρική περιουσία περιῆλθεν εἰς τοιαύτην κατάσταση, ὥστε ἡ ἐταιρεία νά ἀδυνατῇ νά ἐξοφλήσῃ τὰ ληξιπρόθεσμα χρέη της. Ὁ ἰσολογισμὸς τῆς ἐταιρείας ἀποτελεῖ διὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην πολὺτιμον στοιχεῖον πρὸς διαπίστωσιν τῆς καταστάσεως τῆς ἐταιρείας. Δέν θά ἀρκεσθῇ ὅμως τὸ δικαστήριον εἰς τὴν παρατήρησιν, ὅτι τὸ ἐν τῷ ἰσολογισμῷ ἀναγραφόμενον παθητικὸν εἶναι ἀνώτερον τοῦ ἐνεργητικοῦ. Παρὰ ταῦτα, πιθανὸν ἡ ἐταιρεία νά ἀπολαύῃ μεγάλης ἐμπορικῆς πίστεως, ἡ δὲ οἰκονομικὴ αὐτῆς στενοχωρία νά εἶναι ὄλως παροδική².

2. Ἡ ἐταιρεία δύναται νά ζητήσῃ τὴν κήρυξιν της εἰς πτώχευσιν, δηλοῦσα διὰ τών νομίμων ἐκπροσώπων της ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ πρωτοδικείου, ὅτι ἀναστέλλει τὰς πληρωμάς της (ἄρθρον 525 ἐδ. 1 Ἐμπ. Ν.). Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην τὸ δικαστήριον θ' ἀρκεσθῇ εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐμπορικῆς ἰδιότητος τῆς ἐταιρείας καὶ θά κηρύξῃ τὴν πτώχευσιν χωρὶς νά ὑποχρεοῦται νά διαπιστώσῃ τὴν ὕπαρξιν τῆς παύσεως τών πληρωμών, διότι τὸ ἄρθρον 528 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ὀρίζει ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ πτώχευσις κηρύσσεται ἀνευ ἄλλης τινὸς ἀποδείξεως περὶ τῆς παύσεως τών πληρωμών³. Δέν πρέπει ὅμως τὸ δικαστήριον νά κηρύξῃ

1. Ὡς παῦσις τών πληρωμών ἐννοεῖται ἡ εἰδικὴ κατάστασις τῆς περιουσίας τοῦ ἐμπόρου, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἀδυνατεῖ νά ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν πληρωμὴν τών ληξιπροσθέσμων χρεῶν του. Ἡ μὴ πληρωμὴ δέον ν' ἀφορᾷ εἰς τὸ κοινόν, νά ἔχῃ χαρακτηριστὴν γενικότητος. Ρόκας. Πτ. Δίκ. § 12, II, 2, α. Δέν ἐξετάζεται ἂν τὸ ἐνεργητικὸν τοῦ ἐμπόρου εἶναι κατώτερον τοῦ παθητικοῦ, Ἀναστασιάδης, Γ' § 381, σελ. 57. Navarrini, Α' ν. 17. Brunetti, σελ. 108.

2. Ἡ παῦσις τών πληρωμών τῆς ἐταιρείας δέν πρέπει νά ὀφείλῃται εἰς μεταβατικὰ γεγονότα, ἀλλ' εἰς γενικὴν ἀδυναμίαν ἐξ ἧς ἦρθῃ ἡ πίστις αὐτῆς ἔναντι τών δανειστών, Πρ. Πειραιῶς 233/1954, ΕΕΔ. Ε' 289. Ἡ ἐξάφανσις τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς παύσεως τών πληρωμών. Γαλλ. Νομολ. ΕΕΔ. ΣΤ' 389. Ρόκας, Πτ. Δίκ. σελ. 39, IV. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 67—68. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1134. Fredericq, σελ. 785. Rocchi, Fallimento delle società commerciali. 1937, σελ. 225—226. Navarrini, Β' ν. 74, σελ. 87.

3. Ἡ γνώμη αὕτη, ἣτις διακρίνει τὴν παῦσιν τών πληρωμών ἀπὸ τῆς ἀναστολῆς τών πληρωμών, εἶναι ὀρθότερα. Βλ. Ρόκας, Παῦσις τών πληρωμών καὶ ἀναστολὴ τών πληρωμών, ΕΕΝ. 1956, σελ. 609 ἐπ. Ὅρθῶς παρατηρεῖ ὁ συγγραφεὺς ὅτι ἡ ἐν λόγῳ διάταξις τοῦ ἄρθρου 525 ΕΝ ἀποτελεῖ παρέκκλισιν ἐκ τῆς ἀρχῆς, ὅτι ἡ κήρυ-

τὴν πτώχευσιν «ἄνευ ἄλλης τινὸς ἀποδείξεως περὶ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν», ὅταν ἐμφανισθῇ ἀ ν τ ι λ ἔ γ ω ν ἑταῖρός τις, ἰσχυριζόμενος ὅτι ἡ ἑταιρεία δὲν εὐρίσκεται ἐν καταστάσει παύσεως τῶν πληρωμῶν. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ δικαστήριον θὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασιν παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἑταιρείας καί, ἐφ' ὅσον διαπιστώσῃ ταύτην, θὰ προβῇ εἰς τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως⁴.

3. Ἐάν ἡ ἑταιρεία ἀναστείλῃ τὰς πληρωμὰς τῆς, ὑποχρεοῦται ἐκ τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 526 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου νὰ δηλώσῃ τὴν ἀ ν α σ τ ο λ ῆ ν τ ὶ ν π λ η ρ ω μ ῶ ν τῆς αὐθημερὸν ἐνώπιον τοῦ γραμματέως τοῦ πρωτοδικείου. Ἀκολουθῶν τὸ δικαστήριον θὰ κηρύξῃ τὴν πτώχευσιν «ἄνευ ἄλλης τινὸς ἀποδείξεως περὶ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν», ὡς ὀρίζει τὸ ἄρθρον 528⁵.

III. Παρέκκλισιν ἐκ τῆς ἀρχῆς καθ' ἣν ὁ δικαστικὸς ὑποχρεοῦται νὰ κηρύξῃ τὴν κατάστασιν πτωχεύσεως, ὅταν διαπιστώσῃ τὴν πραγματικὴν κατάστασιν τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν, παρατηρούμεν εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς κηρύξεως εἰς πτώχευσιν τῆς λ υ θ ε ἰ σ η ς καὶ ἐν ἑκκαθαρίσει τελοῦσης ἑταιρείας. Τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἐν ἑκκαθαρίσει ἑταιρικῆς περιουσίας δὲν προορίζεται πλέον διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ κερδοσκοπικοῦ σκοποῦ. Ἦδη προορισμὸς τῆς περιουσίας ταύτης εἶναι νὰ ἐξαλείψῃ βαθμηδὸν τὰ ἑταιρικὰ χρέη, τὰ ὁποῖα δὲν δύνανται οὐδὲ νὰ ἀυξηθοῦν, ἐπειδὴ ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς ἑκκαθαριστὰς νὰ ἀναλάβουν νέας ἐργασίας (ἄρθρα 777, 74 Ἀστ. Κώδ.). Διὰ ταῦτα, κριτήριον διὰ τὴν διαπίστωσιν τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν θὰ ἀποτελέσῃ τὸ εἶδος, ἢ ἕκτασις καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ θεσμοῦ τῆς ἑκκαθαρίσεως. Δὲν θὰ κηρύξῃ τὴν πτώχευσιν τὸ δικαστήριον, καὶ ἂν εἰσέτι παρατηρηθῇ ἀναστολὴ τῶν πληρωμῶν τῆς ἑταιρείας, ἐάν, ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ἰσολογισμοῦ ταύτης, πεισθῇ πράγματι τὸ δικαστήριον ὅτι θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ ἱκανοποίησις ὅλων τῶν πιστωτῶν ταύτης, ἐφ' ὅσον ἡ ἑκκαθάρισις ἐνεργηθῇ κατὰ τρόπον συνετὸν καὶ μὴ βεβιασμένον⁶.

IV. Ἡ κηρύττουσα τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας ἀπόφασις ἐπιφέρει καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων ταύτης (κατωτέρω § 17, II). Ἡ πτώχευσις αὕτη τῶν ὁμορρύθμων ἑταίρων ἐπέρχεται

εἰς τῆς πτωχεύσεως προϋποθέτει παῦσιν τῶν πληρωμῶν. Καὶ τοῦτο διότι ὁ νόμος χορηγεῖ δικαίωμα εἰς τὸν ἔμπορον ὅπως ὑποβληθῇ εἰς τὴν πτωχευτικὴν διαδικασίαν καὶ ἂν ἐτι δὲν εὐρίσκηται ἐν καταστάσει παύσεως τῶν πληρωμῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς δηλώσεως. Ἡ δυνατότης αὕτη εἰσήχθη παρ' ἡμῖν ἀντὶ τοῦ προληπτικοῦ συμβιβασμοῦ (σελ. 610—611).

4. Ρ ό κ α ς, Πτωχ. Δίκαιον, § 15, II, 2.

5. Ρ ό κ α ς, Πτωχ. Δίκαιον, § 13, III.

6. Navarraini, A' n 74. Brunetti, σελ. 109—110.

κατά την ὀρθοτέραν γνώμην ἕνεκα τῆς ιδιότητος αὐτῶν ὡς ὁμορῦθμων ἐταίρων (ἀνωτέρω § 10, IV, 4, κατωτέρω § 17, II). Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν ἐρευνᾶται ἂν ὑπάρχη παύσις τῶν πληρωμῶν τῶν ὁμορῦθμων ἐταίρων. Ἄρκει ἡ παύσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας. Τὸ δικαστήριον ὅμως δύναται νὰ ὀρίσῃ χρόνον παύσεως τῶν πληρωμῶν διὰ τοὺς ἐταίρους διάφορον τοῦ χρόνου παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας (κατωτέρω § 12, V)⁷.

V. Ἡ ἐταιρεία θὰ περιέλθῃ εἰς κατάστασιν παύσεως τῶν πληρωμῶν, ὅταν δὲν πληρῶνῃ χρέη ἐκκαθαρισμένα καὶ ἀπαιτήτᾳ. Ἐάν ἡ ἐταιρεία ἀρνήται τὴν πληρωμὴν, διότι προβάλλει ἐνστάσεις, τὰς ὁποίας καλῆ τῇ πίστει θεωρεῖ ὡς βασίμους, τὸ γεγονός τοῦτο δὲν ἀποτελεῖ ἀπόδειξιν τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν (ἄρθρον 528 Ἐμπ. Νόμου). Ὅταν ὅμως ἡ ἐταιρεία εὐρίσκηται ἐν ἐκκαθαρίσει καὶ δὲν ἐκτελῆ τὰς ὑποχρεώσεις της, προβάλλουσα τὸ γεγονός τῆς ἐκκαθαρίσεως ὡς λόγον τῆς ἀρνήσεώς της, ἡ ὀφειλέτις ἐταιρεία δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ ὅτι προβάλλει καλῆ τῇ πίστει τὴν ἐνστάσιν ταύτην. Ἡ ἐκκαθάρισις δὲν ἐμποδίζει τὴν πλήρη ἐξόφλησιν τῶν ἀπαιτήσεων, αἱ ὁποῖαι σὺν τῷ χρόνῳ καθίστανται ληξιπρόθεσμοι. Ἐξ ἄλλου αὐτὸς εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἐκκαθαρίσεως, ἡ ἀπόσβεσις τοῦ παθητικοῦ. Ἡ ἐν ἐκκαθαρίσει ἐταιρεία ἡ ἀναστέλλουσα τὰς πληρωμὰς δύναται νὰ κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν⁸.

VI. Κατὰ βασικὴν ἀρχὴν τοῦ ἡμετέρου πτωχευτικοῦ δικαίου, διὰ νὰ κηρυχθῇ ἔμπορος τις εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως, δέον νὰ παύσῃ τὰς πληρωμὰς τῶν ἐμπορικῶν χρεῶν. Οἱ κανόνες οὗτοι ἐφαρμόζονται καὶ ἐπὶ ἐταιρείας. Διὰ νὰ κηρυχθῇ ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως δέον νὰ ἔχῃ παύσῃ τὰς πληρωμὰς τῶν ἐμπορικῶν χρεῶν της⁹.

Ἡ ἐμπορικὸς τῆς τῶν ὀφειλῶν τῆς ἐταιρείας διαπιστοῦται, ὡς καὶ εἰς τὰ φυσικὰ πρόσωπα, κατὰ τὸ ἀντικειμενικὸν ἢ ὑποκειμενικὸν κριτήριον. Τὰ χρέη τῆς ἐταιρείας θὰ εἶναι ἐμπορικὰ ὅταν δημιουργοῦνται ἐκ τῆς ἀσκήσεως ἀντικειμενικῶς ἐμπορικῶν πράξεων. Ἐποῦ ὅμως ἡ ἐταιρεία ἀποκτήσῃ τὴν ἐμπορικὴν ιδιότητα (ἀνωτέρω § 10, II), τότε ἡ ἐμπορικὴ ιδιότης ταύτης ἐπάγεται συνεπείας ἀναλόγους πρὸς τὰς τοιαύτας τῆς ἐμπορικῆς ιδιότητος τοῦ φυσικοῦ προσώπου. Αἱ ἀστικάι πράξεις τὰς ὁποίας ἐπιχειρεῖ ἡ ἐταιρεία χάριν

7. Μήπως, εἰς τὴν περίπτωσιν ἀνακύψῃ τοιοῦτον ζήτημα, ὑποχρεοῦται ὁ δικαστὴς νὰ ἐρευνήσῃ τὴν παύσιν τῶν πληρωμῶν τῶν ἐταίρων τούτων; Νομίζομεν ναί.

8. Navarrini, Ἀ' ν. 74, σελ. 88. Bonelli (—Andioli, I, σελ. 74. Περὶ τῆς δυνατότητος τῆς κηρύξεως εἰς πτώχευσιν τῆς ἐν ἐκκαθαρίσει ἐταιρείας, ἀνωτέρω § 7.

9. ΑΠ 189/1952, Θ. ΣΓ' 391. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. σελ. 35, γ' καὶ § 16, II, 1.

του σκοπού της, καθίστανται παραγώγως έξ ύποκειμένου έμπορικά. Τά έκ των πράξεων δέ τούτων δημιουργούμενα χρέη θά είναι έμπορικά. Άναφέρομεν έπίσης και την έμπορικότητα των χρεών έκ των παραγώγως έξ άντικειμένου έμπορικων πράξεων¹⁰.

VII. Αί ληξιπρόθεσμοι άπαιτηται και άνεξόφλητοι άπαιτήσεις των δανειστών δέον νά αποτελούν χρέη της εταιρείας, οί δέ αίτούντες την πώχευσιν πιστώνται νά είναι δανεισται ταύτης.

Τό νομικόν πρόσωπον της όμορρύθμου εταιρείας εϋθύνεται έκ των δικαιπραξιών των έπιχειρηθεισών υπό του διοικούντος τό νομικόν πρόσωπον όργάνου, ένεργούντος έντός των όρίων της έξουσίας του (άρθρον 70 Άστ. Κώδ), κατά τας περι έκπροσωπήσεως και εϋθύνης των νομικων προσώπων θεμελιώδεις άρχάς του Άστικού Κώδικος. Δέν αποτελούν συνεπώς εταιρικά χρέη τά δημιουργούμενα έξ ένεργειών των όμορρύθμων εταιρων, οίτινες έμφανίζονται εις τας μετά των τρίτων συναλλαγάς ούχι υπό την εταιρικήν έπωνυμίαν, αλλά με τό όνομά των. Έάν όρίσθη διαχειριστής, ή εταιρεία δεσμεύεται έκ των πράξεών του, έφ' όσον αύται άνάγονται εις την όμαλήν και κατά συνήθη τρόπον διεξαγωγήν της έμπορικης έπιχειρήσεως, δι' ήν συνεστήθη ή εταιρεία. Εις ήν περίπτωσην αί πράξεις του διαχειριστου έξέρχονται του σκοπού της εταιρείας, δέν αποτελούν διαχείρισιν εταιρικων υποθέσεων και δέν δεσμεύεται ή εταιρεία έκ των δημιουργηθέντων χρεών.

Η εταιρεία εϋθύνεται έπίσης και έκ των παρανόμων πράξεων ή παραλείψεων των άντιπροσωπευόντων αύτην όργάνων, υπό τας προϋποθέσεις του άρθρου 71 Άστικού Κώδικος. Η εταιρεία εϋθύνεται και δια τά χρέη τά όποια προέρχονται έκ πράξεων του έκκαθαριστου, ένεργούντος πρός τό συμφέρον της έκκαθαρίσεως, διότι ό έκκαθαριστής έπέχει θέσιν διοικούντος τό νομικόν πρόσωπον όργάνου (άρθρον 74 Άστ. Κώδ.). Έν τούτοις ό έκκαθαριστής, εάν έκ πταί¹¹ σματός του παραβή τας υποχρεώσεις του, εϋθύνεται οϋτος προσωπικώς και ούχι ή εταιρεία (άρθρον 75 Άστ. Κώδ). Εϋθύνεται ή εταιρεία και δια τας πράξεις ή παραλείψεις των λοιπων προσώπων, τά όποια χρησιμοποιεί δια την έκπλήρωσιν του σκοπού της και τά

10. Τσιριντάνης, Α' §§ 26—27. Ρόκας, Τό έμπορικόν δικαίον ώς δικαίον των έμπορικων συναλλαγών, ΕΕΔ. Δ' σελ. 97 έπ. Άναστασιάδης, I, 1949, §§ 14, 15 και 37. Δέν είναι άπαραίτητον νά αναφέρηται έν τη αίτήσει ότι τό χρέος είναι έμπορικόν, διότι πάσα δραστηριότης της όμορρύθμου εταιρείας στρέφεται περι τό έμπόριον, Πρωτ. Σερωών 532/1952, ΕΕΔ. 1954, 82. Έν Γερμανία και Άγγλία οϋδεμία γίνεται διάκρισις, βλ. J a e g e r, σελ. 824. σημ. 14. H a r d y, σελ. 1 έπ. Βλ. και Σπηλιόπουλον, Στοιχεία Έμπορικού Δικαίου, § 66, σελ. 72—73, όστις δέν παραδέχεται την παράγωγον έξ άντικειμένου έμπορικότητα.

όποια δὲν ἔχουν τὴν ἰδιότητα τοῦ «διοικοῦντος ὄργανου» (ὑπάλληλοι, ἐργάται), κατὰ τὰς περὶ προσθήσεως γενικᾶς διατάξεις (ἄρθρα 334 § 1, 922 Ἰσπ. Κώδ. καὶ ἄρθρον 10 νόμου 146/1914 περὶ ἀθεμίτου ἀνταγωνισμοῦ)¹¹.

VIII. Συγκριτικὸν δίκαιον. 1. Κατὰ τὴν γενικὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 5 τοῦ Ἰταλικοῦ Διατάγματος περὶ Πτωχεύσεως τοῦ 1942, ἣτις ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τῶν ἐταιρειῶν (ἄρθρα 146 ἐπόμε.), κηρύσσεται εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως ὁ ἐπιχειρηματίας (imprenditore), ὅστις εὐρίσκεται ἐν καταστάσει ἀφερεγγυότητος (in stato di insolvenza). Ἡ κατάσταση αὕτη ἐκδηλοῦται διὰ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν ἢ ἐξ ἄλλων ἐξωτερικῶν γεγονότων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποδεικνύεται ὅτι ὁ ὀφειλέτης δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀνταποκριθῆ κανονικῶς εἰς τὰς ὑποχρεώσεις του (ἄρθρον 5, § 2)¹².

2. Κατὰ τὸν γερμανικὸν Πτωχευτικὸν Νόμον (§ 102) κηρύσσεται εἰς πτώχευσιν πᾶς ὀφειλέτης, ὅστις δὲν δύναται νὰ πληρῶσῃ τὰ χρέη του (Zahlungsunfähigkeit). Διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἀνωνύμου ἐταιρείας ἀπαιτεῖται ἐκτὸς τῆς ἀνικανότητος πρὸς πληρωμὴν καὶ ἡ ὑπερχρέωσις (Überschuldung) (§ 207, 1). Διὰ τὴν ὁμόρρυθμον ὁμως ἐταιρείαν ἡ παράγραφος 207 ΚΟ ὀρίζει ὅτι δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν, εἰς ἣν περιπτώσιν εὐρίσκεται ἐν ἀνικανότητι ὅπως πληρῶσῃ τὰ χρέη της καὶ δὲν ἀπαιτεῖ, ὡς διὰ τὴν ἀνώνυμον ἐταιρείαν προβλέπει ἡ § 207, καὶ τὴν ὑπερχρέωσιν¹³.

3. Ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ νόμος ὀρίζει τὰς περιπτώσεις πτωχεύσεως (Acts of Bankruptcy). Ὁ ὀφειλέτης κηρύσσεται εἰς πτώχευσιν, ὡς ὅτις ὁ πιστωτὴς ἀποδείξῃ ὅτι συντρέχει μία ἐκ τῶν περιπτώσεων τούτων. Ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία δὲν ἔχει νομικὴν προσωπικότητα καὶ δὲν εἶναι παραδεκτὴ ἰδιαιτέρως πτώχευσις ταύτης (ἀνωτέρω § 4, II, 4). Εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως δύναται νὰ κηρυχθοῦν οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι (partners) ὑπὸ τὰς αὐτὰς προϋποθέσεις, ὅφ' ἃς κηρύσσεται εἰς πτώχευσιν καὶ πᾶν ἄλλο φυσικὸν πρόσωπον¹⁴.

11. Τσιριντάνης, Β' σελ. 38, 39 καὶ 47. Ἐπίσης τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἄρχ. Ἰδ. Δικαίου, Ε' σελ. 180 ἐπ. «Ἡ ἐξουσία τοῦ διαχειριστοῦ ὁμορρύθμου ἐμπορικῆς ἐταιρείας». Ἀναστασιάδης, I, § 86. Καρβᾶς, Β' § 119 Β' Πρωτ. Ἀθηνῶν 1873/1952, ΕΕΔ, Γ' 104. Escarot — Rault, σελ. 265, 267, 362—3. Βλ. καὶ ἄρθρα 2266, 2267, 2298 καὶ 2310 Ἰταλ. Ἰσπ. Κώδικος. Ἄρθρον 567 ἑλβ. Κώδικος Ἐνοχῶν. §§ 124, 125, 149 H.G.B.

12. Azzolina, Il fallimento e le altre procedure concorsuali, 1953, σελ. 155 ἐπ.

13. Jaeger, § 209, σημ. 13, σελ. 824. Fichter, σελ. 529. Böhle — Stammschräder, Konkursordnung, σελ. 315. Meyer, σελ. 436.

14. Chance — French, σελ. 247, 232. Hardy, σελ. 5 ἐπ. Robson, σελ. 678.

§ 12 Δ'. Ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις

Διὰ νὰ περιέλθῃ ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως ἀπαιτεῖται ἐκτὸς τῶν ἀναπτυχθεισῶν ἤδη τριῶν οὐσιαστικῶν προϋποθέσεων (νομικὴ προσωπικότης, ἐμπορικὴ ἰδιότης καὶ παύσις τῶν πληρωμῶν) καὶ τετάρτη, τυπικὴ προϋπόθεσις, ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις, διότι δὲν ἐπεκράτησεν ἡ θεωρία περὶ τῆς ἀκηρύκτου πτωχεύσεως (*faillite virtuelle*)¹.

Ἐξετάζομεν κατωτέρω τὸ καθ' ὕλην καὶ κατὰ τόπον ἀρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας, τὴν ἔννοιαν τῆς ἔδρας ἐξ ἧς καθορίζεται ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως.

I. Ἀρμόδιον δικαστήριον. 1. Τὸ πρωτοδικεῖον εἶναι ἀρμόδιον διὰ τὴν ἐκδίκασιν τῶν ἐμπορικῶν διαφορῶν μετὰ τὴν κατάργησιν τῶν ἐμποροδικεῖων διὰ τοῦ νόμου ΑΥΝΖ τοῦ 1887. Τὸ αὐτὸ δικαστήριον εἶναι ἀρμόδιον καὶ διὰ τὴν κήρυξιν τῶν πτωχεύσεων.

2. Κατὰ τὸ ἄρθρον 526 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἀρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας εἶναι τὸ πρωτοδικεῖον, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποίου ὑπάρχει ἡ ἔδρα τῆς ἑταιρείας. Νόμιμος κατοικία τῶν ἐμπορικῶν ἑταιρειῶν εἶναι κατὰ τὸ ἄρθρον 17, § 4 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ὁ τόπος ἐνθα αὐταὶ εἶναι καθιδρυμένα. Ἡ ἐκ τῆς ἔδρας ἀρμοδιότης ἀποτελεῖ τὴν γενικὴν δωσιδικίαν τῶν ἑταιρειῶν, δύναται ὁμως νὰ ὑπάρχη μετ' αὐτῆς καὶ εἰδικὴ δωσιδικία².

3. Ἡ διάταξις τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου περὶ ἀρμοδιότητος εἶναι δημοσίας τάξεως. Διὰ τοῦτο τὸ δικαστήριον εἶναι ὑποχρεωμένον νὰ ἐξετάσῃ αὐτεπαγγέλτως τὴν ἑαυτοῦ ἀρμοδιότητα καὶ νὰ θεωρήσῃ ἑαυτὸ ἀναρμόδιον, ἐάν διαπιστώσῃ ὅτι ἡ ἔδρα τῆς ἑταιρείας δὲν κεῖται εἰς τὴν περιφέρειάν του³.

II. Ἡ ἔννοια τῆς ἔδρας καὶ ὁ καθορισμὸς ταύτης. 1. Διὰ τὴν κήρυξιν εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως τοῦ ἐμπόρου, φυσικοῦ προσώπου, ἡ ἀρμοδιότης τοῦ δικαστηρίου δὲν κρίνεται ἐκ τῆς ἀστικῆς αὐτοῦ κατοικίας (ἄρθρον 51 Ἀστικοῦ Κώδικος),

1. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 18, , 1, 2. Καραβῆς, Πτωχ. Δίκ. (παραδόσεις), σελ. 81. *Fredericq*, n 563.

2. Ράμμος, Στοιχεῖα Πολιτικῆς Δικονομίας, Α' 1943, § 41. Οἰκονομίδης — Λειβαδάς, τόμ. Α' 1924, σελ. 164. Μπαλῆς, § 14. Δυοβουνιώτης, σελ. 594. Ἀναστασιάδης, Γ' § 387. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 14, II, 4. Ἐφ. Θράκης 140/1937, Ο. ΜΑ' 526. Brunetti, σελ. 148. *Fredericq*, σελ. 774, βλ. καὶ Jaeger, σελ. 818, σημ. 1.

3. Ἀναστασιάδης, § 374, σελ. 37. Navarrini, Α' n. 92.

άλλ' ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν ὁποῖον κεῖται τὸ κύριον ἐμπορικόν του κατάστημα (ἄρθρον 526 Ἐμπ. Ν.). Κατοικία δὲ τῆς ἐταιρείας θεωρεῖται ἡ ἔδρα ταύτης.

2. Ἡ ἐννοία τῆς ἔδρας τοῦ νομικοῦ προσώπου ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἄρθρου 64 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ὅπερ ὀρίζει ὅτι τὸ νομικὸν πρόσωπον ἔχει ἔδραν τὸν τόπον, εἰς τὸν ὁποῖον λειτουργεῖ ἢ διοικήσῃς του. Ὁ νόμος τοποθετεῖ τὴν ἔδραν εἰς τὸν τόπον ἔνθα λειτουργεῖ ἢ διοικήσῃς (siège d' administration) τοῦ νομικοῦ προσώπου καὶ οὐχὶ τὸν τόπον ἔνθα διεξάγεται ἢ ἐκμετάλλευσῃς τῆς ἐταιρικῆς ἐπιχειρήσεως (siège d' exploitation). Κατοικία τῆς ἐταιρείας θὰ εἶναι ὁ τόπος ἔνθα ἀποφασίζεται ἢ ἐκτέλεσῃς τῶν ἐμπορικῶν πράξεων καὶ οὐχὶ ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἐκτελοῦνται αὗται. Καὶ ἂν ἀκόμη πρόκειται περὶ καθαρῶς βιομηχανικῆς ἐπιχειρήσεως, ἀρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως εἶναι ἐκεῖνο εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ ὁποῖου ἐγκατεστάθῃ ἢ διεύθυνσῃς τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅπου διεξάγεται ἢ διεκπεραίωσῃς τῶν ὑποθέσεων, ἢ σύναψῃς τῶν συμβάσεων, λαμβάνονται αἱ ἀφορῶσαι τὴν γενικὴν ἐκμετάλλευσιν ἀποφάσεις, τηροῦνται τὰ βιβλία τῆς ἐταιρείας, διεξάγεται ἢ ἀλληλογραφία μὲ τούτους πελάτας, ὅπου εὐρίσκεται ἢ ἐλέγχουσα ἐξουσία, ἀσκοῦνται αἱ κύριαι λειτουργίαι αὐτῆς καὶ γενικῶς εἰς τὸν τόπον εἰς τὸν ὁποῖον ὑπάρχει ἡ νομικὴ ζωὴ τῆς ἐταιρείας⁴. Εἶναι δυνατόν μίᾳ ἐταιρεία ναυτικῶν ἐπιχειρήσεων νὰ ἔχῃ τὴν ἔδραν τῆς εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸ κέντρον ἐκμεταλλεύσεως ἐν Πειραιεῖ. Καὶ ἡ ἔκφρασις τοῦ ἄρθρου 17, 4 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας ἐννοεῖ τὴν ἔδραν τῆς ἐταιρείας ὡς κέντρον διεύθυνσεως τῶν ἐταιρικῶν ὑποθέσεων⁵.

3. Εἶναι δυνατόν ἡ ἐταιρεία νὰ ἔχῃ πολλὰς ἔδρας ἐκμεταλλεύσεως εἰς διαφόρους τόπους. Μίαν ὅμως καὶ μόνον ἔδραν διοικήσεως θὰ ἔχῃ. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ ἄρθρον 527 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, ἐν τῷ καθορισμῷ τοῦ ἀρμοδίου δικαστηρίου διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, δὲν ὀμιλεῖ περὶ «κυρίας» ἔδρας, ὡς πράττει διὰ τὸν ἔμπορον ἢ παράγραφος 1 τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου, ἥτις ὀρίζει τὸν τόπον τοῦ κυρίου ἐμπορικοῦ του καταστήματος⁶.

4. Ἡ ἔδρα καθορίζεται διὰ τοῦ καταστατικοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ δέον νὰ ἀνταποκρίνηται πρὸς τὸ πραγματικὸν κέντρον τῶν ἐταιρικῶν ὑποθέσεων. Ἐπειδὴ τὸ ἄρθρον 64 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος

4. Percegeou — Desserteaux, Γ' σελ. 122. Escarra — Rault, n. 59. Arthuys, σελ. 619. Rocchi, n. 150. Bonelli (—Andrioli), n. 780.

5. Ράμμος, Α' 1943, σελ. 70.

6. Τὸ ἄρθρον 526 ἐννοεῖ τὴν καταστατικὴν ἔδραν, ἥτις δέον νὰ συμπίπτῃ μὲ τὴν ἔδραν τῆς διοικήσεως.

δρίζει δια τὰ νομικά πρόσωπα, ὅτι δύνανται καὶ ἄλλως νὰ ὀρίσουν τὴν ἔδραν των διὰ τοῦ καταστατικοῦ, ὑπεστηρίχθη ὅτι δύναται ἡ ἔταιρεία νὰ καθορίσῃ τὴν ἔδραν της εἰς τόπον διάφορον ἐκεῖνου, ἔνθα πράγματι λειτουργεῖ ἡ διοίκησις ταύτης⁷. Κατὰ τὴν ὀρθὴν ὁμῶς ἀντίληψιν, ἡ ἐκλογὴ τῆς ἔδρας δὲν εἶναι ἀπολύτως ἐλευθέρα. Τὸ δικαστήριον δέον νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν πραγματικὴν ἔδραν διοικήσεως τῆς ἔταιρείας καὶ οὐχὶ τὴν καταστατικὴν ἔδραν, ὅταν ἡ τελευταία αὕτη δὲν εὐρίσκηται εἰς τὸν τόπον τῆς διευθύνσεως τῶν ἑταιρικῶν ὑποθέσεων. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ καταστατικὴ ἔδρα θὰ θεωρηθῇ εἰκονικὴ καὶ τὸ δικαστήριον θὰ κρίνῃ περὶ τῆς ἀρμοδιότητός του ἐκ τοῦ τόπου τῆς πραγματικῆς διοικήσεως τῆς ἔταιρείας⁸.

5. Ὡς ἑταιρικὴ ἔδρα θεωρεῖται ἡ νομίμως ὑπάρχουσα, καθ' ὃν χρόνον ζητεῖται ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας. Τὸ αὐτὸ δικαστήριον παραμένει ἀρμόδιον καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας καὶ ἂν ἀκόμη ἐπῆλθεν ἐν τῷ μεταξὺ μεταβολὴ τῆς ἔδρας. Μετὰ τὴν λύσιν τῆς ἑταιρείας καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως, ὡς ἔδρα ταύτης θὰ θεωρηθῇ ἡ νομίμως ὑπάρξασα κατὰ τὸν χρόνον τῆς λύσεως τῆς ἑταιρείας.

6. Ἡ ἀναγκαία ἐνότης τῆς ἔδρας καὶ τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας ἀποκλείει τὴν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἑταιρικῆς πτωχεύσεως ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἀρμοδιότητος λόγῳ συναφείας. Μία μόνη δύναται νὰ εἶναι ἡ ἔδρα τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἑταιρείας καὶ ἐν τῷ ἀρμόδιον δικαστήριον διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ταύτης. Ἐὰν συνεπῶς ἐπιληφθοῦν τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας περισσότερα δικαστήρια, ἀνακύπτει θέμα κανονισμοῦ ἀρμοδιότητος κατὰ τὸ ἄρθρον 23 ἐδ. 1 τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας⁹.

7. Ἡ ἑταιρεία δύναται νὰ μεταφέρῃ τὴν ἔδραν της εἰς ἄλλην πόλιν τῆς Ἑλλάδος. Πρὸς τοῦτο, ἐὰν δὲν περιλαμβάνηται σχετικὴ ρήτρα εἰς τὸ καταστατικόν, ἀπαιτεῖται τροποποίησις τούτου

7. Καρραβᾶς, Β § 123.

8. Ὁ διὰ τοῦ καταστατικοῦ καθορισμὸς τῆς ἔδρας δὲν δεσμεύει τὸν δικαστὴν, Escarra, Droit Commercial, n 552. Κυρούσης Χ., Θέμις, ΝΒ' 523. Πρβλ. καὶ § 106 H.G.B. καὶ ἄρθρον 46 ἰταλ. Α.Κ. 1942. Rocchi, n 153. Navarrini, Α' σελ. 108. Percerou — Desserteaux, Γ' σελ. 122. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 70, σημ. 7. Kohler, Lehrbuch des Konkursrecht, 1891, σελ. 520. Rocchi, n 150. Ripert, n 598. Γαλλ. Ἀκυρωτικόν, ΕΕΔ. ΣΤ' 390.

9. Ἐὰν ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας κηρυχθῇ ὑπὸ ἀναρμοδίου δικαστηρίου, δέον νὰ ἀνακληθῇ, Rocchi, n 153, 155-6. Navarrini, Α' σελ. 108, σημ. 1. Escarra, Dr. Commercial, n 1459.

καὶ τήρησις τῶν ὄρων δημοσιότητος (ἄρθρον 46 Ἐμπ. Ν.), διὰ τὰ θεωρηθῆ ἰσχυρὰ ἢ νέα ἔδρα καὶ ἔναντι τῶν τρίτων.

Ἐπεστηρίχθη ὅτι, ἂν ἡ μεταβολὴ τῆς ἔδρας πραγματοποιηθῆ κατὰ τὴν ὑποπτον περίοδον, ἡ μεταβολὴ αὕτη δὲν παράγει ἀποτελέσματα διὰ τοὺς τρίτους, καὶ ἂν ἀκόμη τηρηθοῦν αἱ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμεναι προϋποθέσεις. Δὲν κρίνεται ὁμοίως ἡ γνώμη αὕτη ὡς ἀπολύτως δόκιμος. Ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἔταιρεία εἶχε παύσει τὰς πληρωμὰς τῆς, δὲν συνάγεται ἀναγκαίως ὅτι δολίως μετέφερε τὴν ἔδραν τῆς. Τὸ δικαστήριον θὰ ἐρευνήσῃ ἐὰν ἡ μεταφορὰ τῆς ἔδρας ἀνταποκρίνηται πρὸς τὴν πραγματικὴν μετατόπισιν τοῦ κέντρου διευθύνσεως τῶν ἑταιρικῶν ὑποθέσεων, καὶ ἂν διαπιστωθῆ τοῦτο, θὰ θεωρήσῃ ἰσχυρὰν τὴν νέαν ἔδραν, ἐφ' ὅσον ἡ μεταβολὴ ἐγένετο νομίμως¹⁰.

8. Ἡ ἐθνικότης τῆς ἑταιρείας κρίνεται ἐκ τοῦ δικαίου τῆς χώρας εἰς τὸ ἔδαφος τῆς ὁποίας κεῖται ἡ ἔδρα ταύτης. Ἡ ἀρχὴ αὕτη εἶναι σύμφωνος πρὸς τὸ ἄρθρον 10 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, κατὰ τὸ ὅποιον ἡ ἰκανότης τοῦ νομικοῦ προσώπου ρυθμίζεται ὑπὸ τοῦ δικαίου τῆς ἔδρας αὐτοῦ. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ κηρυχθῆ ἡ πτώχευσις ἀλλοδαπῆς ἑταιρείας ὑπὸ ἐλληνικοῦ δικαστηρίου, καὶ ἂν ἀκόμη αὕτη δρᾷ ἐν Ἑλλάδι, ἐπειδὴ ἐκάστη ἑταιρεία ἐν μόνον κέντρον διευθύνσεως δύναται νὰ ἔχη. Ἡ ἀρχὴ τῆς διὰ τῆς ἔδρας ἀπορροφήσεως τοῦ ὑπολοίπου εἶναι ἀναγκαία συνέπεια τῆς δικονομικῆς ἐνότητος εἰς τὴν πτωχευτικὴν διαδικασίαν¹¹.

9. Ἐνῶ γίνεται δεκτὸν ὅτι ἡ ἑταιρεία δύναται νὰ ἐναχθῆ καὶ εἰς τὴν ἔδραν τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς, διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τὰς ὁποίας τοῦτο ἀνέλαβε¹² — ἐφ' ὅσον ὑπάρχη συνάφεια μεταξὺ τοῦ ὑποκαταστήματος καὶ τοῦ γενεσιουργοῦ λόγου τῆς δίκης, πρόκειται δὲ περὶ σπουδαίου ὑποκαταστήματος — ἐν τούτοις δὲν δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἡ ἑταιρεία ἐν τῇ ἔδρα τοῦ ὑποκαταστήματος τῆς διὰ τὰ ὑπ' αὐτοῦ δημιουργηθέντα ἐμπορικὰ χρέη. Τὸ ὑποκατάστημα δρᾷ ἐν ὄνοματι καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἑταιρείας. Τοῦτ' αὐτὸ λεκτέον καὶ διὰ τὰ μὴ ἔχοντα αὐτοτελῆ ὑπόστασιν ὑποκαταστήματα ἀλλοδαπῶν ἑταιρειῶν ἐν Ἑλλάδι. Τὸ ὑποκατάστημα δὲν εἶναι ὑποκείμενον δικαίου, ὁ

10. Navarrini, Α' σελ. 109. Ripert, n. 913, σελ. 351. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 72, σημ. 16.

11. ΑΠ 21/1934, Θ. ΜΕ' 212. Ἐφ. Ἀθ. 2300/38, Θ. Ν' 274. Πρωτ. Ἀθηνῶν 8625/1951. ΕΕΝ. Κ' 58. Bonelli (—Andrioli), n. 780. Contra Μαμόπουλος, Ἐμῆς, ΜΓ' 812.

12. Ἐφ. Ναυπλίου, 377/1904, Θ. ΙΕ' 524. Εὐκλείδης, σελ. 163.

δὲ διευθυντῆς τούτου εἶναι ἄμεσος ἀντιπρόσωπος τῆς ἐταιρείας¹³.

III. Ἡ ἔδρα τῶν ἀνωμάλων ἐταιρειῶν. Αἱ ἀντικανονικῶς συσταθεῖσαι ἐταιρεῖαι, ὡς ἐλέχθη, θεωροῦνται ὡς ἐταιρεῖαι ἐν τοῖς πράγμασι καὶ δύνανται νὰ κηρυχθοῦν εἰς πτώχευσιν. Ὅταν οἱ πιστωταὶ δὲν δύνανται νὰ ἀνακαλύψουν τὴν πραγματικὴν ἔδραν τῆς ἐταιρείας, δικαιοῦνται νὰ θεωρήσουν ὡς ἔδραν τῶν ἐταιρειῶν τούτων τὸν τόπον, ἔνθα αὐταὶ συνηλλάγησαν μετ' αὐτῶν διὰ τῶν ἐταίρων, οἵτινες ἐνήγουν ὀνόματι τῆς ἐταιρείας ὡς ἐκπρόσωποι ταύτης. Ἐγένετο δεκτὸν ὅτι ὡς ἔδρα τῶν ἐταιρειῶν τούτων δύνανται νὰ θεωρηθῆ καὶ ὁ τόπος ἔνθα διαμένει τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἐταίρων, ἢ ἔνθα διεξάγονται αἱ σπουδαιότεραι ὑποθέσεις τῆς ἐταιρείας. Οὐδέποτε ὅμως θὰ θεωρηθῆ ἀρμόδιον τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας ἐταίρου τινός¹⁴.

IV. Ἀρμοδιότης διὰ τὴν συμπτωχεύσιν τῶν ἐταίρων. 1. Κηρυχθείσης τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας εἰς κατάστασιν πτωχέσεως, συμπτωχεύουν καὶ οἱ ἐταῖροι ταύτης. Ἡ συμπτωχευσις εἶναι αὐτόθροος συνέπεια τῆς πτωχέσεως τῆς ἐταιρείας καὶ οὐδόλως ἐξετάζεται ἢ ἐκ τῆς κατοικίας τοῦ ἐταίρου ἀρμοδιότης (κατωτέρω § 17, II).

2. Ἐάν οἱ συμπτωχεύοντες ἐταῖροι ἀποτελοῦν μέλη καὶ ἄλλης ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας, ἡ τελευταία αὕτη θὰ λυθῆ ἕνεκα τῆς πτωχέσεως τῶν ἐταίρων τῆς (ἄρθρον 775 Ἀστ. Κώδ.). Ἐάν ἡ δευτέρα ἐταιρεία, ἣτις τελεῖ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν, παύσῃ τὰς πληρωμάς της, ἢ πτωχεύσῃς της θὰ εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς πτωχέσεως τῆς πρώτης ἐταιρείας καὶ θὰ κηρυχθῆ ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῆς ἔδρας της¹⁵.

3. Ἐν Γαλλίᾳ γίνεται δεκτὸν ὅτι ὁ συμπτωχεύσας ὁμόρρυθμος ἐταῖρος δύνανται ἀκολούθως νὰ κηρυχθῆ εἰς νέαν πτώχευσιν ἕνεκα πάσεως τῶν πληρωμῶν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου τοῦ ἐμπορίου, θὰ κηρυχθῆ δὲ ἡ πτώχευσις αὕτη ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου τῆς κατοικίας του¹⁶. Ἡ λύσις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ δεκτὴ παρ' ἡμῖν, διότι κατὰ τὸν τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ νόμου 635/1937 ὁ πτωχεύσας ἀποβάλλει τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐμπορίου. Συνεπῶς, ἐάν πτωχεύσῃ λόγῳ τῆς ἰδιότητός του ὡς ὁμορρυθμοῦ ἐταίρου, δὲν δύνανται ἀκολούθως νὰ κηρυχθῆ εἰς νέαν πτώχευσιν.

4. Ἐν Ἰταλίᾳ, ἔνθα κρατεῖ ἡ γνώμη ὅτι τὸ πτωχευτικὸν δικα-

13. ΑΠ 21/1934, Ⓞ. ΜΕ' 212. Ἐφ. Θράκης 140/1937, Ⓞ. ΜΒ' 526. Πρωτ. Θεσ/νίκης 1638/52, Ἀρμεν. ΣΤ' 333. Ramella, n. 610. Contra, Ἐφ. Ἀθηνῶν 896/1911, Ⓞ. ΚΔ' 10.

14. Navarrini, Α' n. 93. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 70, σημ. 8.

15. Ἐφ. Ἀθηνῶν 604/1921, Ⓞ. ΜΔ' 21. ΑΠ 215/1898, Θ. Ι' 149.

16. Percerou — Desserteaux, Α' n. 268, σελ. 372.

στήριον δέον να κηρύξη ρητώς την πτώχευσιν τών όμορρύθμων έταίρων (κατωτέρω § 17, II, 2, β), ύποστηρίζεται ότι τó άρμόδιον δικαστήριο δια την κήρυξιν της έταιρείας έχει άρμοδιότητα να κηρύξη και την πτώχευσιν τών έταίρων, και άν άκόμη ούτοι κατοικούν εις την περιφέρειαν άλλου δικαστηρίου. Εις τó αυτό πτωχευτικόν δικαστήριο της έταιρείας θά ύποβληθῆ και ή αίτησις περί συμπληρωματικής κηρύξεως εις πτώχευσιν τοῦ τυχόν παραλειφθέντος έταίρου¹⁷.

5. Έάν έμπορός τις κηρυχθῆ εις πτώχευσιν και άκολούθως άνακαλυφθῆ ή ύπαρξις όμορρύθμου έταιρείας, της όποιás όποτελεῖ μέλος, ή τυχόν πτώχευσις της έταιρείας ταύτης θά κηρυχθῆ ύπό τοῦ δικαστηρίου της έδρας της. Έπειδή δέ δέν κηρύσσεται εις πτώχευσιν δις τó αυτό πρόσωπον, ώς έμπορος και ώς έταῖρος ένεκα της συμπτωχεύσεως του μετά της έταιρείας, διότι *faillite sur faillite ne vaut*, θά άκυρωθῆ ή πτώχευσις του ώς έμπόρου και θά παραμείνη ή πτώχευσις του ώς έταίρου¹⁸.

V. Σ τ ο ι χ ε ῖ α τ ῆ ς δ ι κ α σ τ ι κ ῆ ς ά π ο φ ά σ ε ω ς .

1. Εις πᾶσαν πτώχευσιν φυσικοῦ ή νομικοῦ προσώπου τó δικαστήριον ύποχρεοῦται δια της άποφάσεώς του να διορίση εισηγητήν, να διατάξη την επίθεσιν σφραγίδων επί της περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος, να διορίση προσωρινόν σύνδικον και να όρίση τόπον και χρόνον της ένώπιον τοῦ εισηγητοῦ συνερχομένης συνελεύσεως τών πιστωτῶν, δια να έκλέξουν τόν όριστικόν σύνδικον (άρθρον 528 Έμπ. Ν.).

2. Έκ τοῦ γεγονότος της συμπτωχεύσεως τών όμορρύθμων έταίρων ύφίστανται πλείονες πτωχεύσεις και διαχωρίζονται ισάριθμοι πτωχευτικαί περιουσίαι. Κατόπιν τούτου ύπεστηρίχθη ότι επιβάλλεται δπως τó δικαστήριον διορίση π λ ε ί ο ν α ς ε ί σ η γ η τ ῆ ς και σ υ ν δ ι κ ο υ ς δι' έκάστην πτώχευσιν της έταιρείας και τών έταίρων¹⁹. Η αντίθετος άποψις παρατηρεῖ ότι ό νόμος επιθυμεῖ να ύπάρχη δεσμός μεταξύ της πτωχεύσεως της έταιρείας και τών πτωχεύσεων τών έταίρων, κοινότης τοῦ διοικητικοῦ και διαχειριστικοῦ όργάνου και δια τούτο δέον να διορισθῆ εις εισηγητής και εις σύνδικος δι' όλας τὰς πτωχεύσεις²⁰.

17. Ramella, ένθ' άνωτ. Rocchi, n. 171.

18. Navarrini, Α' n. 94 και σελ. 112-4 και Β' n. 502. Ramella, n. 611. Κατά τόν Άναστασιάδη ν, Γ' σελ. 71, σημ. 9, δια την πτώχευσιν τοῦ έταίρου θά παραμείνη άρμόδιον τó δικαστήριον της κατοικίας του.

19. Άναστασιάδης, Γ' σελ. 79, σημ. 42, σελ. 63, σημ. 58. Έφ. Άθ. 1188/30, Θ. ΜΒ' 212.

20. Εις εισηγητής και εις σύνδικος δι' όλας τὰς πτωχεύσεις της έταιρείας και τών έταίρων, Έφ. Θεσ/νίκης, 235 31, Θ. ΜΒ' 650. ΑΠ 459/32, Θ. ΜΔ' 122. Ripert, n. 2541, σελ. 943. Rocchi, σελ. 318. Βλ. και άρθρ. 148, Ιταλ. Πτωχ. Νόμου.

Κατὰ τὴν ἀντίληψίν μας φαίνεται ὀρθοτέρα ἢ ἄποψις ἡ λύουσα τὸ θέμα τοῦτο κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Τὸ δικαστήριον δὲν ὑποχρεοῦται νὰ διορίσῃ ἕτερα πτωχευτικά ὄργανα διὰ τὰς πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων. Ἐὰν ὅμως διαπιστώσῃ τὴν ὑπαρξίν ἀντικρουομένων συμφερόντων μεταξὺ τῶν ἐταίρων ἢ αὐτῶν καὶ τῆς ἐταιρείας, καὶ ἐν γένει, ἂν πεισθῇ ὅτι ἐπιβάλλεται κεχωρισμένος διοικητικὸς καὶ διαχειριστικὸς ἔλεγχος τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον αἱ πτωχευτικαὶ περιουσίαι εἶναι διαχωρισμέναι, δέον νὰ διορίσῃ ἰδιαίτερα ὄργανα δι' ἐκάστην πτώχευσιν. Ἡ λύσις αὕτη ἐνισχύεται καὶ ἐκ τοῦ τρόπου συντάξεως τῆς ἀπογραφῆς τοῦ ἄρθρου 570 Ε.Ν. διὰ τὴν ὁποίαν ὑποστηρίζεται ὀρθῶς ὅτι δέον νὰ ὀρισθοῦν εἰς ὀριστικὸς σύνδικος διὰ τὴν ἀπογραφὴν τῆς ἐταιρείας καὶ τόσο ἄλλοι ὅσοι εἶναι οἱ ἀπεριορίστως εὐθυνόμενοι ἐταῖροι. Ὁ νόμος δὲν ἀπαγορεύει τὸν διορισμὸν ἐνὸς πτωχευτικοῦ ὀργάνου διὰ δύο ἢ πλείονας πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων κατὰ τὰς περιστάσεις. Ἡ ἐξουσία τοῦ διορισμοῦ πολλῶν πτωχευτικῶν ὀργάνων ἀνήκει εἰς τὸ δικαστήριον, καὶ ἂν ἀκόμη πρόκειται περὶ ἐνὸς ὀφειλέτου πτωχεύσαντος ²¹.

3. Ἐτερον ὑποχρεωτικὸν στοιχεῖον τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως εἶναι ἡ διάταξις ταύτης περὶ ἐπιθέσεως σφραγίδων ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος (ἄρθρον 528 Ἐμπ. Ν.). Κατὰ τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 545 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας αἱ σφραγίδες ἐπιτίθενται οὐ μόνον εἰς τὸ κύριον τῆς ἐταιρείας κατάστημα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰδιαίτεράν κατοικίαν ἐκάστου τῶν ἐταίρων ταύτης. Οὐχὶ ὅμως καὶ εἰς τὸ κατάστημα ἄλλης ἐταιρείας, τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μέλος ὁ συμπτωχεύσας ἐταῖρος ²².

4. Ὁ καθορισμὸς τῆς ἡμέρας παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας ἀποτελεῖ ἕτερον, δυνατικὸν ὅμως, στοιχεῖον τῆς ἀποφάσεως. Τὸ δικαστήριον δὲν ὑποχρεοῦται νὰ διατάξῃ ἀποδείξεις διὰ τὴν διαπίστωσιν τοῦ χρόνου παύσεως τῶν πληρωμῶν τῶν ἐταίρων. Ἐφ' ὅσον οἱ ἐταῖροι εὐθύνονται ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον, τὰ χρέη τῆς ἐταιρείας, λογίζονται καὶ ἰδικὰ τῶν καὶ δὲν νοεῖται παύσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας χωρὶς ἀντίστοιχον παύσιν τῶν πληρωμῶν τῶν ἐταίρων.

Ἐπειδὴ ἡ περιουσία τῆς ἐταιρείας εἶναι αὐτόνομος καὶ ἀνεξάρτητος τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τῶν ἐταίρων, καθὼς καὶ ἡ προ-

21. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud) n. 1157, 1176—7. Arthuys, n. 1034, σελ. 635.

22. Ἐφ. Ἀθηνῶν 3207/1893, Θ. Ε' 151. Ἐφ. Ἀθηνῶν 955/1910, Θ. ΚΒ' 438. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 192, § 412.

σωπικότης τῆς ἑταιρείας εἶναι διάφορος τῶν προσώπων τῶν ἐταίρων ταύτης, ἐγένετο δεκτὸν ὅτι, ὅταν ὁ ἑταῖρος ἀσκήῃ ἰδιαίτερον ἐμπόριον καὶ διαπιστωθῇ παῦσις τῶν πληρωμῶν αὐτοῦ προγενεστέρα τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἑταιρείας, δύναται τὸ δικαστήριον νὰ καθορίσῃ διάφορον χρόνον παύσεως τῶν πληρωμῶν διὰ τὸν ἑταῖρον τοῦτον, οὐδέποτε ὅμως βραχύτερον τοῦ τῆς ἑταιρείας οὐδὲ ἀνώτερον τῶν δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῆς τῆν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας κηρυττούσης ἀποφάσεως ἄρθρον 229 Ἑμπ. Ν.)²³.

VI. Ἡ δημοσιότης τῶν πτωχεύσεων. Ἡ κηρύτουσα τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας ἀπόφασις ὑπόκειται εἰς δημοσιότητα. Διὰ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως εἰς τὸ δελτίον τοῦ Ταμείου Συντάξεως Νομικῶν καὶ διὰ τῆς καταχωρίσεως εἰς τὸ Μητρώον τῶν Πτωχευσάντων τῆς πτωχευσάσης ἑταιρείας καὶ τῶν συμπτωχευόντων ἐταίρων ἐπιτυγχάνεται εὐρυτέρα δημοσιότης τῆς κηρύξεως τῶν πτωχεύσεων. Τὴν καταχώρισιν ταύτην προέβλεπεν εἰδικῶς τὸ ἄρθρον 533 Ε.Ν. κατὰ τὸ ὁποῖον ἔδει νὰ ἐγγραφοῦν καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ὑπευθύνων ἐταίρων. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ὅμως κατηργήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ νόμου 635/1937 «περὶ διατάξεων αἰνων τοῦ πτωχευτικοῦ δικαίου». Ἐκ τῆς καταργήσεως ταύτης ἐγεννήθησαν ποικίλα ζητήματα, διότι οὐδαμοῦ ἐν τῷ νόμῳ τούτῳ ὀρίζεται περὶ τῆς ἐγγραφῆς τῶν ὀνομάτων τῶν ἐταίρων εἰς τὸ μητρώον. Ἡ § 2 τοῦ ἄρθρου 6 προβλέπει μόνον τὴν ἐγγραφὴν ἐν τῷ μητρώῳ ἐκάστου πρωτοδικείου τῶν ὀνομάτων τῶν πτωχευόντων φυσικῶν καὶ νομικῶν προσώπων²⁴.

Τὸ κενὸν ὅμως τοῦτο ἐκάλυψεν ἡ ὑπ' ἀριθ. 95570/1938 ἀπόφασις τοῦ Ἑπουργοῦ Δικαιοσύνης «περὶ τηρήσεως Γενικοῦ Μητρώου Πτωχευσάντων», ἥτις ἐξεδόθη κατ' ἐκτέλεσιν τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου 635. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ὀρίζεται ἐν ἄρθρῳ 1 ὅτι εἰς τὸ γενικὸν μητρώον θὰ ἐγγραφοῦν ἡ ἐπωνυμία τῆς πτωχευσάσης ἑταιρείας καὶ ἐπὶ ὁμορρύθμου τὰ ὀνόματα τῶν ὁμορρύθμων ἐταίρων.

23. Ὅταν ἀνακληθῇ ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας, δὲν ὑπάρχει πλέον τὸ κώλυμα τοῦ καθορισμοῦ βραχυτέρου χρόνου παύσεως τῶν πληρωμῶν διὰ τοὺς ἐταίρους, M o n t e i, ἐν Riv. Dir. Com. 1936, I, 506. J a e g e r, σελ. 820, σημ. 4.

24. Βλ. Ἀναστασιάδην, Γ' § 422α' σημ. 7. Ἐν Γερμανίᾳ μνεῖα τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων γίνεται εἰς τὰ βιβλία τῶν ἀκινήτων, J a e g e r, σελ. 820—1. Ἡ ἐγγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν πτωχευσάντων εἰς τὸ μητρώον δὲν ἀποτελεῖ ἀνικανότητα ἢ περιορισμὸν, βλ. Ρόκκιν, Πτωχ. Δίκ. § 29, II.

§ 13. Πώς προκαλείται ή κήρυξις τής πτωχεύσεως τής εταιρείας

I. Ἡ πτώχευσις τής ὁμορρύθμου εταιρείας εἶναι δυνατὸν νὰ κηρυχθῆ κατόπιν δηλώσεως τής εταιρείας περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν εἴτε κατόπιν αἰτήσεως πιστωτοῦ τινος εἴτε καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου.

II. Οὐδὲν ἰδιαιτέρον ζήτημα γεννᾶται εἰς τὴν περίπτωσιν τής κηρύξεως τής πτωχεύσεως τής εταιρείας ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου. Ἐφαρμόζονται αἱ διὰ τοὺς ὀφειλέτας ἐμπόρους ἰσχύουσαι διατάξεις¹. Ὁ τρόπος οὗτος τής κηρύξεως τής πτωχεύσεως εἶναι σπάνιος, ἐπιβεβλημένος ὁμως εἰς τὰς εταιρείας λόγῳ τής πολλαπλότητος τῶν ἐκ τής πτωχεύσεως συμφερόντων τῶν τρίτων καὶ τῶν συχνῶν δολίων πράξεων τῶν ἐταίρων.

III. Κατὰ δεύτερον λόγον τὸ δικαστήριον ἐπιλαμβάνεται τής κηρύξεως τής πτωχεύσεως τής εταιρείας τῆ αἰτήσῃ τινὸς τῶν πιστωτῶν ταύτης.

1. Πᾶς ἐταιρικός πιστωτὴς δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν πτώχευσιν τής εταιρείας καὶ νὰ ἐπιτύχῃ ταύτην, ἀφοῦ ἀποδείξῃ ὅτι ἡ εταιρεία εἶναι ἐμπορικὴ καὶ ἔπαυσε τὰς πληρωμὰς ἐμπορικῶν ἀπαιτητῶν χρεῶν τῆς. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως ἡ ἀπαίτησις τοῦ αἰτούντος πιστωτοῦ προέρχεται ἐξ ἐμπορικῆς αἰτίας, δυνατὸν νὰ εἶναι δανειστής καὶ ἐξ ἀστικῆς αἰτίας, εἶναι ἀπαραίτητον ὁμως νὰ ἀποδείξῃ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν τής εταιρείας, ἥτις δύναται νὰ ὑπάρχῃ καὶ ἂν ἔχωμεν ἓν μόνον χρέος ἐμπορικὸν καὶ ἀπαιτητὸν².

Ἐδιδάχθη ὅτι οἱ πιστωταὶ τής εταιρείας δύνανται νὰ προκαλέσουν τὴν κήρυξιν τής πτωχεύσεως ταύτης, καίτοι δὲν ὑπάρχει κατάστασις παύσεως τῶν πληρωμῶν. Τοιοῦτον δικαίωμα δίδεται εἰς τοὺς πιστωτάς, ὅταν μετὰ τὴν λύσιν τής εταιρείας ληφθῆ ἀπόφασις τῶν συνεταίρων περὶ ἀποκλεισμοῦ τοῦ σταδίου τής ἐκκαθαρίσεως³.

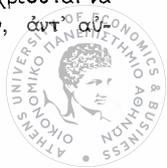
Μόνον οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσουν τὴν κήρυξιν τής πτωχεύσεως τής εταιρείας. Ἀποκλείονται τοῦ τοιοῦτου δικαιώματος οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τῶν ἐταίρων⁴.

1. Βλ. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 17. Ἀναστασιάδης, § 390 Γ' σελ. 81. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1160. Τὸ δικαστήριον δύναται νὰ ἐπιληφθῆ ἐξ ἐπαγγέλματος καὶ μετὰ τὴν λύσιν τής εταιρείας, κατὰ τὴν διάρκειαν τής ἐκκαθαρίσεως. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1163, σελ. 647.

2. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 16, I, 1.

3. Ἀναστασιάδης, I, 1949, § 89, σελ. 259—260.

4. Οὔτε οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τοῦ ἐταίρου διαχειριστοῦ, ὅστις ὑποχρεοῦται νὰ δηλώσῃ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν τής εταιρείας, δύνανται νὰ ὑποβάλουν, ἀντ' αὐτῶν, τοῦ σχετικῆν αἴτησιν, Brunetti, σελ. 125.

2. Κατά γενικόν κανόνα ή αίτησις περί κηρύξεως τής πτωχεύσεως δέον νά άπευθύνηται καθ' ένός μόνον όφειλέτου, φυσικοῦ ή νομικοῦ προσώπου. Είναί άπαράδεκτος ή αίτησις περί κηρύξεως συγχρόνως πλειόνων όφειλετών εις κατάστασιν πτωχεύσεως⁵. 'Η κήρυξις τής πτωχεύσεως τής όμορρύθμου έταιρείας δέν άποτελεϊ παράβασιν τοῦ κανόνος τούτου, έπειδή μετά τής έταιρείας συμπτωχεύουν και οι έταίροι. 'Ο αίτών πιστωτής δέν ύποχρεοῦται νά περιλάβη εις τήν αίτησιν τά όνόματα όλων τών όμορρύθμων έταίρων και νά ζητή και τήν πτώχευσιν τούτων. 'Ο πιστωτής θά ζητή μόνον τήν πτώχευσιν τής έταιρείας, ή δέ συμπτώχευσις τών έταίρων έπέρχεται αυτόματως χωρίς νά άπαιτῆται όπως ή κηρύττουσα τήν πτώχευσιν τής έταιρείας άπόφασις περιλαμβάνη ειδικήν διάταξιν περί κηρύξεως και τών έταίρων εις κατάστασιν πτωχεύσεως (κατωτέρω § 17). 'Εξ άλλου δημιουργοῦνται πλείονες πτωχεύσεις και άκολουθεῖται ίδια δι' έκάστην διαδικασία.

3. Τους συγγραφείς άπησχόλησε τó ζήτημα άν δύνανται εις έκ τών έταίρων νά ζητήση τήν πτώχευσιν τής έταιρείας.

α. 'Ο έταίρος ύπό τήν ιδιότητά του ταύτην δέν είναι πισωτής τής έταιρείας. Αί εισφοραί του κατέστησαν τμήμα τοῦ εταιρικοῦ κεφαλαίου, ύπήχθησαν εις τους κινδύνους τής εταιρικής έπιχειρήσεως και προορίζονται δι' άποκλειστικήν έγγύησιν τών εταιρικών πιστωτών. Μόνον μετά τήν πλήρη ίκανοποίησιν τών δανειστών τούτων δύνανται οι έταίροι νά άσκήσουν τά δικαιώματά των ως δανεισταί τών εισφορών των. 'Αλλά και πάλιν δύνανται νά ζητήσουν τήν διά καταγγελίας λύσιν και έκκαθάρισιν τής έταιρείας και ούχι τήν κήρυξιν ταύτης εις κατάστασιν πτωχεύσεως. Οι όμόρρυθμοι έταίροι μη διαχειρισταί ούδέποτε δύνανται νά ζητήσουν τήν κήρυξιν τής πτωχεύσεως τής έταιρείας ούδέ νά προβοῦν εις τήν δήλωσιν περί άναστολής τών πληρωμών της⁶.

β. Δυνατόν όμως ό όμόρρυθμος έταίρος νά είναι πισωτής τής έταιρείας έξ άλλου λόγου. 'Εάν ό έταίρος έχη άπαίτησιν κατά τής έταιρείας, μη βασιζομένην εις τήν ιδιότητά του ως έταίρου, άναμφιβόλως δύνανται νά ζητήση τήν κήρυξιν τής πτωχεύσεως τής έταιρείας, ως πᾶς τρίτος. Δύνανται ό έταίρος νά προβῆ εις τήν ένέργειάν του ταύτην, και όταν άποδείξη ότι ή πίσωσις του έγεννήθη έξ ειδικών έργασιών του μετά τής έταιρείας.

γ. 'Ο έταίρος όμως θά θεωρηθῆ πισωτής τής έταιρείας και θά δύνανται νά ζητήση τήν πτώχευσιν της, όταν δέν τῷ κατεβλήθη τó αναλογοῦν εις αυτόν μέρος έκ τών εταιρικών κερδών; Τήν κατα-

5. 'Αναστασιάδης, § 389, σελ. 79.

6. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1162. σελ. 639—640.

φατικήν ἀπάντησιν νομιζομεν ὀρθοτέραν. Ἀπὸ τὴν καθορισθεῖσαν ἡμέραν τῆς διανομῆς τῶν κερδῶν ἀποκτᾶ ὁ ἑταῖρος δικαίωμα ἐπὶ τῆς ἀναλογούσης εἰς αὐτὸν μερίδος, ὅπερ εἶναι ἀληθὲς πιστωτικὸν δικαίωμα καὶ δύναται νὰ συντρέξῃ μετὰ τῶν ἄλλων πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν κήρυξιν ταύτης εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως. Πρέπει ὅμως νὰ γίνῃ ἐπακριβὴς καθορισμὸς τῆς ἡμερομηνίας διανομῆς τῶν κερδῶν ὑπὸ τοῦ ἀρμοδίου ὀργάνου τῆς ἐταιρείας⁷.

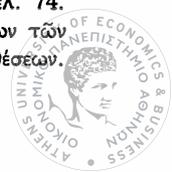
IV. Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον ἐμφανίζει ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας διὰ τῆς καταθέσεως τῶν ὑπὸ τῶν ἄρθρων 525 καὶ 526 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου προβλεπόμενων δηλώσεων. Ὁ τρόπος καὶ οἱ ὅροι ὑποβολῆς τῶν δηλώσεων τούτων εἶναι ἀνάλογοι πρὸς τὴν μορφήν τῆς ἐταιρείας καὶ τὸ εἶδος τῆς διαχειρίσεως ταύτης⁸.

1. Ἡ δήλωσις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας περὶ ἀναστολής τῶν πληρωμῶν τῆς δύναται νὰ ὑποβληθῇ παρ' οἴουδῆποτε τῶν ἐκπροσώπων ταύτης. Ἐάν ὅμως ἐκ τοῦ τρόπου διαχειρίσεως προκύπτῃ ὅτι ὅλοι οἱ διαχειρισταὶ θὰ ἐνεργοῦν ἀπὸ κοινοῦ (ἄρθρα 22, 24 Ἐμπ. Νόμου), τότε τὴν δήλωσιν δεόν νὰ ὑποβάλουν ὅλοι ὁμοῦ οἱ διαχειρισταί. Ὁ ἑταῖρος, μὴ διαχειριστής, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα οὐδὲ τὸ καθῆκον νὰ ὑποβάλλῃ τὴν δήλωσιν. Καὶ τοῦτο, διότι ἡ ἐταιρεία δεσμεύεται μόνον ἐξ ἐνεργειῶν τῶν νομίμων ἐκπροσώπων τῆς. Ἀντετάχθη ὅτι πρέπει καὶ πᾶς ὁμόρρυθμος ἑταῖρος καὶ μὴ διαχειριστής, νὰ δύναται νὰ προβῇ εἰς τὴν δήλωσιν ταύτην, διότι ἕκαστος ἐξ αὐτῶν εἶναι εἰς ὀλόκληρον ὑπεύθυνος διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἐταιρείας, καὶ ὅτι, λόγῳ τῆς συμπτωχεύσεώς του, καὶ ἡ ἀτομικὴ του περιουσία ὑπάγεται εἰς τὴν διαδικασίαν τῆς πτωχεύσεως. Παρατηρήθη ὅμως ὀρθῶς, εἰς ἀντίκρουσιν τοῦ ἐπιχειρήματος τούτου, ὅτι ἡ πτώχευσις τοῦ ἑταίρου εἶναι συνέπεια τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, ἥτις εἶναι καὶ ἡ μόνη κυρία ὀφειλέτις τοῦ αἰτούντος τὴν πτώχευσιν πιστωτοῦ. Ἡ ὥς εἴρηται δήλωσις δύναται νὰ ὑποβληθῇ μόνον ὑπὸ τῶν ἐχόντων τὸ δικαίωμα ἐκπροσωπήσεως τῆς ἐταιρείας⁹.

7. *Fredericq*, n. 560, σελ. 775—6. *Lyon—Caen et Renault* (—*Amiaud*), n. 1162, σελ. 641. *Ρόκας*, Πτωχ. Δίκ. § 16, I, 1, β. *Perceyrou—Desserteaux*, Γ n. 1629. *Robson*, σελ. 677. *Fick*, σελ. 39. *Seuffert*, σελ. 45. *Bonelli*, n. 780.

8. Περὶ τῆς διαφορᾶς τῶν δηλώσεων τῶν ἄρθρων 525 καὶ 526 βλέπε ἀνωτέρω § 11 Γ, II.

9. *Navarrini*, Α' n. 80, σελ. 99. Β' n. 488. *Fredericq*, n. 561, σελ. 776—777. *Lyon—Caen et Renault* (—*Amiaud*), n. 1161, σελ. 637. *Ρόκας*, Πτωχ. Δίκ. § 15, II, 2. Ἀναστασιάδης, § 388, σελ. 74. Κατὰ τὸν *Bonelli*, I, σελ. 179, ἡ δήλωσις δεόν νὰ ὑποβληθῇ ὑφ' ὄλων τῶν διαχειριστῶν, οἰοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ τρόπος διαχείρισεως τῶν ἐταιρικῶν ὑποθέσεων.

Μετά τήν λύσιν τῆς ἐταιρείας παύουν τὰ καθήκοντα τῶν διαχειριστῶν καί ἄρχονται αἱ ἐξουσίαι τῶν ἐκκαθαριστῶν. Τήν δήλωσιν περί ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν τῆς λυθείσης καί ἐν ἐκκαθαρίσει τελοῦσης ἐταιρείας εἶναι ἀρμόδιος νά υποβάλλῃ μόνον ὁ ἐκκαθαριστής¹⁰.

2. Ὁ διαχειριστής ἢ ὁ ἐκκαθαριστής δέον μετά τῆς δηλώσεως νά προβῆ καί εἰς τήν κατάθεσιν τοῦ ἰσολογισμοῦ τῆς ἐταιρείας, ὡς ὀρίζει ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 527 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου¹¹.

3. Ἡ δήλωσις δέον νά περιέχῃ τὸ ὄνομα καί τὸ ἐπώνυμον καί νά φανερώνη τήν κατοικίαν ἢ τὸν τόπον τῆς διαμονῆς ἐκάστου τῶν ὑπευθύνων ἐταίρων (ἄρθρον 526 Ἐμπ. Ν.). Ὑπεύθυνοι συνεταῖροι ἐννοοῦνται οἱ εὐθυνόμενοι ἀπεριορίστως καί εἰς ὀλόκληρον, ἤτοι οἱ ὁμόρρυθμοί ἐταῖροι¹².

4. Ἀρμόδιος διὰ τήν παραλαβὴν τῆς δηλώσεως εἶναι ὁ γραμματεὺς τοῦ πρωτοδικείου, εἰς τήν περιφέρειαν τοῦ ὁποῦοιου κεῖται ἡ ἔδρα τῆς ἐταιρείας (ἀνωτέρω § 12 Δ' Ι).

V. Κατὰ τὸ ἄρθρον 682,3 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου δύναται νά καταδιωχθῆ ἐπὶ ἀπλῆ χρεωκοπία πᾶς πτωχεύσας ἔμπορος, ἐάν εἰς τήν κατὰ τὸ ἄρθρον 526 ὑποβαλλομένην δήλωσιν δὲν ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα ἀπάντων τῶν ἀλληλεγγύων ἐταίρων, ὡς καί ἐάν δὲν ἤθελον κατατεθῆ ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 527 ὀριζόμενα ἔγγραφα καί ἔμπορικά βιβλία¹³. Ποῖος ὅμως θά καταδιωχθῆ ἐπὶ ἀπλῆ χρεωκοπία, ἂν πτωχεύσῃ ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία; Ἡ ἐταιρεία, ὁ διαχειριστής, ὁ ἐκκαθαριστής ἢ ὅλοι οἱ ὁμόρρυθμοί ἐταῖροι;

1. Ἐν πρώτοις ἡ ἐταιρεία δὲν δύναται νά καταδιωχθῆ. Εἰς τὰ νομικά πρόσωπα δὲν ἐπιβάλλονται ποινικαὶ κυρώσεις.

2. Ἄλλ' οὕτε καί οἱ ὁμόρρυθμοί ἐταῖροι δύνανται νά ὑποστοῦν τὴν ποινὴν ταύτην τῆς ἀπλῆς χρεωκοπίας, ἐφ' ὅσον δὲν εἶχον δικαίωμα διαχειρίσεως. Ἐνεκα τοῦ διορισμοῦ τοῦ διαχειριστοῦ δὲν ἦσαν ὑποχρεωμένοι νά υποβάλουν τήν δήλωσιν τοῦ ἄρθρου 526. Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ ζήτημα, ὅταν ἐλλείψῃ διαχειριστοῦ ἢ διαχει-

10. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1163, σελ. 647. Ἔχουν ὑποχρέωσιν οἱ ἐκκαθαρισταὶ νά προβοῦν εἰς τήν δήλωσιν ταύτην. Brunetti, n. 47, σελ. 120.

11. Ἐὰν ἡ πτώχευσις κηρῶσῃται κατ' ἄλλον τρόπον καί οὐχὶ ἐπὶ τῇ δηλώσει περί ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν, τότε ὁ ἰσολογισμὸς συντάσσεται ὑπὸ τοῦ συνδίκου.

12. Ἀναστασιάδης, § 388, σημ. 22.

13. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον § 15, V, 2, 3. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1161, σελ. 638. Ἄρθρον 586 γαλ. E.K. Navarini, Β' σελ. 231. Fredericq, n. 551, σελ. 777.

ρισεις ανήκει εις δλους ομοῦ τοὺς ἑταίρους, ὁπότε ὅλοι ὁμοῦ ὑποχρεοῦνται νὰ ὑποβάλουν τὴν δήλωσιν περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν. Πτωχεύει ἡ ἑταιρεία, συμπτωχεύουν καὶ οἱ ἑταῖροι καὶ δικαιολογεῖται ἡ ποινὴ τῆς χρεωκοπίας.

Ὅταν ὅμως ὑπάρχη διαχειριστής, τὸ ἄρθρον 683,3 πρέπει νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν τοῦ τὸ πρόσωπον τοῦ διαχειριστοῦ ἢ ἑκκαθαριστοῦ, διότι μόνον οὗτοι, ὡς νόμιμοι ἐκπρόσωποι, δύνανται νὰ ὑποβάλουν τὴν δήλωσιν περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν. Θὰ τιμωρηθοῦν οὗτοι μὲ τὴν ποινὴν τῆς ἀπλήρης χρεωκοπίας, ὅταν παρέλειψαν τὸς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 682,3 προβλεπομένης ἐνεργείας, οὐχὶ ὅμως πάντοτε· θὰ τιμωρηθοῦν μόνον ὅταν οὗτοι εἶναι καὶ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι. Διότι ἡ ποινὴ τῆς χρεωκοπίας προϋποθέτει πτώχευσιν, συμπτωχεύουν δὲ μόνον οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι καὶ οὐχὶ οἱ μὴ ἑταῖροι διαχειρισταὶ ἢ ἑκκαθαρισταὶ ¹⁴.

VI. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚὸν ΔΙΚΑΙΟΝ. 1. Κατὰ τὸν γερμανικὸν Πτωχευτικὸν Νόμον δικαίωμα νὰ ζητήσουν τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας ἔχουν οἱ πιστωταὶ, ὅλοι ὁμοῦ οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι ἢ ὅλοι οἱ ἑκκαθαρισταὶ (§ 210, 1). Ἐὰν ἡ αἴτησις περὶ κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως δὲν ὑπεβλήθη ὑφ' ὄλων ὁμοῦ τῶν ἑταίρων ἢ τῶν ἑκκαθαριστῶν, δύναται νὰ ὑποβάλη ταύτην καὶ εἷς ἐξ αὐτῶν ὑπὸ τὰς προϋποθέσεις ὅμως τοῦ ἐδ. 2 τῆς ἐν λόγω παραγράφου. Εἰς τὴν τελευταίαν ταύτην περιπτώσιν οἱ ἑταῖροι δύνανται νὰ ἀντιταχθοῦν εἰς τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως, προβάλλοντες τὰς ἀντιρρήσεις των. Ὁ νόμος δὲν θεσπίζει ὑποχρέωσιν τῶν ὁμορρύθμων ἑταίρων καὶ ἑκκαθαριστῶν διὰ τὴν ὑποβολὴν δηλώσεως περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν τῆς ἑταιρείας ¹⁵.

2. Ἐλέχθη ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ δὲν δύνανται οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ (joint creditors) νὰ ζητήσουν τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας (ἀνωτέρω § 4, II, 4). Οἱ δανεισταὶ οὗτοι θὰ ζητήσουν τὴν πτώχευσιν ἑνὸς ἢ ὄλων τῶν ἑταίρων, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ ἀποδείξουν δι' ἕκαστον ἑταῖρον ὅτι συντρέχουν αἱ περιπτώσεις τοῦ νόμου. Τὴν πτώχευσιν τοῦ ἑταίρου δύνανται νὰ ζητήσουν καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τούτου (separate creditors). Καὶ ὁ ἑταῖρος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τοῦ συνεταίρου του, ἀλλὰ θὰ πρέπει ἢ πίστωσίς του νὰ μὴ ἀπορρῆῃ ἐκ τῆς μεταξύ των ἑταιρικῆς σχέσεως. Τὸ ἀγγλικὸν δίκαιον προβλέπει τὴν περίπτωσιν τῆς ὑπὸ τοῦ ὀφειλέτου ὑποβολῆς δηλώσεως περὶ ἀναστολῆς τῶν

14. Διαχειρισταὶ ἢ ἑκκαθαρισταὶ δύνανται νὰ διορισθοῦν καὶ τρίτοι μὴ ἑταῖροι. Τσιντάνης, Β' § 68, IX, σελ. 41.

15. Jaeger, § 210, Απμ. 3—7, σελ. 820. Kohler, σελ. 90. Fichter, σελ. 529. Meyer, σελ. 438—9. Διὰ τὰς ποινικὰς κυρώσεις βλ. § 244 ΚΟ.

πληρωμῶν του. Διὰ τὴν ὁμόρρυθμον ἑταιρείαν ὁ νόμος ὀρίζει ὅτι ἡ τοιαύτη δὴλωσις δεόν νὰ περιέχῃ τὰ ὀνόματα ὄλων τῶν ἑταίρων καὶ νὰ φέρῃ τὰς ὑπογραφὰς ὄλων τῶν συνεταίρων. Ἐὰν ἡ δὴλωσις ὑποβάληται ὑπὸ τοῦ νομίμου ἐκπροσώπου τῆς ἑταιρείας, δεόν νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ πράξεως ἐμφαινούσης τὴν συναίνεσιν ὄλων τῶν ἑταίρων πρὸς ὑποβολὴν τῆς δηλώσεως περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν¹⁶.

3. Τὰ ἄρθρα 146—154 τοῦ νέου ἰταλικοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου δὲν περιέχουν εἰδικὴν τινα διάταξιν περὶ τοῦ τρόπου κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας. Θὰ ἀκολουθηθῆ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ γενικὴ διάταξις τοῦ ἄρθρου 6 τοῦ νόμου, ἣτις δὲν εἰσάγει καινοτομίαν τινὰ εἰς τὸ προϋσχυσαν δίκαιον (ἄρθρα 684, 687, 688 καὶ 855 τοῦ καταργηθέντος Ἐμπορικοῦ Κώδικος). Τὰ ἄρθρα 223—226 προβλέπουν τὴν ἐπιβολὴν ποινικῶν κυρώσεων εἰς τοὺς διαχειριστὰς τῆς ἑταιρείας, εἰς τὰς ὑπὸ τῶν διατάξεων τούτων προβλεπομένας περιπτώσεις.

§ 14. Ἡ πτωχευτικὴ ἀνακοπὴ

I. Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 674 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθη ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 10 τοῦ νόμου 635 τοῦ 1937 καὶ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 1189 τοῦ 1938, δύνανται νὰ ἀσκῆσουν πτωχευτικὴν ἀνακοπὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν, ὡς καὶ κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς ὀριζούσης προγενέστερον χρόνον παύσεως τῶν πληρωμῶν, ὁ πτωχεύσας καὶ πᾶς ἄλλος ἐνδιαφερόμενος¹.

II. Ἀνακοπὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας δύνανται νὰ ἀσκῆσουν ἡ ἑταιρεία, οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι καὶ πᾶς τρίτος ἐνδιαφερόμενος².

1. Ἡ ἑταιρεία δύνανται νὰ ἀσκῆσιν ἀνακοπὴν διὰ τῶν νομίμων ὀργάνων, τὰ ὁποῖα ἐκπροσωποῦν ταύτην κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας (κατωτέρω § 21, I, 2). Ἐὰν ἡ ἑταιρεία ἐκη-

---

16. Hardy, σελ. 19, 35—36. Robson, σελ. 682 «Any creditor whose debt is sufficient to entitle him to present a bankruptcy petition against all the partners of a firm, may present a petition against any one or more partners of a firm without including the others... (B.A. 1883, sect. 110).

1. Κατὰ τὴν νέαν διατύπωσιν τοῦ ἄρθρου, ἀνακοπὴ ἐπιτρέπεται μόνον κατὰ τῆς ἀποφάσεως, ἣτις κηρύσσει τὴν πτώχευσιν ἢ ὀρίζει προγενέστερον χρόνον παύσεως τῶν πληρωμῶν, οὐχὶ κατὰ πάσης ὀριστικῆς ἀποφάσεως, βλ. Ἀναστασιὰδην, § 394, σημ. 83. Ρόκαν, Πτωχ. Δίκ. § 20.

2. Τὸ ἄρθρον 147, 3 τοῦ ἰταλικοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου ὀρίζει ρητῶς ὅτι ἡ κηρύττουσα τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας ἀπόφασις ὑπόκειται εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 18 τοῦ νόμου τούτου προβλεπομένην ἀνακοπὴν.

ρύχθη εις πτώχευσιν μετά την λύσιν και κατά την διάρκειαν της έκκαθαρίσεως, δικαίωμα πρὸς ἄσκησιν πτωχευτικῆς ἀνακοπῆς ἔχουν οἱ έκκαθαρισταὶ ταύτης³.

Αἱ προϋποθέσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας δύνανται νὰ ἀσκηθῇ ἡ ἀνακοπὴ ὑπὸ τοῦ πτωχεύσαντος δὲν ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου. Κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην ἡ τοιαύτη ἀνακοπὴ δύνανται νὰ ἀσκηθῇ μόνον ἂν ἡ ἀπόφασις ἐξεδόθῃ ἐρήμην τῆς πτωχευσάσης ἐταιρείας⁴. Ἐὰν τὴν κηρύττουσαν τὴν πτώχευσιν ἀπόφασιν ἀνακόπη ἡ δηλώσασα τὴν ἀναστολὴν τῶν πληρωμῶν ἐταιρεία, τὸ δικαστήριον δὲν ὑποχρεοῦται νὰ δεχθῇ τὴν ἀνακοπὴν ταύτην ἄνευ ἐτέρου⁵.

2. Οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἐταῖροι δύνανται νὰ ἀνακόψουν τὴν ἀπόφασιν τὴν κηρύττουσαν τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας, ἀλλ' ὑπὸ ποίαν ἰδιότητα ; Ὡς «πτωχεύσαντες» ἢ ὡς «ἐνδιαφερόμενοι» ;

Ἡ κηρύττουσα τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας ἀπόφασις ἐπάγεται καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ὁμορρύθμων ἐταίρων. Ἐνεκα τούτου, ὑπεστηρίχθη, ὅτι οἱ συμπτωχεύσαντες ἐταῖροι δικαιοῦνται νὰ προσβάλλουν τὴν ἀπόφασιν ὑπὸ δύο ἰδιότητος εἴτε ὡς ἐνδιαφερόμενοι, ὅταν ἀσκήσουν ἀνακοπὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας, εἴτε ὡς πτωχεύσαντες, ὅταν ἀνακόψουν τὴν ἴδιαν πτώχευσιν⁶.

Ἡ διάκρισις αὕτη εἶναι ἐπιβεβλημένη κατὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας ὅτι ἡ ἀπόφασις δέον νὰ κηρύσση ρητῶς, δι' εἰδικῆς διατάξεως, τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων. Παρ' ἡμῖν ὁμως κρατεῖ ἡ γνώμη ὅτι ἡ πτώχευσις τῶν ἐταίρων ἐπέρχεται ὡς αὐτόθροος συνέπεια τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ δὲν ἀπαιτεῖται οὐδὲ τὰ ὀνόματα τῶν ἐταίρων νὰ περιληφθοῦν εἰς τὴν αἴτησιν περὶ κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, οὔτε ἡ σχετικὴ δικαστικὴ ἀπόφασις νὰ περιλάβῃ εἰδικὴν διάταξιν περὶ κηρύξεως τῶν ἐταίρων εἰς πτώχευσιν (κατωτέρω § 17, II, 2 α). Συνεπῶς οἱ ἐταῖροι διὰ νὰ ἀνακόψουν τὴν ἴδιαν πτώχευσιν, δέον νὰ κινηθοῦν κατὰ τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, ἥτις ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν τῆς πτωχεύσεως τούτων.

Ὡς «ἐνδιαφερόμενοι» οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἐταῖροι θὰ ἀσκήσουν ἀνακοπὴν κατὰ τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας ἀποφάσεως⁷, ἀποδεικνύοντες ἢ ὅτι ἡ ἐταιρεία δὲν εἶναι ἐμπορικὴ ἢ ὅτι

3. Navarrini, Α' n. 101, σελ. 123. Ἀναστασιάδης, Γ' § 394, σημ. 88.

4. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 20, III, 1.

5. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 20, VII, 1.

6. Navarrini, Α' σελ. 123. Brunetti, σελ. 168. Lyon — Kaen et Renault (—Amiaud), n. 1159. Ἀναστασιάδης, § 394, σημ. 89.

7. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 20, 3, 2, α.

δὲν ἔπαυσε τὰς πληρωμὰς τῆς. Ἐὰν ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας κηρυχθῆ κατόπιν δηλώσεως αὐτῆς περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν, οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροὶ δικαιούνται νὰ ἀσκήσουν πτωχευτικὴν ἀνακοπὴν, ἀμφισβητοῦντες τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα τῆς ἑταιρείας ἢ τὴν παῦσιν τῶν πληρωμῶν ταύτης⁸.

3. Ἀνακοπὴν ἀσκοῦν, ὡς τρίτοι ἐνδιαφερόμενοι, καὶ πάντες ἐκεῖνοι τῶν ὁποίων τὰ συμφέροντα θίγονται ἐκ τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων. Οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἑταίρων δύνανται νὰ ἀσκήσουν ἀνακοπὴν κατὰ τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας ἀποφάσεως⁹.

III. Μετὰ τὴν νέαν τροποποίησιν τοῦ ἄρθρου 674 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἡ προθεσμία πρὸς ἄσκησιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνακοπῆς εἶναι τριακονθήμερος δι' ὅλους, εἴτε ἀνακόπτων εἶναι ὁ πτωχεύσας εἴτε ἄλλος ἐνδιαφερόμενος. Ἡ προθεσμία αὕτη ἄρχεται ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν ἀποφάσεως εἰς τὸ δελτίον τοῦ Ταμείου Συντάξεως Νομικῶν¹⁰.

Τὸ ἄρθρον τοῦτο πρὸ τῆς τροποποιήσεώς του ὠριζε προθεσμίαν ὀκταήμερον διὰ τὸν πτωχεύσαντα καὶ τριακονθήμερον διὰ πάντα ἄλλον ἐνδιαφερόμενον¹¹. Κατὰ τοὺς ἐρμηνευτὰς τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου τούτου οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροὶ ἐθεωροῦντο πτωχεύσαντες καὶ ἔδει νὰ ἀσκήσουν τὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας ἀνακοπὴν ἐντὸς ὀκτῶ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς ἀποφάσεως¹². Κατὰ τὰ παρ' ἡμῖν ὅμως κρατοῦντα δὲν ὑπάρχει ἀπόφασις περὶ κηρύξεως εἰς πτώχευσιν τῶν ὁμορρυθμῶν ἑταίρων, διὰ νὰ ἀνακόψουν ταύτην ὡς πτωχεύσαντες. Οἱ ἑταῖροὶ θὰ ἀσκήσουν ἀνακοπὴν κατὰ τῆς ἀποφάσεως, δι' ἧς ἐκηρύχθη ἡ ἑταιρεία εἰς πτώχευσιν, ὡς ἐνδιαφερόμενοι, ἀποδεικνύοντες ὅτι δὲν συντρέχουν αἱ προϋποθέσεις περὶ κηρύξεως ταύτης εἰς πτώχευσιν. Ἐὰν γίνῃ δεκτὴ ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου ἡ ἀνακοπὴ, θὰ ἐξαφανισθῆ ἡ προσβαλλομένη ἀπόφασις καὶ θὰ θεωρηθῆ ὡς μηδέποτε κηρυχθεῖσα ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων.

8. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. σελ. 54, σημ. 3 καὶ ἀνωτέρω § 11 Γ'.

9. Jaeger, σελ. 821, σημ. 11. Lacour — Bouteron, n. 2178, 2185. Ramella, n. 613. Πρβλ. καὶ ἄρθρον 153 ἰταλ. Πτωχ. Νόμου. Ἐν Ἰταλίᾳ, ἔνθα κρατεῖ ἡ γνώμη ὅτι ἡ κηρύττουσα τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας ἀπόφασις, δέον νὰ κηρύσσῃ ρητῶς καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων (κατωτέρω § 17, II, 2, α), ὑποστηρίζεται ὅτι, ἀν ἡ ἀπόφασις δὲν κηρύξῃ τὴν πτώχευσιν ἑταίρου τινός, [ἢ αἰτήσεις τῶν πιστωτῶν περὶ κηρύξεως καὶ αὐτοῦ εἰς πτώχευσιν, ἀποτελεῖ αἴτησιν περὶ κηρύξεως νέας πτωχεύσεως καὶ οὐχὶ ἀνακοπὴν, βλ. Brunetti, n. 76, σελ. 168.

10. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 20, VI. Ἀναστασιάδης, § 394, σημ. 98. Κατὰ τὸν ἰταλ. Πτωχ. Νόμον, ἄρθρον 18, ἡ προθεσμία αὕτη εἶναι δεκαπενθήμερος.

11. Βλ. καὶ ἄρθ. 693 ἰταλ. Ἐμπ. Κώδ. 1882 καὶ 580, 581 γαλ. Ἐμπ. Κώδικος.

12. Ramella, ἐνθ' ἀνωτ., n. 613.

§ 15. Ἡ ἀνάκλησις τῶν πτωχεύσεων

I. Ὡς πᾶσα πτώχευσις ἐμπόρου, φυσικοῦ προσώπου, οὕτω καὶ ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας δύναται νὰ ἀνακληθῆ διὰ τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς αἰτήσεως ἀνακλήσεως. Πρὸς τοῦτο δεόν νὰ συντρέξουν αἱ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 13 τοῦ νόμου 635/1937 προβλεπόμεναι προϋποθέσεις. Ἐρευνῶντες τὰς προϋποθέσεις ταύτας συνάγομεν ὅτι ὁ νόμος ἐπιτρέπει τὴν ἄσκησιν τοῦ ἐνδίκου τούτου μέσου μόνον, ὅταν, μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως, διαπιστωθῆ ὅτι ἐξέλιπεν ἡ κατάστασις τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν¹.

II. 1. Αἴτησιν ἀνακλήσεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας δύνανται νὰ ὑποβάλουν οἱ νόμιμοι ἐκπρόσωποι ταύτης κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας (κατωτέρω § 21, I, 2)². Ἡ ἐταιρεία δύναται νὰ ὑποβάλῃ αἴτησιν ἀνακλήσεως τῆς πτωχεύσεως, καὶ ἂν ἀκόμη ἡ πτώχευσις τῆς ἐκηρύχθη τῇ δηλώσει τῶν ἐκπροσώπων ταύτης περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν τῆς³.

2. Δύναται ὁμοῦς ὁ συμπτωχεύσας ἐταῖρος νὰ ὑποβάλῃ αἴτησιν ἀνακλήσεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας ἢ κεχωρισμένως τῆς ἰδίας αὐτοῦ πτωχεύσεως ;

Εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἔδωσαν καταφατικὴν ἀπάντησιν ἀρυσόμενοι ἀνάλογον λύσιν ἐκ τοῦ ἄρθρου 627 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, ὅπερ ἐπιτρέπει τὸν συμβιβασμὸν μόνον ὑπὲρ ἐνὸς ἢ τινῶν τῶν ὑπευθύνων ἐταίρων⁴.

III. 1. Προϋποθέσεις διὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας εἶναι ἡ ἰκανοποίησις ἢ συναίνεσις ὄλων τῶν πιστωτῶν, τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὴν δίκην περὶ κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως, ὡς καὶ τῶν ἐμφαινομένων ἐκ τοῦ παρὰ τῷ πρωτοδικεῖῳ φακέλλου τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας (ἄρθρον 13 νόμου 635/1937). Πρὸς τοῦτο λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἡ συναίνεσις τῶν ἐταιρικῶν δανειστῶν

1. Ἡ αἴτησις ἀνακλήσεως, ἥτις δύναται νὰ ἀσκηθῆ καὶ κατ' ἀποφάσεως καταστάσεως τελεσιδικίου, διαφέρει τῆς πτωχευτικῆς ἀνακοπῆς, βλ. Ρόκκιν, εἰς Ἐφ. Ἑλλ. Νομικῶν, 1941, σελ. 244 ἐπ. Ρόκκιν, Πτωχ. Δίκαιον, § 22. Τσαγκρῆν, Νέοι Πανδέκται, 9, 678 ἐπ. Ἀναστασιάδης, § 395. Ἄρθρα 693, 816 ἰταλικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος 1882. Παράγραφοι 202—206 ΚΟ, περὶ τῆς Einstellung des Verfahrens. Ἡ αἴτησις ἀνακλήσεως δὲν ταυτίζεται πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πτωχεύσαντος ἐμπόρου. βλ. Ρόκκιν, Ε.Ε.Ν. 1941, σελ. 244.

2. Ἐν Γερμανίᾳ ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ αἴτησις ἀνακλήσεως δεόν νὰ ὑποβληθῆ ὑφ' ὄλων ὁμοῦ τῶν ἐταίρων, Mentzels, § 209, σελ. 653. Jaeger, § 209, Anm. 11, σελ. 823.

3. Ρόκκιν, Πτωχ. Δίκαιον, § 22, II.

4. Ἀναστασιάδης, § 395, σημ. 102. Πρωτ. Τριπόλεως, 77/1951, Ε.Ε. Β' σελ. 190.

καὶ οὐχὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων. Δέον δὲ νὰ ἀποδειχθῆ καὶ ἡ ἱκανοποίησις τῶν ὁμαδικῶν πιστωτῶν⁵. Αἱ προϋποθέσεις τῆς ἀνακλήσεως συντρέχουν καὶ ὅταν οὐδεὶς ἐταιρικὸς πιστωτῆς ἐμφάνισῃ τὰς ἀπαιτήσεις του πρὸς ἐπαλήθευσιν, ἐντὸς τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου ὀριζομένης προθεσμίας⁶. Τὸ δικαστήριον θὰ ἐξετάσῃ ἐὰν ἐξελίπεν ἡ κατάστασις παύσεως τῶν πληρωμῶν. Συνεπῶς δὲν θὰ δεχθῆ τὴν αἴτησιν, καὶ ἂν ἀκόμη συναινέσουν οἱ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 13 τοῦ νόμου ἀναφερόμενοι πιστωταί, ἐφ' ὅσον διαπιστώσῃ ὅτι ὑφίστανται καὶ ἄλλοι ἀνικανοποίητοι πιστωταί, μὴ περιλαμβανόμενοι εἰς τὰς δύο κατηγορίας τοῦ νόμου⁷.

2. Διὰ νὰ γίνῃ ὁμοῦ ἀποδεκτὴ ἡ παρά τινος ἐταίρου ὑποβαλλομένη αἴτησις ἀνακλήσεως τῆς ἰδίας αὐτοῦ πτωχεύσεως, δέον νὰ συναινέσουν τόσον οἱ ἐταιρικοί, ὅσον καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τούτου. Ἡ πρόσθετος αὕτη προϋπόθεσις τῆς συναινέσεως καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν συνάγεται ἐκ τῆς διαφόρου εὐθύνης τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων⁸.

IV. 1. Ὁ νόμος δὲν θέτει χρονικὸν ὄριον ἐντὸς τοῦ ὁποίου δέον νὰ ἀσκηθῆ ὑπὸ τῆς ἐταιρείας ἡ αἴτησις περὶ ἀνακλήσεως τῆς πτωχεύσεως ταύτης. Κατόπιν τούτου ὑπεστηρίχθη, ὅτι ἡ αἴτησις αὕτη εἶναι δεκτὴ ἐν παντὶ σταδίῳ τῆς πτωχεύσεως καὶ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πτωχεύσαντος⁹.

2. Ὁρθότεραν κρίνομεν τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ αἴτησις ἀνακλήσεως δύναται νὰ γίνῃ δεκτὴ ἐφ' ὅσον δὲν συντρέχουν αἱ προϋποθέσεις τῆς ἀποκαταστάσεως, ἥτοι μέχρι τοῦ χρονικοῦ σημείου τῆς περᾶσεως τῆς πτωχεύσεως διὰ τῆς τελεσιδικίου ἐπικυρώσεως τοῦ συμβιβασμοῦ ἢ, τούτου ματαιωθέντος, μέχρι τοῦ χρονικοῦ σημείου τῆς ἐνώσεως¹⁰.

3. Ἄλλὰ καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐταίρου, ὅπως ζητήσῃ τὴν ἀνάκλησιν τῆς πτωχεύσεώς του, δὲν πρέπει νὰ εἶναι χρονικῶς ἀπεριόριστον. Ὁ ἐταῖρος δὲν πρέπει νὰ δύναται νὰ ὑποβάλλῃ αἴτησιν ἀνακλήσεως μετὰ τὴν ἐκποίησιν τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας, διότι οἱ

5. Ἀναστασιάδης, ἐνθ' ἄνωτέρω. Νavarri ni, II, σελ. 142.

6. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 22, I, 1.

7. Ρόκας, εἰς Ἐφ. Ἑλλ. Νομικῶν 1941, 244. Cont:a Ἐφ. Πατρῶν 137/1940, EEN. 1941, 241.

8. Ἀναστασιάδης, ἐνθ' ἄνωτέρω.

9. Δυοβουνιώτης, Σύστ. Πτωχ. Δικαίου, Β' 1935, σελ. 820. Πρωτ. Τριπόλεως 77/195', EED. Β' 189.

10. Ρόκας, EEN, 1941, § 6, σελ. 246. Τσιριντάνης — Ρόκας, εἰς «Νομικὸν Βῆμα», 1954, σελ. 652.

πιστωται τελοϋσι εν καταστάσει ενώσεως ή δε έκποίησης αϋτη επάγεται τήν λύσιν τής εταιρείας (κατωτέρω § 17, I, 3, β'). Δέν θα έχη επίσης τήν δυνατότητα ταύτην ό έταίρος, εάν συνάψη ιδιαίτερον πτωχευτικόν συμβιβασμόν, όστις είναι δυνατός κατά τήν διάταξιν του άρθρου 627 του Έμπορικου Νόμου¹¹.

V. Ανακαλουμένης τής πτωχεύσεως τής εταιρείας, συνανακαλείται και ή πτώχευσις των έταίρων ;

1. Καταφατική απάντησις έδόθη εις τό έρώτημα τουτο¹². 'Η πτώχευσις των έταίρων, παρατηρείται, αποτελεί συνέπειαν τής πτωχεύσεως τής εταιρείας. Δέν θα έπτώχευον οϋτοι, εάν δέν έκηρύσσετο εις πτώχευσιν ή εταιρεία. Ανακαλουμένης ήδη τής πτωχεύσεως τής εταιρείας, έκλείπει ό δικαιολογητικός λόγος τής πτωχεύσεως των έταίρων και, ώς έκ τουτού, δέον νά άρθή και ή πτώχευσις τουτών, και άν εισέτι δέν ίκανοποιήθησαν οι άτομικοί δανεισταί των¹³.

2. Είναι δυνατόν όμως τό δικαστήριον νά δεχθή τήν ανάκλησιν τής πτωχεύσεως τής εταιρείας, αλλά νά διατηρήσῃ τήν πτώχευσιν ένός ή τινων των όμορρύθμων έταίρων.

Τουτο θα πράξη τό δικαστήριον, όταν βεβαιωθῇ ότι οι έταίροι οϋτοι άσκοϋν ίδιον έμπόριον και έπαυσαν τάς πληρωμάς των έκ του έμπορίου τουτού. Τότε όμως δέν πρόκειται περι διατηρήσεως τής πτωχεύσεως των, υπό τήν ιδιότητά των ως όμορρύθμων έταίρων. Έν τῇ πραγματικότητι, δέν είναι άλλο τι παρά κήρυξις τής πτωχεύσεως τουτών ως έμπόρων. 'Η ένέργεια αϋτη του δικαστηρίου δικαιολογείται και έκ τής δυνατότητος τουτού περι αύτεπαγγέλτου κηρύξεως τής πτωχεύσεως¹⁴.

11. Ρόκας, εις ΕΕΔ. 1951, σελ. 190.

12. Αναστασιάδης, § 395, σημ. 102 in fine.

13. Διά τήν ανάκλησιν τής πτωχεύσεως τής εταιρείας δέν είναι αναγκαία και ή συναίνεσις των άτομικών δανειστών των έταίρων, αλλά μόνον των εταιρικών δανειστών.

14. Έφ. Brescia 29/5/1935, R.D.C. 1936, I, 1952. Monte l, Revoca del fallimento sociale e fallimento di soci illimitatamente responsabili, έν. Riv. Dir. Comm. 1936, I, 505.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΑΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΙ ΤΗΣ ΚΗΡΥΞΕΩΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

§ 16. Γενικαὶ παρατηρήσεις

I. Κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἰσχύον σύστημα αἱ ἐκκρεμεῖς ἀμφοτεροβαρεῖς συμβάσεις δὲν λύονται ἔνεκα τῆς κηρύξεώς τινος τῶν συμβαλλομένων εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως. Ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως ἐπάγεται μόνον ἀναστολὴν τῆς ἐκτελέσεως τῶν συμβάσεων. Ὑφίστανται ὅμως καὶ ὠρισμένοι συμβάσεις, αἵτινες λύονται λόγῳ τῆς πτωχεύσεως ἐνὸς τῶν συμβαλλομένων.

II. Ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία δὲν λύεται διὰ τῆς κηρύξεως ταύτης εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως. Ἡ ἔταιρεία κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας διαστηρεῖ τὴν κυριότητα ἐπὶ τῆς περιουσίας της, στερεῖται δὲ μόνον τῆς διοικήσεως καὶ διαχειρίσεως ταύτης. Ἐὰν ὅμως ἡ πτώχευσις τῆς ἔταιρείας φθάσῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐνώσεως καὶ ἐκποιηθῇ ἡ περιουσία της, τὸ γεγονός τοῦτο ἀποτελεῖ λόγον λύσεως ταύτης.

Δὲν δύναται ὅμως νὰ ὑποστηριχθῇ ἡ ἄποψις αὕτη καὶ διὰ τὰς ἀνωμάλους ἔταιρείας, αἵτινες, ὡς ἐλέχθη, (§ 8, I) δύνανται νὰ κηρυχθοῦν εἰς πτώχευσιν. Αἱ ἔταιρεῖαι αὗται δὲν δύνανται νὰ καταρτίσουν συμβιβασμόν, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἀποκατάστασιν των καὶ τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν των. Ἀναγνωρίζομεν εἰς τὰς ἔταιρείας ταύτας νομικὴν προσωπικότητα, ἀλλὰ μόνον διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκαθαρίσεως, καὶ δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ ἐπιτρέψωμεν εἰς τὰς ἀνωμάλους ταύτας ἔταιρείας τὴν συνέχισιν καὶ ἀνάληψιν νέων ἐργασιῶν, διότι οὕτω, ἀντὶ νὰ ἐκλειψῇ, θὰ ἐπικυρωθῇ ἡ μέχρι τοῦδε παρανομία.

III. Πᾶσαι αἱ προσωπικαὶ συνέπειαι ἐκ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πλήξουν τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἔταιρείας διότι αὗται προϋποθέτουν τὴν ὕπαρξιν φυσικοῦ προσώπου. Ἡ μόνη προσωπικὴ συνέπεια, ἣτις ἐπέρχεται διὰ τὴν ἔταιρείαν, εἶναι ἡ παῦσις τῆς ἐμπορικῆς ἰδιότητος. Ἡ περιουσιακὴ ὅμως συνέπεια τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 635, ἥτοι ἡ στέρησις τῆς διαχει-

ρίσεως της περιουσίας, πλήττει καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ τὴν κηρυχθεῖσαν εἰς πτώχευσιν δμόρρυθμον ἑταιρείαν.

IV. Ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς δμορρύθμου ἑταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἑταίρων ταύτης. Ἡ πτώχευσις τῶν ἑταίρων κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην ἐπέρχεται αὐτοδικαίως ἔνεκα τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας, καὶ ἂν ἀκόμη ἡ περὶ κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας ἀπόφασις δὲν ἀπαγγεῖλη ρητῶς τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῶν ἑταίρων. Κατ' ἄλλην ἄποψιν ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις δεόν νά κηρύσση ρητῶς τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων (κατωτέρω § 17, II).

Συμπτωχεύουν καὶ οἱ ἑταῖροι τῆς κηρυχθείσης εἰς πτώχευσιν ἀνωμάλου ἑταιρείας, καθὼς ἐπίσης καὶ οἱ «ἑταῖροι» τῆς πτωχευσάσης ἑταιρείας μετὰ τὴν λύσιν της καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως. Ἐάν ἑταῖρός τις ἐκηρύχθη ἤδη εἰς πτώχευσιν, ὡς κατ' ἴδιαν ἔμπορος, δὲν εἶναι δυνατὸν νά πτωχεύσῃ ἐκ νέου ὡς ἑταῖρος. Ὁ παρακοινωνὸς δὲν εἶναι ἑταῖρος καὶ δὲν συμπτωχεύει. Ἡ πτώχευσις τῆς μετατραπέισης ἑταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν προσωπικὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων ταύτης, οἵτινες κατὰ τὸν χρόνον τοῦ μετασχηματισμοῦ ἠθύνοντο ἀπεριορίστως διὰ τὸ παθητικὸν τῆς ἑταιρείας.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀποκλεισθέντα τῆς ἑταιρείας ἑταῖρον (ἄρθρον 771 Ἀστ. Κώδ.), ἐάν ὁ ἀποκλεισμὸς ἐδημοσιεύθῃ κανονικῶς (ἄρθρα 42 καὶ 46 Ἐμπ. Ν.), δὲν γεννᾶται ζήτημα συμπτωχεύσεώς του.

Ἐάν ἡ ἑταιρεία λυθῇ λόγῳ τοῦ θανάτου ἑταῖρου τινός (ἄρθρ. 773 Ἀστ. Κώδ.), καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως κηρυχθῇ αὕτη εἰς πτώχευσιν, ἡ κατάστασις αὕτη θά ἐπιφέρῃ καὶ τὴν πτώχευσιν τοῦ θανόντος ἑταῖρου. Διὰ τὸν νέον ἑταῖρον, τὸν εἰσελθόντα εἰς τὴν ἑταιρείαν κατὰ τὸν χρόνον τῆς νομίμου λειτουργίας της, θά ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὁ χρόνος παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς ἑταιρείας (κατωτέρω § 17, II, 3).

V. Αἱ προσωπικαὶ καὶ περιουσιακαὶ συνέπειαι ὡς πρὸς τοὺς ἑταῖρους δὲν παρουσιάζουν ἰδιορρυθμίαν τινά. Ἐάν ἑταῖρός τις εἶναι καὶ μέλος ἄλλης προσωπικῆς ἑταιρείας, ἡ τελευταία αὕτη θά λυθῇ.

Ἡ κατ' ἴδιαν πτώχευσις τοῦ ἑταῖρου, ἣτις δὲν εἶναι δυνατὸν νά κηρυχθῇ ἔνεκα παύσεως τῶν πληρωμῶν ἑταιρικῶν χρεῶν, ἐπιφέρει τὴν λύσιν τῆς ἑταιρείας (ἄρθρον 775 Ἀστ. Κώδ.). Ἡ λύσις τῆς ἑταιρείας ἐπέρχεται αὐτοδικαίως, ἰσχύει καὶ ἔναντι τῶν τρίτων, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἐτηρήθῃ ὁ τύπος τῆς δημοσιότητος (κατωτέρω § 18, V, β. καὶ VI).

VI. Διὰ τὰ ἀποτελέσματα τῶν πτωχεύσεων ἔναντι τῶν τρίτων παρατηρεῖται, ὅτι ἡ ἀναστολὴ τῶν ἀτομικῶν διώξεων καὶ τὸ ληξιπρόθεσμον τῶν ἀπαιτήσεων ἀφοροῦν τόσον εἰς τοὺς ἑταιρικούς,

δσον καί εις τούς ατομικούς δανειστάς τῶν ἐταίρων. Παύουν οἱ τόκοι οἱ ἀπορρέοντες ἐκ τῶν χρεῶν τῆς ἐταιρείας καί τῶν ἐταίρων, ἢ δὲ ἐταιρεία δὲν δύναται νὰ ζητήσῃ τούς τόκους ἀπὸ τὸν συμπτωχεύσαντα ἐταῖρον διὰ τὴν τυχὸν καθυστέρησιν τῆς καταβολῆς τῆς εἰσφορᾶς του, καίτοι ἀποτελεῖ ἀπαιτήσιν τῆς ἐταιρείας, διὰ τὴν ὁποῖαν, κατὰ τὸ ἄρθρον 536 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, δὲν παύουν οἱ τόκοι.

§ 17. Ἀποτελέσματα τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας τὰ ὁποῖα ἐμφανίζουσι ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον καὶ ἰδιορρυθμίαν ἐναντι τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν πτωχεύσεων τῶν ἄλλων φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, ἀναφέρονται κυρίως εἰς τὴν τύχην τῆς ἐταιρείας — ἂν αὕτη θὰ λυθῆ συνεπείᾳ τῆς κηρύξεως τῆς εἰς πτώχευσιν — εἰς τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν ἐταιρείαν προσωπικὰς καὶ περιουσιακὰς συνεπείας καὶ εἰς τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἐταίρων.

I. Συνέπειαι τῆς πτωχεύσεως ὡς πρὸς τὴν ἐταιρείαν: Προσωπικαί, περιουσιακαί.

1. Ἡ ἐπιρροή τῆς πτωχεύσεως ἐπὶ τῶν προϋφισταμένων σχέσεων τοῦ ὀφειλέτου διαφέρει ἀναλόγως τῆς φύσεως τῶν σχέσεων τούτων. Ἐφ' ὅσον αἱ συμβάσεις αὗται δὲν συνήφθησαν κατὰ τὴν ὑποπτον περίοδον, δὲν πλήττονται διὰ τῆς ἀκυρότητος τῶν ἄρθρων 537, 538 539 καὶ 540 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, καὶ εἶναι δυνατὴ ἢ ἐκπλήρωσις τούτων. Ὁ σύνδικος δύναται νὰ ὑπεισέλθῃ, τῇ ἀδείᾳ τοῦ εἰσηγητοῦ, συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 672 Ε. Ν., εἰς τὴν σύμβασιν καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἐξ αὐτῆς ὑποχρεώσεις, καθ' ὃν τρόπον θὰ ἐξετέλει ταύτας ὁ πτωχεύσας, ἐὰν δὲν ἐπῆρχετο ἡ κατάστασις πτωχεύσεως.

Κατὰ τὸ ἡμέτερον σύστημα δὲν δύναται ὁ τρίτος, ἐπικαλούμενος τὸ γεγονός τῆς πτωχεύσεως τοῦ μεθ' οὗ συνεβλήθη προσώπου, νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν λύσιν τῆς συμβάσεως. Ὑφίστανται ὁμως ὀρισμένοι συμβάσεις, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι ἰσχυροτέρα ἢ ἐπιρροή τῆς πτωχεύσεως ἐνὸς ἐκ τῶν συμβαλλομένων. Οὕτως ἡ σύμβασις ἐντολῆς, παραγγελίας, ἐκτάξεως, ἢ σύμβασις ἀνοίγματος πιστώσεως καὶ ὁ ἀνοικτὸς λογαριασμὸς λύονται διὰ τῆς κηρύξεως τινος τῶν συμβαλλομένων εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως¹. Μεταξύ τῶν συμβάσεων τούτων αἵτινες λύονται ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς πτωχεύσεως, ἀναφέρεται καὶ ἡ σύμβασις ἐταιρείας καὶ δεόν νὰ ἐξετάσωμεν πότε λύεται ἡ ἐταιρεία καὶ ποῖαι προϋποθέσεις ἀπαιτοῦνται πρὸς τοῦτο.

1. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 58. Ἀναστασιάδης, § 444, σελ. 174 ἐπ.

2. Κοινοί λόγοι λύσεως όλων των έμπορικων εταιρειών είναι ή παρέλευσις του χρόνου δια τον όποιον συνεστήθησαν (άρθρον 765 'Αστ. Κώδ.), ή πραγματοποίησις του σκοπού ή ή άδυναμία έκπληρώσεως τούτου (άρθρον 772 'Αστ. Κώδ.), ή καταγγελία της εταιρείας πρό της παρελεύσεως του χρόνου, άν ύφίσταται σπουδαίος λόγος (άρθρον 766 'Αστ. Κώδ. και 767), ως και ή συγκέντρωσις όλων των εταιρικων μεριδιών εις χείρας ενός προσώπου.

Εις τας όμορρόθμους εταιρείας ειδικώς, αι όποια είναι προσωπικαι εταιρειαι βασιζόμεναι εις την άμοιβαίαν έμπιστοσύνην των έταίρων, άν γεγονός τι προσβάλλη και διαταράσση την δικαιοπρακτικην ικανότητα ενός έταίρου, ό νόμος κηρύσσει λυθείσαν την εταιρείαν κατά την τεκμαιρομένην βούλησιν των μερών. 'Ο νομοθέτης υποθέτει ότι άν τό γεγονός τουτο έπραγματοποιείτο πρό της συστάσεως της εταιρείας, οι άλλοι έταίροι δέν θα είχον συμφωνήσει δια την ίδρυσιν ταύτης. Ούτως ό θάνατος του έταίρου ή ή πτώχευσις αυτού προκαλουν την λύσιν της εταιρείας, έκτός άν συνεφωνήθη ή συνέχισις ταύτης μεταξύ των λοιπων έταίρων (άρθρα 773, 775 'Αστ. Κώδ.). Λύσιν της εταιρείας ταύτης επάγεται επίσης και ή έπερχομένη δικαιοπρακτική άνικανότης ενός εκ των έταίρων².

3. 'Επί του ζητήματος, άν ή κήρυξις της πτωχέσεως της όμορρόθμου εταιρείας ά πο τ ε λ η ἢ λ ό γ ο ν λ ύ σ ε ω ς τ α ύ τ η ς, ακολουθοϋνται δύο διάφορα συστήματα.

α. 'Ο Ιταλικός 'Αστικός Κώδιξ (άρθρον 2308) όρίζει ρητώς ότι ή όμόρρυθμος εταιρεία λύεται δια της κηρύξεως της πτωχέσεως της. 'Ομοίαν διάταξιν περικλείει και ή § 1 του άρθρου 574 του έλβετικού Κώδικος των 'Ενοχων. Την αυτήν όδόν ακολουθει και ό γερμανικός 'Εμπορικός Κώδιξ (§ 131, 3).

'Ως λόγος της λύσεως της εταιρείας προβάλλεται τό γεγονός ότι λόγω της πτωχέσεως, ή περιουσία της εταιρείας εκφεύγει του προορισμού της, επειδή, μετά την κήρυξιν της πτωχέσεως, σκοπός της περιουσίας ταύτης είναι μόνον ή ίκανοποίησις των πτωχευτικων δανειστων και ούχι πλέον ή έπίτευξις του σκοπού δια τον όποιον συνέστη ή εταιρεία. Παρατηρείται επίσης ότι ή συνέχισις της εταιρείας καθίσταται αδύνατος εκ του γεγονότος, ότι μετά την πτώχευσιν της ή διαχειρίσις της περιουσίας ταύτης περιέρχεται εις τον σύνδικον της πτωχέσεως. 'Εξ άλλου, ή πτώχευσις της εταιρείας επι-

2. Τσιριντάνης, Β' § 69. 'Αναστασιάδης, Α' § 87. Ζέπος, Β' σελ. 521 έπ. Descarga - Rault, Α' n. 266. 'Η λύσις της εταιρείας επέρχεται από της χρονολογίας της απόφάσεως. της κηρυττούσης την πτώχευσιν του έταίρου, Καυκάς, άρθρον 776, § 3.

φέρει και την συμπτώχευσιν τῶν ἐταίρων, ἡ δὲ πτώχευσις τοῦ ἐταίρου ἀποτελεῖ λόγον λύσεως τῆς ἐταιρείας³.

β. Κατὰ τὴν παρ' ἡμῶν, ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βελγίῳ κρατοῦσαν γνώμην, ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπάγεται αὐτοδικαίαν λύσιν ταύτης. Ρητὴ διάταξις νόμου δὲν ὀρίζει τοῦτο, γίνεται ὅμως ὁμοφώνως δεκτὸν ὑπὸ τῆς νομολογίας καὶ τῆς ἐπιστήμης⁴.

Ἡ ἄποψις περὶ μὴ λύσεως τῆς ἐταιρείας ἐκ τοῦ γεγονότος τῆς πτωχεύσεως ταύτης, ἐνισχύεται ἀπὸ τὴν δυνατότητα τῆς ἐν πτωχεύσει ἐταιρείας νὰ καταρτίσῃ συμβιβασμὸν (ἄρθρον 627 Ἐμπ.Ν. ἄρθρον 531 γαλλ. Ε.Κ.), ὅστις θὰ τῆς ἐπιτρέψῃ νὰ συνεχίσῃ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τὴν ἐμπρικοὴν δραστηριότητά της. Ἐὰν ἐλύετο ἡ ἐταιρεία ἀναγκαστικῶς, δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἀναγεννηθῇ αὐτὴ μετὰ τὸν συμβιβασμὸν, ἡ δὲ λυθεῖσα ἐταιρεία δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐταιρικὴν ἐπιχείρησιν. Τὸ ὑπὲρ τοῦ πρώτου συστήματος ἐπιχείρημα, ὅτι λόγῳ τῆς πτωχεύσεως ἐπέρχεται ἀπαλλοτριώσις τῆς περιουσίας της, δὲν δύναται νὰ εὐσταθήσῃ, διότι ἡ ἀπώλεια ἔστω καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου δὲν ἀποτελεῖ λόγον λύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ἥτις δύναται νὰ ὑπάρχῃ καὶ νὰ λειτουργῇ καὶ ἄνευ κεφαλαίου. Ἐπειτα, καὶ μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως ἡ ἐταιρεία διατηρεῖ τὴν κυριότητα τῶν περιουσιακῶν στοιχείων της, στερεῖται δὲ μόνον τῆς διοικήσεως τούτων.

Παρητηρήθη ὅμως ὀρθῶς, ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας θὰ ἐπιφέρῃ τὴν λύσιν αὐτῆς, ὅταν ἡ πτωχευτικὴ διαδικασία φθάσῃ μέχρι τῆς ἐκποιήσεως τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας⁵. Ἐὰν ἀπορριφθοῦν αἱ συμβιβαστικαὶ προτάσεις τῆς ἐταιρείας ἢ δὲν ἐπικυρωθῇ ὁ συμβιβασμὸς ταύτης ὑπὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ ἐπέλθῃ τὸ στάδιον τῆς ἐνώσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ πραγματοποιηθῇ ἡ ἐκποίησης καὶ διανομὴ τῆς

3. Jaeger, σελ. 821, σημ. 9. Seuffert, σελ. 236. Kohler, σελ. 456. Navarini, I, n. 219, σελ. 270, ὅστις παρατηρεῖ ὀρθῶς ὅτι ἡ λύσις τῆς ἐταιρείας δὲν σημαίνει καὶ λύσιν τῆς ἐταιρικῆς συμβάσεως. Ρεδιάδης Γ. Περὶ ὁμορρύθμου ἐταιρείας, 1891, σελ. 35. Καὶ ἐν Ἀμερικῇ, ἐνθα εἶναι δυνατὴ ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ὑποστηρίζεται ἡ λύσις τῆς ἐταιρείας μετὰ τὴν κήρυξιν της εἰς πτώχευσιν, βλ. Corpus Juris Secundum, τόμ. 68, § 340, σελ. 850.

4. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1168, σελ. 651. Percerou — Desserteaux, Γ' n. 1645, 1645 bis. Fredericq, n. 573. Ἀναστασιάδης, § 444 Α' σελ. 174 καὶ Α' § 87, σελ. 254 καὶ σημ. 25. Ρόκκας, Πτωχ. Δίκ. § 11, II. Escarra — Rault, σελ. 301. Ἐφ. Ἀθηνῶν 1089/1951, ΕΕΔ. Β' σελ. 252. Ἀντιθέτως ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας περιωρισμένης εὐθύνης ἐπιφέρει τὴν λύσιν ταύτην, βλ. Μουμουρην, Ἡ ἐταιρεία περιωρισμένης εὐθύνης, 1955, σελ. 147.

5. Ρόκκας, ΕΕΔ. Β' σελ. 190.

περιουσίας της μεταξύ των πιστωτών, τότε τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποτελοῦν λόγον λύσεως τῆς ἐταιρείας. Δὲν ἐπέρχεται ὅμως, νομίζομεν, αὐτὸ δικαίαια λύσις τῆς πτωχευσάσης ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας. Ἡ ἐκποίησης τῆς περιουσίας τῆς ἐταιρείας ἀποτελεῖ λόγον λύσεως, τὸν ὁποῖον δέον νὰ ἐπικαλεσθῆ εἰς ἕκ τῶν ἐταίρων, ὅστις θὰ προβῆ εἰς τὴν καταγγελίαν τῆς ἐταιρείας, βάσει τοῦ ἄρθρου 766 ἢ 767 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος. Ἡ λύσις τῆς ἐταιρείας θὰ ἐπέλθῃ ἀπὸ καὶ διὰ τῆς καταγγελίας⁶.

γ. Ἡ ἄποψις ὅμως περὶ μὴ λύσεως τῆς ἐταιρείας ἐκ τοῦ λόγου τῆς κηρύξεως τῆς εἰς πτώχευσιν, δὲν δύναται νὰ γίνῃ δεκτὴ, ὅταν πρόκειται περὶ λυθείσης ἢ ἀνωμάλου ἐταιρείας, αἵτινες, ὡς ἐλέχθη, δύναται νὰ κηρυχθοῦν εἰς πτώχευσιν. Αἱ ἐταιρεῖαι αὗται θεωροῦνται ὑφιστάμεναι διὰ τὸ παρελθὸν καὶ δεχόμεθα τὴν δυνατότητα τῆς πτωχευσεῶς των διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῶν συναλλαγῶν. Δὲν εἶναι ὀρθὸν ὅμως νὰ δεχθῶμεν περαιτέρω ὅτι αἱ ἐταιρεῖαι αὗται θὰ δύναται καὶ νὰ συμβιβασθοῦν καὶ νὰ ἀναλάβουν ἐκ νέου τὰς ἐργασίας των. Τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συμβῆ διὰ τὴν ἐταιρείαν, ἥτις δὲν πρέπει νὰ ὑφίσταται διὰ τὸ μέλλον. Ἀναγνωρίζεται ἡ νομικὴ προσωπικότης εἰς τὰς ἐταιρεῖας ταύτας, μόνον ὅμως διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκαθαρίσεως, οὐχὶ καὶ διὰ νὰ ἐπιτραπῆ εἰς αὐτὰς ἡ ἀνάληψις νέων ἐργασιῶν. Ὁ ἐκκαθαριστὴς ὑποχρεοῦται νὰ περατώσῃ τὰς ἐκκρεμεῖς ἐργασίας καὶ νὰ μὴ ἐπιχειρήσῃ νέας⁷.

Τὸ ζήτημα ὅμως τοῦτο γεννᾶται μόνον ὅταν αἱ ἐταιρεῖαι αὗται ἐπιτύχουν συμβιβασμόν, ὅστις σκοπεῖ τὴν συνέχισιν τῆς ἐταιρικῆς ἐπιχειρήσεως. Μοναδικὸν ὅμως καὶ ἀναγκαῖον περιεχόμενον τοῦ συμβιβασμοῦ δὲν εἶναι ἡ ἀνάληψις καὶ συνέχισις τῶν ἐταιρικῶν ὑποθέσεων. Διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ σκοπεῖται κυρίως ἡ διὰ διαφόρων μεθόδων περάτωσις τῆς καταστάσεως τῆς πτωχεύσεως. Αἱ ἐταιρεῖαι αὗται θὰ τελοῦν ἐν ἐκκαθάρσει, καθ' ὅλον τὸ χρονικὸν διάστημα ὅπερ ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὄρων τοῦ συμ-

6. Βλ. Μητρούλην, ΕΕΔ. 1957, σελ. 46 ἔνθα καὶ σχετικαὶ παραπομπαί. Οἱ Lyon — Caen et Renault ἀπαιτοῦν, ὅπως ἀπαγγελθῆ ἡ λύσις τῆς ἐταιρείας διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, π. 1168, σελ. 651, βλ. καὶ Weipert, § 131, σημ. 23, σελ. 296. Κατὰ τὸν Candia n, π. 261, σελ. 370 ἐπ. τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας δέον νὰ τὴν ἐπικαλεσθῆ εἰς ἕκ τῶν ἐταίρων. Ὁ συγγραφεὺς παρατηρεῖ ὅτι αὐτοδικαία λύσις τῆς ἐταιρείας ἐπέρχεται, ὅταν παρέλθῃ ὁ χρόνος διὰ τὸν ὁποῖον συνέστη ἡ ἐταιρεία ἢ ὅταν ἐκπληρωθῆ ὁ σκοπὸς ταύτης. Καὶ ἐν Γερμανίᾳ δὲν ἐπέρχεται αὐτοδικαία λύσις τῆς ἐταιρείας διὰ τῆς κηρύξεως τῆς εἰς πτώχευσιν (§ 131, 3 H.G.B.) τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῆς § 144 H.G.B., καθ' ἣν, ἐὰν ἄρθῃ ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας, δύναται οἱ ἐταῖροι νὰ συμφωνήσουν τὴν συνέχισιν ταύτης.

7. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud). π. 1208, σελ. 706, καὶ 1142, σελ. 614. Arthuys, π. 1051. P. Pic, σελ. 183—5.

βιβασμοῦ καὶ δύνανται κάλλιστα νὰ καταβάλουν συμβιβαστικά μερίσματα. Ἄλλὰ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ ἢ μετὰ τὴν κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐνώσεως ἐκποίησιν τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας, αἱ ἔταιρεῖαι αὗται ἐξαφανίζονται⁸.

4. Αἱ προσωπικαὶ συνέπειαι τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως, αἱ ὁποῖαι καθορίζονται ὑπὸ τοῦ νόμου, ἀναφέρονται εἰς ὠρισμένας προσωπικὰς καὶ ἐπαγγελματικὰς ἀνικανότητας (ἄρθρον 1 νόμου 635/1937) καὶ εἰς τὸν περιορισμὸν τῆς προσωπικῆς ἐλευθερίας τοῦ πτωχεύσαντος (ἄρθρα 530, 561, 562 καὶ 563 Ἐμπ.Ν.). Ἐκ τῶν συνεπειῶν τούτων ἐκεῖναι αἱ ὁποῖαι προϋποθέτουσιν τὴν ὕπαρξιν φυσικοῦ προσώπου (ἐκλέγειν, ἐκλέγεσθαι, ἄσκησις λειτουργήματος, προσωπικὴ ἐλευθερία), δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ πλήξουν τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἑταιρείας. Ὡς ἐκ τούτου, τὰ μόνα ἀποτελέσματα τῆς πτωχεύσεως ὡς πρὸς τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἑταιρείας εἶναι ἡ ἀπώλεια τῆς ἐμπορικῆς ιδιότητος ταύτης (ἄρθρον 1 δ' νόμου 635) καὶ ὁ περιορισμὸς τοῦ ἀπορρήτου τῆς ἑταιρικῆς ἀλληλογραφίας (ἄρθρον 561 Ἐμπ.Ν.)⁹.

5. Τὰ περιουσιακὰ ἀποτελέσματα τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως, ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ πτωχεύσαντος ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ νόμου 635. Δυνάμει τῆς διατάξεως ταύτης ὁ πτωχεύσας στερεῖται τοῦ δικαιώματος τῆς διοικήσεως (διαθέσεως καὶ διαχειρίσεως) τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας. Καὶ τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἑταιρείας στερεῖται αὐτοδικαίως τῆς διοικήσεως τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας, ἀπὸ τῆς πρωτῆς τῆς ἡμέρας τῆς ἐπ' ἀκροατηρίῳ δημοσιεύσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας ἀποφάσεως. Οἱ διαχειρισταὶ ἢ ἐκκαθαρισταὶ ὑποχρεοῦνται νὰ παραδώσουν εἰς τὸν διορισθέντα σύνδικον τὴν διαχείρισιν ὅλων τῶν ὑπὸ τῆς ἑταιρείας κατεχομένων περιουσιακῶν ἀγαθῶν. Πτωχευτικὴ περιουσία εἶναι ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἑταιρείας κατὰ τὸν χρόνον τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως (ἄρθρον 2, 2 νόμου 635). Εἰς τὴν πτωχευτικὴν περιουσίαν τῆς ἑταιρείας δὲν περιλαμβάνεται ἡ περιουσία τῶν ὁμορρυθμῶν ἑταίρων. Καίτοι αἱ πτω-

8. R o c c o. Il concordato nel fallimento e prima del fallimento, 1902, n. 165. B r u n e t t i, σελ. 674. V i t a l i, Sul concordato fallimentare delle società commerciali, ἐν Riv. Dir. Comm. 1937, I, σελ. 601—615.

9. Ἡ ὑποχρέωσις πρὸς ἐμφάνισιν, περὶ ἧς τὸ ἄρθρον 565 Ἐμπ.Ν., δεόν νὰ ὑφίσταται ἀναλόγως διὰ τοὺς νομίμους ἐκπροσώπους τῆς ἑταιρείας, κατὰ τὴν διάρκειον τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας, πρβλ. Ἄ ν α σ τ α σ ι ᾶ δ η ν, III, § 422 β σημ. 18. Ἡ ἐγγραφή τῆς ἑταιρείας εἰς τὸ μητρῶον τῶν πτωχευσάντων, δὲν ἀποτελεῖ καθ' ἑαυτὴν, ἀνικανότητα ἢ περιορισμὸν, βλ. Ρ ό κ κ α ν, Πτωχ. Δίκ. § 29, II. L y o n — C a e n e t R e n a u l t (— A m i a u d), n. 1164. B o n e l l i (— A n d r i o l i), n. 790.

χεύσεις της έταιρείας και τών έταίρων συμπίπτουν, αί πτωχευτικά περιουσία των είναι διαχωρισμένα¹⁰.

II. Ἡ συμπτώχευσις τών έταίρων. 1. Παρ' ἡμῖν, έν Γαλλία και Βελγίῳ δέν ύφίσταται ρητή διάταξις επιβάλλουσα τήν πτώχευσιν τών έταίρων εις περιπτώσιν κηρύξεως τής όμορρύθμου έταιρείας εις κατάστασιν πτωχεύσεως. Ἡ κρατουσα όμως θεωρία και πρᾶξις δέχονται όμοφώνως τήν συμπτώχευσιν τών όμορρύθμων έταίρων.

2. Ἐνῶ όμως πάντες συμφωνοῦν επί τής ανάγκης και τής νομιμότητος τής πτωχεύσεως τών όμορρύθμων έταίρων, διαφωνοῦν άνακύπτουν ώς πρὸς τήν διαδικασίαν τής κηρύξεως τής πτωχεύσεως τούτων.

α. Κατά μίαν ἄποψιν, οἱ όμόρρυθμοι έταῖροι περιέρχονται άναγκαιώς εις κατάστασιν πτωχεύσεως, και ἄν άκόμη ἢ άπόφασις, ἢ κηρύττουσα τήν πτώχευσιν τής έταιρείας δέν άπαγγείλῃ ρητῶς τήν πτώχευσιν τών έταίρων ταύτης. Ἡ πτώχευσις τών όμορρύθμων έταίρων, ύποστηρίζεται, έπέρχεται ώς «αυτόθροος» συνέπεια τής πτωχεύσεως τοῦ νομικοῦ προσώπου τής έταιρείας. Ἡ πτώχευσις τής έταιρείας, τής όποίας άποτελοῦν μέλη, ἔχει ώς άναγκαίαν συνέπειαν τήν προσωπικήν πτώχευσιν τούτων. Καί ἄν άκόμη ἢ κηρύττουσα τήν πτώχευσιν τής έταιρείας άπόφασις δέν μνημονεύῃ προσωπικῶς τοὺς έταίρους, όλοι οἱ άπεριοριστως και εις όλόκληρον εύθυνόμενοι έταῖροι εύρίσκονται αὐτομάτως έν καταστάσει πτωχεύσεως¹¹.

Πρὸς ένίσχυσιν τής άπόψεώς των, οἱ ύποστηρίζοντες τήν ώς ἄνω γνώμην, επικαλοῦνται τὰ άκόλουθα ἄρθρα τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου.

Τὸ ἄρθρον 526, 2 (438 γαλ. Ε.Κ., 440 βελγ. Ε.Κ.) όρίζει ότι εις περιπτώσιν πτωχεύσεως τής όμορρύθμου έταιρείας ἢ δήλωσις δέον νά περιέχῃ τὸ όνομα και τὸ έπώνυμον και νά φανερώνη τήν κατοικίαν ἢ τὸν τόπον διαμονῆς έκάστου τών ύπευθύνων έταίρων. Τοῦτο σημαίνει ότι ὁ νόμος έπιθυμεῖ νά έπηρεάσῃ τήν νομικήν κατάσταση τών έταίρων.

Κατά τὸ ἄρθρον 545, 2 (458 γαλ. και 470 βελγ. Ε.Κ.), «έν περιπτώσει πτωχεύσεως όμορρύθμου έταιρείας, αί σφραγιδες επιτίθενται οὐ μόνον εις τὸ κύριον τής έταιρείας κατάσταση και τὰ λοι-

10. Ρόκας, § 31, III, δ'. Lyon—Caen et Renault (—Amiaud), n. 1168 bis Percerou—Desserteaux, n. 1644, σελ. 138.

11. Ρόκας, § 11, II, 2. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 53—54. ΑΠ 459/1932, Θ. ΜΔ' 122. Πρωτ. Ἡλείας 125/1952, ΕΕΔ. Δ' 257 ένθα και σύμφωνα παρατήρησις Ν. Ἐξάρχου. Τσαγκαρις, Θέμις, ΖΕ', σελ. 1154—5.

πά αὐτῆς καταστήματα, ἀλλὰ καί εἰς τὴν ἰδιαιτέραν κατοικίαν ἐκάστου τῶν ὑπευθύνων ἐταίρων». Ἐκ τῆς ἐπιθέσεως τῶν σφραγίδων καί εἰς τὴν κατοικίαν ἐκάστου ἐταίρου συνάγεται ὅτι καί οἱ ὑπεύθυνοι ἐταῖροι (ὁμόρρυθμοι), συνοφειλέται μετὰ τῆς ἐταιρείας διὰ τὰ χρέη ταύτης, θὰ ἀκολουθήσουν τὴν ἴδιαν μὲ τὴν κυρίαν ὀφειλέτιδα τύχην.

Τέλος τὸ ἄρθρον 627 (ἄρθρα 531 γαλ. καὶ 530 βελγ. Ε.Κ.) προβλέπει ὅτι, ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, «δύνανται οἱ πιστωταὶ νὰ παραδεχθῶσι τὸν συμβιβασμὸν καὶ μόνον ὑπὲρ ἑνὸς ἢ τινῶν τῶν ὑπευθύνων ἐταίρων». Ὁ συμβιβασμὸς ὅμως προϋποθέτει πτώχευσιν, καὶ διὰ τοῦτο ἡ διάταξις αὕτη ἰσχυρῶς δικαιολογεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς, καθ' ἣν ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας ἐπιφέρει ἀναγκαίως καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων ταύτης.

Ἐκ τῶν μνημονευθεισῶν διατάξεων συνάγεται ὅτι ἐπιθυμία τοῦ νομοθέτου εἶναι νὰ ἐπέρχηται ἡ πτώχευσις τῶν ἐταίρων χωρὶς νὰ ἐρευνᾶται ἡ παρ' αὐτοῖς συνδρομὴ τῶν προϋποθέσεων τοῦ ἄρθρου 525 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, οὐδὲ νὰ ἀπαιτῆται, ὅπως ἡ κηρύττουσα τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας ἀπόφασις περιλαμβάνῃ διάταξιν περὶ κηρύξεως καὶ τῶν ἐταίρων εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως.

β. Κατὰ τὴν δευτέραν θεωρίαν ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας δὲν ἔχει ὡς νόμιμον καὶ ἀναπόφευκτον συνέπειαν τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων. Τὸ δικαστήριον δέον νὰ ἀπαγγεῖλῃ ρητῶς ταύτην.

Κατὰ τοὺς ὑποστηρίζοντας τὴν γνώμην ταύτην, ἡ ἐταιρεία ἀποτελεῖ νομικὸν πρόσωπον διάφορον τῶν προσώπων τῶν μελῶν της. Τὰ πρόσωπα ταῦτα δὲν εὐρίσκονται εἰς τὴν αὐτὴν νομικὴν κατάστασιν. Ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας δὲν ἐμφανίζεται ὡς ἀπολύτως ἀναγκαία συνέπεια τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῶν μελῶν της. Εἶναι δυνατὸν ὁ ἀξιόχρεως ἐταῖρος νὰ μὴ εἶχε πληροφορηθῆ τὸ ἀναξιόχρεον τῆς ἐταιρείας, διότι ἂν τὸ ἐγνώριζε θὰ εἶχε πληρώσει.

Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν γνώμην ταύτην παρατηροῦν ὅτι τὸ περιεχόμενον τῆς δηλώσεως τοῦ ἄρθρου 526 καὶ ἡ ἐπίθεσις τῶν σφραγίδων καὶ εἰς τὰς κατοικίας τῶν ἐταίρων ἀπαιτοῦνται πρὸς τὸ συμφέρον τῶν πιστωτῶν. Τὰ μέτρα ταῦτα δὲν μεταβάλλουν τὴν θέσιν τῶν ἐταίρων. Αἱ προβλεπόμεναι ἐνδείξεις τῆς δηλώσεως ἔχουν ὡς σκοπὸν νὰ καταστήσουν εἰς τὸν σύνδικον γνωστοὺς τοὺς εἰς ὀλόκληρον εὐθυνομένους ἐταίρους, ἡ δὲ ἐπίθεσις σφραγίδων ἀποτελεῖ συντηρητικὸν μέτρον, ὅπερ σκοπεῖ τὴν παρεμπόδισιν τῆς μεταβολῆς τῶν περιουσιακῶν στοιχείων, ἅτινα ἀποτελοῦν ἀσφάλειαν τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν. Ἐξ ἄλλου οὐχὶ πᾶσα ἐπίθεσις σφραγίδων σημαίνει καὶ πτώχευσιν. Σφράγισις δυνατὸν νὰ ἐπιβληθῆ καὶ εἰς ἄλλην περίπτωσιν πλὴν τῆς πτωχεύσεως. Τέλος, διατείνονται, ἡ ἔννοια τοῦ ἄρθρου 627 Ἐμπ. Ν. εἶναι ὅτι ὁ νόμος δὲν συνδέει ἀναγκαίως τὴν τύχην τῆς

πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας μὲ τὰς πτωχεύσεις τῶν ἑταίρων, ἐφ' ὅσον ὁ εἶς ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ ἐπιτύχη συμβιβασμόν, ἐνῶ ἡ ἑταιρεία καὶ ἄλλα μέλη ταύτης νὰ μὴ ἐπιτύχουν τοῦτο. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης ἐξάγεται ἡ διακρίσις τοῦ νομικοῦ προσώπου ἀπὸ τὰ φυσικὰ πρόσωπα τῶν ἑταίρων καὶ ἀνατρέπεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας ἐπιφέρει αὐτοδικαίως τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων.

Διὰ τῶν σκέψεων τούτων, οἱ ἀναπτύξαντες τὴν δευτέραν θεωρίαν, συνάγουν ὅτι ἐκ τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας δὲν ἐπέρχεται αὐτομάτως καὶ ἡ πτώχευσις τῶν ἑταίρων. Διὰ τὴν πτώχευσιν τούτων ἀπαιτεῖται ἰδία δικαστικὴ ἀπόφασις ἢ τοῦλάχιστον εἰδικὴ διάταξις τῆς κηρυκτικῆς τῆν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας ἀποφάσεως, διὰ τῆς ὁποίας νὰ κηρῦσῃται καὶ ἡ πτώχευσις τῶν κατ' ἰδίαν ἑταίρων. Δὲν ὑφίσταται ἀ κ ἡ ρ υ κ τ ο ς π τ ῶ χ ε υ σ ι ς καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀπόφασις, ἥτις νὰ δημιουργῇ τὴν κατάστασιν τῆς πτωχεύσεως τῶν ἑταίρων. Ἀπαιτεῖται προσέτι νὰ κληθοῦν οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροὶ καὶ νὰ δικασθῇ ἢ αἴτησις περὶ κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῶν κατ' ἀντιμωλίαν, κατὰ τὸν κανόνα *audiatur et altera pars*.¹²

3. Θεωροῦμεν ὀρθότεραν τὴν πρώτην γνώμην κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν ἀπαιτεῖται ὅπως ἡ κηρύκτικὸς τῆν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας ἀπόφασις ἀπαγγείλῃ ρητῶς καὶ τὴν κήρυξιν εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως καὶ τῶν ὁμορρύθμων ἑταίρων. Οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροὶ εὐθύνονται ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον διὰ τὰς ἑταιρικὰς ὑποχρεώσεις. Ὅταν ἡ ἑταιρεία περιέλθῃ εἰς κατάστασιν παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς, τοῦτο σημαίνει ὅτι ἡ προσωπικὴ περιουσία ἐκάστου ἑταίρου δὲν ἐπαρκεῖ διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν ἑταιρικῶν χρεῶν. Ἀφοῦ οἱ ἑταῖροὶ δὲν σπεύδουν νὰ ἀποσβέσουν τὸ παθητικὸν τῆς ἑταιρείας, σημαίνει ὅτι δὲν διαθέτουν τὰ ἀναγκαῖα πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον περιουσια-

12. Δυοβουνιώτης, Πτωχ. Δίκ. Α' 1934, § 10, σελ. 13 σημ. 3. Navarrini, Β' n. 501. Candian, σελ. 162. Brunetti, n. 68. Ramella, n. 617. Lyon—Caen et Renault (—Amiaud), n. 1155, σελ. 632. Ἐὰν ἡ ἀπόφασις δὲν κηρύσῃ ρητῶς καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων, ὁ σύνδικος δὲν θὰ τοὺς ἐκπροσωπῇ, Arthuy, σελ. 122. «Le jugement doit déclarer de façon expresse, outre la faillite sociale, la faillite individuelle de chacun des associés en nom» βλ. Percerou—Desserteaux, n. 1638, σελ. 131. Ἐφ. Ἀθηνῶν 9033/1909, Ο. ΚΑ' 31. Ἐφ. Ἀθηνῶν 1188/1930, Ο. ΜΒ' 212. Πρωτ. Τριπόλεως 77/1951, ΕΕΔ. Β' 190. Bonelli (—Andrioli), Γ' n. 786. Τὴν αὐτὴν ἀποψιν θεωρεῖ καὶ ὁ Ἰταλικὸς Πτωχ. Νόμος. Τὸ ἄρθρον 147, ὀρίζει: *dichiaro il fallimento dei medesimi (soci), dopo averli sentiti in camera di consiglio*. Saverio Nisio, *Appunti sulla così detta «estensione» del fallimento al socio di fatto del fallito*, ἐν Riv. Dir. Comm. 1937, I, σελ. 433—448.

κά στοιχεία και συνεπώς εύρισκονται και οὔτοι ἐν καταστάσει παύσεως τῶν πληρωμῶν.

Ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, τὰς ὁποίας ἐπικαλεῖται ἡ πρώτη ἄποψις, συνάγεται ὅτι ἐπιθυμία τοῦ νομοθέτου εἶναι νὰ μὴ ἐρευνᾶται οὐδαμῶς ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ ἢ παρὰ τοῖς ἐταίροις συνδρομῆ τῶν οὐσιαστικῶν προϋποθέσεων τοῦ ἄρθρου 525 Ε.Ν., οὐδὲ νὰ ἀπαιτῆται ἡ τρίτη τυπικὴ προϋπόθεσις, ἡ δικαστικὴ ἀπόφασις. Διὸ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας ἐπέρχεται καὶ ἡ πτώχευσις ὄλων τῶν ἐταίρων, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται, ὅπως ἡ ἀπόφασις αὕτη περιλάβῃ ἰδιαιτέραν διάταξιν περὶ κηρύξεως καὶ τῶν ἐταίρων εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως.

4. Ἡ σύγχρονος πτώχευσις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως εἶναι νόμιμος, διότι πάντες εὐθύνονται ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὁλόκληρον διὰ τὰ ἐταιρικὰ χρέη¹³.

5. α. Συμπτωχεύουν καὶ οἱ ἐταῖροι τῶν ἐν τοῖς πρᾶγμασι ἐταιρειῶν, ἐφ' ὅσον ἐδέχθημεν ὡς ὀρθὴν τὴν ἄποψιν ὅτι καὶ αἱ ἐταιρεῖαι αὗται δύνανται νὰ κηρυχθοῦν εἰς πτώχευσιν. Τοῦτο ὁμως θὰ συμβῆῃ μόνον διὰ τοὺς ἐταίρους δι' οὓς συνεφωνήθη διὰ τῆς ἐταιρικῆς συμβάσεως ὅτι θὰ εὐθύνωνται ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὁλόκληρον¹⁴.

β. Δύνανται νὰ συμπτωχεύσουν ἐπίσης οἱ ἐταῖροι τῆς ὑπὸ ἐκκαθάρισιν ἐταιρείας, ἥτις ἐκηρύχθη εἰς πτώχευσιν διὰ χρέη δημιουργηθέντα πρὸ τῆς λύσεως ἢ μετὰ ταύτην¹⁵.

γ. Ὁ ἐταῖρος ὅστις ἐκηρύχθη ἤδη εἰς πτώχευσιν ἀπὸ τὸ δικαστήριον τῆς κατοικίας του, ἔνεκα παύσεως τῶν πληρωμῶν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου ἐμπορίου του, δὲν δύνανται νὰ συμπτωχεύσῃ (ἀνωτέρω § 12, IV, 5)¹⁶.

δ. Ἡ σχέσις τῆς παρακοινωνίας δὲν δημιουργεῖ δεσμὸν μετὰ τῆς ἐταιρείας, πρὸς τὴν ὁποίαν ὁ παρακοινωνὸς εἶναι ἄγνωστος. Ξένος πρὸς τὴν ἐταιρείαν θεωρεῖται καὶ ὁ συνεταῖρος τοῦ

13. Πρωτ. Πειραιῶς 1699-1953, ΕΕΔ. Ε' 198. Πρωτ. Ἄρτης 62/54, ΝοΒ. Β' 839.

14. Brunetti, n. 31. Percerou — Desserteaux, Γ' n. 1641.

15. Σύμφ. Ἀναστασιάδης, Α' § 90, σημ. 7. Τσαγκαρῖς, Ὁέμις, ΖΕ' σελ. 1154-5. Fredericq, n. 565. Βλ. ἐνταῦθα καὶ ἀντίθετον ἄποψιν, περὶ μὴ συμπτωχεύσεως τῶν ἐταίρων τούτων, ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἐταιρείας οὔτοι δὲν ἔχουν τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐμπόρου.

16. Ἐν τούτοις ἡ γαλλικὴ νομολογία δέχεται τὴν συμπτώχευσιν καὶ τοῦ ἐταίρου τούτου, ὅπως δέχεται καὶ τὴν νέαν κήρυξιν εἰς πτώχευσιν τοῦ συμπτωχεύσαντος ἤδη ἐταίρου. βλ. Percerou — Desserteaux, Γ' σελ. 268. Arthuy s, σελ. 626.

εταίρου άνευ τής συναινέσεως τών λοιπών εταίρων. Συνεπώς τά πρόσωπα ταῦτα δέν συμπτωχεύουν¹⁷.

ε. Ὁ ἡμέτερος νόμος οὐδέν ὀρίζει περί τοῦ ἐπιτρεπτοῦ ἢ μή τῆς συμμετοχῆς μιᾶς ἐταιρείας ὡς μέλους ἄλλης ἐταιρείας τοῦ αὐτοῦ ἢ διαφόρου τύπου. Ἡ ἐπιστήμη ὅμως καί ἡ νομολογία δέχονται ὅτι μία ἐταιρεία, ἔχουσα νομικήν προσωπικότητα, δύναται νά ἀποτελέσῃ μέλος ἄλλης ἐταιρείας. Εἶναι δυνατόν ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία νά ἔχη ὡς εταίρους φυσικά ἢ νομικά πρόσωπα¹⁸.

Ἐναντιοβλητέον εἶναι ὅτι ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία δύναται νά ἀποτελέσῃ μέλος ἄλλης ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας. Ἡ ἐταιρεία - μέλος διατηρεῖ τήν νομικήν προσωπικότητά της, τά δέ φυσικά πρόσωπα μέλη ταύτης δέν καθίστανται εταῖροι τῆς πρώτης ἐταιρείας. Ἐάν τώρα κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία, θά συμπτωχεύσῃ καί ἡ ἐταιρεία - μέλος, ἥτις θά συμπαρασύρῃ εἰς τήν πτώχευσιν καί τοὺς ὁμορρυθμοὺς εταίρους ταύτης¹⁹.

Ἀμφισβητεῖται ὅμως ἡ δυνατότης συμμετοχῆς τῆς ἀνωνύμου ἐταιρείας—ἢ ἄλλης ἐταιρείας μέ εταίρους εὐθυνομένους περιορισμένως μέχρι τοῦ ποσοῦ τῆς εἰσφορᾶς των — εἰς ὁμόρρυθμον ἐταιρείαν. Ἄρνοῦνται τινες τήν δυνατότητα ταύτην, ἰσχυριζόμενοι ὅτι δέν δύναται τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἐταιρείας, τὸ ὁποῖον εὐθύνεται περιορισμένως, νά ἀναλάβῃ τὸν ρόλον τοῦ ἀπεριοριστῶς εὐθυνομένου εταίρου. Παρατηρεῖται ὅμως εὐστόχως — καί διὰ τοῦτο θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην, ἥτις λύει τὸ θέμα καταφατικῶς — ὅτι τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο δέν εὐσταθεῖ. Περιορισμένως εὐθύνονται οἱ εταῖροι τῆς ἀνωνύμου ἐταιρείας. Ἡ ἐταιρεία ὅμως εὐθύνεται δι' ὀλοκλήρου τῆς

17. Lyon—Caen et Renault (—Amiaud), n. 1147, σελ. 623. Artbuys, σελ. 626. Γάλλ. Ἀκυρωτικὸν 16/3/1942, D.C. 1942, J. 62. Ramella, σελ. 466. Chance—French, σελ. 15. Πάλλης, Α' n. 194. Τσιριντάνης, Β' § 67, σελ. 35. ΑΠ 342/1934, Ο. ΜΣΤ' 122. ΑΠ 409/40 EEN. J. 560. Καυκᾶς, ἄρθρον 760, § 3.

18. Τσιριντάνης, Β' § 65, I, σελ. 21. Καραβᾶς, Β' § 113, σελ. 110. Ἀναστασιάδης, Α' § 66, σημ. 16α. ΑΠ 339 1950, ΕΕΔ. 1950, σελ. 321 ἔνθα καί σχόλιον Ρόκα. Βλ. καί Schlegelberger—Gessler, § 105, σημ. 25—27. Weipert, § 105, σημ. 26—30. Ὁ ἐλβετικὸς Κώδιξ ρυθμίζει τὸ θέμα τοῦτο ἀποφατικῶς. Τὸ ἄρθρον 594, ὡς ἐτροποποιήθη τὸ 1936, ὀρίζει ὅτι ὁμόρρυθμοὶ εταῖροι δύναται νά εἶναι μόνον φυσικά πρόσωπα, ἐνῶ ἑτερόρρυθμοὶ εταῖροι δύναται νά καταστοῦν τόσοι νομικά πρόσωπα ὅσον καί αἱ ἐμπορικαὶ ἐταιρεῖαι.

19. Ἐν Γερμανίᾳ πολλοὶ συγγραφεῖς καί πολλὰ δικαστήρια ἠρνήθησαν τὴν δυνατότητα συμμετοχῆς τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας εἰς ἄλλην ὁμόρρυθμον ἐταιρείαν, βλ. ἐπιχειρήματα εἰς Schlegelberger—Gessler, σελ. 845—6. Weipert, § 105, σημ. 27.

περιουσίας της. Συνεπώς, εάν κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἢ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία, θὰ συμπτωχεύσῃ καὶ ἡ ἀνώνυμος ἔταιρεία - μέλος, δὲν θὰ συμπαρασύρῃ ὅμως εἰς τὴν πτώχευσιν ἢ τελευταία αὕτη τοὺς μετόχους αὐτῆς²⁰.

στ. Ἐδέχθημεν ἀνωτέρω (σελ. 70) ὡς ὀρθὴν τὴν ἄποψιν ὅτι ἡ μετασχηματισθεῖσα ἔταιρεία πτωχεύει ὑπὸ τὴν νέαν μορφήν της. Ἐὰν ἡ ὁμόρρυθμος μετασχηματισθῆ εἰς ἀνώνυμον καὶ ἡ ἀνώνυμος κηρυχθῆ ἀκολούθως εἰς πτώχευσιν, ἐρωτᾶται ἂν πρέπει νὰ συμπτωχεύσουν καὶ οἱ μέτοχοι, οἵτινες ἦσαν ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι τῆς μετασχηματισθείσης ἑταιρείας.

Παρατηρήθη²¹ ὅτι δὲν πρέπει νὰ συμπτωχεύσουν οὗτοι, διότι δὲν εἶναι πλέον ὁμόρρυθμοὶ ἑταῖροι. Θὰ εὐθύνωνται βεβαίως οὗτοι ἀπεριορίστως διὰ τὰ χρέη τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας, τὰ δημιουργηθέντα πρὸ τοῦ μετασχηματισμοῦ, διαφέρει ὅμως ἡ ἀπεριορίστος εὐθύνη ἀπὸ τὴν πτώχευσιν.

Φρονοῦμεν ὅτι ὀρθότερα δεόν νὰ θεωρηθῆ ἡ ἀντίθετος ἄποψις. Ἐφ' ὅσον διαπιστωθῆ παῦσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἀνωνύμου ἑταιρείας, ἡ ὁποία ὅμως παῦσις ἀνάγεται εἰς χρόνον προγενέστερον τῆς μετατροπῆς, ἢ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς νέας ἑταιρείας ἀποτελεῖ λόγον πτωχεύσεως τῶν ἑταίρων ταύτης, οἵτινες ἦσαν ἑταῖροι τῆς μετατραπέισης ὁμορρύθμου ἑταιρείας καὶ ἠθύνοντο κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον διὰ τὰ χρέη τῆς ἑταιρείας. Ἡ κηρύττουσα ὅμως τὴν πτώχευσιν τῆς ἀνωνύμου ἑταιρείας ἀπόφασις δεόν νὰ περιλάβῃ διάταξιν περὶ πτωχεύσεως καὶ τῶν τέως ὁμορρύθμων ἑταίρων²².

III. Συμπτώχευσις ἀποκλεισθέντος, θανόντος, νέου ἑταίρου. 1. Ὡς γνωστόν, ἡ ἑταιρεία ὠρισμένου χρόνου λύεται πρὸ τῆς παρελεύσεως τούτου, ἐὰν ὑφίσταται σπουδαῖος λόγος (ἄρθρον 766 Ἀστ. Κώδ.). Πρὸς ἀποφυγὴν ὅμως τῆς λύσεως τῆς ἑταιρείας ὁ Ἀστικὸς Κώδιξ εἰσήγαγε τὴν δυνατότητα ἀποκλεισμοῦ τοῦ ὑπαίτιου ἑταίρου (ἄρθρον 771). Οὕτως, ἐὰν ὁ σπουδαῖος λόγος πρὸς καταγγελίαν τῆς ἑταιρείας ἀφορᾷ εἰς παράβασιν τῶν συμβατικῶν ὑποχρεώσεων ἑταίρου τινός, τὸ δικαστήριον

20. Σύμφ. Καρβαῖς, Ἐγχειρίδιον Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν, § 62. Ἀναστασιάδης, Α' § 69, σημ. 7α. Weipert, § 105, σημ. 26, σελ. 19. Contra. Schlegelberger - Gessler, § 105, σημ. 25. Διὰ τὴν δυνατότητα τῆς κηρύξεως τῶν πτωχεύσεων, βλ. Weipert, § 105, σημ. 29 καὶ Schlegelberger - Gessler, § 105, σημ. 27, σελ. 846.

21. Navarrini, Β' n. 492, σελ. 237

22. Candian, n. 129, σελ. 177. Τοῦ ἰδίου, ἐν Riv. Dir. Comm. 1935, I, σελ. 518, 526. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 11, III, 2. Ἀναστασιάδης, Α' § 66 β', σημ. 22. Ripert, § 2547, σελ. 979.

δύναται τῇ αἰτήσει πάντων τῶν λοιπῶν ἐταίρων νὰ ἀποκλεισθῆσιν τῆς ἐταιρείας τὸν ὑπαίτιον, ὁπότε ἡ ἐταιρεία θὰ συνεχισθῆ μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἐταίρων. Ὁ ἀποκλεισμός ἐπέρχεται μόνον ἀπὸ τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως, ἣτις εἶναι δικαιοπλάστικῆ²³. Ἦδη ἐρευνητέον ἂν ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας ταύτης θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν συμπτώχευσιν τοῦ ἀποκλεισθέντος ἐταίρου.

Ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀνακύπτουν διαφωνίαι. Ὁμοφωνία ὅμως παρατηρεῖται ἐπὶ τοῦ σημείου ὅτι ὁ ἀποκλεισθεὶς ἐταῖρος εὐθύνεται δι' ὅλης τῆς περιουσίας του διὰ τὰ ὑπάρχοντα ἐταιρικά χρέη κατὰ τὸν χρόνον τοῦ ἀποκλεισμοῦ του ἐκ τῆς ἐταιρείας (ἀνωτέρω σελ. 72, σημ. 8).

α. Κατὰ τινὰ ἄποψιν ἡ κήρυξις εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας, δέον νὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν συμπτώχευσιν τοῦ ἐταίρου τοῦ ἐξεληθέντος τῆς ἐταιρείας καθ' οἷονδήποτε τρόπον. Τοῦτο ὅμως θὰ συμβῆ μόνον ὅταν ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας ἀφορᾷ εἰς χρέη δημιουργηθέντα πρὸ τῆς ἀπομακρύνσεως τούτου ἐκ τῆς ἐταιρείας²⁴.

β. Ἐὰν ὁ ἀποκλεισμός δὲν περιεβλήθη τὸν τύπον δημοσιότητος, περὶ οὗ τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, πρέπει νὰ γίνῃ δεκτὴ ἡ συμπτώχευσις τοῦ ἀποκλεισθέντος ἐταίρου, διότι οἱ τρίτοι ἀγνοοῦν τὸ γεγονός τοῦ ἀποκλεισμοῦ. Ἐὰν ἐτηρήθη ὅμως ὁ τύπος οὗτος τοῦ νόμου, ὀρθότερα δέον νὰ θεωρηθῆ ἡ ἄποψις ἣτις ἀρνεῖται τὴν ἐπέκτασιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ εἰς τὸν ἀποκλεισθέντα ἐταῖρον. Ἡ ἐταιρικὴ ιδιότης, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖται, ἀπωλέσθη, ἡ δὲ συμπτώχευσις ἀπαιτεῖ ὡς ἀναγκαίαν προϋπόθεσιν τὴν ἰδιότητα τοῦ ἐταίρου. Ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας ἐπέκτείνεται μόνον εἰς τοὺς ἐταίρους ταύτης. Ἡ ἀρχὴ τῆς συμπτώχευσεως εἶναι ὅλως ἐξαιρετικὴ. Ἡ ιδιότης τοῦ ἐταίρου δέον νὰ ὑφίσταται κατὰ τὸν χρόνον τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ αὐτόματος ἐπέκτασις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, ἡ αὐτόθροος συνέπειά δὲν λειτουργεῖ. Ἐξ ἄλλου καὶ οἱ ὄπαδοὶ τῆς πρώτης γνώμης δὲν παραδέχονται τὴν κήρυξιν εἰς πτώχευσιν τούτου ὡς ἐταίρου, ἀλλ' ὡς ἐμπόρου παραιτηθέντος τῆς ἐμπορίας καὶ ἀπαιτοῦν ἰδιαιτέραν ἀπόφασιν περὶ κη-

23. Ἀναστασιάδης, Ι, § 87, σελ. 246. Τσιριντάνης, Β' § 69, V. Ἄρθρα 576-7 ἐλβ. Κώδ. Ἐνοχῶν. §§ 140-1 HGB. Κατὰ τὸ ἄρθρον 410 τοῦ Σχεδίου Α Κ. ὁ ἀποκλεισμός τοῦ ἐταίρου ἐπέρχεται μόνον δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῶν λοιπῶν ἐταίρων. Τὸ ἄρθρον ὅμως 771 Ἀστ. Κώδικος ἠκολούθησε τὸ σύστημα τῆς § 140 τοῦ Γερμ. Ε.Κ. Βλ. Τσιριντάνη, Μελέται, σελ. 56. Διὰ τὰ ἐν Γαλλίᾳ κρατοῦντα ἴδε Escarra — Result, n 248, 269. Weipert § 140.

24. Bonelli (—Andrioli, I 252.

ρύξεως του εις πτώχευσιν μετά την διαπίστωσιν τῆς συνδρομῆς τῶν προϋποθέσεων τοῦ νόμου (ἐμπορικὴ ιδιότης, παῦσις τῶν πληρωμῶν)²⁵.

2. Ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία λύεται διὰ τοῦ θανάτου ἑνὸς τῶν ἑταίρων ταύτης. Δύναται ὁμως νὰ συμφωνηθῆ ὅτι ἡ ἔταιρεία θὰ ἐξακολουθήσῃ συνεχιζομένη μεταξὺ τῶν ἄλλων ἑταίρων (ἄρθρον 773 Ἄστ. Κῶδ.). Ἐὰν ἡ συνεχιζομένη αὕτη ἔταιρεία κηρυχθῆ ἀκολούθως εἰς πτώχευσιν, ἐξεταστέον ἐὰν θὰ συμπτωχέυσῃ καὶ ὁ ἀποβιώσας ἑταῖρος, δεδομένου ὅτι, κατὰ τὸ ἄρθρον 525, 3 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, δύναται νὰ κηρυχθῆ ἡ πτώχευσις καὶ τοῦ ἀποβιώσαντος ἐμπόρου ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου του, ἐὰν ζῶν εἶχε παύσει τὰς πληρωμάς του.

Ἐὰν τὸ καταστατικὸν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας προβλέπῃ τὴν συνέχισιν ταύτης μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἑταίρων, εἰς περίπτωσιν θανάτου τινὸς ἐξ αὐτῶν, ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας μετὰ τὸν θάνατον τούτου δὲν θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν συμπτώχευσιν τοῦ ἀποβιώσαντος, διότι οὗτος ἔπαυσε νὰ εἶναι ἑταῖρος ἀπὸ τοῦ θανάτου του. Ἐλλείψει ὁμως τοιαύτης ρήτρας εἰς τὸ καταστατικὸν ἡ ἔταιρεία θὰ λυθῆ ἔνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἑταίρου. Ὅταν ὁμως συμβῆ νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἡ λυθεῖσα αὕτη καὶ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν τελοῦσα ἔταιρεία, ἀμφιβολίαι γεννῶνται καὶ αἱ ἀκόλουθοι γινῶμαι διατυποῦνται ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος ἐὰν θὰ συμπτωχέυσῃ καὶ ὁ ἀποβιώσας ἤδη ἑταῖρος.

α. Οἱ λαμβάνοντες ἀρνητικὴν θέσιν παρατηροῦν, ὅτι διὰ τῆς αἰτίας θανάτου διαδοχῆς μεταβιβάζονται εἰς τὸν κληρονόμον μόνον αἱ περιουσιακοῦ περιεχομένου σχέσεις τοῦ θανόντος, οὐχὶ δὲ καὶ αἱ προσωποπαγεῖς τοιαῦται. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ «ἑταίρου» περιλαμβάνονται ἐκτὸς τῶν δικαιωμάτων καὶ ὑποχρεώσεων περιουσιακῆς φύσεως καὶ ἡ προσωπικὴ ιδιότης τοῦ ἑταίρου, ἣτις ἀποκτᾶται μόνον διὰ τῆς δηλώσεως τῆς βουλήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου προσώπου. Ὁ κληρονόμος εὐθύνεται βεβαίως διὰ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ κληρονομούμενου, τὰς ἀπορροεούσας ἐκ τῆς συμμετοχῆς τοῦ τελευταίου εἰς τὴν ἔταιρείαν. Ἐκ μόνου ὁμως τοῦ γεγονότος τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ συναχθῆ ὅτι ὁ κληρονόμος ὑπεισέρχεται καὶ εἰς τὴν προσωπικὴν κατάστασιν τοῦ ἑταίρου καὶ εἰς τὴν ἔτι προ-

25. Jaeger, σελ. 285, σημ. 15. Brunetti, n. 34., Navarrini, A' n. 55. Candian, n. 60, σελ. 82. Angeloni, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 424. Grassini, σελ. 157 ἐπ. Ἡ ἀποχώρησις τοῦ ἑταίρου, κατὰ τὴν περίοδον τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν, εἶναι ἄνευ ἀποτελέσματος διὰ τοὺς τρίτους. Ἴταλ. Ἀκυρωτικὸν 3/7/1936, R.D.C. 1937, II, 688. Ἴταλ. Ἀκυρωτικὸν 10/3/37, R.D.Com.m. 1937, II, 835. Ἡ ἀποχώρησις ἑταίρου ἀπὸ τὴν ἐν τοῖς πράγμασιν ἑταιρείαν δὲν δύναται νὰ ἀντιταχθῆ κατὰ τῶν τρίτων, καὶ εἰς τὸν ἑταῖρον τούτον ἐπεκτείνεται ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας, Ἴταλ. Ἀκυρωτικὸν 23/6/1937, R.D.C. 1937, II, 966. Ἀνωτέρω I, 5α.

σωπικὴν πτωχευτικὴν αὐτοῦ ἰκανότητα, διότι, ἄλλως, θὰ πρέπει νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ παλαιὸν ἀξίωμα «*Servus quia servi filius*». Ἐν ἀποδεχθῆ τὴν κληρονομίαν μετὰ τοῦ εὐεργετήματος τῆς ἀπογραφῆς, θὰ εὐθύνηται μέχρι τῆς ἀξίας τῶν κληρονομηθέντων ἀγαθῶν, οὐδέποτε ὁμως θὰ θεωρηθῆ ἑταῖρος διὰ νὰ συμπτωχεύσῃ²⁶.

β. Ἡ φερομένη ὡς κρατοῦσα γνώμη παραδέχεται τὴν δυνατότητα τῆς συμπτωχεύσεως τοῦ ἀποβιώσαντος ἑταῖρου, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὁμως τῆς τηρήσεως τῆς ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 525,3 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου προβλεπομένης προθεσμίας. Δὲν θὰ συμπτωχεύσῃ κατὰ τὴν ἄποψιν ταύτην ὁ ἀποβιώσας ἑταῖρος, ὅταν ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας κηρυχθῆ μετὰ πάροδον ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου του²⁷.

γ. Ἡ τρίτη ἄποψις ὑποστηρίζει ὅτι ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς λυθείσης ἑταιρείας θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν πτώχευσιν τοῦ θανόντος ἑταῖρου ἄνευ οὐδενὸς χρονικοῦ περιορισμοῦ. Ἡ ἔτησία προθεσμία τοῦ ἄρθρου 525,3 προϋποθέτει τὴν ἰδιότητα τοῦ «ἐμπόρου» καὶ τὸ γεγονός τῆς «παύσεως τῶν πληρωμῶν». Τὰ στοιχεῖα ὁμως ταῦτα δὲν ἀπαιτοῦνται οὐδὲ ἐξετάζονται διὰ τὴν συμπτώχευσιν τοῦ ἑταῖρου. Ἄρκει μόνον ἡ ἰδιότης τοῦ ὁμορρυθμοῦ «ἑταῖρου»²⁸.

Φρονοῦμεν ὅτι δέον νὰ ἀκολουθήσωμεν τὴν τελευταίαν ταύτην γνώμην, ἥτις εἶναι ἡ πλέον σύμφωνος πρὸς τὸ σύστημα τοῦ ἡμετέρου πτωχευτικοῦ δικαίου. Ἡ προθεσμία τοῦ ἔτους τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου δὲν πρέπει νὰ ἐφαρμοσθῆ ἐπὶ τοῦ προκειμένου. Ἄλλ' οὐδὲ τὸ ἄρθρον 525 πρέπει νὰ ἐπικαλεσθῶμεν. Διὰ τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἑταίρων δὲν ἐρευνῶνται αἱ προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου τούτου. (ἀνωτέρω § 17, II, 3). Ἡ συμπτώχευσις εἶναι συνέπεια τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας μὲ βάσιν τὴν ἑταιρικὴν ἰδιότητα τούτου. Δὲν ἐξετάζεται οὔτε ἡ ἐμπορικὴ ἰδιότης τοῦ ἑταῖρου, οὐδὲ ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν τούτου, οὔτε καὶ ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἀπόφασις. Οἱ κληρονόμοι ὑπεισέρχονται εἰς τὰς σχέσεις τοῦ θανόντος καὶ εἶναι ἐπι-

26. *Candian*, σελ. 62. *Grassini*, *Del «ritiro»...* εἰς Ἐπιθεώρησιν «*Il Diritto Fallimentare*», 1937, I, 167. Ἕτεροι συγγραφεῖς, λαμβάνοντες καὶ οὗτοι τὴν ἀρνητικὴν ταύτην θέσιν, προχωροῦν ἐπι περαιτέρω, ἀρνοῦμενοι τὴν δυνατότητα κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως καὶ αὐτῆς τῆς λυθείσης ἑταιρείας λόγω τοῦ θανάτου ἑταῖρου τινός, *Lyon — Caen et Renault* (—*Amiaud*), n. 1140, σελ. 605. *Ramella*, n. 1012, σελ. 614.

27. Ἀναστασιάδης, Γ' § 380α, σημ. 49. *Bonelli* (—*Andrioli*), Γ' n. 785. *Navarrini*, Β' σελ. 278, σημ. 4. *Percerou — Desserteaux*, Β' n. 1615, σελ. 646, σημ. 8.

28. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 11, II, 3. Ρόκας, Ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὀφειλέτου ἐμπόρου, 1945, σελ. 25. Τοῦ ἰδίου, Πτώχευσις προσωπικῆς ἐμπορικῆς ἑταιρείας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἑταῖρου, *Ἡμεῖς*, 1945, σελ. 87. Πρωτ. *Livorno*, 17/1/1936, *R.D.Com.m.* 1937, I, 137.

βεβλημένα ή συμπτώχευσις των άνευ ούδενός χρονικού περιορισμού.

3. Έν τέλει ένδεικνυται όπως έξετάσωμεν και την θέσιν του νέου έταίρου του καταστάντος μέλους της έταιρείας μετά την ίδρυσίν της και κατά την διάρκειαν της νομίμου λειτουργίας ταύτης.

α. Ελλείψει διατάξεως νόμου ρυθμίζοντος την ευθύνην του νέου έταίρου έδιδάχθη παρ' ήμιν ότι ό έταίρος, όστις είσηλθεν εις την έταιρείαν μετά την ίδρυσιν ταύτης, ευθύνεται άπεριορίστως και εις όλόκληρον διά τά μετά την είσοδόν του δημιουργούμενα χρέη της έταιρείας. Διά τας ύποχρεώσεις όμως της έταιρείας, αί όποίαι έγεννήθησαν πρό της εισόδου του εις ταύτην, ευθύνεται ό νέος έταίρος περιωρισμένως μέχρι του ποσοϋ της εισφοράς του²⁹.

β. Έν Γερμανία, Ίταλία και Έλβετία δυνάμει ρητών νομικών διατάξεων ό νέος έταίρος ευθύνεται άπεριορίστως και εις όλόκληρον δι' όλα τά χρέη της έταιρείας ως και διά τά δημιουργηθέντα πρό της εισόδου του εις ταύτην, και όταν άκόμη ή έπωνυμία της έταιρείας ύποστή μεταβολήν τινα από της εισόδου του. Αί διατάξεις αίτινες καθορίζουν τό τοιοϋτον είδος της ευθύνης, είναι δημοσίας τάξεως, δι' ό πᾶσα αντίθετος συμφωνία είναι άκυρος³⁰.

γ. Διά της άποδοχής του δευτέρου συστήματος, περί άπεριορίστου ευθύνης του νέου έταίρου άνευ διακρίσεως, ούδεμία δυσχέρεια άνακύπτει. Η κήρυξις της έταιρείας εις κατάστασιν πτωχεύσεως θα έπιφέρη και την συμπτώχευσιν του νέου έταίρου ως και των παλαιών τοιοϋτων.

Ακολουθούντες όμως την πρώτην γνώμην, ήτις είναι και ή κρατούσα παρ' ήμιν, άγόμεθα πρό διαφορετικών συμπερασμάτων, άναλόγων πρός τόν χρόνον παύσεως των πληρωμών της έταιρείας.

Έάν ή παύσις των πληρωμών της έταιρείας άνάγετα εις χρόνον προγενέστερον της εισόδου του νέου έταίρου, δέν δύναται νά γίνη λόγος περί συμπτώχεύσεως του, διότι ή ευθύνη του είναι περιωρισμένη μέχρι του ποσοϋ της εισφοράς του διά τά πρό της εισόδου του χρέη της έταιρείας. Όταν όμως ή παύσις των πληρωμών της έταιρείας άφορᾷ εις χρέη δημιουργηθέντα μετά την είσοδον του νέου έταίρου εις την έται-

29. Τσιριντάνης, Β' § 75, IV. Άναστασιάδης, Α' §§ 84—5, σελ. 235, σημ. 37. Η γνώμη αύτη, ήτις δέν είναι ή κρατούσα έν Γαλλία, βλ. Escarra — Rault, n. 248b, ακολουθείται και έν Άγγλία, Robson, σελ. 711. Πέρι της δυνατότητος και του τρόπου προσλήψεως νέου έταίρου, βλ. Καυκάν, σελ. 103.

30. Βλ. § 130 γερμ. Ε.Κ. *Άρθρον 569 έλβ. Κώδικος. *Άρθρον 2269 ίταλ. *Άστικού Κώδικος, Jaeger, σελ. 824, σημ. 14.

ρείαν, τότε δέον νά συμπτωχεύση καί ὁ νέος ἑταῖρος ἔνεκα τῆς ἀπεριορίστου εὐθύνης του διὰ τὰ χρέη τῆς ἑταιρείας τὰ δημιουργηθέντα μετὰ τὴν εἴσοδόν του.

IV. Συγκριτικὸν δίκαιον. 1. Ἐν Ἑλβετίᾳ ρητὴ διάταξις τοῦ Κώδικος περὶ Ἐνοχῶν (ἄρθρον 571,1), ὀρίζει ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας δὲν ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν πτώχευσιν τῶν κατ' ἰδίαν ἑταίρων. Διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῶν ἑταίρων εἶναι ἀνάγκη νά συντρέξουν αἱ γενικαὶ προϋποθέσεις τοῦ νόμου³¹.

2. Ἡ ἀρχὴ τῆς συμπτωχεύσεως τῶν ὁμορρυθμῶν ἑταίρων ἀνεγράφετο εἰς τὸ παλαιὸν γερμανικὸν πτωχευτικὸν δίκαιον. Ἡ διάταξις ὅμως αὕτη δὲν περιελήφθη εἰς τὸν ἰσχύοντα Πτωχευτικὸν Νόμον τοῦ 1898. Κατόπιν τούτου δὲν ἐπιβάλλεται ἐν Γερμανίᾳ ἡ συμπτώχευσις τῶν ἑταίρων καὶ ὑποστηρίζεται ὅτι αἱ προϋποθέσεις τῆς πτωχεύσεως τούτων εἶναι διάφοροι τῶν τοιούτων τῆς ἑταιρείας καὶ δέον νά ἐρευνηθῶνται ἡ συνδρομὴ τῶν προϋποθέσεων τούτων δι' ἕκαστον ἑταῖρον προκειμένου νά κηρυχθῆ εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως³².

3. Ἐν Ἀγγλίᾳ δὲν δύναται νά γίνῃ λόγος περὶ συμπτωχεύσεως τῶν ἑταίρων, διότι δὲν κηρύσσεται εἰς πτώχευσιν ἡ ὁμορρυθμὸς ἑταιρεία. Κηρύσσονται εἰς πτώχευσιν οἱ κατ' ἰδίαν ἑταῖροι, ὅταν διαπιστωθῆ ὅτι συντρέχουν αἱ προϋποθέσεις τοῦ νόμου³³.

4. Τὸ ἄρθρον 847 τοῦ ἰταλικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος τοῦ 1882 ὠρίζον ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων ταύτης. Παρομοίαν διάταξιν περιέλαβε καὶ τὸ ἄρθρον 147,1 τοῦ ἰσχύοντος Πτωχευτικοῦ Νόμου τοῦ 1942³⁴.

§ 18. Ἀποτελέσματα ἐκ τῆς συμπτωχεύσεως τῶν ἑταίρων

I. Τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῆς πτωχεύσεως τῶν ἑταίρων ὡς πρός τὰ πρόσωπα τούτων, δὲν ἐμφανίζουν ἰδιορρυθμίαν τινά. Οἱ ἑταῖροι πλήττονται διὰ τῶν προσωπικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν

31. Fritsche, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 77. Τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἑταίρων ἀποκλείουν ρητῶς ἡ § 249 τοῦ οὐγγρικοῦ Ε.Κ., τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου 1934 τῆς Πολωνίας, ἡ § 65 τοῦ αὐστριακοῦ Πτωχ. Νόμου, ἡ § 66 τοῦ τσεχοσλοβακικοῦ Πτωχ. Νόμου καὶ ἡ § 63 τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου.

32. Jaeger, § 212, σημ. 1. Kohler, σελ. 77. Fichter, σελ. 535.

33. Hardy, σελ. 9. Βλ. καὶ ἀνωτέρω § 4, II, 4, δ'.

34. Τὴν συμπτώχευσιν τῶν ἑταίρων ἐπιβάλλουν τὸ ἄρθρον 923 τοῦ ἰσπανικοῦ Ε.Κ., τὸ ἄρθρον 340 τοῦ πορτογαλικοῦ Ε.Κ., τὸ ἄρθρον 867 τοῦ ρουμανικοῦ Ε.Κ., τὸ ἄρθρον 6 τοῦ Πτωχ. Νόμου 1908 τῆς Βραζιλίας καὶ τὰ ἄρθρα 1382 καὶ 1439 τοῦ Ε.Κ. τῆς Ἀργεντινῆς.

άνικανότητων, περιορίζεται ή έλευθερία των, ύποχρεούνται να έμφανίζονται ένώπιον τοῦ συνδίκου ή τοῦ εισηγητοῦ, περιορίζεται τὸ άπόρρητον τῆς άλληλογραφίας των και ύπόκεινται εἰς προσωπικήν κράτησιν¹.

II. Καί ή έφαρμογή των περιουσιακῶν αποτελεσμάτων έκ τῆς πτωχεύσεως των έταίρων, δέν παρουσιάζει δυσχερείας. Οί έταῖροι, ένεκα τῆς πτωχεύσεώς των, στεροῦνται τῆς διοικήσεως (διαθέσεως και διαχειρίσεως) τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας. Ἡ στέρησις άρχεται άπό τῆς δημοσιεύσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς έταιρείας άποφάσεως (άρθρον 533 Ἐμπ.Ν.). Τά έπί τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας του δικαιώματα τοῦ συμπτωχέυσαντος έταίρου ένασκοῦνται ύπό τοῦ συνδίκου τῆς πτωχεύσεως τῆς έταιρείας.

III. Ἐάν ὁ συμπτωχέυσας ὁμόρρυθμος έταῖρος άποτελεῖ ή μέλος άλλης ὁμορρύθμου έταιρείας, ή έταιρεία αὔτη θά λυθῆ έκ τοῦ γεγονότος τῆς πτωχεύσεως ένός έκ των άπεριορίστως εὔθυνομένων μελών της, ὡς εὔθύς άμέσως θά άναπτυχθῆ. Ἐάν και ή δευτέρα αὔτη έταιρεία παύση τὰς πληρωμάς της, ή πτώχευσις της θά εἶναι άνεξάρτητος τῆς πτωχεύσεως τῆς πρώτης έταιρείας και θά κηρυχθῆ άπό τὸ δικαστήριον τῆς έδρας της. Οί δανεισταί τῆς πρώτης έταιρείας θά έπιληφθοῦν τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τοῦ συμπτωχέυσαντος έταίρου, οὔδεμίαν ὁμως άξίωσιν δύνανται να έγείρουν κατά τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τῆς δευτέρας έταιρείας².

IV. Ἐνῶ ή πτώχευσις τῆς ὁμορρύθμου έταιρείας έπιφέρει και τὴν συμπτώχευσιν των έταίρων ταύτης, ή πτώχευσις των έταίρων — έκ τῆς παύσεως των πληρωμῶν τοῦ ιδιαιτέρου έμπορίου των — οὐδέποτε έπάγεται τὴν πτώχευσιν τῆς έταιρείας, και άν άκόμη κηρυχθοῦν εἰς πτώχευσιν βάσει τοῦ άρθρου 525 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου πάντες οί έταῖροι ταύτης³.

Ἐφ' ὅσον ή περιουσία τῆς έταιρείας δέν περιήλθεν εἰς κατά-

1. Δέν έκδίδεται προπεμπτήριο ύπέρ τοῦ συμπτωχέυσαντος ὁμορρύθμου έταίρου, έάν ὁ εἰσαγγελεύς ὑπολαμβάνη ὅτι ύπάρχει χρεωκοπία άπλή ή ὁλοία, Πρωτ. Πειραιῶς 3340/1953, ΕΕΔ. Ε' 83. Περί τῆς έγγραφῆς των ὀνομάτων των συμπτωχευσάντων έταίρων εἰς τὸ μητρώον των πτωχευσάντων (άνωτέρω, § 12, VI), εἶπομεν ὅτι αὔτη δέν άποτελεῖ καθ' έαυτὴν άνικανότητα ή περιορισμόν, βλ. Ρόκκιν, Πτωχ. Δίκαιον § 29, II και III.

2. Navarrini, Β' n. 503. Bonelli (—Andrioli), n. 791. Jaeger, σ. 820 σημ. 3.

3. Ρητῶς άρνοῦνται τὴν έκ τοῦ λόγου τούτου πτώχευσιν τῆς έταιρείας, τὸ άρθρον 571, 2 έλβ. Κῶδ. Ἐνοχῶν. Ἐρθρον 848 ἰταλ. ΕΚ. 1882. Ἐρθρον 924 ἰσπανικοῦ ΕΚ, Ἐρθρον 868 ρουμανικοῦ ΕΚ. Τά αὔτὰ ἰσχύουν και δια τὰς άνωμάλους έταιρείας. βλ. Ρόκκιν, § 11, II.

στασιν παύσεως τῶν πληρωμῶν, δὲν ὑφίσταται θέμα πτωχεύσεως τῆς. Ἡ ἔταιρεία δὲν εὐθύνεται διὰ τὰ ἰδιαίτερα χρέη τῶν ἐταίρων ταύτης, ἐνῶ οὗτοι εὐθύνονται δι' ὅλα τὰ χρέη τῆς ἔταιρείας. Ἡ πτώχευσις θὰ πλήξη μόνον τὸν παύσαντα τὰς πληρωμὰς του ἐταίρου, χωρὶς νὰ θιγῇ ἡ ἔταιρεία. Εἶναι ἀνάγκη ὁμως νὰ προβῶμεν εἰς τὰς ἀκολουθούσους διευκρινίσεις :

α. Δὲν δύναται ὁ ἐταῖρος νὰ κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν δι' ἔταιρικά χρέη. Ἐκ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῶν χρεῶν τούτων θὰ κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν ἡ ἔταιρεία, ἥτις θὰ συμπαρασύρῃ εἰς τὴν πτώχευσιν καὶ τοὺς ἐταίρους, διότι ἡ πτώχευσις τῆς ἔταιρείας εἶναι *grius*, ὅπερ ἀποτελεῖ νομικὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων. Ἐφ' ὅσον ἡ ἔταιρεία εἶναι *in bonis*, δὲν ὑφίσταται προσωπικὴ εὐθύνη τῶν ἐταίρων. Οἱ ἔταιρικοὶ πιστωταὶ οὐδὲν συμφέρον ἔχουν νὰ καταδιώξουν τοὺς ἐταίρους πρὸ τῆς ἔταιρείας⁴.

β. Πιθανὸν ὁμως ὁ ἐταῖρος νὰ ἐμφανίσῃ ἐμπορικὴν δραστηριότητα ἀνεξάρτητον τῆς τοιαύτης τῆς ἔταιρείας. Δύναται συνεπῶς νὰ κηρυχθῇ οὗτος εἰς πτώχευσιν ὡς ἔμπορος, ὅταν παύσῃ τὰς πληρωμὰς τῶν ἐκ τοῦ ἰδίου ἐμπορίου χρεῶν του. Οὐδὲν τὸ παράδοξον νὰ κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν ἐταῖρός τις, ἀσκῶν ἴδιον ἐμπόριον καὶ νὰ εὐρίσκηται ἡ ἔταιρεία, τῆς ὁποίας οὗτος ἀποτελεῖ μέλος, εἰς ἀνθηρὰν οἰκονομικὴν κατάστασιν. Ἡ πτώχευσις ὁμως τοῦ ἐταίρου θὰ ἐπιφέρῃ τὴν λύσιν τῆς ἔταιρείας, διότι τοῦτο ὀρίζει ὁ νόμος (ἄρθρον 775 Ἀστ. Κώδ.) Ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία, ὡς προσωπικὴ, λύεται συνεπειᾶ τῆς πτωχεύσεως ἐταίρου τινός, οὐχὶ μόνον διότι συνεστήθη *intuitu personae*, ἀλλὰ καὶ διότι ἐκ τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἐκκαθάρισις τῆς μερίδος τούτου, ἵνα δυνηθοῦν νὰ ἐπιληφθοῦν ταύτης οἱ πιστωταὶ του⁵.

γ. Ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 775 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἔχει ἐνδοτικὸν χαρακτῆρα, διότι προβλέπει τὴν δυνατότητα

4. Escarra — Rault, n. 245. Fredericq, n. 570, σελ. 787—8. Ἡ ἰταλικὴ νομολογία ἐδέχετο τὴν δυνατότητα κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου δι' ἔταιρικά χρέη, χωρὶς νὰ κηρυχθῇ πρότερον ἡ πτώχευσις τῆς ἔταιρείας, βλ. Nisio, Appunti sulla così detta «estensione...», σελ. 436. Ὁ νέος ἰταλ. Α.Κ., ἄρθρον 2304, ἔλυσε τὸ ζήτημα κατὰ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ ἄποψιν: «I creditori sociali, anche se la società è in liquidazione, non possono pretendere il pagamento dai singoli soci, se non dopo l'escusione del patrimonio sociale».

5. Πρωτ. Ἀθηνῶν 6127/52, ΕΕΔ. Γ' 254. Ρόκας, § 11, II. Brunetti, 1932, n. 184. Percerou — Desserteaux, n. 1641, σελ. 134. Pic, n. 589. Seuffert, σελ. 236. Gierke, σελ. 212. Strahan — Oldhan, The law of partnership, London, 1927, σελ. 217. Ἄρθρον 1865 γαλ. Α.Κ. § 131, 5. γερμ. Ε.Κ. Ἄρθρον 545, 3 ἑλβ. Κώδικος Ἐνοχῶν.

συμφωνίας περί συνεχίσεως τῆς ἐταιρείας μεταξύ τῶν λοιπῶν ἐταίρων. Ἡ συμφωνία ὁμῶς αὐτὴ δέον νὰ ἔχη καταρτισθῆ πρὸ τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου⁶. Ἐὰν τὸ καταστατικὸν περιέχῃ τοιαύτην ρῆτραν περί συνεχίσεως τῆς ἐταιρείας μεταξύ τῶν λοιπῶν ἐταίρων εἰς περίπτωσιν πτωχεύσεώς τινος, ἡ ἐταιρεία δὲν θὰ λυθῆ. Ὡς πρὸς τὸν σύνδικον ὁμῶς τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου ἡ ἐταιρεία ἔχει διαλυθῆ, καίτοι συνεχιζομένη μεταξύ τῶν ἄλλων ἐταίρων. Κατὰ συνέπειαν ἔχει οὗτος ἐνοχικὴν ἀξίωσιν κατὰ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἐταιρείας πρὸς ἀπόληψιν τῆς ἐταιρικῆς μερίδος τοῦ πτωχεύσαντος ἐταίρου⁷.

V. Ἡ λύσις τῆς ἐταιρείας ἔνεκα τῆς κηρύξεως εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως ἐταίρου τινὸς ἐπέρχεται αὐτοδικαίως ἢ δέον νὰ ἐκδοθῆ πρὸς τοῦτο δικαστικὴ ἀπόφασις αἰτήσῃ συνεταίρου τινός ;

1. Ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ ἐκ τοῦ ὡς εἴρηται λόγου λύσις τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπέρχεται αὐτοδικαίως. Ὁ λόγος οὗτος δέον νὰ προβληθῆ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου παρά τινος ἐταίρου. Αὐτοδικαία λύσις τῆς ἐταιρείας ἐπέρχεται, παρατηρεῖται, μόνον ὅταν παρέλθῃ ὁ χρόνος διὰ τὸν ὁποῖον αὐτὴ συνέστη (ἄρθρον 765 Ἀστ. Κώδ.) καὶ ὅταν πραγματοποιηθῆ ὁ σκοπὸς ταύτης ἢ καταστῆ ἀνέφικτος (ἄρθρον 772 Ἀστ. Κώδ.). Εἰς τὰς περιπτώσεις τῶν ἀρθρῶν 773 καὶ 775 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ἡ λύσις τῆς ἐταιρείας εἶναι δυνατικὴ, διότι ἐπιτρέπεται ἡ συμφωνία περί συνεχίσεως ταύτης. Ἡ ἐκ τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου διάλυσις τῆς ἐταιρείας εἶναι πρόωρος λύσις ταύτης καὶ διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖται ἐκτὸς τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως καὶ ἡ τήρησις τοῦ τύπου δημοσιότητος⁸.

2. Κρατοῦσα ὁμῶς καὶ ὀρθὴ εἶναι ἡ ἀντίθετος γνώμη. Ἡ ἐκ τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου λύσις τῆς ἐταιρείας ἐπέρχεται αὐτοδικαίως. Ἡ λύσις τῆς ἐταιρείας ἐπέρχεται αὐτομάτως ἀπὸ τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τοῦ ἐταίρου ἀποφάσεως. Δὲν ἀπαιτεῖται δικαστικὴ ἀπόφασις περί λύσεως τῆς ἐταιρείας, ἂν δὲ τυχὸν ἐκδοθῆ τοιαύτη, τὰ ἀποτελέσματα τῆς λύσεως ἄρχονται ἀφ' ἧς ἐκηρύχθη ἡ πτώχευσις τοῦ ἐταίρου. Κατ' ἀκολουθίαν, τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας δύνανται νὰ ἐπικαλεσθοῦν καὶ ὁ σύνδικος τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου. Συνέπεια τῆς αὐτοδικαίας λύσεως τῆς ἐται-

6. Τσιριντάνης, Β' § 69, IV καὶ III, Ζέπος, Β' σελ. 532.

7. Ζέπος, σελ. 533. Καυκάς, ὑπ' ἄρθρον 773. Συνεπῶς, ἐὰν περατωθῆ ἡ πτώχευσις τοῦ ἐταίρου διὰ συμβιβασμοῦ, οὗτος δὲν ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἐταιρείαν, Ρόκας, Πτωχ. Συμβ. § 15, I, 1.

8. Εἰς τοὺς ἐν τῷ κειμένῳ λόγους αὐτοδικαίας λύσεως, ὁ Canadian, n. 261, προσθέτει καὶ τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν ὁ σκοπὸς τῆς ἐταιρείας κατέστη ἀνέφικτος.

ρείας είναι ότι, εάν ή πτώχευσις του έταίρου περατωθή διά συμβιβασμού, ή λυθεΐσα έταιρεία δέν άναβιοΐ⁹.

VI. Ένεκα της πτωχέσεως του έταίρου λύσις της έταιρείας ίσχύει καί έναντι των τρίτων, καί άν άκόμη δέν έτηρηθη ό τύπος δημοσιότητος του άρθρου 46 του Έμπορικού Νόμου. Έ απόφασις, ή κηρύττουσα την πτώχευσιν του έταίρου ίσχύει *erga omnes* καί δέν δύναται ούτε ό διαχειριστής της έταιρείας ούτε ό μετά της έταιρείας συμβληθείς τρίτος νά ίσχυρισθής ότι άγνοεί ταύτην. Δημοσίευσις της λύσεως της έταιρείας άπαιτείται μόνον όταν αύτη όφείλται εις την παρά τινος έταίρου καταγγελίαν της έταιρείας¹⁰.

§ 19. Άποτελέσματα της πτωχέσεως έναντι των τρίτων

I. Ός τρίτοι νοούνται ένταύθα οι πιστωταί της έταιρείας καί οι άτομικοί δανεισταί των έταίρων. Έ αύτή δικαστική απόφασις, ήτις κηρύσσει την πτώχευσιν της έταιρείας, προκαλεί καί την πτώχευσιν των έταίρων. Έν τούτοις ή πτώχευσις της έταιρείας, ήτις έχει ίδίαν νομικήν προσωπικότητα, δέν συγγέεται με τάς πτωχέσεις των έταίρων. Κατ' άκολουθίαν είναι διαχωρισμένη ή θέσις των πτωχευτικών πιστωτων της έταιρείας από τους άτομικούς πτωχευτικούς πιστωτάς των έταίρων. Συνεπώς δέον νά διαχωρίσωμεν τά άποτελέσματα της πτωχέσεως της έταιρείας ως πρός τους πιστωτάς ταύτης, από τά άποτελέσματα της πτωχέσεως των έταίρων ως πρός τους άτομικούς δανειστάς τούτων. Τά άποτελέσματα ταύτα θά άναφέρωνται εις τάς άπαιτήσεις των έταιρικών δανειστων κατά της έταιρείας καί εις τάς άπαιτήσεις των άτομικών δανειστων κατά των έταίρων¹.

II. Άπό της έπ' άκροατηρίω δημοσιεύσεως της κηρυττούσης την πτώχευσιν άποφάσεως οι πτωχευτικοί πιστωταί στεροϋνται του δικαιώματος της άσκήσεως των άτομικών διώξεων έναντίον του πτωχέσαντος. Το μέτρον τουτο καλεΐται *άναστολή των άτομικών διώξεων*².

9. Ζέπος, Β' σελ. 523. Άναστασιάδης, Α' § 88, σημ. 29. Ρόκας, Πτωχ. Συμβιβασμός, σελ. 235-6.

10. Άναστασιάδης, § 88, σημ. 26 καί σημ. 30.

1. Περί των έν λόγω άποτελεσμάτων βλ. Ρόκαν, Πτωχ. Δίκ. §§ 34 έπ. Πρβλ. καί άρθρον 148, 2 ίταλ. Πτωχ. Νόμου. § 209, 1 γερμανικού Ε.Κ. καί άρθρον 573 έλβ. Κώδικος Ένοχών.

2. Έ άναστολή των άτομικών διώξεων δέν καθιερούται ρητώς υπό του νόμου, έξάγεται όμως έκ πολλών διατάξεων αυτού, Ρόκαν, Πτωχ. Δίκαιον § 36, 1.

α. Οί δανεισται τῆς ἐταιρείας ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς εἰς πτώχευσιν δὲν δύνανται πλέον νὰ καταδιώξουν ἀτομικῶς τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἐταιρείας καὶ ὑποχρεοῦνται νὰ ἀκολουθήσουν τὴν διαδικασίαν τῆς ἐπαληθεύσεως τῶν πιστώσεων. Δὲν δύνανται ἐπίσης νὰ ἀσκήσουν ἀτομικὰ καταδιωκτικὰ μέσα ἐναντίον τοῦ ἐταίρου διὰ τυχὸν ἀπαιτήσεις τῶν κατ' αὐτοῦ, ἐπειδὴ καὶ οὗτος εὐρίσκεται ἐν καταστάσει πτωχεύσεως, καί, ὡς ἐκ τούτου, εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ μετᾶσχουν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν διαδικασίαν ἐξελέγξεως τῶν πιστώσεων τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου τῶν.

β. Ἔτερον ἀποτέλεσμα τῆς πτωχεύσεως τῶν ἐταίρων εἶναι ὅτι ἀναστέλλονται καὶ τὰ καταδιωκτικὰ μέσα τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν, οἵτινες θὰ ἀκολουθήσουν τὴν διαδικασίαν ἐξελέγξεως τῶν πιστώσεων τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου τῶν. Ἐὰν οὗτοι ἔχουν ἀπαιτήσιν καὶ κατὰ τῆς ἐταιρείας, θεωροῦνται καὶ ἐταιρικοὶ πιστωταί, ὁπότε θὰ ἀκολουθήσουν τὴν εὐθὺς ὡς ἄνω ἀναφερθεῖσαν δι' αὐτοὺς διαδικασίαν.

III. Διὰ τὴν ταχεῖαν ἐκκαθάρισιν τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τὸ ἄρθρον 535 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου καθώρισεν ὅτι, ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως, αἱ μὴ ληξιπρόθεσμοι ἀπαιτήσεις κατὰ τοῦ πτωχεύσαντος καθίστανται ἀπαιτηταὶ ἔναντι αὐτοῦ³. Ἐνεκα τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων τὰ ἐταιρικά χρέη καθὼς καὶ τὰ ἀτομικὰ τοιαῦτα τῶν ἐταίρων, ἅτινα δὲν ἦσαν ληξιπρόθεσμα, καθίστανται ἀπαιτητὰ ἔναντι τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας. Ἀπαιτηταὶ καθίστανται ἐπίσης καὶ αἱ εἰσφοραὶ τῶν ἐταίρων, διὰ τὰς ὁποίας εἶχε δοθῆ εἰς αὐτοὺς προθεσμία καταβολῆς⁴.

IV. Ἐν σχέσει πρὸς τὴν παύσιν τῶν τόκων, ἥτις εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν ἀποφάσεως διὰ τοὺς πιστωτὰς τοῦ πτωχεύσαντος (ἄρθρον 536 Ἐμπ. Ν.), παρατηροῦμεν ὅτι παύουν οἱ τόκοι ὡς πρὸς τοὺς ἐταιρικοὺς πιστωτὰς καὶ τοὺς ἀτομικοὺς πιστωτὰς τῶν ἐταίρων. Δὲν παύουν ὁμως οἱ τόκοι ὡς πρὸς τὴν πτωχεύσανσαν ἐταιρείαν καὶ τοὺς συμπτωχεύσαντας ἐταίρους. Παύουν δὲ τρέχοντες, ὡς πρὸς τὴν ἐταιρείαν, οἱ τόκοι εἰς βάρος τοῦ συμπτωχεύσαντος ἐταίρου, ἔνεκα καθυστερήσεως τῆς καταβολῆς τῆς εἰσφορᾶς του.

3. Βλ. Ρόκαν, Πτωχ. Δίκαιον, § 37. Ἀναστασιάδην, § 438 ἐπ.

4. Περὶ τοῦ τρόπου ἀπαιτήσεως τῶν εἰσφορῶν ὑπὸ τοῦ συνδίκου καὶ τῆς δυνατότητος τούτου νὰ ζητήσῃ ποσὰ ὑπερβαίνοντα τὰς εἰσφορὰς βλ. F r e i d e r i c h, π. 580, σελ. 795-6.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗΣ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΕΩΣ

§ 20. Γενικαὶ παρατηρήσεις

I. Παρὰ τὸν φαινομενικὸν διαχωρισμὸν τῶν πτωχέσεων τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, διαχωρισμὸς ὅστις διαφαίνεται κυρίως εἰς τὴν διαμόρφωσιν τῶν πτωχευτικῶν περιουσιῶν καὶ τὸν σχηματισμὸν τῶν ὁμάδων τῶν πιστωτῶν, ἡ πτωχευτικὴ διαδικασία, ἥτις ἐπιδιώκει τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας καὶ τῆς περιουσίας τῶν κατ' ἰδίαν ἐταίρων πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, ἐμφανίζει ἐνότητα διαδικαστικὴν κατὰ τὴν λειτουργίαν της. Αἱ πτωχεύσεις δημιουργοῦνται διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως, ἡ δὲ διαδικασία λειτουργεῖ μὲ ἓνα σύνδικον καὶ ἐποπεύεται ἀπὸ ἓνα εἰσηγητὴν δικαστὴν.

II. Ἡ πτωχεύσασα ἑταιρεία, ἥτις εἶναι ὑποκείμενον τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας, ἐκπροσωπεῖται ὑπὸ τῶν νομίμων ὀργάνων ταύτης (διαχειριστοῦ ἢ ἐκκαθαριστοῦ), τῶν ὁποίων ἡ ἐντολὴ κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην δὲν λύεται ἕνεκα τῆς πτωχεύσεως. Οὗτοι δὲν εἶναι ἀπλοῖ ἐντολοδόχοι, εἶναι ὄργανα τῆς ἑταιρείας, ἐλλείψει τῶν ὁποίων τὸ νομικὸν πρόσωπον ταύτης οὐδὲν θὰ ἠδύνατο νὰ πράξῃ στερούμενον ἐκπροσωπήσεως.

III. Ὁ ἡμέτερος νόμος δὲν ἐπιτρέπει τὸν διορισμὸν περισσοτέρων τοῦ ἑνὸς συνδίκων εἰς τὴν αὐτὴν πτώχευσιν. Διαφέρει ὅμως τὸ ζήτημα εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας, ἔνθα δύνανται νὰ διορισθοῦν περισσότεροι τοῦ ἑνὸς σύνδικοι, διότι ἔχομεν πολλὰς πτωχεύσεις, τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων. Ὁρισμένα ξένα δίκαια ἀναθέτουν τὴν διευθέτησιν τῶν ἀντικρουομένων συμφερόντων, μεταξὺ τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, εἰς τὴν ἐπιτροπὴν ἐποπτείας.

IV. 1. Ἡ ὁμάς τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τοὺς δανειστὰς ταύτης, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι δυνατὸν νὰ περιληφθῇ καὶ ὁ πτωχεύσας ἐταῖρος, ἐὰν ἔχη ἀτομικὴν πίστωσιν κατὰ τῆς ἑταιρείας. Ἡ ὁμάς ὅμως τῶν πιστωτῶν

του έταίρου, ήτις διαχωρίζεται, άπαρτίζεται έκ των δανειστών της έταιρείας και έκ των άτομικών πιστωτών του έταίρου. Οί άτομικοί δανεισταί των άλλων έταίρων άποκλείονται. Είς δέ τὸ ένεργητικόν της πτωχευσάσης άνωμάλου έταιρείας δέν δύνανται νά συντρέξουν οί άτομικοί δανεισταί των έταίρων.

2. Ἡ συνέλευσις των πιστωτών της έταιρείας άπαρτίζεται άποκλειστικῶς έκ των έταιρικών πιστωτών, ένῶ είς τήν συνέλευσιν των πτωχευτικών πιστωτών του έταίρου συμμετέχουν τόσον οί έταιρικοί, ὅσον και οί άτομικοί δανεισταί τούτου. Κατά τήν έξέλεξιιν των πιστώσεων δύνανται νά προβάλλουν άντιρρήσεις κατά της παραδοχῆς άπαιτήσεων των δανειστών της έταιρείας και οί άτομικοί πιστωταί των έταίρων.

V. Ἡ πτωχευτική περιουσία της έταιρείας περιλαμβάνει ὅλα τά άνήκοντα είς αὐτήν άγαθά κατά τὸν χρόνον της κηρύξεως της πτωχεύσεως. Περιλαμβάνονται δέ είς αὐτήν και αί άπαιτήσεις της έταιρείας κατά των έταίρων διά τήν καταβολήν των εισφορών των.

VI. Αί πτωχευτικάί περιουσίαι διασφαλίζονται διά της έπιθέσεως σφραγίδων είς έκάστην περιουσίαν, διά της ένεργείας ίδίας δι' έκάστην περιουσίαν άπογραφῆς και διά της συντάξεως άντιστοίχου ίσολογισμοῦ.

§ 21. Ὑποκείμενα και ὄργανα της πτωχευτικῆς διαδικασίας

I. Τά ὑποκείμενα της πτωχευτικῆς διαδικασίας. 1. Ὁ πτωχεύσας δέν εἶναι ὄργανον της πτωχευτικῆς διαδικασίας, ἀλλ' ὑποκείμενον ταύτης. Βοηθεῖ δέ οὗτος είς τήν λειτουργίαν της διαδικασίας αὐτῆς. Είς τήν πτώχευσιν της ὁμορρύθμου έταιρείας ὑποκείμενα ταύτης εἶναι ή έταιρεία, ήτις έμφανίζεται διά των νομίμων έκπροσώπων της, και οί πτωχεύσαντες έταῖροι. Τά πρόσωπα ταῦτα συμβάλλουν ένεργῶς είς τήν πρόδον της πτωχευτικῆς διαδικασίας. Παρίστανται κατά τήν σύνταξιν της άπογραφῆς, κατά τήν άποσφράγισιν των έπιστολών, αί ὁποῖαι παραδίδονται είς τὸν σύνδικον (άρθρον 561 Ἐμπ. Ν.), φέρουν άντιρρήσεις κατά της παραδοχῆς των άπαιτήσεων των πιστωτών (άρθρον 585), παρίστανται ὡς συμβαλλόμενοι κατά τήν κατάρτισιν του συμβιβασμοῦ (άρθρον 598), διατυπώνουν τās παρατηρήσεις των (άρθρον 599), και ὑποβοηθοῦν έν γένει τὸν σύνδικον είς τήν έκτέλεσιν των καθηκόντων του (άρθρον 578). Δέν δύνανται ὁμως τά πρόσωπα ταῦτα νά έγείρουν άγωγάς άφορώσας είς τήν κινητήν ή άκίνητον περιουσίαν των (άρθρον 534), δέν νομιμοποιοῦνται παθητικῶς οὐδέ ένεργητικῶς — επί δικῶν σχετιζομένων πρὸς τήν πτωχευτικὴν περιουσίαν — δέν ἔχουν τήν *legitimatío ad causam* και νομιμοποιεῖται

πρὸς διεξαγωγὴν τῶν δικῶν τούτων μόνον ὁ σύνδικος. Ἐπὶ δικῶν ὁμῶς ἀφορωσῶν εἰς τὴν μεταπτωχευτικὴν περιουσίαν, δικονομικὴν ἱκανότητα ἔχουν οἱ πτωχεύσαντες καὶ οὐχὶ ὁ σύνδικος.

2. Ἡ ἐταιρεία δέον νὰ ἔχη νομίμους ἐκπροσώπους καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πτωχεύσεως τῆς καὶ διὰ τοῦτο ἐνδείκνυται νὰ ἐξετάσωμεν τὰ πρόσωπα διὰ τῶν ὁποίων ἡ πτωχεύσασα ἐταιρεία θὰ ἀσκήσῃ τὰ ἀνήκοντα εἰς αὐτὴν ὡς ἄνω δικαιώματα καὶ θὰ ἐκτελέσῃ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς.

Τὰ ἀντιπροσωπευτικὰ ὄργανα τῆς ἐταιρείας εἶναι ὁ διαχειριστὴς κατὰ τὴν νόμιμον λειτουργίαν ταύτης, καὶ ὁ ἐκκαθαριστὴς μετὰ τὴν λύσιν τῆς. Ὡς πρὸς τὰ δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ διαχειριστοῦ-ἐταίρου ἐφαρμόζονται ἀναλόγως αἱ περὶ ἐντολῆς διατάξεις τῶν ἄρθρων 714—723 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος (ἄρθρα 68 καὶ 754 Ἀστ. Κώδ.). Καὶ ὁ ἐκκαθαριστὴς, ὅστις ἐπέχει θέσιν διοικούντος ὄργανου (ἄρθρον 74 Α.Κ.), εἶναι ἐντολοδόχος τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἐταιρείας καὶ ρυθμίζεται ἡ θέσις του ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω διατάξεων τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος¹.

Ἐπειδὴ ὁμῶς ἡ ἐντολὴ λύεται διὰ τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐντολοδόχου, ἐν ὅσῳ δὲν ὠρίσθῃ τὸ ἐναντίον (ἄρθρον 726 Ἀστ. Κώδ.). ἐρωτᾶται ἐάν μετὰ τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων διαχειριστῶν, θὰ πρέπη νὰ παύσουν καὶ αἱ ἐξουσίαι τῶν διαχειριστῶν ἢ ἐκκαθαριστῶν ἕνεκα τῆς λύσεως τῆς ἐντολῆς διὰ τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐντολέως καὶ τοῦ ἐντολοδόχου.

α. Κατὰ μίαν ἄποψιν αἱ ἐξουσίαι τῶν διαχειριστῶν παύουν διὰ τῆς κηρύξεως τῶν πτωχεύσεων. Ἡ πτώχευσις δὲν λύει βεβαίως τὴν ἐταιρείαν, ἀλλὰ ἡ πτώχευσις τοῦ ἐντολέως εἶναι λόγος ὅστις θέτει τέλος εἰς τὴν ἐντολὴν. Ἐάν ὁ διαχειριστὴς εἶναι καὶ ὁμόρρυθμος ἐταῖρος, αἱ ἐξουσίαι του παύουν λόγῳ τῆς συμπτώχευσεώς του, ἐπειδὴ καὶ ἡ πτώχευσις τοῦ ἐντολοδόχου κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ νόμου λύει τὴν ἐντολὴν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐταιρεία δέον νὰ ἔχη νομίμους ἐκπροσώπους καὶ μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς εἰς πτώχευσιν, δέον νὰ διορισθοῦν ὑπὸ τῶν ἐταίρων νέα πρόσωπα. Εἶναι δυνατόν νὰ διοριστοῦν τὰ αὐτὰ πρόσωπα, ἀπαιτεῖται ὁμῶς ἀνανέωσις τῆς ἐντολῆς. Οἱ παλαιοὶ ἐκπρόσωποι θὰ ἐξακολουθήσουν προσωρινῶς τὴν ἄσκησιν τῶν καθηκόντων τῶν μέχρι τοῦ διορισμοῦ τῶν διαδόχων τῶν².

1. Τσιριντάνης, Β' § 67, σελ. 32, 4. § 70, σελ. 46, 4. Ἀναστασιάδης, Α' § 80, σελ. 222—3. Καυκάς, σελ. 71, 155. Escarra — Rault, II, 227, 290, σελ. 341.

2. Πρ. Πρωτ. Ἀθηνῶν 16073/51, Νέον Δίκαιον, Ζ' 649. Lyon — Caën et Renault, —Amiaudj, II, 1192, σελ. 687. Escarra — Rault, II, 228. Arthuys, II, 1034.

β. Ἡ ἀντίθετος γνώμη νομίζομεν ὅτι εἶναι ὀρθοτέρα. Οἱ ἐκπρόσωποι τῆς ἑταιρείας δὲν εἶναι ἀπλοὶ ἐντολοδόχοι, διότι εἶναι ἐπὶ πλεόν ὄργανα τῆς ἑταιρείας. Ἡ ἑταιρεία εἶναι νομικὸν πρόσωπον. Οἱ ἐκπρόσωποι ταύτης δὲν εἶναι τρίτοι ἐπεμβαίνοντες διὰ τὴν ἑταιρείαν. Ἡ ἑταιρεία ἐμφανίζεται ὅτι ἐνεργεῖ ἢ ἰδίᾳ διὰ τῶν νομίμων ὀργάνων τῆς. Ἡ ἐκπροσώπησις τῆς εἶναι ἀπαραίτητος καὶ μετὰ τὴν πτώχευσιν. Διὰ ταῦτα φρονοῦμεν ὅτι οἱ νόμιμοι ἐκπρόσωποι τῆς ἑταιρείας διατηροῦν τὰς ἐξουσίας τῶν καὶ μετὰ τὴν κήρυξιν ταύτης εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως ἑλλείψει ἀνακλήσεως ἢ ἀντιθέτου ρήτρας τοῦ καταστατικοῦ καὶ προβαίνουν εἰς ὅλας τὰς ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι ἐπιτρέπονται εἰς τὸν πτωχεύσαντα ἄνευ τῆς συμπαραστάσεως τοῦ συνδίκου. Τὸ ἄρθρον 726 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος δὲν προέβλεψε τὴν περίπτωσιν ταύτην. Μετὰ τὴν λύσιν τῆς ἐντολῆς, ἐὰν ὁ ἐντολεὺς εἶναι φυσικὸν πρόσωπον, δύναται νὰ ἐνεργήσῃ μόνος. Ἀλλὰ τὸ νομικὸν πρόσωπον δρᾷ ἀναγκαίως τῇ ἐπεμβάσει φυσικῶν προσώπων καὶ θὰ εὐρεθῇ τοῦτο ἄνευ ἐκπροσωπήσεως, ἐὰν δεχθῶμεν τὴν λύσιν τῆς ἐντολῆς. Τὰ συμφέροντα τῆς πτωχεύσασθαι ἑταιρείας καὶ τῶν μελῶν τῆς δέον νὰ κατοχυρωθοῦν ἔναντι τῶν πιστωτῶν³.

γ. Ὁμοφωνία ὅμως παρατηρεῖται ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ λειτούργημα τοῦ ἐκκαθαριστοῦ, εἰς ἣν περίπτωσιν κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν ἢ λυθεῖσα καὶ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν ἑταιρεία. Πάντες δὲ παραδέχονται ὅτι καὶ μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως θὰ παραμείνουν οἱ αὐτοὶ ἐκκαθαρισταὶ καὶ δὲν συντρέχει περίπτωσις ἀντικαταστάσεως τῶν⁴.

II. Ὁ εἰσηγητῆς δικαστῆς. Συμφώνως τῷ ἄρθρῳ 528 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου τὸ δικαστήριον, ὡπερ κηρύσσει τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας, δέον νὰ διορίσῃ εἰσηγητὴν δικαστὴν ἕν ἐκ τῶν τακτικῶν μελῶν τούτου. Ὑπεστηρίχθη δὲ ὅτι, ἐπειδὴ — καίτοι ἀκολουθεῖται κοινὴ πτωχευτικὴ διαδικασία — αἱ πτωχεύσεις καὶ αἱ πτωχευτικαὶ περιουσίαι εἶναι διαχωρισμένοι, δύναται τὸ δικαστήριον νὰ διορίσῃ πλειονὰς εἰσηγητῶν. Δύναται

3. Ramella, n. 620. Fredericq n. 583. Vitaii, Sul concordato, σελ. 604. Ἀναστασιάδης, § 380, σελ. 49. Πάλλης, σελ. 152. Καὶ τὸ ἄρθρον 146, 1 τοῦ ἰταλ. Πτωχ. Νόμου ἀναφέρει περὶ τῶν καθηκόντων τῶν διαχειριστῶν μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως, χωρὶς νὰ κἀνῃ μνείαν περὶ ἀναγκαστικῆς ἀντικαταστάσεως τούτων. Jacour Bouteiron, n. 2192, οἵτινες ὅμως δέχονται ὅτι, ἂν ὁ διαχειριστὴς εἶναι ἑταῖρος καὶ συμπτωχεύσῃ, ἡ ἐντολὴ δέον νὰ λυθῇ, βλ. καὶ n. 2194, σελ. 680. Βλ. καὶ Καυκᾶν, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 181.

4. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1192 bis, σελ. 688. Fredericq, n. 583, σελ. 799. Escarra — Rault, n. 289, σελ. 340. Pic. σελ. 789. Contra Jaeger, σελ. 821, σημ. 9, καθ' ὃν καὶ οἱ ἐκκαθαρισταὶ δέον νὰ ἀντικατασταθοῦν. Καυκᾶς, σελ. 156.

έπίσης τὸ δικαστήριον νὰ διορίσῃ βοηθὸν εἰσηγητὴν, ἐὰν εἰς μόνος δικαστῆς δὲν δύναται νὰ ἀντεπεξέλθῃ εἰς τὸν φόρτον τῆς ἐργασίας. Συνήθως ὁμοῦς ὁ ἀριθμὸς τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων εἶναι περιορισμένος καὶ δὲν κρίνεται ἀναγκαῖον νὰ διορισθῇ καὶ ἕτερος εἰσηγητῆς τοσοῦτον μᾶλλον, καθ' ὅσον ἡ φύσις τῶν καθηκόντων του (ἐπιτάχυνσις τῆς πτωχευτικῆς ἐκκαθαρίσεως, κατεύθυνσις τῆς διαδικασίας, ἐποπτεία ἐπὶ τοῦ συνδίκου) ἀπαιτεῖ ἐνιαίαν διεύθυνσιν. Ὁ εἰσηγητῆς δὲν διοικεῖ τὰς πτωχευτικὰς περιουσίας τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων καὶ διὰ τοῦτο δὲν παρίσταται ἀνάγκη διορισμοῦ ἑτέρου εἰσηγητοῦ πρὸς κατοχύρωσιν καὶ διευθέτησιν τῶν ἀντικρουομένων συμφερόντων⁵.

III. Ὁ σὺ ν δ ι κ ο ς τ ῆ ς π τ ω χ ε ὑ σ ε ω ς. 1. Περὶ τοῦ νομικοῦ χαρακτῆρος τοῦ λειτουργήματος τοῦ συνδίκου ἀνεπτύχθησαν διάφοροι θεωρίαι. Ὑπεστηρίχθη ὅτι οὗτος ἐνεργεῖ εἴτε ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ πτωχεύσαντος, εἴτε τῆς ομάδος τῶν πιστωτῶν, εἴτε παρίσταται ὡς ἐκπρόσωπος τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας ἀποτελούσης νομικὸν πρόσωπον. Ὁρθότερα φαίνεται ἡ γνώμη ὅτι ὁ σύνδικος οὐδένα ἐκπροσωπεῖ, ἀλλ' ὅτι οὗτος εἶναι φορεὺς δημοσίου λειτουργήματος⁶.

2. Τὸ ἀμφίρηστον θέμα ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι ἂν ἐπιτρέπεται ὁ διορισμὸς περισσοτέρων τοῦ ἑνὸς συνδίκων ἕνεκα τῆς ὑπάρξεως πολλῶν πτωχεύσεων τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων.

α. Κατὰ τὸ παρ' ἡμῖν ἰσχύον σύστημα δὲν εἶναι ἐπιτρεπτός ὁ διορισμὸς περισσοτέρων τοῦ ἑνὸς συνδίκων διὰ τὴν αὐτὴν πτωχευσιν. Τοῦτο ὀρίζει τὸ ἄρθρον 528 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, ὡς ἐτροποποιήθη ὑπὸ τῶν ἄρθρων 10 καὶ 17 τοῦ νόμου ΓΦΟΔ/1910. Καὶ ὁμιλοῦν μὲν τὰ ἄρθρα 553, 554 καὶ 556 περὶ πλειόνων συνδίκων, τὸ τελευταῖον ὁμοῦς ἐδάφιον τοῦ ἄρθρου 551, ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ ἄρθρου 17 τοῦ νόμου ΓΦΟΔ, ὀρίζει : «ἐν πᾶσι τοῖς ἄρθροις τοῦ τρίτου βιβλίου τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, ἐν οἷς περὶ πλειόνων τοῦ ἑνὸς συνδίκων γίνεται μνεῖα, θὰ θεωρῆται τοῦ λοιποῦ γενομένη τοιαύτη περὶ ἑνὸς μόνου»⁷.

5. Navarrini, Β' n. 501. Art. 148, 1 Ἰταλ. Πτωχ. Νόμου. Οἱ Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1157, σελ. 634, βλέπουν τὴν ἀνάγκην τοῦ διορισμοῦ πλειόνων εἰσηγητῶν ἴδε ὁμοῦς καὶ n. 1176, σελ. 665.

6. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 26, IV, 3. Σύμφ. Brunetti, 1932, n. 94, σελ. 212. Διαφόρους ἀπόψεις βλ. εἰς Ramella, n. 620 καὶ Jaeger, § 212, σημ. 2.

7. Κατὰ ταῦτα μόνον περὶ ἀντικαταστάσεως τοῦ συνδίκου δύναται νὰ γίνῃ λόγος καὶ οὐχὶ περὶ προσθήκης ἢ ἀνακλήσεως ἑνὸς ἢ πλειόνων ἐξ αὐτῶν, Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 26, III, 1. Navarrini, Β' n. 501. Robson, σελ. 748.

β. Ἡ διάταξις ὅμως αὐτῆ τοῦ ἄρθρου 551 δὲν δύναται νὰ ἀπαγορεύσῃ τὸν διορισμὸν πλειόνων συνδίκων διὰ τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας. Ἐφ' ὅσον μετὰ τῆς ἐταιρείας συμπτωχεύουν καὶ οἱ ἑταῖροι ταύτης, ὑφίστανται πλείονες πτωχεύσεις καὶ σχηματίζονται πολλαὶ πτωχευτικαὶ περιουσίαι. Ἐπιβάλλεται συνεπὼς αὐτοτελῆς ὀργάνωσις τῶν διαφόρων πτωχεύσεων, ἵνα περατωθῶν εὐχερέστερον αἱ συναφεῖς διαδικασίαι. Ὁ διορισμὸς ἑνὸς συνδίκου διὰ τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας καὶ ἐτέρων συνδικῶν διὰ τὰς πτωχεύσεις τῶν ἑταίρων θὰ καταστήσῃ δυνατὴν καὶ τὴν ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων τῆς ἐταιρείας κατὰ τῶν ἑταίρων καὶ ἀντιστρόφως⁸.

γ. Ἐάν διορισθῇ εἰς μόνον σύνδικος, οὗτος διαχειρίζεται τὴν πτωχευτικὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρείας καὶ τὰς περιουσίας τῶν ἑταίρων. Καίτοι καὶ ἡ πτωχευτικὴ περιουσία τοῦ ἑταίρου ὑπάγεται εἰς τὴν ἔξουσίαν τοῦ αὐτοῦ συνδίκου, ἐν τούτοις γίνεται δεκτὸν ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ ὄργανου τούτου θὰ τὸ προτείνῃ ἢ συνέλευσις τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας, χωρὶς νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἑταίρων⁹.

3. Ἡ ἀρχὴ τοῦ διορισμοῦ ἑνὸς μόνον συνδίκου ἐλήφθη ἐκ τῶν ἄρθρων 723 καὶ 724 τοῦ Ἰταλικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος τοῦ 1882. Τὸ ἔτος 1930 ὅμως ὁ Ἰταλὸς νομοθέτης συνέστησε τὴν Ἐπιτροπὴν Ἐποπτείας, τὴν ὁποίαν ἐχαρακτήρισεν ὡς ὑποχρεωτικὸν ὄργανον τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας (ἀνωτέρω σελίς 33)¹⁰.

8. Ἀναστασιάδης, III, § 391, σημ. 391, σημ. 58. Arthuys, n. 1034. Bonelli (-Andrioli, n. 794. Ἐν Γαλλίᾳ ἡ λύσις αὕτη, καθ' ἣν δύναται τὸ δικαστήριον νὰ διορίσῃ πλείονας συνδικούς, εἶναι σύμφωνος πρὸς τὴν § 1 τοῦ ἄρθρου 462 τοῦ ΕΚ., ὡς ἐτροποποιήθη διὰ τοῦ διατάγματος τῆς 8/8/1935, καὶ ἣτις ὀρίζει: «par le jugement qui déclare la faillite, le tribunal de commerce nomme un ou plusieurs syndics». Contra ἄρθρον 148 Ἰταλ. Πτωχ. Νόμου, ὅπερ, εἰδικῶς ἐπὶ τῆς πτωχεύσεως τῶν ὁμορρύθμων ἐταιρειῶν, ὀρίζει: «Il tribunale nomina, sia per il fallimento della società, sia per quello dei soci, un solo curatore».

9. Robson, σελ. 724. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ διορίζουν τὴν ἐπιτροπὴν ἐποπτείας. Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ συνδίκου καθορίζεται ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πτωχευτικῶν περιουσιῶν καὶ τῆς ἐκτάσεως αὐτῶν.

10. Brunetti, n. 102-103, σελ. 223 ἐπ. Chance - French σελ. 286. Robson, σελ. 724-5. Τοιαύτην ἐπιτροπὴν προβλέπουν αἱ §§ 87-92 τοῦ γερμ. Πτωχ. Νόμου καὶ τὸ ἄρθρον 235 τοῦ ἑλβ. Πτωχ. Νόμου. Καὶ τὸ ἄρθρον 9 τοῦ γαλλικοῦ νόμου τῆς 4/3/1889, περὶ δικαστικῆς ἐκκαθαρίσεως, ὁμιλεῖ περὶ διορισμοῦ μεταξὺ τῶν πιστωτῶν, «d' un ou plusieurs contrôleurs». Παρ' ἡμῖν μόνον τὸ ἄρθρον 79 τοῦ νόμου 602/1915, περὶ συνεταιρισμῶν, προβλέπει, εἰς περιπτώσιν πτωχεύσεως τούτου, τὸν διορισμὸν ἐπιτροπῆς τῶν πιστωτῶν, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ παρακολούθησις τῆς διαχειρίσεως τοῦ συνδίκου.

4. Δέν δύναται νά διορισθῆ σύνδικος ὁ συγγενῆς ἢ κηδεστής τῶν συμπτωχευσάντων συνεταίρων μέχρι καί τοῦ τετάρτου βαθμοῦ (ἄρθρον 551 Ἐμπ. Ν.).

5. Εἰς τόν σύνδικον ἀνατίθεται ἡ διοίκησις τῶν πτωχευτικῶν περιουσιῶν τῆς ἐταιρείας καί τῶν ἐταίρων. Ἐάν ἐταῖρός τις συμβιβασθῆ, ἡ περιουσία του ἐξέρχεται τῆς ἐξουσίας τοῦ συνδίκου. Αἱ ἀγωγαί τῶν ἐταίρων ἀσκοῦνται ὑπό τοῦ συνδίκου. Οὗτος μόνον δικαιοῦται νά ζητήσῃ τήν ἀκύρωσιν τῆς ἐταιρείας. Ὑπό τοῦ συνδίκου θά ἐγερθοῦν αἱ ἀγωγαί δι' ἀποζημιώσιν κατὰ τῶν διαχειριστῶν ἢ ἐκκαθαριστῶν. Οὗτος ἀσκεῖ ἐπίσης τὰς ἀγωγάς τῆς ἐταιρείας. Ὁ σύνδικος δύναται νά ζητήσῃ ἀπό τοῦς ἐταίρους τήν καταβολήν τῶν τυχόν καθυστερημένων εἰσέτι εἰσφορῶν των. Κατὰ τοῦ συνδίκου ἀπευθύνεται ἡ ἀσκομένη πτωχευτική ἀνακοπή ὑπό τῆς ἐταιρείας καί τῶν ἐταίρων¹¹.

IV. Αἱ συνελέουσες τῶν πιστωτῶν. Ὅργανον τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας ἀποτελεῖ καί ἡ συνέλευσις τῶν πιστωτῶν.

1. Ἐπειδὴ κατὰ τήν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας ἀκολουθοῦν τήν ἴδιαν τύχην — συμπτωχεύουν — καί οἱ ἐταῖροι ταύτης, σχηματίζονται τόσαι διαφορετικαί ὁμάδες δανειστῶν, ὅσα εἶναι τὰ πρόσωπα (νομικόν καί φυσικά) τὰ ὁποῖα πτωχεύουν. Αἱ ὁμάδες αὗται θά εἶναι τοῦλάχιστον τρεῖς, μία ὁμάς τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας καί δύο ὁμάδες τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων, εἰς τὰς ὁποίας συμμετέχουν καί οἱ ἐταιρικοί πιστωταί.

2. Ἡ ὁμάς τῶν πιστωτῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἀπό τοῦς ἐταιρικούς πιστωτάς. Εἰς τοῦς πιστωτάς τούτους εἶναι δυνατόν νά περιληφθῆ καί ὁ πτωχεύσας ἐταῖρος, ὅταν ἔχη προσωπικήν πίστωσιν κατὰ τῆς ἐταιρείας (ἐκ μισθώσεως, δανείου, ἐγγυήσεως, ἀπαιτήσεων ἐκ ζημιῶν ἄς ὑπέστη ἐξ ἐταιρικῶν ὑποθέσεων), καί τοῦτο, διότι ἡ ἐταιρεία ἔχει ἴδιαν προσωπικότητα καί πᾶς ἐταῖρος δύναται ἰδίῳ ὀνόματι νά συμβληθῆ μετ' αὐτῆς, ὡς τρίτος καί νά ἀποκτήσῃ δικαιώματα κατὰ τῆς ἐταιρείας. Δύναται ἡ ὁμάς τῶν δανειστῶν τοῦ πτωχεύσαντος πιστωτοῦ ἐταῖρου νά ζητήσῃ νά περιληφθῆ ἡ ἀπαιτήσις τούτου εἰς τὸ παθητικόν τῆς ἐταιρείας. Αἱ ἀπαιτήσεις αὗται τοῦ ἐταῖρου εἶναι καθαραὶ πτωχευτικαὶ ἀπαιτήσεις καί θά ἀσκηθοῦν ὑπό τοῦ συνδίκου ἕνεκα τῆς συμπτωχεύσεώς του. Ἀντιθέτως δέν δύνα-

11. Νομίμως παρεμβαίνουν εἰς τήν δίκην προσθέτως ὑπὲρ τοῦ συνδίκου οἱ ὁμορρυθμοὶ ἐταῖροι, Ἐφ. Ἀθηνῶν 1709/1951, ΕΕΔ. Γ' 107. Lyon — Caen et Renault (— Amiaud), n. 1177, 1187. Ramella, n. 636. Jaeger, σελ. 822, σημ. 12. Βλ. καί art. 146, 2 ἰταλ. Πτωχ. Νόμου.

ται να έμφανισθῆ ὁ έταῖρος ὡς πτωχευτικὸς πιστωτῆς διὰ τὴν ἀπαίτησιν τῆς ἐπιστροφῆς τῆς μερίδος του, διότι αὕτη ἀνήκει εἰς τὸ ὑπέγυον διὰ τοὺς έταιρικοὺς πιστωτὰς κεφάλαιον τῆς έταιρείας¹².

Δὲν ἐξετάζεται ἐὰν ἡ ἀπαίτησις τῶν δανειστῶν τῆς έταιρείας προέρχηται ἐξ ἐμπορικῆς ἢ ἀστικῆς αἰτίας. Ἐρευνᾶται μόνον ἐὰν αἱ ἀπαιτήσεις αὗται ἀπορρέουν ἐξ ἐνοχῆς δεσμευούσης τὴν έταιρείαν ἢ ἐὰν ὀφείλονται εἰς ἐνεργείας τῶν έταίρων, οἵτινες συνηλλάγησαν διὰ λογαριασμὸν τῆς έταιρείας.

Ἐκ τῆς ἀποκλεισθεῖς τῆς έταιρείας έταῖρος (ἄρθρον 771 Ἰ.Α.Σ. Κώδ.) θεωρεῖται ἤδη τρίτος ἔναντι τῆς έταιρείας καὶ θὰ περιληφθῆ εἰς τὴν ὁμάδα τῶν έταιρικῶν πιστωτῶν δι' οἰασδήποτε ἀπαιτήσεις του κατὰ τῆς έταιρείας, γεννηθείσας πρὸ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως ταύτης¹³.

3. Ἐνῶ ἡ ὁμάς τῶν πιστωτῶν τῆς έταιρείας ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἀπὸ τοὺς πιστωτὰς ταύτης, ἡ ὁμάς τῶν πιστωτῶν τῶν έταίρων ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν πιστωτῶν τῆς έταιρείας καὶ ἐκ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τοῦ περι οὗ πρόκειται έταίρου. Οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν έταίρων δὲν εἰσέρχονται εἰς τὸ παθητικὸν τῆς έταιρείας ἔνεκα τοῦ χωρισμοῦ τῶν περιουσιῶν. Ἀτομικοὶ πιστωταὶ εἶναι οἱ ἔχοντες προσωπικὴν ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ έταίρου. Οὗτοι δικαιοῦνται νὰ ἀσκήσουν τὰ δικαιώματά των ἐπὶ παντὸς ὄπερ ἀνήκει εἰς τὸν έταῖρον ὀφειλέτην των ἐκ τῆς έταιρικῆς περιουσίας, μόνον ὅμως μετὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν έταιρικῶν πιστωτῶν. Οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν έταίρων οὐδένα ρόλον παίζουν εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς έταιρείας οὐδὲ εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν ἄλλων έταίρων. Ὡς κατωτέρω θὰ ἀναπτυχθῆ, διὰ τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ὑπὸ τῆς έταιρείας προτεινομένου συμβιβασμοῦ θὰ ἀποφανθοῦν διὰ ψηφοφορίας μόνον οἱ έταιρικοὶ πιστωταί, ἐνῶ διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ έταίρου θὰ ἐκφέρουν γνώμην τόσον οἱ έταιρικοί, ὅσον καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τούτου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀποφασίζεται καὶ ἡ συνέχισις τῆς ἐμπορίας τῆς έταιρείας ἢ τῶν έταίρων. Κατὰ τὴν ἐπαλήθευσιν τῶν πιστώσεων τῶν δανειστῶν έταίρου τινὸς δὲν ἔχουν γνώμην οἱ πιστωταὶ τῶν ἄλλων έταίρων. Τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς έταιρείας εἶναι ὀφειλέτης τῶν έταιρικῶν πιστωτῶν καὶ δὲν ὑποχρεοῦται ἔναντι τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν έταίρων. Ἐκ τῆς έταιρικῆς πε-

12. Jaeger, σελ. 825, σημ. 15. Εἰς τοὺς πιστωτὰς τῆς έταιρείας δυνατόν νὰ περιληφθῆ καὶ ὁ διαχειριστῆς τῆς έταιρείας δι' ἀπαιτήσιν του κατ' αὐτῆς, βλ. § 28 Konkursordnung.

13. Jaeger, σελ. 825, σημ. 15, Fredericq, n 585. Navarrini, B' 501. Canadian, σελ. 163. Lyon — Caen et Renault (— Αμοιῶν Ὀικονομικῆς καὶ Ἐπιχειρηματικῆς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν) n. 1188.

ριουσίας θά ικανοποιηθοῦν ἀποκλειστικῶς οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταί, ἐνῶ εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἑταίρου θά συντρέξουν οἱ ἑταιρικοὶ καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τούτου ἀποκλειομένων τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τῶν ἄλλων ἑταίρων.

Αἱ λύσεις αὗται βασιζονται εἰς τὴν νομικὴν προσωπικότητα τῆς ἑταιρείας, συνεπεία τῆς ὁποίας ἡ ἑταιρική περιουσία δὲν εἶναι κοινὴ περιουσία τῶν ἑταίρων, ἀλλ' εἶναι αὐτόνομος καὶ ἀνεξάρτητος ἀνήκουσα εἰς τὴν ἑταιρείαν. Ἡ δὲ συνδρομὴ τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν εἰς τὴν ἀτομικὴν περιουσίαν τοῦ ἑταίρου δικαιολογεῖται ἐκ τῆς ἀπεριορίστου καὶ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνης τούτου¹⁴.

4. Ὁ αὐτὸς τρόπος σχηματισμοῦ τῶν ὁμάδων τῶν πιστωτῶν θά τηρηθῆ καὶ διὰ τὰς ἀνωμάλους ἑταιρείας διὰ τὰς ὁποίας παρεδέχθημεν ὅτι ἔχουν ἴδιαν προσωπικότητα καὶ αὐτόνομον περιουσίαν. Οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἑταίρων τῶν ἑταιρειῶν τούτων δὲν δύνανται νὰ συντρέξουν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς πτωχεύσεως ἀνωμάλου ἑταιρείας. Οἱ δανεισταὶ οὗτοι θά ικανοποιηθοῦν ἐκ τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τοῦ ἑταίρου καὶ ἀπὸ τὸ ἀπομένον ὑπόλοιπον τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας μετὰ τὴν ἰκανοποίησιν τῶν πιστωτῶν ταύτης, ἐκτὸς ἂν ἔχουν ἀπαίτησιν ἠσφαλισμένην δι' ἐνεχύρου ἢ ὑποθήκης¹⁵.

5. Καὶ εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας δέον νὰ γίνῃ διάκρισις μεταξὺ τῆς ὁμάδος τῶν δανειστῶν καὶ τῶν δανει-

14. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1189, σελ. 676 ἐπ. Bonelli, n. 794. Κατὰ τὸ γερμανικὸν δίκαιον, δύνανται οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τοῦ ἑταίρου νὰ ἐπιληφθοῦν τῆς μερίδος του, βλ. § 725 BGB.

15. Candian, n. 120. Navarrini, A' σελ. 327. Bonelli (—Andrioli), n. 795. Ἡ συνδρομὴ τῶν ἑταιρικῶν δανειστῶν εἰς τὰς περιουσίας τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων προβλέπεται ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 148, 3, 4 τοῦ ἰταλ. Νόμου, τοῦ ἀρθροῦ 570, 1 καὶ 572, 1 τοῦ ἐβλετικῆς Κώδικος καὶ τῆς § 212 τοῦ γερμ. Πτωχ. Νόμου. Ἐν Ἀγγλίᾳ οὐδεμία δίδεται προτίμησις εἰς τοὺς δανειστὰς τῆς ἑταιρείας. «The joint estate, γράφει ὁ Hardy, is applicable, in the first instance, in payment of their joint debts, and the separate estate of each partner in payment of his separate debts». Τὸ πλεόνασμα τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τοῦ ἑταίρου (separate estate) θά θεωρηθῆ ἑταιρική περιουσία (joint estate) καὶ ἀντιστρόφως. Ἐξαιρετικῶς δύναται ὁ πιστωτὴς τῆς ἑταιρείας (joint creditor) νὰ στραφῆ κατὰ τῶν ἀτομικῶν περιουσιῶν, ὅταν δὲν ὑπάρχῃ ἑταιρική περιουσία, ὡς καὶ ὅταν ἑταῖρός τις δολίως ἀνέμιξε τὴν ἑταιρικήν μετὰ τὴν ἀτομικήν περιουσίαν του. Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν ἀτομικοὶ πιστωταί, δύνανται οἱ πιστωταὶ τῆς ἑταιρείας νὰ ἐπιληφθοῦν ἀμέσως τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. Εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ὅς οἱ ἑταῖροι θά δύνανται νὰ ἐπιληφθοῦν τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τῶν ἑταίρων, δέον νὰ εἰσπράξουν πρῶτον οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ 20 σελλίνια κατὰ λίραν. Δίδεται ἐν τούτοις ὁμοίᾳ μετὰ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ λύσιν ὅταν ἑταῖρός τις εὐθύνηται «jointly and severally». Βλ. Hardy, σελ. 132 ἐπ. Robson, σελ. 391, 717. Διὰ τὰ ἐν Ἀμερικῇ κρατοῦντα βλ. Corpus Juris Secundum, τόμ. 8, § 463, σελ. 1345—6. Strahan — Oldhan, σελ. 225.

στῶν τῆς ὁμάδος. Εἶναι δυνατόν νά ἀποφασισθῆ ἡ ἐξακολούθησις τῆς ὑπὸ τῆς ἐταιρείας ἀσκουμένης ἐμπορίας. Ἐάν ἐκ τῶν ἐργασιῶν τούτων δημιουργηθοῦν χρέη, οἱ πιστωταὶ οὗτοι εἶναι δανεισταὶ τῆς ὁμάδος καὶ προηγοῦνται ἐν τῇ ἱκανοποιήσει τῶν ἐν τῇ ὁμάδι πιστωτῶν. Οἱ τυχόν δανεισταὶ τῆς ὁμάδος τῶν πιστωτῶν τοῦ ἐταίρου θά ἱκανοποιηθοῦν ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς περιουσίας τούτου¹⁶.

6. Οἱ γενικοὶ προνομιοῦχοι δανεισταὶ τῆς ἐταιρείας δὲν θά θεωρηθοῦν προνομιοῦχοι καὶ κατὰ τὴν συνδρομὴν τῶν εἰς τὰς κατ' ἴδιαν πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων. Ἐπίσης τὸ τυχόν γενικὸν προνόμιον τοῦ πιστωτοῦ τοῦ ἐταίρου δὲν δύναται νά δώσῃ εἰς αὐτὸν προτίμησιν ἔναντι τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν. Τὸ γενικὸν τοῦτο προνόμιον συνίσταται εἰς τὴν κατὰ προτεραιότητα πληρωμὴν ἔναντι τῶν λοιπῶν ἐγχειρογράφων πιστωτῶν. Τὸ προνόμιον τοῦ πιστωτοῦ τοῦ ἐταίρου θά ἰσχύσῃ μόνον ἔναντι τῶν ἄλλων ἀτομικῶν δανειστῶν τοῦ ἐταίρου τούτου¹⁷.

V. Ἡ συγκρότησις τῶν συνελεύσεων. 1. Αἱ συνελεύσεις τῶν πιστωτῶν, αἱ ὁποῖαι καλοῦνται νά λάβουν ἀποφάσεις ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένων θεμάτων, ἀπαρτίζονται ὡς ἀκολούθως :

Ἡ συνέλευσις τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας ἀποτελεῖται ἀποκλειστικῶς ἐξ ἐταιρικῶν πιστωτῶν. Ἡ συνέλευσις τῶν πιστωτῶν ἐκάστου ἐταίρου ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τούτου καὶ ἐκ τῶν δανειστῶν τῆς ἐταιρείας. Οὐδεμίαν θέσιν δύναται νά λάβουν οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τῶν ἐταίρων εἰς τὰς ἀποφάσεις τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν ἐταιρείαν.

2. Ὡς γνωστόν, μετὰ τὴν προσαγωγὴν τῶν τίτλων ἐπακολουθεῖ ἡ ἐξέλεξις τῶν πιστώσεων. Κατὰ τὴν διαδικασίαν ταύτην δύναται νά προβάλουν ἀντιρρήσεις τόσοι ὁ πτωχεύσας, ὅσοι καὶ οἱ πιστωταὶ τούτου. Ἡ ἐξέλεξις τῶν πιστώσεων γίνεται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 582—596 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου.

α. Ἡ ἐνότης τῆς διαδικασίας τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας δὲν διαπιστοῦται μόνον ἐκ τοῦ διορισμοῦ κοινοῦ εἰσηγητοῦ καὶ συνδίκου δι' ὅλας τὰς πτωχεύσεις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων καὶ ἐκ τοῦ καθορισμοῦ τῆς αὐτῆς ἡμέρας παύσεως τῶν πληρωμῶν διὰ τὴν ἐταιρείαν καὶ τοὺς ἐταίρους, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν γίνεται ἡ ἐξέλεξις τῶν πιστώσεων ὡς καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ἀποτελέσματα

16. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1199 bis, σελ. 694. Οἱ ὁμαδικοὶ πιστωταὶ προηγοῦνται ἐν τῇ ἱκανοποιήσει τῶν ἐν τῇ ὁμάδι πιστωτῶν, Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 34, 1, 2.

17. Jaeger, § 212, σημ. 4. Robson σελ. 725—6, 737.

της εξελέγξεως ταύτης δύνανται νά προταθοῦν καί κατὰ τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τοῦ ἐταίρου. Ἐκτὸς τῆς ἐπαληθεύσεως τῶν κατὰ τῆς ἐταιρείας ἀπαιτήσεων, γίνονται ἐπίσης τόσαι ἐξελέγξεις ὅσοι εἶναι καί οἱ συμπτωχεύσαντες ἐταῖροι.

β. Κατὰ τινα ἐκδοχὴν εἰς τὴν διαδικασίαν ἐξελέγξεως τῶν πιστώσεων τῶν δανειστῶν τῆς ἐταιρείας θὰ λάβουν μέρος μόνον οἱ πιστωταὶ ταύτης. Ὅρθοτέρα ὅμως φαίνεται ἡ γνώμη, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰς τὴν ἐξέλεξιν ταύτην θὰ συμμετάσχουν καί θὰ ἔχουν δικαίωμα προβολῆς ἀντιρρήσεων καί οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τῶν ἐταίρων¹⁸. Τοῦτο πρέπει νά εἶναι ὀρθόν διότι ἡ ἔκβασις τῆς ἐπαληθεύσεως ἐπιδρᾷ ἀμέσως ἐπὶ τῆς τύχης τῆς περιουσίας τῆς ἐταιρείας καί ἐπὶ τῆς δυνατότητος ὑπάρξεως ὑπολοίπου, τοῦ ὁποίου θὰ ἐπιληφθοῦν οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἐταίρων. Ἐξ ἄλλου οἱ μὴ ἱκανοποιηθέντες ἐταιρικοὶ δανεισταὶ ἐκ τῆς περιουσίας τῆς ἐταιρείας, ἔχουν δικαίωμα νά στραφοῦν κατὰ τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τῶν ἐταίρων ἐπὶ ζημίᾳ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τούτων. Συνεπῶς δέ οὐ νά ἐπιτραπῇ εἰς τοὺς δανειστάς τῶν ἐταίρων νά προβάλουν τὰς ἀντιρρήσεις τῶν κατὰ τῆς παραδοχῆς ἀνυπάρκτων τυχόν ἀπαιτήσεων τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας.

Εἰς τὴν ἐξέλεξιν τῶν πιστώσεων τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν ἐταίρου τινὸς θὰ λάβουν μέρος μὲ δικαίωμα προβολῆς ἀντιρρήσεων, οἱ πιστωταὶ τῆς ἐταιρείας καί οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἐταίρου, ἀποκλειομένων τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἄλλων ἐταίρων, διὰ τοὺς ὁποίους ἡ περιουσία τοῦ ἐλεγχομένου ἐταίρου εἶναι ξένη. Κατὰ τὴν διαδικασίαν ταύτην ἀντιρρήσεις δύνανται νά προβάλλῃ ἐπίσης ἡ ἐταιρεία διὰ τῶν νομίμων ἐκπροσώπων της ὡς καὶ ὁ πτωχεύσας ἐταῖρος.

§ 22. Διασφάλις τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς πτωχεύσεως

Ι. Πτωχευτικὰ ἰεριοῦσῖαι. 1. Ἡ κυριώτερα περιουσιακὴ συνέπεια τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως διὰ τὸν ὀφειλέτην ἔμπορον εἶναι ἡ στέρησις τῆς διοικήσεως (διαθέσεως καὶ διαχειρίσεως) τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας του. Μέχρι τοῦ ἔτους 1937 κατὰ ρητὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 533 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου (παλαιοῦ

18. Ramella, n. 623-4. Arthuys, n. 1040, σελ. 640. Lyon - Caen et Renault (-Amiaud) n. 1189, 1199, σελ. 694. Γαλ. Ἀκυρωτικὸν 6/1/919, D.P. 1919, I, 112. Δικαίωμα προβολῆς ἀντιρρήσεων ἔχουν καί οἱ μὴ δηλωθέντες πιστωταὶ, ἐμφανιζόμενοι ὅμως εἰς τὸν ἰσολογισμόν τῆς ἐταιρείας, Ἐφ. Brescia 29/5/35, R.D.C. 1936, I, 502.

445) εις την πτωχευτικήν περιουσίαν περιλαμβάνετο και ή κατά την διάρκειαν της πτωχεύσεως αποκτωμένη. Το άρθρον όμως 2 του νόμου 635 έτροποποίησεν ώς πρός το σημείον τουτο το άρθρον 533, όρισαν ότι εις την πτωχευτικήν περιουσίαν δέν περιλαμβάνεται ή μετά την κήρυξιν της πτωχεύσεως αποκτωμένη υπό του πτωχεύσαντος περιουσία. Ούτω γίνεται διάκρισις μεταξύ πτωχευτικής περιουσίας, ύπαγομένης εις την διαδικασίαν της πτωχεύσεως, και μεταπτωχευτικής περιουσίας, ήτις έξαιρείται της διαδικασίας της πτωχεύσεως και άφίεται εις την έλευθέραν διαχείρισιν του πτωχεύσαντος, διότι δύναται ό πτωχεύσας νά ένασκήση έμπορικάς πράξεις και νά αποκτήση μεταπτωχευτικήν περιουσίαν, δέν δύναται όμως νά αποκτήση την ιδιότητα του έμπόρου.

2. Εις την πτώχευσιν της όμορρύθμου έταιρείας ύφίστανται πλείονες πτωχεύσεις, της έταιρείας και των έταίρων, ένεκα δέ της ένότητος της πτωχευτικής διαδικασίης άφ' ένδς και της διαφόρου πορείας έκάστης πτωχεύσεως άφ' έτέρου, ένδιαφέρον έμφανίζει ή έξέτασις της συνθέσεως των πτωχευτικών περιουσιών της έταιρείας και των έταίρων.

‘Η όμορρυθμος έταιρεία έχει ίδιαν προσωπικότητα και ίδιαν, αυτόνομον και άνεξάρτητον περιουσίαν, διακρινομένην από τας περιουσίας των έταίρων ταύτης. Ένεκα τούτου εις την διαδικασίαν της πτωχεύσεως διακρινόμεν δύο είδη περιουσιών, την πτωχευτικήν περιουσίαν του νομικού προσώπου της έταιρείας και τας πτωχευτικάς περιουσίας των κατ' ίδιαν έταίρων.

α. ‘Η πτωχευτική περιουσία της έταιρείας περιλαμβάνει όλα τά άνήκοντα εις αυτήν άγαθά κατά τον χρόνον της κηρύξεως της πτωχεύσεως. ‘Η περιουσία της έταιρείας σχηματίζεται κυρίως έκ των εισφορών των έταίρων, των όποιων ή κυριότης μετεβιβάσθη εις το νομικόν πρόσωπον της έταιρείας πρό της κηρύξεως της πτωχεύσεως ταύτης. Εις την περιουσίαν της έταιρείας περιλαμβάνεται ώς ένεργητικόν ταύτης το δικαίωμα πρός αποζημίωσιν, όπερ έχει ή έταιρεία κατά των έταίρων διά τυχόν ζημίαις τας όποίας υπέστη έξ ένεργειών τούτων και αΐτινες υπερβαίνουν το ποσόν της εισφοράς, καθώς επίσης δύναται νά περιληφθῆ εις την περιουσίαν του έταίρου ή κατά της έταιρείας άπαιτήσεις τούτου διά την καταβολήν των αναλογούντων εις αυτόν κερδών. Περιλαμβάνονται επίσης εις την περιουσίαν της έταιρείας αί άπαιτήσεις ταύτης κατά των έταίρων, αί μη άπορρέουσai έκ της έταιρικής σχέσεως. ‘Υπολογίζονται επίσης αί άπαιτήσεις της έταιρείας κατά των έταίρων, οΐτινες ένήργησαν δι' ίδιον ή άλλότριον λογαριασμόν πράξεις άντιτιθεμένας πρός τά συμφέροντα της έταιρείας (άρθρον 747 'Αστ. Κώδ.), ώς και το δικαίωμα αποζημιώσεως της έταιρείας διά ζημίαν

ἦν ὑπέστη ἐκ πράξεων ἑταίρου, ὅστις εὐθύνεται ἔναντι τῆς ἑταιρείας, ἐάν δὲν ἐπέδειξε τὴν ἐν τοῖς ἰδίοις ἐπιμέλειαν, κατὰ τὴν διαχείρισιν τῶν ἑταιρικῶν ὑποθέσεων (ἄρθρον 746 Α. Κ.). Εἰς τὴν πτωχευτικὴν περιουσίαν τῆς ἑταιρείας περιλαμβάνονται καὶ αἱ ἀπαιτήσεις αἱ γεννῶμεναι ἐκ τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 71 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος προβλεπομένων πράξεων, διὰ τὰς ὁποίας εὐθύνεται εἰς ὀλόκληρον καὶ τὸ ὑπαίτιον πρόσωπον. Ἐνταῦθα ἀνήκει ἐπίσης καὶ πᾶν ὅ,τι ὁ διαχειριστὴς ἑταῖρος ἐκτήσατο ἰδίῳ ὀνόματι κατὰ τὴν ἀντιπροσώπευσιν τῆς ἑταιρείας (ἄρθρον 758, 2 Ἀστ. Κώδ.). Πάντα ταῦτα τὰ δικαιώματα τῆς ἑταιρείας ἀποτελοῦν συστατικὰ στοιχεῖα τῆς περιουσίας τῆς καὶ ἑνασκοῦνται ἀποκλειστικῶς ὑπὸ τοῦ συνδίκου¹.

Ὡς γνωστόν, ἡ κυριώτερα ὑποχρέωσις τῶν ἑταίρων εἶναι ἡ καταβολὴ τῶν εἰσφορῶν τῶν (ἄρθρον 743 Ἀστ. Κώδ.), διὰ τῶν ὁποίων σχηματίζεται κατὰ κύριον λόγον ἡ περιουσία τῆς ἑταιρείας. Ἐάν ἑταῖρός τις δὲν εἴχε κατὰ βάλει τὴν εἰσφορὰν τοῦ ἐν ὄλῳ ἢ ἐν μέρει κατὰ τὸν χρόνον τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως, ὁ σύνδικος τῆς πτωχεύσεως δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν καταβολὴν ταύτης. Ἡ ὑποσχεθεῖσα καὶ μὴ εἰσφερθεῖσα εἰσέτι εἰσφορὰ τοῦ ἑταίρου ἀποτελεῖ πίστωσιν τῆς ἑταιρείας ἔναντι τούτου. Ὁ ἑταῖρος εἶναι ὀφειλέτης τῆς εἰσφορᾶς του. Ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχη προθεσμία καταβολῆς, ἡ ἐνοχὴ εἶναι ἀπλὴ καὶ καθαρὰ. Ὡς ἐκ τούτου ἡ πιστώτρια ἑταιρεία δύναται νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἑταίρου ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν καὶ δὲν δύναται ὁ ἑταῖρος νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τοῦτο. Δὲν ἐνδιαφέρει ἂν τὴν ἑταιρείαν ἐκπροσωπῇ ὁ διαχειριστὴς, ὁ ἐκκαθαριστὴς ἢ ὁ σύνδικος. Ὁ σύνδικος ἐπιδιώκει τὴν καταβολὴν τῶν εἰσφορῶν. Οὗτος δὲ δὲν ὑποχρεοῦται νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀνάγκην καταβολῆς τούτων. Δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν πληρωμὴν ὀλοκλήρου τῆς εἰσφορᾶς, καὶ ἂν ἀκόμη ἡ ὀλοκληρωτικὴ αὕτη καταβολὴ δὲν εἶναι ἀναγκαία διὰ τὴν ἀπόσβεσιν τῶν χρεῶν τῆς ἑταιρείας. Ὅταν ὁμοῦς ὁ σύνδικος προτίθεται νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς ἑταίρους ποσὰ ὑπερβαίνοντα τὸ ποσὸν τῶν εἰσφορῶν τῶν, ὑποχρεοῦται τότε νὰ ἀποδείξῃ τὴν ὕπαρξιν ἑταιρικῶν χρεῶν, διὰ τῶν ὁποίων νὰ δικαιολογῆται ἡ ἠϋξημένη αὕτη ἀπαίτησις. Οὕτως, εἰς τὴν πτωχευσίαν τοῦ καθυστεροῦντος τὴν καταβολὴν τῆς εἰσφορᾶς τοῦ ἑταίρου οἱ πιστωταὶ τῆς ἑταιρείας θὰ ἐμφανισθοῦν μὲ δύο ἀπαιτήσεις, μίαν διὰ τὴν ἐξόφλησιν τῶν ἑταιρικῶν χρεῶν καὶ ἑτέραν διὰ τὴν καταβολὴν τῆς μὴπω ἀποπληρωθείσης εἰσφορᾶς. Ἐννοεῖται ὁμοῦς ὅτι οὐδέ-

1. Navarrini, Β' n. 501. Ramella, n. 628. Fick, § 46. Jaeger, σελ. 826-7. Lyon—Caen et Renault (—Amiaud), Β' § 1188, σελ. 676. Chance—French, σελ. 26-27. Βλ. καὶ Ρόκαν, § 31, III, 1, δ. Τσιριντάνη, Β' § 73, σελ. 53.

ποτε εἰς πιστωτῆς θὰ λάβῃ ποσὸν ὑπερβαῖνον τὴν ἀπαιτήσιν τοῦ².

Ἡ ἀξίωσις αὕτη τοῦ συνδίκου διὰ τὴν καταβολὴν τῶν καθυστερημένων εισφορῶν ὑπόκειται εἰς τὴν εἰκοσαετῆ παραγραφὴν τοῦ ἄρθρου 249 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος καὶ οὐχὶ εἰς τὴν πενταετῆ παραγραφὴν τοῦ ἄρθρου 64 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Συνεπῶς δύνανται οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ νὰ καταδιώξουν τὸν ἑταῖρον διὰ τοῦ συνδίκου, καὶ ἂν ἀκόμη παρήλθον πέντε ἔτη ἀπὸ τῆς λύσεως τῆς ἑταιρείας³.

Ἀμφισβητεῖται, ἂν ἡ ἀγωγή ἢ στρεφομένη κατὰ τῶν ἑταίρων τῆς πτωχευσάσης ἑταιρείας διὰ τὰς καθυστερημένας δόσεις τῶν εισφορῶν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ πτωχευτικοῦ δικαστηρίου. Ἡ ἀρνητικὴ ἀπάντησις φαίνεται ὀρθοτέρα. Ἡ διεξαχθησομένη δίκη δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ πτωχευτικὴ δίκη, διότι ἡ ἀπαιτήσις περὶ καταβολῆς τῆς εισφορᾶς δὲν ἀναφύεται ἐκ τῆς πτωχεύσεως, δὲν προήλθεν ἔνεκα τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας καὶ μόνον, ἀλλ' ἠδύνατο νὰ ἐγερθῇ ἡ ἀξίωσις περὶ καταβολῆς τῶν καθυστερημένων εισφορῶν καὶ ὅταν ἀκόμη ἡ ἑταιρεία ἦτο *in bonis*⁴.

β. Ἡ πτωχευτικὴ περιουσία τῶν ἑταίρων εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς περιουσίας τῆς ἑταιρείας, καθὼς καὶ αἱ ἀτομικαὶ ὑποχρεώσεις τούτων ἀπὸ τὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἑταιρείας. Ἡ ἑταιρεία δὲν εὐθύνεται διὰ τὰ χρεῖα τοῦ ἑταίρου, ἐνῶ ἀντιθέτως ὁ ἑταῖρος εὐθύνεται διὰ τὰ χρεῖα τῆς ἑταιρείας εἰς ὀλόκληρον.

Ἡ πτωχευτικὴ περιουσία τοῦ ἑταίρου περιλαμβάνει τὰ μέχρι τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας ἀνήκοντα εἰς αὐτὸν περιουσιακὰ στοιχεῖα. Ἀνήκουν δὲ εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἑταίρου αἱ ἀπαιτήσεις τούτου κατὰ τῆς ἑταιρείας διὰ τὰ ἀναλογοῦντα εἰς αὐτὸν κέρδη ἐκ τῆς γενομένης ἤδη διανομῆς κερδῶν. Ἐὰν ἡ ἑταιρεία εἶχε λυθῇ καὶ ἀκολούθως ἐκηρύχθη εἰς πτώχευσιν, περιλαμβάνεται εἰς τὴν πτωχευτικὴν περιουσίαν τοῦ ἑταίρου ἡ ἀξίωσις τούτου πρὸς

2. Bonelli (—Andrioli), n. 798. Frederiq, n. 580. L a c o u r — B o u t e r o n, n. 2187. L y o n — C a e n e t R e n a u l t (—A m i a u d), n. 1175 σελ. 663, 1187 σελ. 675, 1202 σελ. 700. Κατὰ τὸν C o s a e k σελ. 54, I, αἱ καθυστερημένα εισφορὰ θὰ καταβληθοῦν εἰς τὴν ομάδα τῶν δανειστῶν τῆς ἑταιρείας μόνον ὅταν εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν κάλυψιν τῶν πτωχευτικῶν ἀπαιτήσεων. Ἐὰν κατεβλήθη εισφορὰ εἰς τὴν ἑταιρείαν ὑπὸ τοῦ πτωχεύσαντος ἑταίρου, κατὰ τὸν χρόνον παύσεως τῶν πληρωμῶν ταύτης, δύναται νὰ ἀκρωθῇ ἡ καταβολὴ αὕτη, κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 538 Ἐμπ.Ν., τῇ αἰτήσει τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τοῦ ἑταίρου, ἐὰν βεβαίως ἡ ἑταιρεία ἦτο ἐν γνώσει τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν, βλ. N a v a r r i n i, A' n. 273.

3. E s c a r r a — R a u l t, n. 322, σελ. 381—2.

4. L y o n — C a e n e t R e n a u l t (—A m i a u d), n. 1196, σελ. 692. Ἀναστασιάδης, § 397, σελ. 102. Περὶ τῆς ἐννοίας τῆς πτωχευτικῆς Σικίης, βλ. Ρόκων, Πτωχ. Δίκαιον § 24, σελ. 62 ἐπ.

απόδοσιν τῶν κατὰ χρῆσιν εἰσενεχθέντων ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἔταιρειαν πραγμάτων ἀνηκόντων εἰς αὐτὸν (ἄρθρον 779 Ἀστ. Κώδ.). Ἐχει βεβαίως ὁ ἑταῖρος ἀπαίτησιν κατὰ τῆς ἑταιρείας διὰ τὴν ἀπόδοσιν τῶν εἰσφορῶν καὶ διὰ τὴν εἴσπραξιν τῶν ἀναλογούντων εἰς αὐτὸν κερδῶν, ἡ ἀπαίτησις ὅμως αὕτη θὰ ἀσκηθῆῖ μόνον μετὰ τὴν ἱκανοποίησιν ὅλων τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας (780, 782 Ἀστ. Κώδ.)⁵.

II. Σφραγίσις. 1. Συνεπεία τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν δμάδων τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν καὶ τῶν πτωχευτικῶν περιουσιῶν τῶν πτωχεύσεων τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων, δι' ἐκάστην ἐξ αὐτῶν ἀκολουθεῖται ἴδια σειρὰ διαδικαστικῶν πράξεων πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς διασφάλσεως τοῦ ἐνεργητικοῦ ἐκάστης πτωχεύσεως (σφράγισις, ἀπογραφή, σύνταξις ἰσολογισμοῦ, ἐκποίησις, διανομή).

2. Ἐν ἐκ τῶν ὑποχρεωτικῶν στοιχείων τῆς δικαστικῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν εἶναι καὶ ἡ διάταξις ταύτης περὶ ἐπιθέσεως σφραγίδων (ἄρθρον 528 Ἐμπ. Ν.), ἥτις πραγματοποιεῖται κατὰ τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένην διαδικασίαν (ἄρθρα 531 καὶ 544—548 Ἐμπ. Ν.).

Διὰ τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας προβλέπει εἰδικῶς ὁ νόμος (ἄρθρον 545, 2), ὅτι αἱ σφραγίδες δεόν νὰ ἐπιτίθενται «οὐ μόνον εἰς τὸ κύριον τῆς ἑταιρείας κατάστημα καὶ τὰ λοιπὰ αὐτῆς καταστήματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν κατοικίαν ἐκάστου τῶν ὑπευθύνων ἑταίρων». Ὡς «ὑπεύθυνοι ἑταῖροι» νοοῦνται οἱ ὁμόρρυθμοι τοιοῦτοι. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης συνάγεται, ὡς ἀνεφέρθη (ἀνωτέρω σελ. 108), ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας ἐπάγεται καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων ταύτης.

Ὁ νόμος ὁμιλεῖ περὶ «καταστήματος» καὶ «κατοικίας», ἐπιθυμεῖ ὅμως τὴν σφράγισιν τῆς περιουσίας τῆς ἑταιρείας, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν εὑρίσκηται αὕτη, εἰς τὴν ἔδραν τῆς καὶ τὰ ὑποκαταστήματα τῆς καὶ τὴν σφράγισιν πάσης περιουσίας τῶν ὁμορρύθμων ἑταίρων. Ἐὰν ἑταῖρός τις ἀποτελῆ μέλος ἄλλης ἑταιρείας, δὲν θὰ σφραγισθῆῖ ἡ περιουσία ταύτης. Τὰς σφραγίδας ἐπιθέτει ὁ εἰρηνοδίκης, εὐθύς ὡς λάβῃ γνῶσιν κατὰ τὸ ἄρθρον 531 Ε. Κ. τῆς περὶ σφραγίσεως διατάξεως τῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας⁶.

III. Ἀπογραφή, ἰσολογισμός, ἐμπορικὰ βιβλία, ἀλληλογραφία. 1. Ὁ ὀριστικὸς σύνδικος ἐνεργεῖ τὴν

5. Fredericq, σελ. 775, 796, 801. Cosack, σελ. 37. Escarra σελ. 277.

6. Brunetti, n. 236, σελ. 508. Ramella, n. 627. Ἀναστασιάδης, § 411, σημ. 4 καὶ § 412. Lyon—Caen et Renault (—Amiaud), n. 1197, σελ. 693.

ἀπογραφὴν τῆς περιουσίας τοῦ πτωχεύσαντος ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν ἀπὸ τοῦ διορισμοῦ του, προβαίνων εἰς τὴν ἀποσφράγιση αὐτῆς. Ἡ ἀπογραφή, ἣτις ἐνεργεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 569—572 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, παρουσιάζει τὰς ἀκολούθους ἰδιορρυθμίας εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρυθμοῦ εταιρείας.

2. Ἀνεφέρθη πολλάκις ὅτι ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμοῦ εταιρείας ἐπάγεται καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων αὐτῆς. Παρὰ τὴν σύγχρονον ὅμως πτώχευσιν τῆς εταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, ἡ περιουσία τῆς εταιρείας εἶναι χωρισμένη ἀπὸ τὰς περιουσίας τῶν ἐταίρων τόσον κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς ἀπογραφῆς, ὅσον καὶ κατὰ τὰς ἄλλας πράξεις διαχειρίσεως καὶ ἐκκαθαρίσεως τῶν περιουσιῶν τούτων. Ὁ νομοθέτης ἐπιβάλλει τὴν σύγχρονον κήρυξιν τῶν πτωχέσεων, δὲν ἐπιθυμεῖ ὅμως καὶ τὴν συγχώνευσιν τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ τῶν πτωχέσεων τούτων. Ὑπάρχουν τόσαι πτωχευτικαὶ περιουσίαι, ὅσοι εἶναι καὶ οἱ ἐταῖροι μετὰ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς εταιρείας, δι' ἐκάστην δὲ ἐξ αὐτῶν θὰ διενεργηθῇ ἰδίᾳ ἀπογραφή, διότι θὰ ἀκολουθήσῃ ἰδιαιτέρα ἐκκαθάρισις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ ἐκάστης περιουσίας.

Ἡ ἀπογραφή τῆς εταιρείας θὰ περιλάβῃ ὅλην τὴν ἐταιρικὴν περιουσίαν, τὰ ἀκίνητα, κινητὰ, δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις αὐτῆς. Εἰς τὴν ἀπογραφὴν αὐτὴν θὰ περιληφθῇ πᾶν ὅ,τι εἰσέφερον ἢ ὑπεσχέθησαν νὰ εἰσφέρουν οἱ ἐταῖροι, διότι ταῦτα ἀποτελοῦν πίστωσιν τῆς εταιρείας κατὰ τῶν ἐταίρων ὡς καὶ πᾶν ὅ,τι ἀπέκτησεν ἡ εταιρεία μετὰ τὴν σύστασιν τῆς.

Ἡ ἀπογραφή τοῦ ἐνεργητικοῦ τῶν ἐταίρων θὰ περιλάβῃ τὴν ἀνάλογον ἀτομικὴν περιουσίαν των, καθὼς καὶ τὰς τυχόν ἀπαιτήσεις τούτων κατὰ τῆς εταιρείας, αἱ ὅποιοι ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἀπορέουν ἐκ τῆς ἐταιρικῆς ἰδιότητός των.

Διὰ τὴν σφράγιση καὶ ἀποσφράγιση, ὅσον καὶ διὰ τὴν ἀπογραφὴν ἐκάστης πτωχευτικῆς περιουσίας τῆς εταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων δέον νὰ συντάσσῃται ἰδίᾳ ἔκθεσις⁷.

3. Ἡ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 526 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου προβλεπομένη δῆλωσις τῆς εταιρείας περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν τῆς δέον νὰ συνοδεύηται καὶ ὑπὸ τοῦ ἰσολογισμοῦ αὐτῆς. Ὁ νόμος ὀρίζει ὅτι δέον νὰ κατατεθοῦν ἐντὸς δεκαπενθημέρου, εἰς τὸν γραμματέα τοῦ πρωτοδικείου καὶ τὰ ἐμπορικὰ βιβλία (ἀρθρον 527 Ἐμπ. Ν.).

7. Ramella, σελ. 486. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1198. Corpus Juris Secundum, τόμ. 8, § 152, σελ. 599. Κατὰ τὸν Arthuys, σελ. 638, διὰ τὴν ἀποσφράγιση καὶ ἀπογραφὴν ἀπαιτεῖται ὁ διορισμὸς περισσοτέρων συνδίκων. Χωριστὰ ἀπογραφαὶ θὰ γίνον καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς πτωχέσεως τῆς ἀνωμάλου εταιρείας, Brunetti, n. 239, σελ. 517 in fine.

Ἐάν ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας κηρυχθῆ τῇ αἰτήσῃ πιστωτοῦ τινος καὶ οὐδείς ἰ σ ο λ ο γ ι σ μ ὸ ς κατατεθῆ, τότε ὁ προσωρινὸς σύνδικος θὰ προβῆ εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἰσολογισμῶν, ὅσοι εἶναι αἱ πτωχεύσεις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων. Οἱ ἰσολογισμοὶ οὗτοι θὰ συνταχθῶσι κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 566 καὶ 567 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου.

4. Τὰ ἐμπορικὰ βιβλία τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων δυνατὸν νὰ ἐξαιρεθοῦν τῆς σφραγίσεως, ὅποτε θεωροῦνται ὑπὸ τοῦ εἰρηνοδίκου καὶ παραδίδονται εἰς τὸν σύνδικον, ἀφοῦ βεβαιωθῆ διὰ συνοπτικῆς ἐκθέσεως ἡ κατάστασις τούτων (ἄρθρον 560 Ἐμπ. Ν.). Ἐννοεῖται ὅτι πρόκειται περὶ τῶν ἐμπορικῶν βιβλίων τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν βιβλίων τῶν ἐταίρων, οἵτινες ἀσκοῦν ἴδιον ἐμπόριον, διότι διὰ τὴν ἐμπορίαν ἦν ἀσκοῦν ὀνόματι καὶ λογαριασμῶ τῆς ἐταιρείας, δὲν ὑποχρεοῦνται νὰ τηροῦν ἴδια βιβλία διάφορα τῶν τοιούτων τῆς ἐταιρείας ⁸.

5. Τὸ ἄρθρον 561 διατάσσει τὴν παράδοσιν τῶν πρὸς τὸν πτωχεύσαντα ἀπευθυνόμενων ἐπιστολῶν εἰς τὸν σύνδικον, ὅστις καὶ προβαίνει εἰς τὴν ἀποσφράγισιν τούτων. Μετὰ τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρῦθμου ἐταιρείας, παραδίδονται εἰς τὸν σύνδικον αἱ ἐπιστολαὶ αἱ ἀπευθυνόμεναι πρὸς τὴν ἐταιρείαν καὶ πρὸς τοὺς συμπτωχεύσαντας ἐταίρους ταύτης ⁹.

§ 22α. Ἡ παῦσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως

I. Ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ πιστωτοῦ, τοῦ συνδίκου ἢ καὶ ἐξ ἐπαγγέλματος δύναται τὸ δικαστήριον νὰ κηρύξῃ τὴν παῦσιν τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως, ὅταν, «ἐλλείψῃ περιουσίας», δὲν ὑφίσταται δυνατότης ἐξακολουθήσεως τῶν ἐργασιῶν ταύτης (ἄρθρον 637 Ἐμπ. Ν.). Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ δικαστηρίου ἡ πτώχευσις δὲν περατοῦται, ἀλλ' ἐξ α κ ο λ ο υ θ ε ῖ ὑ φ ι σ τ α μ ἔ ν η, διότι κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην ἡ παῦσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως δὲν ἀποτελεῖ τρόπον περατώσεως ταύτης ¹.

II. 1. Αἱ γενικαὶ αὔται ἀρχαὶ θὰ ἐφαρμοσθοῦν καὶ εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρῦθμου ἐταιρείας. Εἶναι δυνατὸν μάλιστα νὰ κηρυχθῆ ἡ παῦσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων δι' ἔλλειψιν ἐνεργητικῆς περιουσίας. Ὑποχρεοῦται ὁμοῦ

8. Σ π η λ ι ὀ π ο υ λ ο ς, Στοιχεῖα Ἐμπορικοῦ Δικαίου, 1956, σ. 93, σελ. 117.

9. N a v a r r i n i, Α' 1934, σελ. 189, σημ. 3. R a m e l l a, σελ. 487.

1. Ἡ πτώχευσις ἐξακολουθεῖ ὑφισταμένη, μόνον αἱ ἐργασίαι αὐτῆς ἡρεμοῦν, μέχρι τῆς τυχόν ἀνακλήσεως τῆς ἀποφάσεως, βλ. Ρ ὀ κ α ν, Πτωχ. Δίκαιον, § 74, II.

τὸ δικαστήριον νὰ κηρύξη τὴν παύσιν τῶν ἐργασιῶν ὄλων τῶν πτωχεύσεων τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ἢ δύναται νὰ πράξη τοῦτο διὰ τινὰ ἐξ αὐτῶν; Ἄλλαις λέξεσιν, ἢ παύσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν παύσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων;

2. Ἐτονίσθη κατ' ἐπανάληψιν ὅτι δι' ἐκάστην πτώχευσιν ἀκολουθεῖται ἴδια διαδικασία. Αἱ πτωχευτικαὶ περιουσίαι καὶ αἱ συνελύσεις τῶν πιστωτῶν σχηματίζονται κατὰ διάφορον τρόπον. Κατόπιν τούτου εἶναι πιθανόν καὶ δυνατόν νὰ κηρυχθῇ ἡ παύσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως ἐταίρου τινός, ὅταν αὕτη στερηθῆται παντὸς ἀτομικοῦ περιουσιακοῦ στοιχείου. Ἡ παύσις ὅμως τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου τούτου οὐδόλως ἐπηρεάζει τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν τῶν πτωχεύσεων τῶν ἄλλων ἐταίρων καὶ τῆς ἐταιρείας. Καὶ ἂν ἀκόμη κηρυχθῇ ἡ παύσις τῶν ἐργασιῶν τῶν πτωχεύσεων ὄλων τῶν ἐταίρων, αἱ ἐργασίαι τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας δύνανται νὰ συνεχισθοῦν, ἐφ' ὅσον δὲν συντρέχει δι' αὐτὴν «ἐλλειψις περιουσίας».

3. Τὸ ἀντίστροφον ὅμως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συμβῇ. Δὲν εἶναι νοητόν, καθ' ὃν χρόνον ἐξακολουθοῦν αἱ ἐργασίαι τῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων, νὰ κηρυχθῇ ἡ παύσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας. Οἱ ἐταῖροι εὐθύνονται ἀπεριορίστως καὶ εἰς ὀλόκληρον διὰ τὰ ἐταιρικά χρέη. Ὅταν ἡ ἀτομικὴ περιουσία τῶν ἐταίρων εἶναι ἐπαρκὴς διὰ τὰ ἔξοδα τῆς πτωχεύσεώς των, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἶναι ἡ περιουσία αὕτη ἀνεπαρκὴς διὰ τὰ ἔξοδα τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας. Ἡ ἀτομικὴ περιουσία τῶν ἐταίρων θεωρεῖται καὶ περιουσία τῆς ἐταιρείας. Ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν χρήματα διὰ τὰ ἔξοδα τῶν ἐργασιῶν τῶν ἀτομικῶν πτωχεύσεων, ταῦτα δεόν νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ διὰ τὰ ἔξοδα τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας. Ἐὰν δὲν ὑπάρχουν χρήματα διὰ τὰ ἔξοδα τῶν ἰδιαιτέρων πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων οὐδὲ ἐταιρικὸν ἐνεργητικὸν διὰ τὰ ἔξοδα τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, τότε δύναται νὰ λεχθῇ ὅτι ἡ παύσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας σ υ ν ε π ι φ ε ρ ε ι καὶ τὴν παύσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν ἀτομικῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων².

III. Ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος ἂν δύναται ὁ σύνδικος νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς ἐταίρους τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, παρατηροῦμεν ὅτι αἱ πηγαὶ τῶν ἐσόδων τῆς ἐταιρείας περιορίζονται εἰς τὸ ἐνεργητικὸν ταύτης καὶ δὲν δύνανται νὰ αὐξηθοῦν ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν

2. Ramella, n. 629, σελ. 497. Ἀναστασιάδης, § 569, σελ. 407.

των εταίρων. Ἡ ἀρχὴ ὅμως αὕτη δὲν δύναται νὰ τηρηθῆ, ὅταν τὰ αἰτούμενα ποσὰ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν. Οὗτοι δύνανται νὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν εταίρων διὰ τὸ ὅλον τῶν ἀπαιτήσεων των καὶ νὰ ζητήσουν τὴν καταβολὴν εἰς αὐτοὺς ποσῶν ὑπερβαινόντων τὰς εἰσφορὰς τῶν εταίρων³.

---

3. Percerou — Desserteaux, Γ' σελ. 186. Lyon — Caen et Renault (— Amiaud), n. 1217, σελ. 733. Arthuys, n. 1054.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΑΙ ΛΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΤΩΧΕΥΣΕΩΣ

§ 23. Γενικαὶ παρατηρήσεις

I. Ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας δύναται νὰ περατωθῆ καθ' οὓς τρόπους καὶ ἡ πτώχευσις παντὸς ὀφειλέτου ἐμπόρου (πτωχευτικὸς συμβιβασμὸς, ἔνωσις τῶν πιστωτῶν, ἀποκατάστασις τοῦ πτωχεύσαντος ἕνεκα τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν).

Ἐνῶ ὁμως ἡ πτώχευσις τῶν ἐταίρων ἀποτελεῖ συνέπειαν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, ἡ περάτωσις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπιφέρει ἀναγκαίως καὶ τὴν λύσιν τῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων. Εἶναι δυνατόν ἡ εἰς βάρους τῶν ἐταίρων πτωχευτικὴ διαδικασία νὰ συνεχισθῆ παρὰ τὴν περάτωσιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, ἥτις ἦτο ὁ γενεσιουργὸς λόγος τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῶν ἐταίρων. Ἐνεκα τοῦ τρόπου τούτου περατώσεως τῶν πτωχεύσεων γεννῶνται ποικίλα ζητήματα, βᾶσιν ἔχοντα τὴν νομικὴν προσωπικότητα τῆς ἐταιρείας καὶ τὴν ἰδιάζουσαν εὐθύνην τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων.

II. Δύναται ἡ ἐταιρεία νὰ ἐπιτύχη τὴν περάτωσιν τῆς πτωχεύσεώς της διὰ τῆς καταρτίσεως πτωχευτικοῦ συμβιβασμοῦ. Τὴν συμβιβαστικὴν πρότασιν θὰ ὑποβάλουν οἱ νόμιμοι ἐκπρόσωποι ταύτης, οἵτινες δέον νὰ εἶναι ἐφωδιασμένοι μὲ εἰδικὴν πρὸς τοῦτο ἐξουσίαν. Ἡ συμβιβαστικὴ συνέλευσις, ἥτις θὰ ἀποφανθῆ ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ τῶν προτάσεων πρὸς σύναψιν τοῦ συμβιβασμοῦ, ἀποτελεῖται ἐκ τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας ἀποκλειστικῶς. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ, οἵτινες εἶναι τυχόν συγγενεῖς τοῦ ἐταίρου, δὲν ἀποκλείονται ἐκ τῆς ψηφοφορίας, διότι ὁ περὶ οὗ πρόκειται συμβιβασμὸς ἀφορᾷ εἰς τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἐταιρείας. Κώλυμα διὰ τὴν σύναψιν τοῦ συμβιβασμοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ καταδίκη τοῦ διαχειριστοῦ-ἐταίρου διὰ πράξεις ἀφορώσας εἰς τὴν ἐταιρικὴν διαχείρισιν. Δύνανται νὰ ὑποβάλουν ἀντιρρήσεις κατὰ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ, ὡς καὶ πᾶς ὁμόρρυθμος

εταίρος. Πτωχευτικόν συμβιβασμόν δύναται νά συνάψη καί ἡ κηρυχθεῖσα εἰς πτώχευσιν ὑπὸ ἔκκοθάρισιν ἢ ἀνώμαλος ἑταιρεία, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅμως ὅτι ὁ συμβιβασμὸς οὗτος δὲν θά ἔχη ὡς σκοπὸν τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἑταιρείας (κατωτέρω § 24, VI). Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας ἀσκεῖ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς εὐθύνης τῶν ἐν πτωχεύσει ἐταίρων.

Διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ δὲν ἀναβιοῖ ἡ ἑταιρεία, διότι ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς δὲν εἶχεν ἐπιφέρει τὴν λύσιν τῆς (ἀνωτέρω σελίς 105).

III. Ἐκαστος ἑταῖρος δύναται νά καταρτίσῃ ἀτομικὸν συμβιβασμόν, ἵνα ἐπιτύχῃ τὴν περάτως τῆς πτωχεύσεως του. Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται εἰς τοὺς ὁμορρυθμοὺς ἑταίρους (κατωτέρω § 25, I), δι' ὃ πᾶς ἑταῖρος δέον νά μεριμνήσῃ διὰ τὴν περάτως τῆς πτωχεύσεως του. Ὁ ἑταῖρος θά καταρτίσῃ τὸν συμβιβασμόν μετὰ τῆς συμβιβαστικῆς συνελεύσεως, ἥτις θά ἀποτελῆται ἐκ τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας καί ἐκ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τούτου. Ἡ σχετικὴ ἀπόφασις θά ληφθῇ ἐν κοινῇ συνεδριάσει τῶν πιστωτῶν τούτων καί ἀφοῦ σχηματισθοῦν αἱ ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπόμεναι πλειονοψηφίαι. Ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος θά καταβάλλῃ τὰ συμβιβαστικὰ μερίσματα εἰς τοὺς ἑταιρικοὺς καί τοὺς ἀτομικοὺς πιστωτὰς του ἐκ τῆς ἀτομικῆς περιουσίας του. Ὁ συμβιβασμὸς οὗτος οὐδεμίαν ἀσκεῖ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν πτωχεύσεων τῶν ἄλλων ἐταίρων.

Ἐνεφέρθη ὅτι ἡ ὁμόρρυθμος ἑταιρεία θά λυθῇ, ἐάν ἑταῖρός τις κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν λόγῳ παύσεως τῶν πληρωμῶν τῶν ἀπορρεουσῶν ἐκ τοῦ ἴδιου ἐμπορίου του (ἀνωτέρω σελίς 121). Ὁ συμβιβασμὸς τοῦ ἑταίρου τούτου δὲν θά ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀναβίωσιν τῆς λυθείσης ἤδη ἑταιρείας καί τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν τῆς (κατωτέρω § 25, III, 2).

IV. Ἐξετάζομεν περαιτέρω (§ 26) τὰ διάφορα ζητήματα, τὰ ὁποῖα ἀνακύπτουν ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι αἱ πτωχεύσεις τῆς ἑταιρείας καί τῶν ἐταίρων εἶναι δυνατὸν νά περατωθοῦν κατὰ διαφόρους τρόπους. Πῶς θά διακανονισθοῦν αἱ ὑποχρεώσεις τῆς ἑταιρείας καί τῶν ἐταίρων καί κατὰ τίνα τρόπον θά ἰκανοποιηθοῦν οἱ ἑταιρικοὶ καί οἱ ἀτομικοὶ πιστωταί, ἐάν α) ἡ ἑταιρεία καταρτίσῃ συμβιβασμόν καί αἱ πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων περατωθοῦν διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν δανειστῶν, β) πάντες οἱ ἑταῖροι συμβιβασθοῦν καί ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας καταλήξῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐνώσεως τῶν δανειστῶν, γ) ὅλαι αἱ πτωχεύσεις περατωθοῦν διὰ συμβιβασμοῦ καί δ) ἐάν ὅλαι αἱ πτωχεύσεις λυθοῦν διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν δανειστῶν; (κατωτέρω § 26).

V. Ἐάν οὐδεμία πτώχευσις ἐπιτύχῃ συμβιβασμόν, θά ἐπακο-

λουθήση τὸ στάδιον τῆς ἐνώσεως τῶν πιστωτῶν. Θὰ γίνῃ τότε ἰδιαίτερα ἐκκαθάρισις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ ἐκάστης πτωχευτικῆς περιουσίας τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην ἔχουν δικαίωμα συμμετοχῆς εἰς τὰς διανομὰς ὄλων τῶν πτωχεύσεων, ἐνῶ οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ θὰ λάβουν μέρος μόνον εἰς τὴν διανομὴν τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τοῦ ὀφειλέτου τῶν ἐταίρου.

Διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐταιρείας θὰ ἀφανθοῦν οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ, ἐνῶ διὰ τὴν ἐξακολούθησιν τῶν ἔργων τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἐταίρου θὰ κληθοῦν νὰ ἀποφασίσουν συγχρόνως οἱ ἐταιρικοὶ μετὰ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τούτου. Ὁ τρόπος τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν πιστωτῶν ἐμφανίζει ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον, καθὼς καὶ ἡ ἄσκησις τοῦ δικαιώματος ἀναγωγῆς μεταξὺ τῶν συνεταίρων (κατωτέρω § 28, II).

VI. Περὶ τοῦ θέματος τῆς ἀνακλήσεως τῶν πτωχεύσεων τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, ἧτις ἀνάκλησις ἀποτελεῖ ἄρσιν τῆς πτωχεύσεως καὶ οὐχὶ μόνον τρόπον περατώσεως ταύτης, ἡσχολήθημεν ἀνωτέρω (σελίς 98).

§ 24. Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας

I. Ἡ νομιμότης τοῦ συμβιβασμοῦ. Τὸ ἄρθρον 627 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ὀρίζει ὅτι δύνανται οἱ πιστωταὶ νὰ παραδεχθῶσι τὸν συμβιβασμὸν καὶ μόνον ὑπὲρ ἐνὸς ἢ τινῶν τῶν ὑπευθύνων ἐταίρων. Ὡς ὑπεύθυνοι ἐταῖροι θεωροῦνται οἱ ἀπεριοριστως καὶ εἰς ὀλόκληρον εὐθυνόμενοι. Ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης τοῦ νόμου συνάγεται ὅτι καὶ ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία δύναται νὰ προτείνῃ συμβιβασμὸν εἰς τοὺς πιστωτὰς τῆς. Ἡ τοιαύτη δυνατότης τῆς ἐταιρείας δικαιολογεῖται καὶ ἐπιβάλλεται ἐκ τοῦ διαχωρισμοῦ τῆς πτωχεύσεως τῆς ἀπὸ τὰς πτωχεύσεις τῶν ἄλλων ἐταίρων, ἐδράζεται δὲ ἐπὶ τῆς νομικῆς προσωπικότητος ταύτης, ἧτις διατηρεῖται καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας, συνεπεὶα τῆς ὁποίας ἡ περιουσία τῆς ἐταιρείας ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι αὐτόνομος καὶ ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς περιουσίας τῶν ἐταίρων ταύτης. Τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο — ὅτι ἡ ἐταιρεία δύναται νὰ καταρτίσῃ συμβιβασμὸν μετὰ τῶν πιστωτῶν τῆς — προβάλλεται καὶ ὑπὸ τῆς κρατούσης ἀπόψεως, ἧτις ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐταιρεία δὲν λύεται διὰ τῆς κηρύξεως ταύτης εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως (ἀνωτέρω σελίς 105)¹.

1. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1204, σελ. 702. Navarrini, B' n. 513. Jaeger, § 211, Ann. I. σελ. 829 ἑπ. Διὰ τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ κρατοῦντα, βλ. Robson, σελ. 747. Ρόκα, Πτωχ. Συμβ. σελ. 47.

II. Προϋποθέσεις Κωλύματα. 1. Διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ ἀπλοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ καθορισμὸς τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ τῆς πτωχευσάσης ἑταιρείας — ὅστις ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἀπογραφῆς, τῆς συντάξεως τοῦ ἰσολογισμοῦ καὶ τῆς ἐπαληθεύσεως τῶν πιστώσεων — ἢ νόμιμος συγκρότησις τῆς συνελεύσεως τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας, ἣτις θὰ ἀποφανθῆ περὶ τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένης ψηφοφορίας καὶ πλειονοψηφίας, ἢ ἐπικύρωσις τοῦ συμβιβασμοῦ ὑπὸ τοῦ πτωχευτικοῦ δικαστηρίου καὶ ἢ μὴ καταδίκη ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ. Ἐξετάζομεν κατωτέρω τὸ ἰδιαιτερον ἐνδιαφέρον, ὅπερ ἐμφανίζουν αἱ προϋποθέσεις αὗται κατὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας.

2. Ἡ συμβιβαστικὴ τῶν πιστωτῶν συνέλευσις, ἣτις θὰ συγκληθῆ ἐξ ἐπαγγέλματος ὑπὸ τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ, διὰ νὰ ἀποφανθῆ ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων τῆς ἑταιρείας, ἀπαρτίζεται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τῶν ἑταίρων δὲν συμμετέχουν εἰς τὴν συνέλευσιν ταύτην.

3. Κατὰ ρητὴν διάταξιν νόμου (ἄρθρον 604 Ἐμπ.Ν.) ἡ ἔνεκεν ἀπλῆς χρεωκοπίας καταδίκη δὲν κωλύει τὸν συμβιβασμὸν. Ἀπαγορεύεται ὁμοίως ὁ συμβιβασμὸς, ἐὰν ὁ πτωχεύσας κατεδικάσθῃ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ (ἄρθρον 603 Ἐμπ.Ν.)

Ἡ ἑταιρεία, ὡς νομικὸν πρόσωπον, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καταδιωχθῆ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ καί, ὡς ἐκ τούτου, δὲν ὑφίσταται κώλυμα πρὸς κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης². Ἐρωτᾶται ὁμοίως, ἂν ἡ τυχὸν καταδίκη εἰς τὴν ποινὴν ταύτην τοῦ συμπτωχεύσαντος ἑταίρου δέον νὰ ἐπιφέρῃ καὶ διὰ τὴν ἑταιρείαν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀπαγορευτικῆς ταύτης διατάξεως τοῦ ἄρθρου 603. Βεβαίως ὁ καταδικασθεὶς ἑταῖρος δὲν δύναται νὰ συνάψῃ ἀτομικὸν συμβιβασμὸν, ἐρωτᾶται ὁμοίως μήπως ἡ καταδίκη τούτου ἐμποδίζῃ καὶ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἑταιρείας ;

Ἡ ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος τούτου διδομένη ἀπάντησις ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἰδιότητος τοῦ καταδικασθέντος ἑταίρου (ἂν εἶναι διαχειριστῆς) καὶ ἐκ τοῦ εἴδους τῶν πράξεων δι' ἃς κατεδικάσθη. Ἦτοι δέον νὰ ἐξετασθῆ ἂν οὗτος εἶναι διαχειριστῆς καὶ ἂν αἱ πράξεις, δι' ἃς κατεδικάσθη, ἀνάγονται εἰς τὴν ἑταιρικὴν διαχείρισιν.

α. Ὑποστηρίζεται ὅτι ἡ ἑταιρεία δύναται νὰ συνάψῃ συμβιβα-

2. Ἐν Γαλλίᾳ γίνεται δεκτὸν ὅτι ἡ ἀδυναμία τοῦ πτωχεύσαντος ἐμπόρου νὰ προεξοφλῇ γραμμάτια εἰς τὴν Τράπεζαν τῆς Γαλλίας πλήττει καὶ τὴν πτωχεύσανσαν ἑταιρείαν, Art h u y s, n. 1042, σελ. 642, σημ. 2. L a c o u r — B o u t e r o n, n. 2200, σελ. 685. Τ. Φιλιππίδης, Τὸ ἔγκλημα τῆς χρεωκοπίας, Θεσ/νικῆ Οικονομικὴ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 1948, σελ. 88—89. Γ. Ράλλης, Γ' σ. 322.

σμόν, όταν ο καταδικασθείς έταίρος δέν είναι διαχειριστής ταύτης. 'Η καταδίκη τοῦ έταίρου, μή διαχειριστοῦ, δέν κωλύει τόν συμβιβασμόν τῆς εταιρείας καί τοῦτο, διότι ἡ προσωπικότης τῆς εταιρείας είναι διάφορος τῶν προσώπων τῶν έταίρων, διά δέ τοῦ συμβιβασμοῦ ταύτης έξυπηρετοῦνται οἱ εταιρικοί πτωχευτικοί πιστωταί καί οὐχί οἱ άτομικοί πιστωταί τοῦ καταδικασθέντος έταίρου³. 'Αλλά καί ἂν ἀκόμη ὁ καταδικασθείς έταίρος είναι διαχειριστής, δέν θά ἐμποδισθῆ ὁ συμβιβασμός τῆς εταιρείας, όταν ὁ έταίρος οὔτος καταδικασθῆ διά πράξεις ἀσχέτους πρὸς τήν εταιρικήν διαχείρισιν, ἀφορώσας εἰς τὸ ἰδιαιτέρον ἐμπόριόν του.

β. Διάφορος ὅμως θά πρέπει νά δοθῆ λύσις, ἀπαγορευοῦσα τόν συμβιβασμόν τῆς εταιρείας, ἐάν ὁ διαχειριστής έταίρος κατεδικάσθῃ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ διά πράξεις ἀναγομένας εἰς τήν εταιρικήν διαχείρισιν. Δέν δύναται εἰς τήν περίπτωσιν ταύτην ἰσχυρῶς νά ὑποστηρικθῆ ὅτι ἡ προσωπικότης τῆς εταιρείας είναι a fortiori διάφορος τοῦ προσώπου τοῦ διαχειριστοῦ ταύτης, ἐπειδή οὔτος κατεδικάσθῃ δι' ἐνεργείας, αἵτινες ἐγένοντο ἐπ' ὀνόματι καί διά λογαριασμόν τῆς εταιρείας. 'Αληθῶς, ἐν τῇ πράξει οὐδέποτε θά καταρτισθῆ συμβιβασμός, ἐάν συντρέχῃ ἡ περίπτωσις αὕτη, καί ἂν ἀκόμη δεχθῶμεν τήν θεωρητικὴν δυνατότητα τούτου⁴.

III. 'Η συμβιβαστικὴ πρότασις. Δύο διάφοροι γνώμαι ἀνεπτύχθησαν ἐν σχέσει πρὸς τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα δύνανται νά προτείνουν εἰς τοὺς εταιρικοὺς πιστωτὰς τήν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς εταιρείας.

1. Κατὰ τήν ἀσθενεστέραν γνώμην τὰ πρόσωπα τὰ ὁποῖα ἔχουν τὸ δικαίωμα ἢ τὸ καθήκον νά προκαλέσουν τήν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς εταιρείας, ἔχουν καί τήν δυνατότητα νά καταρτίσουν τὸν συμβιβασμόν ταύτης. Οὔτοι εἶναι οἱ διαχειρισταί ἢ οἱ ἐκκαθαρισταί. 'Η ὑποβολὴ τῆς συμβιβαστικῆς προτάσεως, ὑποστηρίζουν, εὐρίσκεται ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς έξουσίας τῶν προσώπων τούτων. 'Εάν ὅμως δέν διωρίσθῃ εἰδικὸς διαχειριστής, ἀπαιτεῖται ὁμόφωνος γνώμη τῶν έταίρων πρὸς διατύπωσιν καί ὑποβολήν τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων. 'Εξαιρετικῶς διά τήν κατάρτισιν τοῦ ἐπιπαρωρήσει συμβιβασμοῦ παρατηρεῖται, ὅτι ἡ πρὸς σύναψιν τούτου ἀπόφασις δέον πάντοτε νά ληφθῆ ἀπὸ ὄλους ὁμοῦ

3. Ρόκας, Πτωχ. Συμβ. § 26, I, 2, σελ. 133. 'Αναστασιάδης, Γ' σελ. 34, σημ. 74. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1205, σελ. 704.

4. Σύμφ. Percerou — Desserteaux, σελ. 189. Seuffert, σελ. 417. Jaeger, § 175, σημ. 3.

τους έταίρους, διότι ή τοιαύτη ένέργεια ύπερβαίνει τās έξουσίας τοϋ νομίμου έκπροσώπου τής έταιρείας ⁵.

2. α. Ίσχυροτέρα δμως και κρατοϋσα φέρεται ή γνώμη, καθ' ήν ό διαχειριστής τής πτωχεύσάσης έταιρείας δέν δύναται νά καταρτίση και νά ύποβάλη μόνος συμβιβαστικές προτάσεις. Ή περί καταρτίσεως τοϋ συμβιβασμοϋ άπόφασις δέον νά ληρθή άπό όλους ό μοϋ τους όμορρόζυμους έταίρους, οΐτινες θά άποφανθοϋν κατά τās διατάξεις τοϋ καταστατικοϋ ⁶.

Προέχει δμως ή έξέτασις τοϋ περιεχομένου τών συμβιβαστικών προτάσεων. Ήάν έκ τοϋ περιεχομένου τούτου έξάγεται ότι ή συμβιβαστική πρότασις άποτελεϊ άπλήν πράξιν διαχειρίσεως (όταν ή έταιρεία ζητή μόνον προθεσμίαν ή άναβολήν καταβολής τών χρεών της), θά ήδύνατο ό διαχειριστής νά ένεργήση μόνος. Όταν δμως ή πρότασις περί καταρτίσεως συμβιβασμοϋ άποτελή πράξιν διαθέσεως, και τοϋτο γίνεται συνήθως, τότε άπαιτείται όμόφωνος γνώμη όλων τών έταίρων.

β. Οι διαχειρισται δέν δύνανται έξ ίδίας πρωτοβουλίας νά καθορίσουν τους όρους τοϋ προτεινομένου συμβιβασμοϋ οϋδέ νά άποδεχθοϋν τους όρους τών πιστωτών. Άπαιτείται όμόφωνος γνώμη τών έταίρων, διά τής όποίας θά δοθή εις τόν διαχειριστήν ή άναγκαία έξουσιοδότησις πρός σύναψιν τοϋ συμβιβασμοϋ. Τό μέλλον τής έταιρείας θά έξαρτηθή άπό τήν έπιτυχίαν τοϋ συμβιβασμοϋ και ό διαχειριστής δέν δύναται νά άποφασίξη επί τής τύχης τής έταιρείας.

Οί διαχειρισται ή έκκαθαρισται παρεμβαίνουν εις τήν συμβιβαστικήν συνεδρίασιν τών πιστωτών, καθ' ήν συζητοϋνται αι προτάσεις τοϋ συμβιβασμοϋ, ώς έκπρόσωποι τής έταιρείας. Διά νά προτείνουν δμως και νά καταρτίσουν τόν συμβιβασμόν, δέον νά έφοδιασθοϋν με ειδικήν έξουσιοδότησιν, διότι ή ύπό τών διαχειριστών έκπροσώπησις περιλαμβάνει μόνον τās άναγκαίας πρά-

5. Navarrini, Β' σελ. 266. Άναστασιάδης, Γ' σελ. 322, σημ.

8. Τυπικώς ή πρότασις θά ύπογραφη και θά ύποβληθή ύπό τών διαχειριστών. Τό άρθρον 152, 2 τοϋ Ιταλ. Πτωχ. Νόμου όρίζει: «La proposta e le condizioni del concordato.. devono essere approvate dai soci che rappresentono la maggioranza assoluta del capitale».

6. Bonelli (—Andrioli), n. 805. Ramella, n. 631, σελ. 500. Ήάν μετά τήν κήρυξιν τής πτωχεύσεως άποθάνη έταίρός τις, άπαιτείται ή συναίνεσις τών κληρονόμων αύτοϋ όταν τό καταστατικόν προβλέπη τήν συνέχισιν τής έταιρείας, Arthuys, n. 1042, σελ. 642. Vitali, Sul concordato..., σελ. 604. Friedericq, n. 587, σελ. 802—3. Σύμφ. § 211, 1 γερμ. Πτωχ. Νόμου, καθ' ήν «Ein zwangsvergleich kann nur auf Vorschlag aller persönlich haftenden Gesellschafter geschlossen werden». Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 78, v. Βλ. και Κ ακα ν, άρθρον 756, § 2.

ξεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς ἐταιρικῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητος. Μεταξὺ τῶν πράξεων τούτων δὲν περιλαμβάνεται ἡ κατάρτισις συμβιβασμοῦ, ἐκ τοῦ ὁποῦ κρίνεται αὐτὴ αὕτη ἡ τύχη τῆς ἐταιρείας. Ὅθεν, διὰ νὰ προτείνῃ καὶ καταρτίσῃ ἐγκύρως συμβιβασμὸν ὁ διαχειριστὴς τῆς πτωχευσάσης ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας, θὰ πρέπει νὰ ἀποφασισθῇ τοῦτο τῆ συναινεσει ὄλων τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων. Ἀπαιτεῖται δὲ ὁμόφωνος γνώμη ὄλων τῶν ἐταίρων, διότι ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας ἀσκεῖ ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς ἰδιαζούσης εὐθύνης τούτων, ἐπειδὴ θὰ ἐκπληρωθοῦν οἱ ὅροι τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ διὰ τῆς ἀτομικῆς περιουσίας των. Καὶ ἡ τυχόν τροποποιήσις τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων ἢ ἡ ὑποβολὴ ἑνὸς τοιούτων δέον νὰ γίνῃ δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως ὄλων τῶν ἐταίρων.

γ. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ συναίνεσις τοῦ ἀποκλεισθέντος ἐταίρου πρὸς τὴν κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως διὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων. Ἐὰν μετὰ τὴν ὑποβολὴν τῶν προτάσεων ἀνακαλέσῃ ἐταῖρός τις τὴν συναίνεσίν του, ἡ πρότασις ἀποβαίνει ἀνενεργῆς ⁷.

3. Οἱ ἐκκαθαρισταὶ τῆς κηρυχθείσης εἰς πτώχευσιν ἐταιρείας μετὰ τὴν λύσιν τῆς, δὲν δύνανται μόνοι νὰ ὑποβάλουν συμβιβαστικὰς προτάσεις. Οὗτοι ὑποχρεοῦνται ἐκ τοῦ νόμου (ἄρθρον 777 Α.Κ.) νὰ φέρουν εἰς πέρας τὰς ἐκκρεμεῖς ἐργασίας τῆς ἐταιρείας καὶ νὰ ἐκτελέσουν τὰς ἀναγκαῖας πράξεις πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐκκαθαρίσεως. Εἰς τὰ καθήκοντα ταῦτα τῶν ἐκκαθαριστῶν δὲν περιλαμβάνεται ἡ ἐξουσία πρὸς κατάρτισιν συμβιβασμοῦ. Διὰ νὰ δυνηθοῦν καὶ οὗτοι νὰ συνάψουν τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας δέον νὰ λάβουν πρὸς τοῦτο εἰδικὴν ἐντολὴν δι' ὁμοφώνου ἀποφάσεως τῶν ἐταίρων, ἢ συνέλευσις τῶν ὁποίων διατηρεῖ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς ἐταιρείας τὰς ἐξουσίας, τὰς ὁποίας ἀναγνωρίζει εἰς αὐτὴν ὁ νόμος ⁸.

IV. Σύγκλησις καὶ συγκρότησις τῆς συμβιβαστικῆς συνελεύσεως τῶν πιστωτῶν. Ἀποδοχῆ τῶν προτάσεων. Ψηφοφορία. 1. Διὰ τὴν ἰσχυρὰν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ ἀπαιτεῖται ἡ σύγκλησις καὶ συγκρότησις τῆς συμβιβαστικῆς συνελεύσεως τῶν πιστωτῶν καὶ ἡ ὑπ' αὐτῆς ἀποδοχὴ τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων τοῦ πτωχεύσαντος διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου προβλεπομένης ψηφοφορίας ⁹. Ἡ συνέλευσις αὕτη

7. Jaeger, § 211, σημ. 1, σελ. 829.

8. Jaeger, § 211, σημ. 2, σελ. 829.

9. Περὶ τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐργασιῶν πρὸς κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τοῦ τρόπου συγκλήσεως τῆς συμβιβαστικῆς συνελεύσεως, βλ. Ρόκκιν, Πτωχ. Συμβ. §§ 10 καὶ 11.

συγκροτείται ἐκ τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν, παρίσταται δὲ ὁ σύνδικος, ὁ πτωχεύσας καὶ οἱ τυχόν μέλλοντες νὰ ἐγγυηθοῦν τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ¹⁰.

2. Ἡ συνέλευσις τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν, ἥτις θὰ ἀποφανθῆ ἐπὶ τῆς ἀποδοχῆς ἢ μὴ τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων τῆς ἐταιρείας, ἀπαρτίζεται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν πιστωτῶν ταύτης, ἀποκλειομένων τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων. Αἱ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 601 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου προβλεπόμεναι δύο πλειονοψηφίαι κατ' ἀριθμὸν πιστωτῶν καὶ κατὰ ποσὸν πιστώσεων θὰ σχηματισθοῦν μόνον ἀπὸ τοὺς πιστωτὰς τῆς ἐταιρείας. Οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἐταίρων δὲν δύνανται νὰ συντρέξουν εἰς τὰς λαμβανομένας ἀποφάσεις σχετικῶς μὲ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας. Οὗτοι οὐδὲν δικαιοῦνται νὰ ἀπαιτήσουν ἀπὸ τὴν ἐταιρικὴν περιουσίαν.

Ἄλλως ὅμως ἔχει τὸ ζήτημα, ἐάν, ἐκτὸς τῆς ἐταιρείας, ἤθελον ὑποβάλλει συμβιβαστικὰς προτάσεις καὶ οἱ ἐταῖροι. Εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην θὰ ἀκολουθήσῃ ἴδια διαδικασία δι' ἕκαστον συμβιβασμὸν. Διὰ τὴν ἀποδοχὴν τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων τῆς ἐταιρείας θὰ ἀποφανθοῦν κατὰ πλειονοψηφίαν οἱ πιστωταὶ τῆς ἐταιρείας ἀποκλειστικῶς. Διὰ τὴν κατάρτισιν ὅμως τοῦ συμβιβασμοῦ ἐκάστου ἐταίρου ἔχουν δικαίωμα νὰ ψηφίσουν τόσον οἱ ἐταιρικοὶ, ὅσον καὶ οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τοῦ περιὸς πρόκειται ἐταίρου. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων καὶ ἐπειδὴ εἰς τὰς ἀποφάσεις τὰς ἀφορώσας εἰς τὴν ἀτομικὴν περιουσίαν τοῦ ἐταίρου, ὅστις ἐπιθυμεῖ τὴν σύναψιν συμβιβασμοῦ, ἔχουν δικαίωμα νὰ λάβουν μέρος καὶ οἱ ἐταιρικοὶ καὶ οἱ ἀτομικοὶ του πιστωταὶ (οἱ δανεισταὶ τοῦ αἰτοῦντος τὸν συμβιβασμὸν ἐταίρου, ἀποκλειομένων τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἄλλων ἐταίρων), διὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένων δύο πλειονοψηφιῶν θὰ ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς τῶν ἐταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν καὶ τὸ σύνολον τῶν ἀπαιτήσεων τούτων¹¹.

3. Κατὰ τὸ ἄρθρον 601 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου δὲν ὑπολογίζονται διὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς ἀριθμητικῆς καὶ τῆς ποσοτικῆς πλειονοψηφίας οἱ συγγενεῖς τοῦ πτωχεύσαντος, μέχρι καὶ τοῦ τετάρτου βαθμοῦ συμπεριλαμβανομένου. Ὁ ἀποκλεισμὸς τῶν συγγενῶν ἐκ τῆς ψηφοφορίας ἐμφανίζει ἰδιαίτερα ζήτῃματα εἰς τὴν

10. Περὶ τῆς ἀκολουθουμένης διαδικασίας βλ. Ρόκαν, ἐνθ' ἄνωτ. § 12, III.

11. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), σελ. 677. Ramella, σελ. 500, 511. Lacour — Bouteron, n. 2199, σελ. 683. Frenedericq, σελ. 801. Ἀναστασιάδης, Γ' § 519, 541α. Ἄρθρον 154 ἰταλ. Πτωχ. Νόμου. Κατὰ τὸ ἀγγλικὸν δίκαιον ὁ ἐταιρικὸς καὶ οἱ ἀτομικοὶ συμβιβασμοὶ θὰ ψηφισθοῦν κεχωρισμένως ὑπὸ τῶν ἐταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν, βλ. R. o. n. σελ. 747. Pollock, σελ. 157. Hardy, σελ. 71—72.

περίπτωσιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας. Ταῦτα βασίζονται εἰς τὰς διακρίσεις μεταξύ τῶν προσώπων τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων, τῆς ἑταιρικής περιουσίας καὶ τῶν ἀτομικῶν περιουσιῶν τῶν ἑταίρων, μεταξύ τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἑταίρων, διακρίσεις αἱ ὁποῖαι διαδραματίζουσι σημαίνοντα ρόλον κατὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἑταιρείας.

Αἱ ἀφορῶσαι εἰς τὴν ἑταιρείαν καὶ τοὺς ἑταίρους πτωχευτικαὶ διαδικασίαι εἶναι στενῶς καὶ ἀναγκαστικῶς συνδεδεμέναι, διότι ἔχουσι τὰ αὐτὰ πτωχευτικὰ ὄργανα, οἱ δὲ πιστωταὶ τῆς ἑταιρείας συντρέχουσι μὲ τοὺς δανειστάς τῶν ἑταίρων εἰς τὰς περιουσίας τῶν κατ' ἴδιαν ἑταίρων. Ἐάν ὁ δεσμὸς οὗτος ἔξη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν αὐτόματον ἐπέκτασιν τοῦ ὑπὸ τῆς ἑταιρείας συναφθέντος συμβιβασμοῦ καὶ εἰς τοὺς συμπτωχεύσαντας ὁμορρύθμους ἑταίρους εἶναι θέμα μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἀσχοληθῶμεν κατωτέρω (§ 25, I). Ἀναφέρομεν μόνον ἐνταῦθα παρεμπιπτόντως, ὅτι ἡ γνώμη, καθ' ἣν ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους, ἀντίκειται πρὸς τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ 627 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου θεσπιζομένην ἀρχήν.

Οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους, παραδέχονται ἀναγκαστικῶς ὅτι ὁ ἑταιρικός πιστωτής, ὅστις εἶναι συγγενῆς τοῦ συμπτωχεύσαντος ἑταίρου, δὲν θὰ δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὰς ἀναγκαίας ψηφοφορίας διὰ τὴν λήψιν ἀποφάσεως περὶ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἑταιρείας. Καὶ τοῦτο, διότι ὁ συμβιβασμὸς θὰ εἶναι κοινὸς δι' ὅλους, διὰ τὴν ἑταιρείαν καὶ διὰ τοὺς ἑταίρους. Κατὰ τὴν ὀρθὴν ὁμῶς ἐρμηνείαν τοῦ ἄρθρου 627 ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους. Ὡς ἐκ τούτου, δὲν θὰ ἴσχυσῃ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς συμμετοχῆς τῶν συγγενῶν τοῦ ἑταίρου εἰς τὴν διὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἑταιρείας ψηφοφορίαν. Ἡ ψήφος τοῦ ἑταιρικοῦ πιστωτοῦ, συγγενοῦς ἑταίρου τινὸς δὲν δίδεται διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἑταίρου, ἀλλὰ διὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἑταιρείας, ἣτις εἶναι νομικὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχει συγγενεῖς. Ἀπαγορεύεται ὁμῶς εἰς τὸν συγγενῆ τοῦ ἑταίρου, ἑταιρικὸν ἢ ἀτομικὸν δανειστήν, νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν ψηφοφορίαν πρὸς λήψιν ἀποφάσεως διὰ τὴν κατάρτισιν ἰδιαιτέρου συμβιβασμοῦ τοῦ ἑταίρου τούτου.

Τὰ αὐτὰ θὰ ἰσχύσουσιν καὶ διὰ τὰς λυθείσας καὶ ἀνωμάλους ἑταιρείας, αἱ ὁποῖαι, ὡς θὰ ἴδωμεν (§ 24, VI), δύνανται νὰ καταρτίσουσιν συμβιβασμὸν ¹².

12. C a n g i n i, Il voto dei parenti e degli affini nel concordato (i limiti della norma di esclusione), ἐν Riv. Dir. Comm. 1932, I, σελ. 173. Ρόκας, Πτωχ. Συμβ. § 16, V.

V. Ἐπικύρωσις. Ἀνακοπή. 1. Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τὴν ἀποτελεσματικότητα τοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι ἡ κατὰ νόμον δικαστικὴ ἐπικύρωσις τούτου, διὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὁποίας καὶ μόνον ὁ συμβιβασμὸς καθίσταται ὑποχρεωτικὸς δι' ὄλους τοὺς πτωχευτικούς πιστωτὰς (ἄρθρον 610 Ἐμπ. Ν.).

2. Διὰ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ τὴν ἐξουσίαν ἐκτιμήσεως τοῦ δικαστοῦ ἰσχύουν οἱ κανόνες οἱ καθοριζόμενοι διὰ τὸν συμβιβασμὸν παντὸς πτωχεύσαντος ἐμπόρου φυσικοῦ προσώπου¹³.

3. Ὡς γνωστόν, ἔχουν δικαίωμα νὰ ἐγείρουν ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ συμβιβασμοῦ οἱ πτωχευτικοὶ πιστωταί, ὁ σύνδικος καὶ ὁ πτωχεύσας ὑφ' ὠρισμένας προϋποθέσεις. Κατὰ τὸ ἄρθρον 605 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου δύνανται νὰ ἀνακόψουν τὸν συμβιβασμὸν οἱ δικαιούμενοι νὰ συντρέξουν εἰς αὐτὸν πιστωταὶ ἢ ὄσων τὰ δικαιώματα ἀνεγνωρίσθησαν μεταγενεστέρως¹⁴.

α. Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους. Ὅταν ἡ περὶ τῆς πρόκειται ἀπόφασις ἀφορᾷ μόνον εἰς τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας, ἀνακοπήν κατὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης δύνανται νὰ ἀσκήσουν μόνον οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταί. Ἐὰν ὅμως ἐλήφθη ἀπόφασις καὶ διὰ τὴν κατάρτισιν ἀτομικοῦ τινος συμβιβασμοῦ, δύνανται νὰ ἀνακόψουν τὴν ἀπόφασιν ταύτην καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἐταίρου¹⁵.

β. Ὁμοφώνως διδάσκεται ὅτι ὁ πτωχεύσας δὲν δύναται νὰ ἐναντιωθῆ κατὰ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ συμβιβασμοῦ, τοὺς ὄρους τοῦ ὁποίου ὁ ἴδιος ἐπρότεινε. Παρατηρήθη ὅμως ὀρθῶς ὅτι, ἂν ὁ πτωχεύσας ἐπικαλεῖται λόγους ἀκυρότητος τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως, δύναται τότε νὰ ἀσκήσῃ ἀνακοπήν¹⁶.

Ἐνῶς ἡ πρότασις περὶ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας δέον νὰ γίνῃ ὑφ' ὄλων ὁμοῦ τῶν ἐταίρων, δικαίωμα προβολῆς ἀντιρρήσεων κατὰ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ ἐταιρικοῦ συμβιβασμοῦ ἔχει πᾶς συμπτωχεύσας ἐταῖρος. Δὲν ἀπαιτεῖται δὲ πρὸς τοῦτο ὁμόφωνος γνώμη ὄλων τῶν ἐταίρων, ἐκτὸς ἂν συνεφωνήθῃ ἄλλως. Ὁ ἐκκαθαριστὴς τῆς λυθείσης καὶ πτωχευσάσης ἐταιρείας δὲν δικαιούται νὰ προβάλλῃ ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ συμβιβασμοῦ ταύτης¹⁷.

13. Βλ. Ρόκαν, Πτωχ. Συμβ. § 27. Ἀναστασιάδης, Γ' § § 525 ἐπ.

14. Ἀνάπτυξιν τῆς διατάξεως ταύτης βλ. εἰς Ρόκαν, Πτωχ. Συμβ. § 28 II, 1.

15. Πρβλ. καὶ ἄρθρον 153, 1, ἰταλ. Πτωχ. Νόμου.

16. Ρόκας, Πτωχ. Συμβ. § 28, III, 3, σημ. 30, 31 ἐνθα καὶ παραπομπαί.

17. Jaeger, § 211, σημ. 2, σελ. 829. Ramella, n. 63'. Vitali

VI. Συμβιβασμός λυθείσης, άνωμάλου και άκύρου έταιρείας. 1. Δέν δύναται νά γίνη λόγος περί συμβιβασμοϋ τής άκύρου έταιρείας (ούσιαστική άκυρότης), καθώς δέν δύναται νά γίνη λόγος και περί κηρύξεως ταύτης εις κατάστασιν πτωχεύσεως (άνωτέρω σελίς 64 έπ.). Δέν πρόκειται ένταϋθα περί έταιρείας άντικανονικώς συσταθείσης, αλλά περί νομίμου άνυπαρξίας ταύτης, ήτις δέν δύναται νά άναβιώση διά τοϋ συμβιβασμοϋ.

2. Διά τόν συμβιβασμόν τής λυθείσης και ύπό έκκαθάρισιν έταιρείας, ήτις έκηρύχθη εις πτώχευσιν, ύπεστηρίχθησαν τά ακόλουθα :

α. Κατά τινα γνώμην, ήτις φέρεται κρατοϋσα, ή κηρυχθείσα εις πτώχευσιν ύπό έκκαθάρισιν έταιρεία δέν δύναται νά καταρτίση σύμβιβασμόν, διότι τοϋτο άντίκειται πρός τά άποτελέσματα τής λύσεως και τόν σκοπόν τοϋ συμβιβασμοϋ. Διά τοϋ συμβιβασμοϋ σκοπεΐται, παρατηροϋν. ή συνέχισις τών έργασιών τής έταιρείας. Διατηρεΐται βεβαίως ή νομική προσωπικότης ταύτης, αλλά μόνον διά τās άνάγκας τής έκκαθαρίσεως, οϋχι δέ διά νά έπιτραπή εις τήν έταιρείαν ή άνάληψις νέας έμπορικής δραστηριότητος. 'Ο έκκαθαριστής δικαιούται νά περατώση τās έκκρεμείς έργασίας και ύποχρεούται νά μη άρχίση νέας πράξεις¹⁸.

β. Φρονούμεν ότι διά τήν έξεύρεσιν τής όρθής επί τοϋ προκειμένου λύσεως δέον νά άποβλέψωμεν εις τό περιεχόμενον και τόν σκοπόν τοϋ συμβιβασμοϋ. 'Εάν πρόκειται περί συμβιβασμοϋ τόν όποϊον άποδέχονται οί έταιρικοί πιστωταί, ύπό τήν προϋπόθεσιν ότι ή έταιρεία θα συνεχίση τās έργασίας τής, διά νά δυνηθῆ νά καταβάλη τά συμβιβαστικά μερίσματα, ό συμβιβασμός οϋτος δέν εΐναι δύνατόν νά έπιτραπή. 'Εάν όμως διά τοϋ συμβιβασμοϋ έπιτυχάνηται ή μείωσις τών όφειλών τής έταιρείας ή ή παραχώρησις προθεσμίας καταβολής τών χρεών, δέν βλέπομεν τόν λόγον τής άπαγορεύσεως τοϋ τοιοϋτου συμβιβασμοϋ. Μία έταιρεία, καιτοι λυθείσα, δύναται νά συνεχίση τήν έμπορικην δραστηριότητά τής έντός τών όρίων τής έκκαθαρίσεως. "Άμεσος και άναγκαΐος σκοπός τοϋ συμβιβασμοϋ δέν εΐναι πάντοτε ή ύπό τής έταιρείας άνάληψις και συνέχισις τών έργασιών τής. Πολλάκις διά τοϋ συμβιβασμοϋ σκοπεΐται ή ἄρσις τής πτωχευτικής έκκαθαρίσεως και ή άντικατάστασις ταύτης διά τής συνήθους έκκαθαρίσεως τής έταιρείας. 'Ο άπλοϋς συμβιβασμός δύναται νά εΐναι εις κλιμακωτός τρόπος έκκαθαρίσεως. Συμφωνεΐται νά

18. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1142, σελ. 614, n. 1208, σελ. 706. Arthuys, n. 1051, σελ. 649. Lacour-Bouteron, n. 2140.

πληρώση π.χ. ή εταιρεία τὰ 50⁰/₀ τῶν χρεῶν της εἰς πέντε ἔτη ἀνά 10⁰/₀ ἑτησίως. Θὰ ἔχη δὲ ἡ εταιρεία εἰς τὴν διάθεσίν της πέντε ἔτη διὰ νὰ περατωθῇ ἡ ἐκκαθάρισίς της καὶ νὰ ἀπαλλαγῇ. Δὲν εἶναι λογικὸν νὰ ἀποκρουσθῇ ὁ τρόπος οὗτος τῆς ἐκκαθαρίσεως, ὅταν εἶναι ὠφέλιμος. Ἄφοῦ ὅμως ἐκτελεσθῇ ὁ τοιοῦτος συμβιβασμός, ἡ εταιρεία θὰ ἐξαφανισθῇ. Ἐὰν οἱ ἑταῖροι ἐπιθυμοῦν νὰ συνεχίσουν τὰς ἐργασίας τῆς εταιρείας, δεόν νὰ προβοῦν εἰς τὴν σύστασιν νέας εταιρείας¹⁹.

3. Ἡ ἴδια λύσις — τῆς δυνατότητος καταρτίσεως συμβιβασμοῦ ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου του — δεόν νὰ γίνῃ δεκτὴ καὶ διὰ τὰς ἀνωμάλους εταιρείας (τυπικὴ ἀκυρότης). Παρεδέχθημεν τὴν νομικὴν προσωπικότητα τῶν ἀνωμάλων ἐταιρειῶν διὰ τὸ παρελθὸν καὶ τὴν δυνατότητα κηρύξεως τῶν εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως (ἀνωτέρω σελίς 59 ἐπ.). Αἱ ἐταιρεῖαι αὗται δύνανται νὰ καταρτίσουν συμβιβασμόν, ἐφ' ὅσον δὲν σκοπεῖται δι' αὐτοῦ ἡ συνέχισις τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητός των²⁰.

VII. Ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς εταιρείας. 1. Διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ περατοῦται ἡ πτώχευσις. Ἡ συμβιβασθεῖσα εταιρεία ἀνακτᾷ τὴν διοίκησιν τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας της διὰ τῆς ὑποσχέσεως περὶ καταβολῆς τῶν διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ ὀρισθέντων μερισμάτων ἐντὸς τῆς συμφωνηθείσης προθεσμίας.

2. Μὲ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς εταιρείας θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰδικώτερον κατωτέρω (§ 26), ἔνθα θὰ ἐξετάσωμεν τὰς ἐκ τῶν διαφόρων τρόπων περατώσεως τῶν πτωχεύσεων τῆς εταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων συνεπείας. Θὰ ἴδωμεν ἐκεῖ ὅτι εἶναι δυνατόν, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀναγκαῖον, νὰ περατωθοῦν ὅλαι αἱ πτωχεύσεις διὰ συμβιβασμοῦ. Δυνατὸν ὅμως νὰ συμβιβασθῇ μόνον ἡ εταιρεία ἢ καὶ ἀντιστρόφως νὰ συνάψουν ἀτομικοὺς συμβιβασμοὺς οἱ ἑταῖροι, ἐνῶ ἡ πτώχευσις τῆς εταιρείας νὰ καταλήξῃ εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐνώσεως. Συνεπῶς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς εταιρείας δὲν εἶναι ἀνεπηρέαστα ἀπὸ τοὺς τρόπους περατώσεως τῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων. Θὰ ἐξετάσωμεν ἐπίσης κατωτέρω (§ 25) καὶ τὸ ἐρώτημα ἂν ὁ συμβιβασμός τῶν ἐταίρων δύνανται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀναγκαῖον ἀποτέλεσμα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς εταιρείας, ἂν δηλαδὴ ὁ συμβιβασμός τῆς εταιρείας θὰ πρέπει νὰ περιλάβῃ καὶ τοὺς ἐταίρους, ἐπειδὴ

19. Ρόκας, Πτωχ. Συμβ. § 9, σημ. 2. Percerou — Desserteaux, σελ. 218 — 219. Vitali, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 602.

20. Brunetti, σελ. 674. Percerou — Desserteaux ἐνθ' ἄνωτ. Cagnini, σελ. 287.

ή πτώχευσις των ήτο συνέπεια της πτωχεύσεως της εταιρείας. Ίδιορυθμίαι, όσον άφορᾷ τὰ άποτελέσματα του συμβιβασμού της εταιρείας έμφανίζονται, όταν ύφίστανται και άτομικοί πιστωταί των έταίρων, διότι, άν υπάρχουν μόνον εταιρικοί πιστωταί, τὰ θέματα ταύτα δέν παρουσιάζουσι δυσχερείας.

3. Η όμορρυθμος εταιρεία, ως έλέχθη, δέν λύεται διά της κηρύξεως της εις πτώχευσιν. Διά τουτο, μετά την κατάρτισιν του πτωχευτικού συμβιβασμού ή εταιρεία συνεχίζει την εταιρικήν ζωήν της και την άσκησιν της έμπορικης δραστηριότητος. Μετά τον συμβιβασμόν δέν γεννᾶται νέα εταιρεία²¹. Άντιθέτως, κατά τὰ ξένα δίκαια, τὰ όποια έπιβάλλουν την λύσιν της εταιρείας συνεπεία της πτωχεύσεως της, ή εταιρεία δέν άνακτᾷ διά του συμβιβασμού νομικήν αύτοτέλειαν, διά νά δυνηθοῦν δέ οί έταίροι νά συνεχίσουν την εταιρικήν έπιχείρησιν, δέον νά προβοῦν εις την ἴδρυσιν νέας εταιρείας²².

§ 25. Ο συμβιβασμός των εταίρων

Έκ του άρθρου 627 του Έμπορικού Νόμου ρητῶς προκύπτει ότι είναι δυνατόν νά καταρτίσουν οί έταίροι συμβιβασμούς, ένῶ ή πτώχευσις της εταιρείας νά λυθῆ διά της ένώσεως. Έκ της δυνατότητος ταύτης συνάγεται ότι δέν είναι έπιβεβλημένον νά περατωθοῦν όλαί αί πτωχεύσεις κατά τον αύτόν τρόπον.

I. Η μή επέκτασις του συμβιβασμού της εταιρείας και εις τους έταίρους. Έτονίσθη κατ' έπανάληψιν ότι κατά τό κρατούν σύστημα ή πτώχευσις των όμορρύθμων εταίρων έπέρχεται ως συνέπεια της πτωχεύσεως της εταιρείας. Κατόπιν τούτου ήρωτήθη εύλόγως εάν θά πρέπει και αί πτωχεύσεις των εταίρων νά άκολουθήσουν την ίδίαν τύχην με την πτώχευσιν της εταιρείας και συνεπῶς, άν ή εταιρεία καταρτίση συμβιβασμόν, εάν ό συμβιβασμός οὔτος δέον νά περιλάβη και τας πτωχεύσεις των εταίρων. Ὑπεστηρίχθησαν δέ άμφότεραι αί άπόψεις.

1. Κατά την άσθενεστέραν γνώμην ό συμβιβασμός της εταιρείας δέον νά επέκταθῆ και εις τους έταίρους. Οί πιστωταί της εταιρείας μετά την κατάρτισιν του συμβιβασμού δέν θά δύνανται νά άπαι-

21. Ρόκας, Πτωχ. Συμβ. § 13, V, 1. Διότι αύτη δέν έλύθη διά της κηρύξεως της εις πτώχευσιν.

22. Άνωτέρω σελίς 27 έπ. Schlegelberger — Gessler, Β' § 131, σημ. 20. Weipert, § 131, σημ. 23. Navarrini, Α' n. 219. Candian, n. 261.

τήσουν από τούς έταίρους τὸ ὑπόλοιπον τῶν ἀπαιτήσεων τῶν μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν συμβιβαστικῶν μερισμάτων. Ἡ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνη τῶν ἐταίρων θὰ διατηρηθῆ ἔναντι τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας, μόνον ὅμως ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἐταιρικοῦ συμβιβασμοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ζητεῖται ἡ συναίνεσις ὄλων τῶν ἐταίρων πρὸς ὑποβολὴν τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων.

Ἡ ἐταιρεία, ὑποστηρίζουν οὗτοι, εἶναι δημιούργημα τῶν ἐταίρων, εἶναι τὸ ἔνδυμά των καὶ δὲν νοεῖται ἄλλως παρὰ ἡ ad hoc ἐπέκτασις τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ εἰς τούς ἐταίρους. Ἡ νέα μορφή τῶν ὑποχρεώσεων τῆς ἐταιρείας, ἣτις ἐξάγεται ἐκ τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ, ἐννοεῖται ὅτι βαρύνει ἀλληλεγγύως μὲ τὸ αὐτὸ μέτρον τὴν ἐταιρείαν καὶ τούς ἐταίρους. Δὲν εἶναι νοητὸν, παρατηροῦν, νὰ συνεχίζηται μετὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας ἡ πτώχευσις τῶν ἐταίρων, ἣτις εἶναι ὑποκατάστατον τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ εἰς τὴν ὁποίαν ἀνευρίσκεται ὁ λόγος ὑπάρξεως τῆς πρώτης. Τὸ δικαστήριον μὲ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας δέον πάντοτε νὰ κηρύξη καὶ τὸ πέρας τῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων. Μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ συμβιβασμοῦ θὰ ἀνακτήσουν καὶ οἱ ἐταῖροι τὴν διαχείρισιν τῶν περιουσιῶν των. Ἡ περιουσία τῆς ἐταιρείας, λέγουν, ἔχει σύνδεσμον καταγωγῆς καὶ προορισμοῦ μὲ τὴν περιουσίαν τῶν ἐταίρων. Διὰ τοῦτο δὲν εἶναι λογικὸν νὰ ζητηθῆ ἡ καταβολὴ παρὰ τῶν ἐταίρων τῶν ποσῶν ἐκ τῶν ὀπίσθεν ἀπηλλάγη ἡ ἐταιρεία, ἐπειδὴ ἐν τῇ πραγματικότητι ἡ ἀπαλλαγὴ αὕτη ἀφορᾷ εἰς αὐτούς τούς ἐταίρους, οἵτινες εἶναι οἱ στυλοβάτοι τῆς ἐταιρείας¹.

Ἡ ἀποψὶς αὕτη εἶναι εὐλογοφανὴς καὶ θὰ ἠδύνατο νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ, ὅταν δὲν θὰ ὑπῆρχον ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἐταίρων. Εἰς ἣν περίπτωσιν ὅμως ὑπάρχουν τοιοῦτοι δανεισταί, ἀναγνωρίζουν καὶ οἱ ὁπαδοὶ τῆς γνώμης ταύτης τὰς παρεμβαλλομένας δυσχερείας καὶ κατοχυρώνουν τὴν ἀποψίν των διὰ τῆς ἐξῆς σκέψεως :

Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ ὠφελοῦνται ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου, ἣτις προεκλήθη ὑπὸ τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας καὶ συντρέχουν μετ' αὐτῶν κατὰ τὴν ἐκκαθάρισιν τῶν ἀναλόγων περιουσιῶν τῶν ὀφειλετῶν. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ ὅμως δὲν δύνανται νὰ διατηρήσουν τὴν πτώχευσιν τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των δι' ἴδιον ὄφελος, ὅταν ἐλλείπουν αἱ προϋποθέσεις, αἱ ὁποῖαι νομιμοποιοῦν τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τοῦ ὀφειλέτου ἐμπόρου. Δύ-

1. Ὑποστηρίζεται ἐν Γερμανίᾳ ὅτι, ἂν μετὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας ἐπιτύχη ὁ ἐταῖρος τὴν κατάρτισιν καὶ ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ, αἱ ὀφειλαὶ του θὰ ὑποστοῦν διπλὴν μείωσιν. S e u f f e r t, σελ. 442.

νανται βεβαίως οὔτοι, ἐάν ὁ ὀφειλέτης τῶν ἐταῖρος εἶναι ἔμπορος καὶ εὐρίσκειται εἰς κατάστασιν παύσεως τῶν πληρωμῶν, νὰ ἀντιταχθοῦν εἰς τὸ κλείσιμον τῆς πτωχεύσεώς του διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας. Ἐάν ὁμοῦ δὲν ὑφίστανται αἱ προϋποθέσεις τοῦ νόμου διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως παντὸς ὀφειλέτου μετὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας, ἡ πτώχευσις τοῦ ἐταίρου δὲν ἔχει λόγον ὑάρξεως, ἐφ' ὅσον ἐτακτοποιήθη τὸ χρέος τῆς ἐταιρείας, τὸ ὁποῖον καὶ μόνον ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, τῆς ὁποίας συνέπεια ἦτο ἡ συμπτώχευσις τῶν ἐταίρων. Ἐνεκα τούτου ἡ πτώχευσις τοῦ ἐταίρου δεόν νὰ περατωθῇ διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας οἱ δὲ ἀτομικοὶ δανεισταὶ αὐτοῦ νὰ ἀνακτήσουν τὴν πλήρη ἄσκησιν τῶν δικαιωμάτων των κατὰ τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των.

Παραδέχονται ὁμοῦ περαιτέρω οἱ διδάξαντες τὴν γνώμην ταύτην, ὅτι ἡ ἐπέκτασις τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους δὲν εἶναι ἀναγκαία συνέπεια. Εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποκλεισθῇ ἡ ἐπέκτασις αὕτη εἰς τινὰ ἐταῖρον κατόπιν ρητῆς ἐπιφυλάξεως, ἐάν οὗτος ἤθελε κριθῆ ἀνάξιος τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἡ τοιαύτη ρῆτρα κρίνεται ἰσχυρὰ καὶ περιορίζει τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας².

2. Ἡ δευτέρα ἄποψις, ἣτις κρίνεται ὀρθότερα, παρατηρεῖ ὅτι αἱ πτωχεύσεις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων εἶναι διαχωρισμένοι. Αἱ πτωχευτικαὶ περιουσίαι τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων εἶναι διακεκριμένοι. Αἱ συνελύσεις τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων σχηματίζονται κατὰ διάφορον τρόπον. Οἱ δανεισταὶ τῆς ἐταιρείας συμμετέχουν εἰς τὴν ὁμάδα τῶν πιστωτῶν τοῦ ἐταίρου, ἐνῶ οἱ δανεισταὶ τούτου δὲν περιλαμβάνονται εἰς τὴν ὁμάδα τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας. Διὰ ταῦτα, ἀποφαίνονται ὅτι ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται ἰσοῦς καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους ταύτης. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταί, οἵτινες ἔχουν ἐνώπιόν των τοὺς ἀπεριορίστως εὐθυνομένους συνοφειλέτας τῆς ἐταιρείας ἐταίρους, διατηροῦν παρὰ τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας, τὰς ἀγωγὰς των κατὰ τῶν ἐταίρων διὰ τὸ ὄλον τῶν ἀπαιτήσεων των. Αἱ πτωχεύσεις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ἔχουν ἰδιαιτέραν νομικὴν ὄντοτητα καὶ δὲν εἶναι δυνατὸν μίᾳ ἀπόφασιν ληφθεῖσα ἀπὸ τὰ ὄργανα μιᾶς πτωχεύ-

2. Ρητὴν διάταξιν περὶ ἐπέκτασεως τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους περιλαμβάνει ἡ § 211, 2 τοῦ γερμανικοῦ Πτωχ. Νόμου καὶ τὸ ἀρθρον 153 τοῦ Ἰταλ. Διατάγματος περὶ πτωχεύσεως. J a e g e r, § 211, σημ. 3, σελ. 830. B o n e l l i (— A n d r i o l i, n. 805. R a m e l l a, n. 632, σελ. 503—4. C a n g i n i, ἐν Riv. Dir. Com. 1932, σελ. 281—3. Ὁ συμβιβασμὸς ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὸν ἀποκλεισθέντα ἐταῖρον, βλ. S e u f f e r t, σελ. 441.

σεως νὰ τροποποιήση τὰς σχέσεις τὰς ἀπορρεούσας ἀπὸ διάφορον πτώχευσιν^{3, 4}.

Δύνανται βεβαίως οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ νὰ παραδεχθοῦν τὴν μείωσιν τῆς εὐθύνης τῶν ἑταίρων δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας, ἐν συνεχείᾳ πρὸς τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἑταιρείας. Τοῦτο ὅμως δὲν δύναται νὰ γίνῃ διὰ ρήτρας περιλαμβανομένης εἰς τὸν συμβιβασμὸν τοῦτον. Ἀπαιτεῖται ἡ κατάρτισις ἐιδικῆς συμβάσεως μεταξὺ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἑταίρου καὶ τῶν ἑταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τούτου.

Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους. Διὰ τοῦτο οἱ ἑταῖροι δὲν δύναται νὰ ἀντιτάξουν εἰς τοὺς ἑταιρικοὺς πιστωτὰς τοὺς ὄρους τοῦ συναφθέντος ὑπὸ τῆς ἑταιρείας συμβιβασμοῦ. Οὔτε οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἑταίρων δύναται νὰ ἐπικαλεσθοῦν ὑπὲρ αὐτῶν ἢ νὰ δεσμευθοῦν ἐκ τοῦ ἑταιρικοῦ συμβιβασμοῦ, διότι οὗτος εἶναι δι' αὐτοὺς *res inter alios acta*⁵.

II. Κατάρτισις καὶ ἐπικύρωσις τοῦ συμβιβασμοῦ. 1. Ὁ συμπτωχέυσας ὁμόρρυθμος ἑταῖρος δύναται νὰ προτείνῃ εἰς τοὺς ἀτομικοὺς πιστωτὰς του καὶ τοὺς πιστωτὰς τῆς ἑταιρείας συμβιβαστικὰς προτάσεις, πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως περατωθῇ ἡ πτώχευσις του διὰ συμβιβασμοῦ. Εἰς τὸν ἑταῖρον εἶναι ἀδιάφορον ποῖαν τύχην θὰ ἔχουν ἡ πτώχευσις τῆς ἑταιρείας καὶ αἱ πτωχεύσεις τῶν ἄλλων ἑταίρων⁶.

2. Ἐλέχθη ὅτι ἡ συμβιβαστικὴ συνέλευσις, ἣτις θὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ὁμορρύθμου ἑταιρείας, συγκροτεῖται ἀποκλειστικῶς ἐκ τῶν πιστωτῶν ταύτης. Διὰ τὴν κατάρτισιν ὅμως τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἑταίρου ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τόσοσιν τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ δανειστῶν, ὅσον καὶ τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας. Διὰ τοῦτο ἡ ἀρμοδιὰ συμβιβαστικῆς συνέλευσις θὰ ἀποτελεσθῇ ἐκ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τοῦ προτείνοντος τὴν σύναψιν τοῦ συμβιβασμοῦ ἑταίρου καὶ ἐκ τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν.

3. Ἐρεισμα τῆς γνώμης ταύτης θὰ ἡδύνατο νὰ ἀποτελέσῃ καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 643 Ἐμπ. Ν., ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν ὅτι θὰ ἐπτώχευον καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἀναφερόμενοι συνοφειλέται.

4. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1214, σελ. 717. Vitali, Sul Concordato... Riv. Dir. Comm. 1937, I, σελ. 612 ἐπ. Navarrini, B' n. 518. Ἀναστασιάδης, Γ' § 541α καὶ σημ. 189. Πρβλ. καὶ ἀρθρον 135, 2 ἱταλ. Πτωχ. Νόμου καὶ § 193, 2 γερμ. Πτωχ. Νόμου.

5. Percerou — Desserteaux, n. 1692, σελ. 194. Fredericq, σελ. 805. Candian, n. 127, σελ. 170—1. Brunetti, n. 314, σελ. 674—5.

6. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 78, ν. Ἐν Γερμανίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ ὑποστηρίζεται ὅτι δύναται νὰ καταρτίσῃ συμβιβασμὸν καὶ ὁ ἀποκλεισθεὶς τῆς ἑταιρείας ἑταῖρος, βλ. Jaeger, § 211, σημ. 5, σελ. 832. Ramella, n. 632.

3. Ούδεις άρνεΐται εΐς τούς πιστωτάς τής εταιρείας τó δικαίωμα νά άποφανθοϋν έπί τής συνάψεως ή μή τοϋ ύπό τοϋ έταιρου προτεινομένου συμβιβασμοϋ. Ήπειδ ή δμως εΐναι άναγκαΐα ή πρòς τοϋτο συνεργασία τών πιστωτών τής εταιρείας με τούς άτομικούς πιστωτάς τοϋ έταΐρου, διαφωνΐαι άνεφύησαν έπί τοϋ τρόπου διεξαγωγής τής ύπό τοϋ νόμου προβλεπομένης ψηφοφορίας.

α. Διά τήν κατάρτισιν τοϋ συμβιβασμοϋ τοϋ έταΐρου εΐναι άνάγκη, κατά τινας, νά άποφανθοϋν έπί τής άποδοχής τών συμβιβαστικών προτάσεων του δύο συνελεύσεις. Ήτοι θά πρέπει πρώτον νά άποφασΐση έπί τοϋ θέματος τούτου διά τής ύπό τοϋ νόμου άπαιτουμένης διττής πλειονοψηφΐας (άρθρον 600 Έμπ. Ν.) ή συνέλευσις τών πιστωτών τής εταιρείας, καΐ άν οϋτοι άποφανθοϋν ύπερ τής κατάρτισεως τοϋ συμβιβασμοϋ, δέον νά συγκληθΐ καΐ συγκροτηθΐ άκολούθως έτέρα συνέλευσις άπαρτιζομένη έκ τών εταιρικών καΐ τών άτομικών πιστωτών τοϋ έταΐρου, διά νά άποφανθΐ έπί τοϋ αϋτοϋ θέματος κατά τόν αϋτόν τρόπον.

β. Καΐ ή δευτέρα γνώμη άπαιτεΐ τήν αϋτήν διαδικασΐαν, διαφέρει δμως τής πρώτης άπόψεως εΐς τó ότι άρκεΐται, δπως ή δευτέρα συμβιβαστική συνέλευσις άποτελΐται μόνον άπό τούς άτομικούς δανειστάς τοϋ αίτοϋντος τόν συμβιβασμόν έταΐρου⁷.

γ. Ή διατυπωθεΐσα τρίτη γνώμη παρατηρεΐ όρθως ότι διά τών ώς άνω διδομένων λύσεων τίθενται εΐς δευτερεύουσαν μοΐραν οΐ άτομικοί δανεισταΐ τοϋ έταΐρου καΐ δΐδεται πρωτεύουσα θέσις εΐς τούς δανειστάς τής εταιρείας, έκ τών όποΐων οϋτω έξαρτΐται ή τύχη τοϋ προτεινομένου συμβιβασμοϋ. Ήπερχεται οϋτως άνισος μεταχείρισις τών πιστωτών τής αϋτής πτωχεύσεως. Ήπί τών συμβιβαστικών προτάσεων τοϋ έταΐρου θά άποφανθοϋν οΐ πιστωταΐ τής εταιρείας καΐ οΐ άτομικοί δανεισταΐ τοϋ περι οϋ πρόκειται έταΐρου έν κοινΐ ή συνεδριάσει, χωρίς νά άπαιτΐται όπως προηγουμένως έκφέρη γνώμην ή συνέλευσις τών εταιρικών πιστωτών. Τοιοϋτοτρόπως έπιτυχάνεται ΐση μεταχείρισις όλων τών έν πτωχεύσει δανειστών⁸.

4. Κατά τó άρθρον 602 τοϋ Έμπορικοϋ Νόμου, ό συμβιβασμός ύπογράφεται έπί ποινη άκυρότητος, καθ' ήν συνεδριάσιν άποφασΐζεται. Ή άρχή αϋτή δέν ίσχύει έπί τοϋ συμβιβασμοϋ τής εταιρείας καΐ τών έταΐρων. Δέν εΐναι δυνατόν δπως καΐ ό ΐδιαίτερος συμβιβασμός τοϋ έταΐρου άποφασισθΐ άπό τήν αϋτήν συνέλευσιν, ήτις άπεφάνθη

7. Percerou — Desserteau x, n. 1688, σελ. 190. Arthuys, n. 1042, σελ. 643, n. 1046, σελ. 644.

8. Candian, σελ. 169. Lacour — Bouteron, n. 2199, σελ. 683—4.

ἐπὶ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας. Διὰ τὸν συμβιβασμὸν τοῦ ἐταίρου ἔχουν γνώμην καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ του. Ἡ συνέλευσις τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας θὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ τοῦ ἐταιρικοῦ συμβιβασμοῦ, ὅστις καὶ θὰ ὑπογραφῇ κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην. Ἀκολουθῶς θὰ συγκληθῇ ἐντὸς τῆς νομίμου προθεσμίας ἢ διὰ τὸν συμβιβασμὸν τοῦ ἐταίρου ἀρμοδία συνέλευσις, ἀπαρτιζομένη ἐκ τῶν ἐταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν, ἧτις θὰ ἀποφανθῇ ἐπὶ τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων τοῦ ἐταίρου καί, ἐὰν γίνουσι αὗται ἀποδεκταί, θὰ ὑπογραφῇ ὁ καταρτισθεὶς συμβιβασμὸς καθ' ἣν συνεδρίασιν ἀποφασίζεται⁹.

III. Ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου. 1. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου καθορίζονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 627 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου δεσμεύονται τόσον οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τούτου, ὅσον καὶ οἱ δανεισταὶ τῆς ἐταιρείας, οἵτινες ὑποχρεοῦνται νὰ ἀρκεσθοῦν εἰς τὴν εἴσπραξιν τῶν συμφωνηθέντων συμβιβαστικῶν μερισμάτων. Ὁ συμβιβασθεὶς ἐταῖρος θὰ καταβάλῃ τὰ συμβιβαστικὰ μερίσματα ἐκ τῆς ἀτομικῆς περιουσίας του καὶ θὰ ἀπαλλαγῇ τῆς ἀπεριορίστου καὶ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνης. Κατ' οὐδένα δὲ τρόπον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ χρησιμοποιήσῃ πρὸς τοῦτο περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς ἐταιρείας. Οὔτε ἀσκεῖ ὁ συμβιβασμὸς οὔτος ἐπίδρασιν τινὰ ἐπὶ τῶν ἐνοχικῶν σχέσεων τῆς ἐταιρείας μὲ τοὺς πιστωτὰς της. Αἱ ὑποχρεώσεις τῆς ἐταιρείας παραμένουν ἀναλλοίωτοι, ὡς καὶ αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ἄλλων μὴ συμβιβασθέντων ἐταίρων.

2. Ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία θὰ λυθῇ, ἐὰν ἐταῖρός τις κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν λόγῳ παύσεως τῶν πληρωμῶν ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου του ἔμπορίου. Ἐὰν δὲ ἡ πτώχευσις τοῦ ἐταίρου τούτου περατωθῇ διὰ συμβιβασμοῦ, ὁ συμβιβασμὸς οὔτος δὲν θὰ ἔχη ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀναβίωσιν τῆς λυθείσης ἤδη ἐταιρείας καὶ τὴν συνέχισιν τῶν ἐργασιῶν ταύτης. Καὶ ἂν ἀκόμη ἡ ἐταιρεία, παρὰ τὴν πτώχευσιν τοῦ ἐταίρου, δὲν εἶχε λυθῇ, ἀλλὰ συνέχιζε τὰς ἐργασίας της διὰ τῶν λοιπῶν ἐταίρων δυνάμει ρήτρας τοῦ καταστατικοῦ (ἄρθρον 775 Ἄστ. Κώδικος), ὁ συμβιβασθεὶς ἐταῖρος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐταιρείαν. Διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τοῦτο ἀπαιτεῖται τροποποιήσις τοῦ καταστατικοῦ¹⁰.

9. Lyon - Caen et Renault (—Amiaud), n. 1212, σελ. 713. Ἀποκλείονται τῆς ψηφοφορίας τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου οἱ συγγενεῖς τοῦ ὁμορρύθμου ἐταίρου, κατὰ τὸ ἄρθρον 601 Ἐμπ. Ν. Ρόκας, Πτωχ. Συμβ. § 16, v.

10. Ρόκας, Πτωχ. Συμβ. § 51, l. 1. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 373. Καυκάς, ἄρθρον 776, § 3. Brunetti, σελ. 676. Vitali, ἐνθ' ἄνωτ. σελ. 614. Arthuy s. n. 1046, σελ. 644. Τὰ αὐτὰ ἰσχύουσιν καὶ ἐν Γερμανίᾳ ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου, βλ. Seuffert, σελ. 442, § 193, 2 KO.

3. Τὰ ἀποτελέσματα τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου ἐπηρεάζονται καί ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν θὰ λυθοῦν αἱ πτωχεύσεις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἄλλων ἐταίρων. Περὶ τῶν θεμάτων τούτων ἀσχολούμεθα εὐθὺς ἀμέσως.

§ 26. Ἰδιόρρυθμα ἀποτελέσματα ἐκ τῶν διαφόρων τρόπων περατώσεως τῆς πτωχεύσεως

I. Ὡς ἐλέχθη, διάφορος εἶναι ἡ σύνθεσις τῶν πτωχευτικῶν ομάδων καὶ διαχωρισμένοι αἱ πτωχευτικαὶ περιουσίαι τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων. Ἀποτέλεσμα τῆς διαφόρου ταύτης συνθέσεως τῶν συνελεύσεων τῶν πιστωτῶν εἶναι ὅτι δύνανται νὰ λάβουν ποικίλας ἀποφάσεις ἐν σχέσει πρὸς τοὺς τρόπους περατώσεως τῶν πτωχεύσεων. Εἶναι δυνατὸν ἢ συμβιβαστικῆ συνέλευσις τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας νὰ συναινέσῃ διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας, τὴν σύναψιν τοῦ ὁποίου θὰ προτείνουν ὅλοι ὁμοῦ οἱ ἐταῖροι ἢ ὁ ἐφωδιασμένος δι' εἰδικῆς ἐξουσίας διαχειριστῆς ἢ ἐκκαθαριστῆς τῆς ἐταιρείας (ἀνωτέρω σελ. 149 ἐπ.). Τὰ ἀποτελέσματα ὁμοῦ τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου τῆς ἐταιρείας δὲν θὰ ἐπεκταθοῦν καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους (ἀνωτέρω σελ. 157 ἐπ.). Κατόπιν τούτου εἶναι δυνατόν εἰς ἢ περισσότερο ἐταῖροι ἢ ὅλοι νὰ μὴ δυνηθοῦν νὰ καταρτίσουν συμβιβασμόν, ὅταν ἢ συμβιβαστικῆ συνέλευσις, ἥτις θὰ περιλαμβάνῃ καὶ τοὺς ἀτομικοὺς πιστωτὰς τῶν ἐταίρων, ἀρνηθῇ νὰ ἀποδεχθῇ τοὺς προτεινομένους ὑπὸ τοῦ ἐταίρου ὄρους πρὸς κατάρτισιν συμβιβασμοῦ. Πιθανὸν ἐπίσης ὅλοι αἱ πτωχεύσεις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων νὰ καταρτίσουν συμβιβασμοὺς ἢ οὐδεμία ἐξ αὐτῶν νὰ δυνηθῇ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο.

Ἐξετάζομεν κατωτέρω τὰ ἀποτελέσματα ἐκ τῶν διαφόρων τρόπων περατώσεως τῶν πτωχεύσεων τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων.

II. Λύσις τῆς πτωχεύσεως διὰ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων. 1. Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται ἀναγκαιῶς καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους, οἱ δὲ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἐταίρων δύνανται νὰ τὸν ἀγνοήσουν. Εἶναι πιθανὸν ὁμοῦ νὰ συνάψουν συμβιβασμοὺς καὶ οἱ ἐταῖροι, ἐφ' ὅσον ἀποδεχθοῦν τὰς προτάσεις τῶν οἱ ἐταιρικοὶ καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τούτων.

2. Οἱ συμβιβασμοὶ οὗτοι τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων εἶναι ἀνεξάρτητοι ἀλλήλων καὶ δὲν ἀσκεῖ ἐπίδρασιν ὁ εἷς ἐπὶ τοῦ ἄλλου. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ θὰ λάβουν τὰ συμφωνηθέντα μερίσματα ἐκάστου συμβιβασμοῦ, χωρὶς νὰ δικαιούνται νὰ ἐξετάσουν ἂν τὰ μερίσματα τοῦ ἐταιρικοῦ συμβιβασμοῦ εἶναι μικρότερα ἢ μεγαλύτερα ἀπὸ τὰ μερίσματα τῶν ἀτομικῶν συμβιβασμῶν.

Πᾶς συμβιβασθεὶς ἑταῖρος ἐλευθεροῦται ἀπὸ τὰς ὑποχρεώσεις του ἔναντι τῶν ἑταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν του. Δὲν ἀπαλλάσσεται ὁμοῦ πάσης εὐθύνης ἔναντι τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων. Ὅταν τὰ συμβιβαστικά μερίσματα, τὰ ὁποῖα ἀναλαμβάνει νὰ καταβάλῃ, εἶναι κατώτερα τοῦ βαρύνοντος αὐτὸν μεριδίου ἐκ τοῦ ἑταιρικοῦ παθητικοῦ, οἱ ἄλλοι συνεταῖροι ἔχου ν ἀναγωγὴν κατ' αὐτοῦ, ἀπαιτοῦντες τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσαν εἰς τοὺς πιστωτὰς καὶ τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουν τὴν ἀναλογουσαν εἰς αὐτοὺς μερίδα βαρῶν. Ἐὰν ἀντιστρόφως τὰ συμβιβαστικά μερίσματα τοῦ ἑταίρου τούτου εἶναι ἀνώτερα, τότε ἔχει οὗτος ἀναγωγὴν διὰ τὸ ἐπὶ πλεόν καταβληθὲν κατὰ τῶν ἄλλων συνεταίρων. Ἡ ἀναγωγή αὕτη ἀσκεῖται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 640 τοῦ Ἑμπορικοῦ Νόμου¹.

3. Ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος δὲν δικαιούται νὰ χρησιμοποίησιν μέρος τοῦ ἑταιρικοῦ κεφαλαίου διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ του. Εἰς τὸν συμβιβασθέντα ἑταῖρον οὐδὲν ἀποδίδεται. Ἐναντίως ζητεῖται ἡ ὀλοκληρωτικὴ καταβολὴ τῆς εἰσφορᾶς του. Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων δὲν ἐμποδίζει τοὺς ἑταιρικοὺς δανειστὰς νὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὴν πτώχευσιν τοῦ τυχόν μὴ συμβιβασθέντος ἑταίρου διὰ τὸ ὅλον τῶν ἀπαιτήσεων των. Ἐὰν μετὰ τὸν συμβιβασμὸν τῶν ἑταίρων καταρτίσῃ καὶ ἡ ἑταιρεία συμβιβασμὸν, οἱ ὄροι τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἑταιρείας δὲν τροποποιοῦν τοὺς ὄρους τῶν ἰδιαιτέρων συμβιβασμῶν τῶν ἑταίρων καὶ δὲν ἐπηρεάζεται τὸ μεταξὺ τῶν ἑταίρων δικαίωμα ἀναγωγῆς, ὅταν ὁ νέος συμβιβασμὸς προβλέπῃ μικρότερα μερίσματα².

4. Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἄποψιν, τὴν ὁποῖαν ἀντεκρούσαμεν ἀνωτέρω (σελ. 157—8), ὅτι ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἑταιρείας ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἑταίρους, καταλήγουσιν εἰς τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα.

Ἐπειδὴ ἐκ τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἑταιρείας ὠφελοῦνται προσωπικῶς καὶ οἱ ἑταῖροι, οἱ ἑταιρικοὶ δανεισταὶ δύνανται νὰ ἐπικαλεσθοῦν καὶ τὸν ἀτομικὸν συμβιβασμὸν ἑταίρου τινός, ἐὰν τὰ μερίσματα τούτου εἶναι ἀνώτερα τῶν μερισμάτων τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἑταιρείας. Παραδέχονται περαιτέρω ὅτι αἱ ὀφειλαὶ τοῦ ἑταίρου τούτου θὰ ὑποστοῦν διπλήν μείωσιν, ὅταν τὰ συμβιβαστικά μερίσματά του θὰ εἶναι μεγαλύτερα τῶν τοιούτων τῆς ἑταιρείας. Ἀρρῶνται δὲ τὴν λύσιν ταύτην ἐκ τῆς ἐξομοίωσης τοῦ συμβιβα-

1. Navarrini, n. 519, τόμος Β'. Fredericq, σελ. 806.

2. Arthuys, n. 1049, σελ. 647. Lyon—Caen et Renault (—Amiaud), n. 1215, σελ. 718. Percerou—Desserteaux, n. 1693—4, σελ. 197. Bonelli (—Andrioli), n. 804.

σθέντος εταίρου πρὸς τὸν ἔμπορον, ὅστις μετὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τούτου ἤθελε πτωχεύσει ἐκ νέου, πρὶν ἢ ἀποπληρώσῃ τὰ μερίσματα τοῦ συμβιβασμοῦ του. Ἐὰν καὶ ἡ δευτέρα πτωχευσις περατωθῇ διὰ συμβιβασμοῦ, χωρὶς νὰ ζητηθῇ ἡ ἀκύρωσις ἢ ἡ διάρρηξις τοῦ πρώτου συμβιβασμοῦ, τότε θὰ ἐπέλθῃ διπλῆ μείωσις τῶν χρεῶν του³.

III. Περὰ τωσις τῆς πτωχεύσεως διὰ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ τῆς ἐνώσεως τῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων. 1. Εἶναι δυνατὸν νὰ καταρτίσῃ συμβιβασμὸν ἡ ἐταιρεία καὶ οἱ ἐταῖροι νὰ μὴ δυνηθοῦν νὰ ἐπιτύχουν τοῦτο, ὅποτε θὰ ἐπακολουθήσῃ ἐκκαθάρισις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ τῶν ἐταίρων. Τοῦτο θὰ συμβῇ, ὅταν οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ δὲν συναινοῦν εἰς τὴν σύναψιν συμβιβασμοῦ μετὰ τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των, δια τὴν κατάρτισιν τοῦ ὁποίου, ὡς ἐλέχθη (ἀνωτέρω σελ. 148), δέον νὰ ἐκφέρουν γνώμην. Ἐπειδὴ εἶναι διάφορος ἡ σύνθεσις τῶν συμβιβαστικῶν συνελεύσεων τῶν πιστωτῶν, εἶναι δυνατόν νὰ λάβουν διαφόρους ἀποφάσεις, ἤτοι νὰ δεχθοῦν τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ νὰ ἀρνηθοῦν τὸν συμβιβασμὸν εἰς ἕνα ἢ περισσοτέρους ἐταίρους, οἵτινες ἐκρίθησαν ἀνάξιοι τούτου⁴.

2. Ἐξεφράσθησαν ἀμφιβολίαι, ἂν εἶναι δυνατὴ καὶ νόμιμος ἡ κατάστασις αὕτη, ἢ περὰ τωσις τοὔτέστιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας διὰ συμβιβασμοῦ καὶ ἡ λύσις τῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν δανειστῶν. Τὸ γεγονός τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐταιρείας, ἐνῶ μερικοὶ ἢ ὅλοι οἱ ἐταῖροι παραμένουν ἐν πτωχεύσει, παρατηρεῖται, ἀντίκειται πρὸς τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 775 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος, ὃπερ ὀρίζει ὅτι ἡ ἐταιρεία λύεται διὰ τῆς κηρύξεως ἐταίρου τινὸς εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως. Πῶς θὰ ἀναβιώσῃ ἡ ἐταιρεία καὶ θὰ ἀναλάβῃ τὰς ἐργασίας της, ἐρωτοῦν, καθ' ὃν χρόνον συνεχίζεται ἢ εἰς βάρος ἐνός, τινῶν ἢ ὅλων τῶν ἐταίρων πτωχευτικὴ διαδικασία;

Ἐὰν ὁ ἐταῖρος ἔχῃ ἀτομικοὺς δανειστάς, προφανῶς οὔτοι θὰ

3. Ramella, n 634, σελ. 511. Jaeger, §. 211, σημ. 5, 9. Βλ. καὶ § 193,2 KO. Κατὰ τὸν Arthur's, ἐνθ' ἀνωτ., οἱ πιστωταὶ δεσμεύονται πάντοτε ἐκ τῆς ψήφου των καὶ δέον νὰ ζητήσουν μόνον τὸ μέρος τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας. Βλ. ὀρθὴν καὶ πλήρως δεδικαιολογημένην ἀντίκρουσιν τῆς γνώμης ταύτης εἰς Perceron — Desserteaux, σελ. 198.

4. Ἡ περίπτωσις αὕτη δὲν προβλέπεται ὑπὸ τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου. Ἐκ τοῦ ἄρθρου 627 ὁμως ἐξάγεται ὅτι δὲν εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ ἀκολουθήσουν ὅλοι αἱ πτωχεύσεις τὴν ἴδιαν λύσιν, βλ. Lyon Caen et Renault (—Amiaud), n, 1214 καὶ Bonelli (—Andrioli), n. 804.

ἀντιταχθῶν εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ του. Θὰ πρέπει οὕτω νὰ ἐξαρτηθῆ ἡ τύχη τῆς ἐταιρείας ἐκ τῆς βουλήσεως τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τοῦ ἐταίρου, ἐπειδὴ ἀρνούμενοι οὗτοι τὴν σύναψιν τοῦ ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των, θὰ προκαλέσουν τὴν λύσιν τῆς ἐταιρείας. Οὐδὲν ὅμως ἔχουν νὰ ὠφεληθῶν οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ ἐκ τῆς λύσεως τῆς ἐταιρείας. Ἡ περιουσία τῆς ἐταιρείας κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἀπορροφηθῆ ὀλοκληρωτικῶς ἀπὸ τοὺς πιστωτὰς ταύτης. Ἐὰν ἡ ἐταιρεία δὲν εἶχε κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν, θὰ εἶχον συμφέρον οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τοῦ πτωχεύσαντος ἐταίρου νὰ ἐπιδιώξουν τὴν λύσιν τῆς *in bonis* ἐταιρείας, διὰ νὰ ἰκανοποιηθῶν ἐκ τῆς ἐταιρικῆς μερίδος τοῦ ὀφειλέτου των ἐταίρου. Ἦδη ὅμως πρόκειται περὶ ἐταιρείας πτωχευσάσης καὶ συμβιβασθείσης, ὅπερ σημαίνει ὅτι οὐδὲν ἢ ἐλάχιστα θὰ ἀπομείνουν ἀπὸ τὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρείας διὰ νὰ περιέλθουν εἰς τοὺς ἐταίρους. Τὸ ἄρθρον 775 τοῦ Ἀστικοῦ Κώδικος ὀρίζει ὅτι δύναται νὰ συνεχισθῆ ἡ ἐταιρεία μεταξὺ τῶν λοιπῶν μὴ πτωχευσάντων ἐταίρων. Ἐὰν προβλέπη τὴν συνέχισιν τὸ καταστατικόν, κάλλιστα δύναται νὰ συμβιβασθῆ καὶ νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας τῆς ἡ ἐταιρεία, ὅταν κατορθώσουν νὰ καταρτίσουν συμβιβασμοὺς τοῦλάχιστον δύο ἐταῖροι. Ἐὰν οὐδεὶς ἐταῖρος ἐπιτύχη συμβιβασμόν, ἐρωτοῦν, πῶς θὰ συνεχισθῆ ἡ ἐταιρεία; Ἀλλὰ οἱ ἴδιοι δὲν παραδέχονται ὅτι ἡ ἐταιρεία δὲν θὰ λυθῆ, καὶ ἂν ἀκόμη πτωχεύσουν ὅλοι οἱ ἐταῖροι τῆς; Ἴδου λοιπὸν ὅτι ἔχομεν ἐταιρείαν ἰσχυράν μὲ ὄλους τοὺς ἐταίρους τῆς ἐν πτωχεύσει (ἀνωτέρω σελίς 122).

3. Οἱ ἀ τ ο μ ι κ οὶ δ α ν ε ι σ τ αὶ τῶν ἐταίρων δὲν δεσμεύονται ἐκ τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας. Ὁ συμβιβασμὸς οὗτος δὲν δύναται νὰ τοὺς βλάψῃ. Οὗτοι θὰ ἐμφανισθῶν διὰ τὸ ὄλον τῶν ἀπαιτήσεων των εἰς τὴν διανομὴν τῆς περιουσίας τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των. Ἐνδιαφέρονται κατὰ κύριον λόγον διὰ τὴν τύχην τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των καὶ δὲν δύναται οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν νὰ ἀποφασίσουν διὰ τὴν λύσιν τῆς πτωχεύσεως ταύτης. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ ἔχουν διὰ τὰς ἀπαιτήσεις των ὑπέγγυον τὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρείας καὶ τὰς περιουσίας τῶν ἐταίρων, ἐνῶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ δύναται νὰ ἐπιληφθῶν μόνον τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τοῦ ἐταίρου καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἔχουν πρῶτοι τὸν λόγον ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς περατώσεως τῆς πτωχεύσεως τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των.

Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας δὲν περιλαμβάνει ἀναγκαίως καὶ τοὺς ἐταίρους. Αἱ ὑπὸ τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν παραχωρηθεῖσαι μειώσεις ἰσχύουν μόνον διὰ τὸ νομικόν πρόσωπον τῆς ἐταιρείας. Ὁ ἐταιρικός συμβιβασμὸς ἀποφασίζεται μόνον ἀπὸ τὴν συνέλευσιν τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας. Ἡ τοιαύτη ἀπόφασις δὲν δύναται νὰ δε

σμεύση τούς ατομικούς δανειστάς τῶν ἐταίρων⁵. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ δύνανται νὰ ἐμφανισθοῦν εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν μὴ συμβιβασθέντων ἐταίρων διὰ τὸ ὄλον τῶν ἀπαιτήσεων των. Τοῦτο δύνανται νὰ πράξουν οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταί, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν διετύπωσαν ρητὴν ἐπιφύλαξιν κατὰ τὴν σύναψιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας⁶.

IV. Λύσεις τῆς πτωχεύσεως διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας καὶ διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ τῶν ἐταίρων. 1. Τὸ ἄρθρον 627 προβλέπει ρητῶς τὴν περίπτωσιν ταύτην. Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου τούτου, μετὰ τὴν παραδοχὴν τοῦ συμβιβασμοῦ ἐνὸς ἢ τινῶν τῶν ὑπευθύνων ἐταίρων, πᾶσα ἡ ἐταιρική περιουσία ὑπόκειται εἰς τὰς συνεπείας τῆς ἐνώσεως. Εἶναι προφανές ὅτι ὅλα τὰ περιουσιακὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα εἰσεφέρθησαν ὑπὸ τῶν ἐταίρων εἰς τὴν ἐταιρείαν καὶ ἅτινα ἀποτελοῦν τὴν περιουσίαν τοῦ νομικοῦ προσώπου, θὰ παραμείνουν ὡς ἀποκλειστικὴ ἐγγύησις ὑπὲρ τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν. Ἐκτὸς ὅμως τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς ἐταιρείας, ὅπερ ἐκκαθαρίζεται καὶ διανέμεται κατὰ τὸ στάδιον τῆς ἐνώσεως, ὑπάρχει καὶ ἡ ἀτομικὴ περιουσία τοῦ ἐταίρου, ὅστις ἐπέτυχε συμβιβασμόν. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ διανέμονται τὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρείας, λαμβάνουν δὲ ἐπὶ πλεόν καὶ τὸ μέρος ἐκ τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ ἐταίρου. Διὰ τὸν συμβιβασθέντα ἐταῖρον παύει ἡ στέρησις τῆς διαχειρίσεως τῆς περιουσίας του, ἥτις ἀποδίδεται εἰς αὐτὸν διὰ νὰ καταβάλλῃ ἐξ αὐτῆς τὰ συμβιβαστικὰ μερίσματα.

2. Ὁ ἐταῖρος οὐδὲν δικαίωμα κυριότητος ἔχει ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἐταιρείας. Ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ταύτης βασιζόμενος ὁ νόμος ἀπαγορεύει εἰς τὸν συμβιβασθέντα ἐταῖρον νὰ χρησιμοποιήσῃ τὴν ἐταιρικὴν περιουσίαν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ του. Ὅριζει ὁ νόμος: «τὰ δὲ κατὰ τὸν εἰδικὸν πρὸς τοὺς πιστωτὰς συμβιβασμόν πληρωτέα ὑπ' αὐτοῦ μερίσματα δὲν δύνανται νὰ ληφθῶσι ἐκ τῆς ἐταιρικής περιουσίας» (ἐδάφ. 2 ἄρθρου 627 Ἐμπ. Ν.).

3. Ὁ ἐταῖρος, ὅστις θὰ ἐπιτύχῃ τὴν κατάρτισιν ἀτομικοῦ συμ-

5. Ἐὰ ἡδύνατο ὅμως νὰ δοθῇ διάφορος ἀπὸ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ λύσις, ὅταν δὲν ὑφίστανται ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἐταίρων.

6. Δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ἐφαρμογὴν ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 484 Ἀστικοῦ Κώδικος. Αἱ πρὸς τὴν ἐταιρείαν γενόμεναι παραχωρήσεις δὲν εἶναι ἐκούσαι καὶ αὐθόρμητοι διὰ νὰ περιλάβουν καὶ τοὺς ἐταίρους. Συναινοῦν ἀναγκαστικῶς εἰς αὐτὰς οἱ πιστωταὶ τῆς ἐταιρείας λόγῳ ἀδυναμίας νὰ ἐπιτύχουν πλήρη ἱκανοποίησιν παρὰ τῆς ἐταιρείας. Ὑπολογίζουσι ὅμως εἰς τὸ δικαίωμά των νὰ ἐγείρουν ἀγωγὴν κατὰ τῶν ἄλλων συνοφειλητῶν, *Fredericq*, n 589, σελ. 805. *Arthuy*, n. 1048, σελ. 646. *Perceou — Desserteaux*, n. 1691 — 1692 bis, σελ. 194 — 6. *Vitali G. Coobbligati...* ἐν *Riv. Dir Comm.* 1936, I, σελ. 371—2.

βιβασμοῦ, θὰ ἀπαλλαγῆ πάσης εὐθύνης ἔναντι τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἀτομικῶν αὐτοῦ δανειστῶν. Ἐφοῦ ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος καταβάλλῃ τὰ ὑποσχεθέντα ὑπ' αὐτοῦ μερίσματα, οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ καὶ κατὰ πολὺ περισσότερον οἱ ἀτομικοὶ τούτου δανεισταὶ οὐδὲν ἐπὶ πλέον δύνανται νὰ ἀπαιτήσουν παρ' αὐτοῦ. Καὶ ἂν ἀκόμη ἐκ τῆς ἐκκαθαρίσεως τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς ἑταιρείας οἱ πιστωταὶ ταύτης δὲν ἱκανοποιήθησαν πλήρως, οὐδεμίαν εὐθύνην φέρει ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος, ὅστις δὲν εὐθύνεται πλέον διὰ τὰ ἑταιρικά χρέη.

4. Ἀπαλλάσσεται ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος πάσης εὐθύνης ἔναντι τῶν ἑταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν του. Ποία ὁμῶς εἶναι ἡ ἐπίδρασις τοῦ συμβιβασμοῦ του ἐπὶ τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἑταίρων; Τί θὰ συμβῆ, ἂν τὸ μέρισμα τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου εἶναι μικρότερον τῆς μερίδος συμμετοχῆς του εἰς τὰ ἑταιρικά χρέη ἢ τῶν συμβιβαστικῶν μερισμάτων τῶν ἄλλων ἑταίρων; Δύναται νὰ ἀσκηθῆ ἀναγωγὴ μεταξὺ των καὶ τότε;

Ὁ Ἐμπορικός Νόμος δὲν λύει τὸ θέμα τοῦτο καὶ δέον νὰ προστρέξωμεν εἰς τὰς γενικὰς ἀρχάς. Ἡ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνη τῶν ὁμορρῦθμων ἑταίρων ἐθεσπίσθη κατὰ κύριον λόγον ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας. Συνεπῶς δύνανται οὗτοι νὰ ἀπαλλάξουν τῆς εὐθύνης ταύτης ἕνα ἐκ τῶν ἑταίρων. Οἱ ἄλλοι ἑταῖροι ὁμῶς δὲν δύνανται νὰ ὑποστοῦν ζημίαν τινὰ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπαλλαγῆς. Ἡ ὑπὸ τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν μείωσις τῆς εὐθύνης τοῦ ἑταίρου δὲν δύναται νὰ ἀσκήσῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τῶν πρὸς τὰ ἔσω σχέσεων τῶν συνεταίρων. Κατ' ἀκολουθίαν, ἐὰν ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος καταβάλλῃ, βάσει τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ του, μέρισμα ἀνώτερον τῆς μερίδος συμμετοχῆς του εἰς τὰ ἑταιρικά χρέη, ἔχει ἀναγωγὴν κατὰ τῶν συνεταίρων του διὰ τὸ ἐπὶ πλέον καταβληθέν. Ἐὰν ἀντιθέτως πληρώσῃ εἰς τοὺς πιστωτὰς τῆς ἑταιρείας χρηματικὰ ποσὰ μικρότερα τῆς μερίδος του, οἱ συνεταῖροί του θὰ ἔχουν ἀναγωγὴν κατ' αὐτοῦ.

5. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν (ὅταν ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος κατέβαλε ποσὰ μείζονα τῆς μερίδος του), θὰ δυνηθῆ νὰ ἐμφανισθῆ εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν συνεταίρων του (οἵτινες δὲν συνεβιάσθησαν) διὰ τὸ ἐπὶ πλέον καταβληθέν, μόνον ὁμῶς μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας, διότι οἱ πιστωταὶ οὗτοι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐμφανισθοῦν ἀθροιστικῶς μέχρι πλήρους ἐξοφλήσεως εἰς ὅλας τὰς πτωχεύσεις διὰ τὸ ὅλον τῶν πιστωμάτων των καὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συντρέξουν μετ' αὐτῶν καὶ οἱ συμβιβασθέντες ἑταῖροι. Εἰς τὴν δευτέραν ὁμῶς περίπτωσιν (ὅτε ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος κατέβαλε ποσὰ ἐλάσσονα τῆς μερίδος του), οἱ μὴ συμβιβασθέντες ἑταῖροι, οἵτινες δὲν

σμεύονται έκ τοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ συνεταίρου των (εἰς τὸν ὁποῖον συμβιβασμὸν δὲν ἠδύναντο νὰ λάβουν μέρος) δύνανται νὰ ἀσκήσουν ἀναγωγὴν κατ' αὐτοῦ, ἀ λ λ ἄ μ ὀ ν ο ν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἑταίρου τούτου καταβολὴν τῶν συμβιβαστικῶν μερισμάτων εἰς τοὺς πιστωτάς τῆς ἑταιρείας ⁷.

V. Περὰ τωσις τῆς πτωχεύσεως διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν πιστωτῶν. Πιθανὸν νὰ μὴ δυνηθοῦν νὰ καταρτίσουν συμβιβασμὸν οὔτε ἡ ἑταιρεία οὔτε οἱ ἐν πτωχεύσει ἑταῖροι. Κατόπιν τούτου πᾶσαι αἱ πτωχεύσεις θὰ περατωθοῦν διὰ τῆς ἐνώσεως τῶν πιστωτῶν καὶ τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἀναλόγων πτωχευτικῶν περιουσιῶν τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων. Ὁρισμένα θέματα ἀνακύπτοντα ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τὴν ὄργάνωσιν τῆς ἐνώσεως τῶν πιστωτῶν, τὸν τρόπον τῆς ἱκανοποιήσεως τούτων καὶ τὴν τακτοποίησιν τῶν μεταξὺ τῶν ἑταίρων σχέσεων, ἐξετάζονται κατωτέρω (§ 28).

§ 27. Ἐπὶ παραχώρησι συμβιβασμὸς

I. Διὰ τοῦ ἐπὶ παραχώρησι συμβιβασμοῦ παραχωρεῖται ἡ πτωχευτικὴ περιουσία εἰς τοὺς πτωχευτικοὺς δανειστάς, ἐκκαθαρίζεται αὕτη ὑπὸ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐκλεγομένων διαχειριστῶν καὶ ἱκανοποιοῦνται οἱ πιστωταὶ ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐκκαθαρίσεως (ἄρθρον 614 E.N.).

II. Σκοπὸς τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἑταιρείας δυνατὸν νὰ εἶναι εἴτε ἡ συνέχισις τῆς ἐμπορικῆς δραστηριότητος διὰ τῆς ἀναλήψεως τῶν ἐργασιῶν ταύτης εἴτε ἡ παραχώρησις τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας εἰς τοὺς πιστωτάς ταύτης. Ἀναμφισβήτητον πάντως εἶναι ὅτι καὶ ἡ ὁμόρρυθμος ἑταιρεία δύναται νὰ συνάψῃ συμβιβασμὸν διὰ τῆς παραχώρησεως τοῦ ἐνεργητικοῦ της.

III. Ποῖος ὅμως δύναται νὰ καταρτίσῃ καὶ ὑποβάλλῃ τὰς προτάσεις τῆς ἑταιρείας διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ ἐπὶ παραχώρησι συμβιβασμοῦ; Ἐθίξαμεν ἀνωτέρω (σελ. 149 ἐπ.) τὴν ὑφισταμένην διαφωνίαν ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἐν σχέσει πρὸς τὴν κατάρτισιν τοῦ ἀπλοῦ συμβιβασμοῦ. Εἰς τὸν ἐπὶ παραχώρησι ὅμως συμβιβασμὸν δὲν παρατηρεῖται διάστασις γνωμῶν. Οἱ διαχειρισταὶ δὲν δύνανται

7. Vitali G. Sul Concordato. ἐν Riv. Dir. Comm. 1937, I, σελ. 614. Bonelli (—Andrioli), n. 804, 806. Ramella, n. 635, σελ. 513. Arthuys n. 1047, σελ. 644. Fredericq, n. 588. Ἀναστασιάδης, Γ' § 541α' σελ. 373. Δυοβουνιώτης, 1902, § 136, σημ. 28. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1211—13 bis, σελ. 710—5. Οἱ Percerou — Desserteaux, ἀρνοῦνται τὸ δικαίωμα ἀσκήσεως ἀναγωγῆς κατὰ τοῦ συμβιβασθέντος ἑταίρου, διότι ἄλλως θὰ καθίστατο μάταιος ὁ συμβιβασμὸς ὅστις τῷ παραχωρήθῃ, βλ. n. 1690—90 bis in fine.

ἀνευ εἰδικῆς ἐντολῆς νὰ καταρτίσουν καὶ ὑποβάλουν εἰς τοὺς πτωχευτικούς πιστωτὰς τῆς ἐταιρείας πρότασιν περὶ συνάψεως συμβιβασμοῦ ἐπὶ παραχωρήσει τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας. Ἡ ἐνέργεια αὕτη ὑπερβαίνει τὴν ἔκτασιν τῶν ἐξουσιῶν των. Πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ὁμόφωνος γνώμη τῶν ἐταίρων, διὰ τῆς ὁποίας θὰ δοθῇ εἰς τοὺς διαχειριστὰς εἰδικὴ πρὸς τοῦτο ἐξουσία. Καὶ διὰ τοὺς ἐκκαθαριστὰς θὰ ἐρευνησῶμεν ἂν ἐδόθη εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ἐταίρων τοιαύτη ἐξουσία¹.

Διὰ τὴν κατάρτισιν καὶ τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου δέον νὰ συντρέξουν αἱ προϋποθέσεις καὶ νὰ μὴ ὑφίστανται αἱ ἀπαγορεύσεις τῶν ἄρθρων 600 καὶ 603 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου².

IV. 1. Ἀποτέλεσμα τοῦ ἐπὶ παραχωρήσει συμβιβασμοῦ εἶναι ὅτι ἡ ἐταιρεία ἀπαλλάσσεται ἀπὸ ὅλον τὸ παθητικὸν τῆς, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν καλύπτεται τοῦτο πλήρως ὑπὸ τῆς ἀξίας τῶν παραχωρουμένων περιουσιακῶν στοιχείων. Ἡ ἐταιρεία δὲν λύεται ἀναγκαστικῶς. Δύναται νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας τῆς διὰ νέων εἰσφορῶν τῶν ἐταίρων³.

2. Παραδέχθημεν ἀνωτέρω (σελ. 157 ἐπ.) ὡς ὀρθὴν τὴν ἄποψιν ὅτι ὁ ἀπλοῦς συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους ταύτης. Ἡ ἄποψις αὕτη δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ ἀποδεκτὴ καὶ διὰ τὸν ἐπὶ παραχωρήσει συμβιβασμόν. Ὁμοφωνία κρατεῖ ὅτι διὰ τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου ἀπαλλάσσονται καὶ οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἐταῖροι πάσης εὐθύνης ἔναντι τῶν ἐταιρικῶν δανειστῶν. Οὗτοι, ἀπὸ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας, ἀνακτοῦν τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας των καὶ δύνανται νὰ εἰσφέρουν νέα κεφάλαια εἰς τὴν ἐταιρείαν, τὰ ὅποια θὰ τῆς ἐπιτρέψουν νὰ ἀναλάβῃ τὰς ἐργασίας τῆς. Ἡ μὴ ἀπαλλαγὴ τῶν ἐταίρων δὲν θὰ ἦτο νοητὴ. Ἐὰν παρέμενον οὗτοι ἐν πτωχεύσει, εὐθυνόμενοι διὰ τὸ ὅλον παθητικὸν τῆς ἐταιρείας, οὐδὲν θὰ ἠδύναντο νὰ εἰσφέρουν εἰς τὴν συμβιβασθεῖσαν ἐταιρείαν. Συνεπῶς οὐδὲν ὄφελος θὰ ἀπεκόμιζεν ἡ ἐταιρεία ἐκ τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου, διότι θὰ ἐλύετο ἀναγκαστικῶς. Ὁ συμβιβασμὸς ταύτης θὰ ἐξισοῦται πρὸς τὴν ἔνωσιν τῶν πιστωτῶν, ἢ περάτωσις τῆς ὁποίας, ὡς ἐλέχθη (σελ. 105—6), ἀποτελεῖ λόγον λύσεως ταύτης⁴.

1. Ἀναστάσιδης, Γ' § 518, σημ. 8, σελ. 323. Navarrini, B n. 514, σελ. 266. Γενικῶς περὶ τοῦ ἐπὶ παραχωρήσει συμβιβασμοῦ βλ. Ρόκαν, Πτωχ. Συμβ. § 36, σελ. 180 ἔνθα καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία.

2. Βλ. Ρόκαν, Πτωχ. Συμβ. σελ. 110 ἐπ. καὶ σελ. 132 ἐπ.

3. Βλ. καὶ Lyon—Caen et Renault (—Amiaud), n. 1208, σ. 707.

4. Navarrini, B' n. 513—514. Arthuys, n. 1052, σελ. 651. Δὲν ἀνήκει εἰς τὸ παραχωρούμενον ἐνεργητικὸν ἢ κατὰ τοῦ ἐταίρου ἀγωγή ἀποζημιώσεως, Percerou—Desserteaux, n. 1710, σημ. 4.

V. Ἐπί παραχωρήσει συμβιβασμὸν δύνανται νὰ καταρτίσουν καὶ αἱ ἀνώμαλοι καὶ αἱ λυθεῖσαι ἑταιρεῖαι, αἱ κηρυχθεῖσαι εἰς πτώχευσιν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν. Οὐδέποτε ὁμως αἱ ἑταιρεῖαι αὗται δύνανται νὰ ἀναβιώσουν καὶ νὰ συνεχίσουν τὰς ἐργασίας τῶν κατόπιν τῆς καταρτίσεως τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου (ἀνωτέρω σελ. 155—6). Ἀποτέλεσμα τοῦ ἐπί παραχωρήσει συμβιβασμοῦ τῶν ἑταιρειῶν τούτων θὰ εἶναι ἡ ἀπαλλαγὴ τῶν ἑταίρων ἀπὸ πάσης εὐθύνης ἔναντι τῶν πιστωτῶν τῆς ἑταιρείας. Τὰ μέλη τῶν ἑταιρειῶν τούτων θὰ ἀνακτήσουν τὴν διαχείρισιν τῶν περιουσιῶν τῶν καὶ θὰ ἀποκατασταθοῦν⁵.

§ 28. Ἐνωσις τῶν πιστωτῶν

I. Ἐάν οὐδεὶς συμβιβασμὸς καταρτισθῆ οὔτε ὑπὸ τῆς ἑταιρείας οὔτε ὑπὸ τῶν ἑταίρων, εἴτε διότι οὐδεὶς κατέθεσε συμβιβαστικὰς προτάσεις, εἴτε διότι δὲν ἐπετεύχθη ἢ ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτουμένη πρὸς κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ πλειονοψηφία ἢ, ἐπειδὴ ὑφίσταται καταδίκη τις ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ, πάντες οἱ πιστωταί, ἑταιρικοὶ τε καὶ ἀτομικοὶ, τελοῦν ἐν καταστάσει ἐνώσεως. Οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ διατηροῦν τὰ δικαιώματά τῶν καὶ δύνανται νὰ ἐπικαλεσθοῦν τὴν εἰς ὀλόκληρον εὐθύνην τῶν ἑταίρων. Θὰ χειρισθῶμεν τὰ πράγματα, ὡσάν νὰ ὑπῆρχεν ἕν μόνον ἐνεργητικόν, περιλαμβάνον τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἑταιρείας καὶ τὰς ἀτομικὰς περιουσίας τῶν ἑταίρων. Θὰ ἐμφανισθοῦν δὲ οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ εἰς ἐκάστην πτώχευσιν διὰ τὸ ὅλον τῆς ἀπαιτήσεως τῶν μέχρι πλήρους ἐξοφλήσεως¹.

II. Ἐάν ἑταῖρός τις δὲν εἶχε καταβάλει κατὰ τὸν χρόνον τῆς κηρύξεως τῆς πτωχέσεως τῆς ἑταιρείας ὀλόκληρον τὴν εἰσφορὰν του, θεωρεῖται ὀφειλέτης τῆς ἑταιρείας διὰ τὸ μὴ καταβληθὲν εἰσέτι ποσόν. Κατόπιν αὐτοῦ εἰς τὴν πτώχευσιν τοῦ ἑταίρου τούτου θὰ γίνῃ τριπλῆ προσαγωγή, ἥτοι α) ἐμφάνισις τοῦ συνδίκου τῆς πτωχέσεως τῆς ἑταιρείας διὰ τὸ μὴ καταβληθὲν εἰσέτι ποσόν τῆς εἰσφορᾶς του, β) ἐμφάνισις τῶν ἑταιρικῶν πιστωτῶν διὰ τὸ ὅλον τῶν ἀπαιτήσεων τῶν καὶ γ) ἐμφάνισις τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τοῦ ἑταίρου.

III. Θὰ πρέπει ὁμως νὰ διακρίνωμεν τὸ ἐνεργητικὸν τῆς ἑταιρείας ἀπὸ τὰς ἀτομικὰς περιουσίας τῶν ἑταίρων, ὅταν οὗτοι ἔχουν ἀτομικοὺς πιστωτάς. Ἐκ τοῦ προϊόντος τῆς ἐκκαθαρίσεως τῆς ἑταιρικῆς περιουσίας ἱκανοποιοῦνται μόνον οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταὶ κατ' ἀποκλεισμὸν τῶν ἀτομικῶν τῶν ἑταίρων δανειστῶν. Οἱ ἀτομικοὶ

5. Percerou — Desserteaux, n. 1712, σελ. 220. Arthuy s, ἐνθ' ἀνωτέρω.

1. Γαλλικὸν Ἀκυρωτικὸν 27/12/1905 D.P. 1908, I, 145, σημ. M. Percerou.

πιστωταὶ οὐδὲν δύνανται νὰ ἀπαιτήσουν ἐκ τῆς ἐταιρικής περιουσίας πρὸ τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἐταιρικών δανειστών. Οὗτοι θὰ ἐπιληφθοῦν μόνον τῆς περιουσίας τοῦ ἐταίρου ὀφειλέτου των, ἐπὶ τῆς ὁποίας ὅμως θὰ συντρέξουν καὶ οἱ πιστωταὶ τῆς ἐταιρείας².

IV. Ἡ ἐταιρεία δὲν λύεται διὰ μόνης τῆς κηρύξεώς της εἰς πτώχευσιν. Ἐὰν ὅμως ἐπῆλθε τὸ στάδιον τῆς ἐνώσεως τῶν δανειστών καὶ ἐπραγματοποιήθη ἡ ἐκποίησης καὶ ἡ διανομὴ τῆς ἐταιρικής περιουσίας, τὰ γεγονότα ταῦτα ἀποτελοῦν λόγον λύσεως τῆς ἐταιρείας. Ἡ ἐκ τοῦ λόγου τούτου λύσις τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπέρχεται αὐτοδικαίως.

V. Ἡ ὀργάνωσις τῆς ἐνώσεως δὲν παρουσιάζει σοβαρὰς ἰδιορρυθμίας εἰς τὴν περιπτώσιν τῆς πτωχέσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας. Θὰ ἐπακολουθήσῃ ἐκκαθάρισις τοῦ ἐνεργητικοῦ τῶν διαφόρων πτωχευτικῶν περιουσιῶν κεχωρισμένως καὶ ἐκκαθάρισις τοῦ παθητικοῦ καθ' ὅμοιον τρόπον. Δι' ἐκάστην πτώχευσιν θὰ συνταχθῆ ἴδιος πίναξ προνομιούχων δανειστών³.

VI. Κατὰ τὸ ἄρθρον 628 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου δύνανται οἱ πιστωταὶ νὰ ἐπιτρέψουν εἰς τὸν σύνδικον, ὅπως ἐξ ἀκολούθησῃ τὰς ἐργασίας τοῦ ἐπαγγέλματος τοῦ πτωχέσαντος ὑπὸ τὰς ἐν τῇ διατάξει ταύτῃ προϋποθέσεις. Δυνάμει τῆς διατάξεως ταύτης εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτραπῆ εἰς τὸν σύνδικον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἐταιρικοῦ ἐνεργητικοῦ μετὰ τὴν ἔνωσιν, καθὼς καὶ τὴν συνέχισιν τῆς ἐμπορίας τῶν συμπτωχουσάντων ἐταίρων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον δέον νὰ σχηματισθοῦν αἱ ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ ἄρθρου ἀπαιτούμεναι διπλαῖ πλειονοψηφαὶ τῶν τριῶν τετάρτων τῶν πιστωτῶν καὶ τῶν πιστώσεων. Καὶ διὰ μὲν τὴν συνέχισιν τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς ἐταιρείας καλοῦνται νὰ ἀποφασίσουν μόνον οἱ δανεισταὶ ταύτης, διὰ τὴν ἐξακολούθησιν ὅμως τῆς ἐμπορίας ἐκάστου ἐταίρου δέον νὰ κληθοῦν νὰ ἀποφασίσουν, ἐν κοινῇ συνεδριάσει, οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ καὶ οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τοῦ περὶ οὗ πρόκειται ἐταίρου, ἀποκλειομένων τῶν προσωπικῶν δανειστών τῶν ἄλλων ἐταίρων⁴.

2. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1210, σελ. 709. Percerou — Desserteaux, n. 1695, σελ. 199.

3. Ἀναστασιάδης, Γ' § 544, σημ. 1, σελ. 380. Περὶ τῶν προνομιούχων δανειστών βλ. Ρόκας, Πτ. Δίκαιον, σελ. 268 ἐπ. Τοῦ ἰδίου, Τὸ προνόμιον τῶν ἐκ μισθῶν ἀπαιτήσεων ἐν τῇ πτωχέσει τοῦ ἐργοδότη, Ἀθήναι, 1950. Θ. Μητρούλην, Τὸ προνόμιον τοῦ ἐργαζομένου μισθωτοῦ ἐν πτωχέσει τοῦ ἐργοδότη. Εἰς Ἐφημ. Ἑλληνῶν Νομικῶν, 1955, σελ. 296 ἐπ.

4. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1189, σελ. 677. Jaeger, σελ. 827—8. Ἀναστασιάδης, Γ' § 552. Ρόκας, Πτ. Δίκαιον, § 68, VI.

VII. Σχετικῶς μὲ τὸν τρόπον τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν ἐν ἐνώσει πιστωτῶν καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ἐταίρων ἄσκησιν τοῦ δικαιώματος ἀναγωγῆς παρατηροῦμεν τὰ ἀκόλουθα :

1. Τὰ ἄρθρα 639 καὶ 640 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ρυθμίζουν τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν κηρύσσονται εἰς πτώχευσιν πάντες οἱ συνοφειλέται ἢ ὁ πρωτοφειλέτης καὶ ὁ ἐγγυητὴς αὐτοῦ. Αἱ ἐν λόγῳ διατάξεις ἀναφέρονται εἰς «δικαιόγραφα ὠπισθογραφημένα ἢ ἡσφαλισμένα δι' ἐγγυήσεως ἀλληλεγγύως μετὰ τοῦ πτωχεύσαντος καὶ ἄλλων συνυποχρέων προσώπων», γίνεται ὅμως δεκτὸν ὅτι ἐφαρμόζονται εἰς πᾶσαν περίπτωσιν εὐθύνης εἰς ὀλόκληρον καὶ εἰς τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ἣτις ἐπάγεται καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν εὐθυνομένων εἰς ὀλόκληρον ὁμορρύθμων ἐταίρων⁵.

2. Ἐνῶ ἢ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνη ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν εἰς τὸ ἀστικὸν δίκαιον, εἰς τὸ ἐμπορικὸν δίκαιον ἀποτελεῖ τὸν κανόνα, διότι προϋποτίθεται εἰς πᾶσαν σχεδὸν ἐμπορικὴν σχέσιν⁶. Τοιοῦτοτρόπως ἡ θέσις τοῦ πιστωτοῦ ἐξ ἐμπορικῆς αἰτίας βελτιοῦται σημαντικῶς, ἐπειδὴ οὗτος δύναται νὰ στραφῇ κατὰ τὴν κρίσιν του καθ' οἴουδῆποτε φερεγγύου συνοφειλέτου.

Τὰ ὡς εἴρηται ἄρθρα τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου προϋποθέτουν τὴν πτώχευσιν ὁλοκληρῶν συνοφειλετῶν καὶ διὰ τοῦτο αἱ διατάξεις αὗται ἔχουν ἄμεσον ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας, κατὰ τὴν ὁποίαν συμπτωχεύουν καὶ οἱ ἐταῖροι ταύτης. Διὰ τῶν κειμένων τούτων κατοχυροῦνται τὰ συμφέροντα τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας — διότι ἔναντι αὐτῶν οἱ ἐταῖροι εἶναι συνοφειλέται εἰς ὀλόκληρον — δὲν περιφρουροῦνται ὅμως τὰ συμφέροντα τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων.

3. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταί, ὡς ἀνεφέρθη, συμμετέχουν εἰς τὴν ὁμάδα τῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων καὶ ἐρωτᾶται ἥδη ἂν ἡ συμμετοχὴ τῶν αὐτῶν γίνῃ δι' ὀλόκληρον τὸ ποσὸν τῆς ἀπαιτήσεως τῶν ἢ διὰ τὸ ὑπόλοιπον μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ποσοῦ, ὅπερ ἔλαβον ἀπὸ τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ θέματος τούτου διαφαίνεται ἐκ τοῦ ἀκολουθοῦ παραδείγματος: Ὑποθέσωμεν ὅτι εἷς ἐταιρικὸς πιστωτὴς μὲ ἀπαιτήσιν 10.000 δραχμῶν εἰσέπραξεν ἀπὸ τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας τὰ 75%, ἧτοι 7.500 δραχμάς. Ἐὰν ὁ πιστωτὴς οὗτος ἐμφανισθῇ καὶ εἰς τὴν πτώχευσιν τοῦ ὁμορρύθμου ἐταίρου διὰ τὸ ὅλον ποσὸν τῆς ἀπαιτήσεώς του, τὸ δὲ ποσοστὸν διανομῆς ἐκ τῆς περιου-

5. Περὶ τῶν ὁποίων βλ. Ρόκαν, Πτ. Δίκ. §§ 43, 44, Ἀναστασιάδην, Γ' § 562 ἐπ. Ράλλη, π. 220 ἐπ. Brunetti, π. 154.

6. Βλ. καὶ ἄρθρον 47 νόμου 5325/1932 «Περὶ συναλλαγματικῆς καὶ γραμματίου εἰς διαταγὴν».

σίας του έταίρου είναι 25%, θά λάβη ό πιστωτής ούτος άλλας 2.500 δραχμάς και ούτω θά έπίτύχη όλοκληρωτικήν έξόφλησιν. Έάν όμως έμφανισθί εις τήν πτώχευσιν του έταίρου μόνον διά τό υπόλοιπον τής άπαιτήσεώς του έκ δραχμών 2.500, θά λάβη τά 25% του ποσοδού τούτου, ήτοι 625 δραχμάς και θά ύποστή ζημίαν έκ δραχμών 1875.

Τό άρθρον 639 θεσπίζει τό πλέον εύνοϊκόν σύστημα διά τά συμφέροντα των δανειστών. Κατά τήν διάταξιν ταύτην ό έταιρικός πιστωτής, έναντι του όποιου ή έταιρεία και οι έταίροι εύθύνονται εις όλόκληρον ώς συνοφειλέται, δικαιούται μετά τήν πτώχευσιν των νά συντρέξει εις όλας τάς πτωχευτικάς περιουσίας (τής έταιρείας και των έταίρων), μέχρις όλοσχεροϋς πληρωμής δι' όλόκληρον τό ποσόν (όρίζει τό άρθρον, «διά τήν όνομαστικήν άξίαν») τής άπαιτήσεώς του, οϊον ύφίσταται κατά τήν ήμέραν τής πτωχεύσεως τής έταιρείας μετά των τόκων μέχρι του χρόνου τούτου. Έάν ό πιστωτής ούτος έπέτυχε μερικήν έξόφλησιν πρό τής κηρύξεως τής πτωχεύσεως, κατόπιν έκουσίας καταβολής παρ' ένός συνοφειλέτου έταίρου ή άναγκαστικής έκτελέσεως, άναμφισβητήτως θά έμφανισθί εις τάς πτωχευτικάς περιουσίας μόνον διά τό υπόλοιπον μετά τήν άφαίρεσιν του ποσοδύ υπερ έλαβεν (άρθρον 641 Έμπ. Ν.)⁷.

4. Τά ξένα δίκαια ρυθμίζουν κατά τρόπον διάφορον τήν συνδρομήν των πιστωτών τής έταιρείας εις τάς άτομικάς πτωχεύσεις των έταίρων (κατωτέρω σ. 175-6). Ός έκ τούτου παρετηρήθη ότι, έάν έταιρεία τις έχη άλλοδαπούς όμορρύθμους έταίρους, ό τρόπος τής ίκανοποίησεως των έταιρικών πιστωτών έκ τής άτομικής περιουσίας των έταίρων θά ρυθμισθί κατά τό δίκαιον τής έδρας τής έταιρείας (άρθρον 10 Άστ. Κώδ.)⁸.

5. α. Μεταξύ των πλειόνων συνοφειλετών καθιερούται δικαίωμα άναγωγής. Ό ίκανοποιήσας τόν δανειστήν συνοφειλέτης ύποκαθίσταται εις τά δικαιώματα του δανειστού και έχει δικαίωμα άναγωγής κατά των άλλων συνοφειλετών (άρθρον 488 Άστ. Κώδ.). Η άρχή αύτη ίσχύει και εις τό πτωχευτικόν δίκαιον με όρισμένες όμως παραλλαγάς.

β. Εις τό πτωχευτικόν δίκαιον ίσχύει ή γενική άρχή, καθ' ήν ό συνοφειλέτης δέν έχει τό δικαίωμα νά στραφί κατά του πτωχέυσαντος συνοφειλέτου του, δι' ό,τι έπλήρωσεν εις τόν κοινόν πιστωτήν, έφ' όσον ό τελευταίος ούτος δέν ίκανοποιήθη πλη-

7. Candian, σελ. 443 έπ. Navarrini, n. 198, 199, Brunetti, 1932, n. 154. Άναστασιάδης, Γ' § 564. Vitali, Coobbligati e fideiussori nel fallimento, έν Riv. Dir. Comm. 1936, I, σελ. 357 έπ. Άρθρα 542, γαλ. E.K. 788 Ιταλ. E.K. 1882. Άρθρον 61 Ιταλ. Πτωχ. Νόμου.

8. Jaeger, § 212, σιμ. 20, σελ. 842.

ρως. Ὅριζει ὁ Ἐμπορικός Νόμος (ἄρθρον 640) ὅτι, ἐφ' ὅσον δὲν ἐξοφληθῆ ὀλοκληρωτικῶς ἡ πτωχευτικὴ πίστωσις κατὰ κεφάλαιον τόκους καὶ ἔξοδα, δὲν ἐπιτρέπεται ἀναγωγὴ μεταξὺ τῶν πτωχευσάντων συνοφειλετῶν. Ἡ δικαιολογία τῆς λύσεως ταύτης εἶναι ἀπλή. Ἐφοῦ ὁ πιστωτὴς ἐμφανίζεται εἰς ὄλας τὰς πτωχεύσεις διὰ τὸ ὄλον, δὲν εἶναι λογικὸν νὰ ἐμφανίζεται δις ἢ αὐτὴ πίστωσις, ἔνθεν μὲν ὡς κυρία πίστωσις ἐκ μέρους τοῦ πιστωτοῦ, ἔνθεν δὲ ὡς πίστωσις ἐξ ἀναγωγῆς ἐκ μέρους τοῦ ἐπὶ πλέον πληρώσαντος συνοφειλέτου. Παρόμοιόν τι συμβαίνει καὶ μὲ τὸν πτωχεύσαντα, ὅστις δὲν δύναται κατὰ τὴν πτωχευτικὴν διαδικασίαν νὰ ἐγείρη ἀξιώσεις ἐν συναγωνισμῷ μὲ τοὺς πιστωτὰς του. Ὅταν ὁμως ὁ πιστωτὴς ἱκανοποιηθῆ πλήρως, τότε κατὰ γενικὴν ἀρχὴν ὁ συνοφειλέτης, ὅστις ἐπλήρωσεν, ὑποκαθίσταται εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ δανειστοῦ καὶ ἔχει δικαίωμα ἀναγωγῆς κατὰ τῶν συνοφειλετῶν του.

Διὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 640 ὁ Κώδιξ ἔχει ὑπ' ὄψιν του τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν κηρύσσονται εἰς πτώχευσιν πάντες οἱ συνοφειλέται, ὅπερ συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας. Μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν, ὁ ἐταῖρος, ὅστις κατέβαλεν εἰς τοὺς πιστωτὰς τῆς ἐταιρείας ποσὰ ὑπερβαίνοντα τὴν βαρύνουσαν αὐτὸν ἀναλογίαν ἐκ τῶν ἐταιρικῶν χρεῶν, δικαιούται νὰ ζητήσῃ δι' ἀναγωγῆς ἀπὸ τοὺς λοιποὺς ἐταίρους τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἐπὶ πλέον τῆς μερίδος του καταβληθέντος. Ἡ ἀναγωγὴ αὕτη θὰ ἀσκηθῆ ὑπὸ τῆς πτωχευτικῆς ὁμάδος τῶν πιστωτῶν τοῦ πληρώσαντος μείζονα ποσὰ ἐταίρου κατὰ τῶν πτωχευτικῶν ὁμάδων τῶν ἄλλων ἐταίρων.

γ. Μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν ἐταιρικῶν δανειστῶν ὁ ἐπὶ πλέον τῆς μερίδος του καταβαλὼν ἐταῖρος θὰ στραφῆ κατὰ τῶν ἄλλων ἐταίρων δι' ἀναγωγῆς πρὸς εἴσπραξιν τοῦ ἐπὶ πλέον καταβληθέντος. Ἐὰν οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ συνεκέντρωσαν ποσὰ ὑπερβαίνοντα τὴν ὀνομαστικὴν ἀξίαν τῶν ἀπαιτήσεων των, τὰ ἐπὶ πλέον ληφθέντα θὰ περιέλθουν εἰς τοὺς ἐταίρους κατ' ἀναλογίαν τῆς μερίδος των. Ἡ ἀναγωγὴ τοῦ ἐταίρου, ὅστις ἐπλήρωσεν ἐξ ὀλοκλήρου τοὺς ἐταιρικοὺς πιστωτὰς, δὲν ἰσχύει διὰ τὸ πραγματικῶς πληρωθὲν ποσόν, ἀλλὰ μόνον διὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ γενομένην ἐπὶ πλέον πληρωμὴν, ἥτις, λόγῳ τῆς φύσεως τῆς ἐνοχῆς, βαρύνει καὶ τὸν ἄλλον συνοφειλέτην⁹.

VIII. Συγκριτικὸν δίκαιον. 1. Ὁ ἐλβετικὸς

9. Brunetti, σελ. 313. Jaeger, § 212, σημ. 14—17. Ἄρθρον 543 γαλ. E.K. Ἄρθρον 61,2 ἰταλ. Πτωχ. Νόμου. Vitali, Coobbligati, ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 367 ἐπ. Τὰ αὐτὰ προβλέπει καὶ τὸ ἀγγλικὸν δίκαιον, βλ. Robson, σελ. 736—8. Harclay, σελ. 133.

Πτωχευτικός Νόμος ρυθμίζει ειδικώς τὸν τρόπον τῆς ἱκανοποιήσεως τῶν δανειστῶν τῆς ἐταιρείας ἐκ τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τῶν ἐταίρων. Τὸ ἄρθρον 218 διακρίνει, ἐάν ἡ πτώχευσις τοῦ ἐταίρου ἐκηρύχθη ταυτοχρόνως μὲ τὴν πτώχευσιν τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας ἢ οὐ καὶ μόνον εἰς τὴν δευτέραν περίπτωσιν τῆς μὴ ταυτοχρόνου κηρύξεως τῶν πτωχεύσεων, ἐπιτρέπει τὴν ἐμφάνισιν τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων δι' ὀλόκληρον τὸ ποσὸν τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ¹⁰.

2. Καὶ εἰς τὸ γερμανικὸν δίκαιον γίνεται δεκτὴ ἡ ἀρχὴ ὅτι ὁ πιστωτὴς τῆς ἐταιρείας δύναται νὰ λάβῃ μέρος εἰς ὅλας τὰς πτωχεύσεις δι' ὀλόκληρον τὸ ποσὸν τῆς ἀπαιτήσεώς του μέχρι πλήρους ἱκανοποιήσεως, ἀλλὰ διὰ τὸ ποσὸν τῆς ἀπαιτήσεώς του, ὡς τοῦτο ὑφίστατο κατὰ τὸν χρόνον τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τοῦ συνοφειλέτου. Ἐὰν ἔλαβε μερικὴν ἱκανοποίησιν ἐκ τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας ἐνὸς συνοφειλέτου, θὰ ἐμφανισθῇ διὰ τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἀπαιτήσεώς του εἰς τὴν πτώχευσιν τοῦ ἀργότερον κηρυχθησομένου εἰς πτώχευσιν ὀφειλέτου εἰς ὀλόκληρον ¹¹.

3. Ὁ νέος ἰταλικὸς Πτωχευτικός Νόμος ὀρίζει ρητῶς ὅτι οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ θὰ ἐμφανισθοῦν διὰ τὸ ὅλον τῆς ἀπαιτήσεώς των καὶ εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων Ὁ ἐταιρικός πιστωτὴς δικαιούται νὰ μετᾶσχη εἰς ὅλας τὰς διανομὰς μέχρι πλήρους ἐξοφλήσεως. Αἱ πτωχευτικαὶ ὁμάδες τῶν ἐταίρων ἔχουν δικαίωμα ἀναγωγῆς μετὰξὺ των διὰ τὰ ποσὰ τὰ καταβληθέντα ἐπὶ πλεόν τῆς ἀναλόγου ἐταιρικῆς μερίδος ¹².

---

10. Τὸ ἄρθρον 218 ὀρίζει : «Wenn über ein kollektivgesellschaft und einen Teilhaber derselben gleichzeitig der Konkurs eröffnet ist, so können die Gesellschaftsgläubiger im Konkurs des Teilhabers nur den im Konkurs der Gesellschaft unbezahlt gebliebenen Rest ihrer Forderungen geltend machen... Wenn über einen Teilhaber, nicht aber gleichzeitig über die Gesellschaft der Konkurs eröffnet ist, so können die Gesellschaftsgläubiger im Konkurs des Teilhabers ihre Forderungen im vollen Betrage geltend machen...»

11. J a g e r, § 212, σημ. 11, 17, σελ. 840. F i c k, σελ. 56. § 68 Konkursordnung. Τὸ αὐτὸ σύστημα ἀκολουθοῦν ἡ § 18 τοῦ αὐστριακοῦ Πτωχ. Νόμου.

Ἡ § 17 τοῦ γιουγκοσλαβικοῦ νόμου, ἡ § 19 τοῦ τσεχοσλοβακικοῦ Νόμου 1931, ἡ 70 τοῦ οὐγγρικοῦ Νόμου, τὸ ἄρθρον 136 τοῦ ὀλλανδικοῦ καὶ ἡ § 18 τοῦ δανικοῦ Πτωχ. Νόμου.

12. Ἄρθρον 148, § 3 τοῦ Βασιλικοῦ Διατάγματος τῆς 16/3/1942.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

Η ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ

§ 29. Γενικαὶ παρατηρήσεις

I. Συνεπεία τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῆς συμπτωχεύσεως τῶν ἐταίρων ἐπέρχονται ὠρισμένοι περιορισμοί, ἀνικανότητες καὶ ἐκπτώσεις, πλήττουσαι τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἐταιρείας καὶ τοὺς ἐταίρους ταύτης (άνωτ. σελ. 103 ἐπ. καὶ 118 ἐπ.). Ἡ ἄρσις τῶν εἰς τὰ πρόσωπα τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ἀναφερομένων ἀποτελεσμάτων τῆς πτωχεύσεως ἐπέρχεται ἀπὸ τῆς ἀποκαταστάσεως, ἣτις κηρύσσεται διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως. Καὶ ἂν ἀκόμη αἱ πτωχεύσεις αὗται ἐπερατώθησαν διὰ τῆς ἐπιτεύξεως πτωχευτικοῦ συμβιβασμοῦ, τὰ προσωπικὰ ἀποτελέσματα τῆς πτωχεύσεως αἴρονται μόνον διὰ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν συμβιβασθέντων¹

II. Οἱ συμπτωχεύσαντες ὁμόρρυθμοὶ ἐταῖροι εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ἀποκατασταθοῦν προκειμένου νὰ ἀνακτήσουν τὰς προσωπικὰς στερήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπῆλθον συνεπεία τῆς πτωχεύσεως τῶν. Τὸ νομικὸν πρόσωπον τῆς ἐταιρείας δὲν ὑποβάλλεται, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς του, εἰς τοιαύτας στερήσεις καὶ ἐκπτώσεις. Παύει ὅμως νὰ εἶναι ἔμπορος καὶ ὡς ἐκ τούτου, εἶναι ἀνάγκη ἢ ἐταιρεία νὰ ἀποκατασταθῆ, διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ιδιότητα τοῦ ἐμπόρου καὶ νὰ δυνηθῆ νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας της. Ἐξ ἄλλου ἢ πτώχευσις συνεπάγεται σημαντικὴν ἠθικὴν μείωσιν καὶ διὰ τὴν ἐταιρείαν, ἣτις δέον νὰ ἀποκατασταθῆ διὰ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἐμπορικὴν τῆς πίστιν.

III. Ἐνεφέρθη ὅτι λόγῳ τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν πτωχεύσεων καὶ τῶν πτωχευτικῶν περιουσιῶν τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, δὲν εἶναι ἀναγκαῖον, ὅπως περατωθοῦν ὅλαι αἱ πτωχεύσεις συγχρόνως. Αὗται δύνανται νὰ λυθοῦν κατὰ διαφόρους τρόπους. Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους ταύτης. Καθ' ὅμοιον τρόπον καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐται-

1. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 105, II. Ἀναστασιάδης, § 580. Πάτρας, Ἡ πτωχευτικὴ ἀποκατάστασις, 1946, σελ. 34.

ρείας δὲν ἐπάγεται καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐταίρων. Εἶναι δυνατόν ἢ διαγωγή τῶν ἐκπροσώπων τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων νὰ εἶναι διάφορος. Εἶναι συνεπῶς δυνατόν νὰ κηρυχθῆ ἢ ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας, οὐχὶ ὅμως καὶ τῶν ἐταίρων ἢ ἀντιστρόφως, νὰ ἀποκατασταθοῦν οἱ ἐταῖροι καὶ οὐχὶ ἢ ἐταιρεία ἢ νὰ ἀποκατασταθοῦν τινὲς τῶν ἐταίρων καὶ νὰ μὴ κηρυχθῆ ἢ ἀποκατάστασις τῶν ἄλλων.

Ἐπιτέλεσμα τῆς ὀρθῆς καὶ κρατούσης ταύτης ἀπόψεως περὶ τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν πτωχεύσεων εἶναι ὅτι καὶ ὁ τρόπος καὶ ὁ χρόνος τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων δυνατόν νὰ εἶναι διάφοροι. Οὕτω: α) δύναται νὰ ἀποκατασταθῆ ἢ ἐταιρεία ἅμα τῇ καταρτίσει πτωχευτικοῦ συμβιβασμοῦ, οἱ δὲ ἐταῖροι ταύτης νὰ ἀποκατασταθοῦν μετὰ τὴν πάροδον δεκαετίας, β) πιθανὸν νὰ ἀποκατασταθοῦν οἱ ἐταῖροι μετὰ τὴν κατάρτισιν ἀτομικῶν συμβιβασμῶν, ἢ δὲ ἐταιρεία μετὰ τὴν ἐξόφλησιν ἀπάντων τῶν χρεῶν τῆς, γ) πάντες, ἐταιρεία καὶ ἐταῖροι μετὰ τὴν κατάρτισιν συμβιβασμῶν καὶ δ) ἐταῖροί τινες μετὰ τὴν πάροδον δεκαετίας καὶ ἕτεροι μετὰ τὴν ἐξόφλησιν ἀπάντων τῶν χρεῶν (ἀτομικῶν καὶ ἐταιρικῶν).

IV. Ὁ νόμος 635/1937 «περὶ διατάξεων τινῶν τοῦ πτωχευτικοῦ δικαίου», οὐδὲν ὀρίζει εἰδικῶς περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ταύτης. Ἀντιθέτως τὸ προῖσχυσαν δίκαιον περιελάμβανε τοιαύτας εἰδικὰς διατάξεις. Τὸ ἄρθρον 696 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου ἐρρῦθμιζε τὸν τρόπον τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἐταίρου. Διὰ νὰ ἀποκατασταθῆ οὗτος ἔδει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐξωφλήθησαν ὅλοσχερῶς πάντα τὰ χρέη τῆς ἐταιρείας, καὶ ἂν ἀκόμη κατήρτισεν ἀτομικὸν συμβιβασμὸν. Ἐπηκολούθησεν ὁ νόμος 6150/1934 «περὶ πτωχευτικῆς ἀποκαταστάσεως», ὅστις ὥρισεν (ἄρθρον 3 § 3) ὅτι ὁ ὁμορρυθμὸς ἐταῖρος πτωχευσάσης ἐταιρείας δύναται νὰ ἀποκατασταθῆ, ἂν, τυχῶν ἀτομικοῦ πτωχευτικοῦ συμβιβασμοῦ, ἐξεπλήρωσε τὰς ἐξ αὐτοῦ ὑποχρεώσεις². Τὸ ἄρθρον 12 τοῦ νόμου τούτου προέβλεπε ρητῶς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ νόμου ἐπὶ τῆς πτωχευσάσης ἐταιρείας καὶ ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν πτωχεύσεων τῶν ὁμορρυθμῶν μελῶν πτωχευσάσης τινὸς ἐταιρείας³.

2. Ἡ παράγραφος αὕτη προσετέθη ὑπὸ τῆς ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ἐπιτροπῆς τῆς Γερουσίας, ἣτις παρετήρησε σχετικῶς ἐν τῇ πρὸς τὸ Σῶμα ἐκθέσει τῆς τὰ ἐξῆς: «Ἐπειδὴ ἐν τῷ Σχεδίῳ δὲν γίνεται λόγος περὶ τῶν συνεπειῶν τοῦ ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ τοῦ πτωχεύσαντος ὁμορρύθμου μέλους ἐταιρείας, διὰ τοῦτο ἐγένετο σχετικὴ προσθήκη ἐν τέλει τῆς 2ας παραγράφου, ληφθεῖσα ἐκ τοῦ ἄρθρου 271 τοῦ Σχεδίου Πτωχευτικοῦ Κώδικος τοῦ 1924, εἰλημμένου καὶ τούτου ἐκ τοῦ γαλλικοῦ νόμου τῆς 23ης Μαρτίου 1908 (ἄρθρον 605, § 2 γαλλικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος)».

3. Ἡ ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ἐπιτροπὴ τῆς Γερουσίας, ἔκρινεν, ὅπως ἢ ἀποκατάστασις διὰ λόγους σκοπιμότητος ἐπιτραπῆ καὶ εἰς τὴν πτωχεύσαντα ἐταιρεία, βλ. Κ.δ. Νόμος, 1934, σελ. 533 ἐπ.

Ὁ νόμος 6265/1934 «περὶ συμπληρώσεως τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ νόμου 6150» προσέθεσε τὴν παράγραφον 4 εἰς τὸ ἄρθρον 9 τοῦ νόμου 6150, δυνάμει τῆς ὁποίας ἠδύνατο νὰ ἀποκατασταθῆ ἄνευ χρονικοῦ περιορισμοῦ ὁ πτωχεύσας, ὅστις προσέφερε σημαντικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ στράτευμα καὶ ἐπτώχευσεν εἴτε ἐν ἰδίαις αὐτοῦ ἐπιχειρήσεσιν εἴτε ὡς μέλος ὁμορρύθμου ἐταιρείας. Τὰς αὐτὰς ὡς ἄνω διατάξεις περιέλαβε καὶ ὁ νόμος 6438/1935 «περὶ τροποποιήσεως τοῦ νόμου 6150», ἐθέσπισεν ὅμως καὶ μίαν καινοτομίαν. Διὰ τῆς παραγράφου 4 τοῦ ἄρθρου 9 ὥρισεν ὅτι ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία θεωρεῖται ἀποκατασταθεῖσα, ἐὰν ἀποκατασταθοῦν πάντες οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἐταῖροι ταύτης. Τὸ ἔτος 1937 ἐψηφίσθη ὁ νόμος 635, ὅστις κατήργησε διὰ τοῦ ἄρθρου 21 τὸ ἄρθρον 696 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, τοὺς νόμους 6150, 6265, 6438 καὶ οὐδεμίαν εἰδικὴν διάταξιν περιέλαβε περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ὁμορρύθμου ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων ταύτης.

§ 30. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας

1. α. Ἐπειδὴ ὁ νόμος 635/1937 οὐδεμίαν εἰδικὴν διάταξιν περιέλαβε περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐταιρείας, διευτώθη ἡ ἄποψις ὅτι ὁ νόμος οὗτος δὲν ἔχει ἐφαρμογὴν ἐπὶ τῆς πτωχευσάσης ἐταιρείας καὶ δὲν ἐπιτρέπεται ἡ πτωχευτικὴ ἀποκατάστασις τοῦ νομικοῦ προσώπου ταύτης¹.

β. Ἡ ἄποψις ὅμως αὕτη δὲν φαίνεται ἐπιδοκιμαστέα. Ἡ δυνατότης τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐταιρείας ἐξάγεται ἐκ ρητῶν διατάξεων νόμου.

Ἡ ἐπωνυμία τῆς ἐταιρείας μετ' ἐνδείξεως τοῦ εἴδους τῆς ἐταιρείας ἐγγράφονται εἰς τὴν δευτέραν στήλην τοῦ γενικοῦ μητρώου τῶν πτωχευσάντων². Διὰ νὰ διαγραφῆ ἡ ἐταιρεία ἐκ τοῦ δημοσίου τούτου βιβλίου θὰ πρέπει νὰ ἀποκατασταθῆ. Τὸ ὄνομα τοῦ πτωχεύσαντος διαγράφεται ἐκ τοῦ μητρώου τῶν πτωχευσάντων, ὅταν καταστῆ τελεσίδικος ἡ περὶ ἀποκαταστάσεως ἀπόφασις (ἄρθρον 6 § 3 ν. 635).

Τὸ ἄρθρον 16 τοῦ νόμου 635 ὀρίζει ὅτι εἰς τὰς ἀπαγορευτικὰς διατάξεις τοῦ νόμου τούτου δὲν ὑπάγονται αἱ ὑπὸ εἰδικὴν ἐκκαθάρισιν δυνάμει εἰδικοῦ νόμου τεθεῖσαι ἐταιρεῖαι. Ἐντεῦθεν συνάγεται

1. Δ υ ο β ο υ ν ι ὡ τ η ς, εἰς Νόμους Δικαστικῆς, 1937, σελ. 307. Καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ὑπεστηρίχθη ὅτι, προκειμένου περὶ πτωχευσάσης ὁμορρύθμου ἐταιρείας, ἡ ἐφαρμογὴ τῶν εὐεργετημάτων τοῦ νόμου ἀφορᾷ μόνον εἰς τοὺς ὁμορρύθμους ἐταίρους καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐταιρείαν, βλ. Brunetti, σελ. 702.

2. Ἄρθρον 6 νόμου 635 καὶ ὑπ' ἀριθ. 95570/1938 ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης.

διτι δύνανται νά ἀποκατασταθοῦν πᾶσαι αἱ ἄλλαι ἑταιρεῖαι, αἱ μὴ ὑπαγόμεναι εἰς τὴν εἰδικὴν ταύτην ἐκκαθάρισιν³.

2. Ἡ ὁμόρρυθμος ἑταιρεία θά ἀποκατασταθῆ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ νόμου 635. Ἡ ἑταιρεία ἀποτελεῖ αὐτόνομον πρόσωπον καὶ διὰ τοῦτο, προκειμένου νά ἀποκατασταθῆ, δεόν νά γίνῃ ἰδίᾳ διαδικασία ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὰς σχετικὰς ἐνεργείας τῶν ἑταίρων. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἑταιρείας δὲν ἐπιφέρει καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἑταίρων, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀποκατάστασις ὄλων τῶν ἑταίρων δὲν ἐπάγεται τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑταιρείας⁴.

3. Πρὸς τοῦτο ἡ ἑταιρεία δεόν νά ὑποβάλλῃ αἴτησιν πρὸς τὸν πρόεδρον πρωτοδικῶν τῆς περιφέρειας, ἐν τῇ ὁποίᾳ κεῖται ἡ ἔδρα της (ἀνωτέρω σελ. 82 ἐπ.). Τὴν αἴτησιν θά ὑποβάλουν οἱ νόμιμοι ἐκπρόσωποι τῆς ἑταιρείας, διαχειρισταὶ ἢ ἐκκαθαρισταὶ, τῶν ὁποίων τὸ λειτούργημα κατὰ τὴν ὀρθοτέραν γνώμην (ἀνωτέρω σελ. 126 ἐπ.), δὲν περατοῦται διὰ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας⁵.

4. Ἐν σχέσει πρὸς τὰς προϋποθέσεις, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων εἶναι δυνατὸν νά ἀποκατασταθῆ ἡ ἑταιρεία καὶ αἱ ὁποῖαι προβλέπονται ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ νόμου 635, παρατηροῦμεν τὰ ἀκόλουθα ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀποκαταστάσεως:

α. Ἐὰν ἡ ἑταιρεία καταρτίσῃ μετὰ τῶν πιστωτῶν της σ υ μ β ι β α σ μ ὸ ν (ἀνωτέρω σελ. 147), δύνανται νά ζητήσῃ τὴν ἀποκατάστασιν της μετὰ τὴν ἐπικύρωσιν τοῦ συμβιβασμοῦ διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως, καταστάσεως τελεσιδικίου καὶ πρὶν ἢ ἐκπληρῶσῃ τοὺς ὄρους τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἄδιόφορον εἶναι ποῖαν τύχην θά ἀκολουθήσουν αἱ πτωχεύσεις τῶν ἑταίρων. Ἡ ἑταιρεία θά ἀποκατασταθῆ, θά ἀνακτήσῃ τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα καὶ θά δυνηθῆ νά συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας της⁶.

β. Ἄλλη προϋπόθεσις τοῦ νόμου, βάσει τῆς ὁποίας δύνανται ὁ πτωχεύσας νά ἀποκατασταθῆ, εἶναι ἡ ἐ ξ ὀ φ λ η σ ι ς ὄ λ ω ν

3. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 104, III. Ἀναστασιάδης, § 577, Πάτρας, σελ. 61—62 καὶ § 70. Lyon—Caen et Renault (—Amiaud) n. 1222. Percerou—Desserteaux, n. 1717, σελ. 225.

4. Ἄλλως ὥριζε τὸ ἄρθρον 9 § 14 τοῦ καταργηθέντος νόμου 6438/1935.

5. Ἄρθρον 17 νόμου 635/1937.

6. Εὐλόγως ὁμως ἐρωτᾶται: πῶς θά συνεχίσῃ ἡ ἑταιρεία τὰς ἐργασίας της εἰς τὴν περίπτωσιν οὐδεὶς ἑταῖρος ἀποκατασταθῆ; εἶναι δυνατὸν νά συμβῆ τοῦτο ὅταν οἱ ἑταῖροι ἔχουν καὶ ἀτομικοὺς δανειστάς. Ἐὰν οἱ δανεισταὶ οὗτοι δὲν ἰκανοποιηθοῦν ἢ δὲν συναινέσουν εἰς τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῶν ἑταίρων, οἱ τελευταῖοι οὗτοι δὲν θά δυνηθοῦν νά ἀποκατασταθοῦν. Ἡ ἐν τῷ κειμένῳ λύσις ἔχει ὑπ' ὄψιν τὴν τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν θά δυνηθοῦν νά ἀποκατασταθοῦν τὸ πλεονέκιστον δύο ἑταῖροι. Ἡ ἑταιρεία ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν τῆς περιουσίας της ἀφ' ὅτου κατέστη τελεσιδικίος ἡ ἀπόφασις ἢ ἐπικυροῦσα τὸν πτωχευτικὸν συμβιβασμὸν (ἄρθρον 18, 2, ν. 635).

τῶν πτωχευτικῶν πιστωτῶν κατὰ κεφάλαιον καὶ τῶν μέχρι τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τόκων. Προφανές εἶναι ὅτι ὅταν ἡ ἔταιρεία ζητῇ τὴν ἀποκατάστασίν της ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προϋποθέσεως ταύτης, δεόν νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐξώφλησε κατὰ κεφάλαιον καὶ τοὺς μέχρι τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως της τόκους, τοὺς πιστωτάς της, τοὺς ἑταιρικοὺς πιστωτάς καὶ οὐχὶ τοὺς ἀτομικοὺς δανειστάς τῶν ἑταίρων, οἵτινες δὲν εἶναι πιστωταὶ τῆς ἑταιρείας. Ἐφ' ἧς καταστῆ τελεσίδικος ἡ ἀπόφασις τοῦ προέδρου πρωτοδικῶν, ἡ ἔταιρεία ἀνακτᾷ τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας της καὶ τὴν ἐμπορικὴν ἰδιότητα.

γ. Ὑπεστηρίχθη ὅτι καὶ ἡ ἔταιρεία δύναται νὰ ἀποκατασταθῇ λόγῳ παρόδου δεκαετίας ἀπὸ τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως της⁷. Θεωροῦμεν ὀρθὴν τὴν γνώμην, καθ' ἣν ἡ ἔταιρεία δὲν δύναται νὰ ἀποκατασταθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς προϋποθέσεως ταύτης. Ἡ πάροδος δεκαετίας ὡς λόγος ἀποκαταστάσεως ἐθεσπίσθη ὑπὸ τοῦ νόμου (ἄρθρον 14, α' νόμου 635) ὑπὲρ τοῦ πτωχεύσαντος φυσικοῦ προσώπου οὐχὶ καὶ ὑπὲρ τῆς πτωχευσάσης ἑταιρείας⁸.

5. Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ νόμου 635 ἀπαγορεύεται ἡ ἀποκατάστασις ἢ ἀκυροῦται αὐτὴ αὐτοδικαίως, ἐὰν ὁ πτωχεύσας κατεδικάσθῃ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ⁹. Ἡ ὁμόρρυθμος ἔταιρεία ὡς νομικὸν πρόσωπον δὲν δύναται νὰ καταδικασθῇ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ. Συνεπῶς δὲν ὑφίσταται κώλυμα πρὸς ἀποκατάστασίν της ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης. Ἐὰν ὅμως ἑταῖρος τις καταδικασθῇ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ, ἡ καταδίκη αὕτη θὰ ἐπιφέρῃ καὶ διὰ τὴν ἑταιρείαν τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀπαγορευτικῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 15 τοῦ νόμου; Βεβαίως ὁ καταδικασθεὶς ἑταῖρος δὲν δύναται νὰ ἀποκατασταθῇ, ἀλλ' ἡ καταδίκη τούτου ἐμποδίζει τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑταιρείας;

α. Κατὰ τινὰ γνώμην ἡ καταδίκη τοῦ ἑταίρου ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑταιρείας. Τοῦτο ἐξάγεται, παρατηρεῖται, ἐκ τοῦ ὅτι ἡ ἔταιρεία καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν ταύτην δύναται νὰ συνάψῃ συμβιβασμὸν καὶ νὰ ἀποκατασταθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τούτου. Καὶ ἐφ' ὅσον δύναται νὰ ἀποκατασταθῇ μὲ τὴν προϋπόθεσιν ταύτην, θὰ πρέπει νὰ δύναται νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν δύο ἄλλων προϋποθέσεων, τῆς ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν ἢ τῆς παρελεύσεως δεκαετίας¹⁰.

7. Πάτρας, σελ. 64.

8. Ρόκας, Πτωχευτικὸν Δίκαιον, § 104, III.

9. Ρόκας, § 104, II, 2. Ἀναστασιάδης, σελ. 417. Πάτρας, σ. 71.

10. Πάτρας, § 73.

β. Ἡ ἄλλη ἄποψις παρατηρεῖ ὀρθῶς ὅτι δὲν πρέπει νὰ τίθεται εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν ἢ ἀποκατάστασις μὲ τὸν συμβιβασμὸν, ὅστις ἐξυπηρετεῖ καὶ τὰ συμφέροντα τῶν πιστωτῶν. Ἡ καταδίκη τοῦ συμπτωχεύσαντος ὁμορρόθμου ἐταίρου ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ δὲν ἀποκλείει τὸν συμβιβασμὸν μεταξὺ τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν πιστωτῶν ταύτης¹¹, ἐ μ π ο δ ἰ ζ ε ἰ ὅμως τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ νομικοῦ προσώπου τῆς ἐταιρείας¹².

6. Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ ἄρθρου 17 § 6 τοῦ νόμου 635, κατὰ τῆς ἀποφάσεως τοῦ προέδρου χωρεῖ τριτανακοπή. Τὸ ἔνδικον τοῦτο μέσον δύναται νὰ ἀσκηθῇ ὑπὸ παντὸς ἐνδιαφερομένου, πλήν τοῦ αἰτούντος καὶ τοῦ τυχόν κλητευθέντος συνδίκου¹³. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐταιρείας δύνανται ἀναμφιβόλως νὰ ἀσκήσουν τριτανακοπήν οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταί. Καὶ οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τῶν ἐταίρων δύνανται νὰ πράξουν τοῦτο, ἐφ' ὅσον ἔχουν ἔννομον συμφέρον νὰ προσβάλουν τὴν περὶ ἀποκαταστάσεως ἀπόφασιν, ἥτις ἤθελε προξενήσει εἰς αὐτοὺς βλάβην. Ἐπειδὴ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἐταίρων, φρονοῦμεν ὅτι οὗτοι ἔχουν ἔννομον συμφέρον καὶ δύνανται νὰ ἀσκήσουν τὸ ἔνδικον τοῦτο μέσον, ἐφ' ὅσον δὲν ἐκλητεύθησαν καὶ δὲν ὑπῆρξαν διάδικοι κατὰ τὴν ἐκδίκασιν τῆς περὶ ἀποκαταστάσεως αἰτήσεως τῆς ἐταιρείας.

7. α. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἐταιρείας ἐπέρχονται ἀφ' ἧς καταστῆ τελεσιδικος ἢ ἀπόφασις τοῦ προέδρου πρωτοδικῶν. Ἡ ἀποκατάστασις κηρύσσεται μόνον διὰ δικαστικῆς ἀποφάσεως (ἄρθρον 17 § 1 νόμου 635). Ἀπὸ τῆς τελεσιδικίας ταύτης ἡ ἐταιρεία ἀνακτᾷ τὴν ἐμπορικὴν ιδιότητα καὶ τὴν διοίκησιν τῆς περιουσίας της (ὅταν ἡ ἀποκατάστασις κηρυχθῇ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν της) καὶ δύναται νὰ συνεχίσῃ τὰς ἐργασίας της.

β. Ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας εἶναι ἀνεξάρτητος τῆς τοιαύτης τῶν ἐταίρων. Διὰ τοῦτο, ὀρθῶς παρατηρεῖται ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπάγεται καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν συμπτωχευσάντων ὁμορρόθμων ἐταίρων, οἵτινες, διὰ νὰ

---

11. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 81, I. Βλ. ἐν τούτοις τὴν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς καρτίσεως τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας γινομένην ἀνωτέρω (§ 24, II, 3) διάκρισιν, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ιδιότητα τοῦ καταδικασθέντος ἐταίρου καὶ τὸ εἶδος τῶν πράξεων δι' ἃς κατεδικάσθη.

12. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 104, III.

13. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 104, II, 3. Ἀναστασιάδης, σελ. 419. Πάτρας, § 79.

ἐπιτύχουν τοῦτο, δέον νά ἀποδείξουν ὅτι συντρέχουν ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα αὐτῶν αἱ προϋποθέσεις τοῦ νόμου¹⁴.

γ. Μετὰ τὴν τελεσιδικίαν τῆς περὶ ἀποκαταστάσεως ἀποφάσεως ἡ ἔταιρεία διαγράφεται ἐκ τοῦ μητρώου τῶν πτωχευσάντων (ἄρθρον 6 § 3 ν. 635)¹⁵.

§ 31. Ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἐταίρων

I. Ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως τῆς ἔταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν συμπτώχευσιν τῶν ὁμορρύθμων ἐταίρων. Ὁ συμβιβασμὸς ὁμῶς τῆς ἔταιρείας δὲν ἐπάγεται καὶ τὸν συμβιβασμὸν τῶν ἐταίρων (ἀνωτέρω σελ. 157), οὐδὲ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἔταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐταίρων. Αἱ πτωχεύσεις τῆς ἔταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων θὰ ἀκολουθήσουν ἴδιαν τύχην, καίτοι αὗται ἐδημιουργήθησαν συγχρόνως διὰ τῆς αὐτῆς ἀποφάσεως. Συνεπῶς εἶναι δυνατὸν νά ἀποκατασταθῇ ἡ ἔταιρεία καὶ οὐχὶ οἱ ἐταῖροι καὶ ἀντιστρόφως, νά ἀποκατασταθοῦν οἱ ἐταῖροι βάσει ἀτομικῶν συμβιβασμῶν ἢ λόγῳ τῆς παρόδου δεκαετίας καὶ ἡ ἔταιρεία νά παραμείνῃ εἰσέτι ἐν πτωχεύσει. Ἐπίσης ἀνεξάρτητοι εἶναι καὶ αἱ πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων μεταξύ τῶν. Διάφοροι δυνατὸν νά εἶναι οἱ λόγοι τῆς ἀποκαταστάσεως ἐκάστου ἐταίρου. Πιθανὸν εἶς ἐταῖρος νά ἀποκατασταθῇ, ὅταν καταρτίσῃ ἀτομικὸν συμβιβασμὸν, ἕτερος λόγῳ ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν καὶ ἄλλος μετὰ τὴν πάροδον δεκαετίας. Οὕτως ἡ θέσις ἐκάστου ἐταίρου ἐξετάζεται μεμονωμένως.

II. Ὁ νέος νόμος 635 οὐδεμίαν εἰδικὴν διάταξιν περιέλαβε περὶ τοῦ τρόπου ἀποκαταστάσεως τοῦ ὁμορρύθμου ἐταίρου, ὡς ἔπραττε τὸ προϊσχύσαν δίκαιον. Ἡ θέσις τοῦ ὁμορρύθμου ἐταίρου κατὰ τὸ παλαιὸν δίκαιον ἦτο δυσμενεστέρα. Τὸ καταργηθὲν ἄρθρον 696 ὥριζεν ὅτι διὰ νά ἀποκατασταθῇ ὁ ὁμορρυθμὸς ἐταῖρος ἔδει νά ἀποδείξῃ ὅτι ἐξωφλήθησαν ὅλα τὰ ἔταιρικά χρέη, καὶ ἂν ἀκόμη κατήρτισεν ἀτομικὸν συμβιβασμὸν. Οἱ νόμοι 6150, ἄρθρον 1 § 3 καὶ 6438, ἄρθρον 3 § 3, ἐβελτίωσαν τὴν θέσιν του ὀρίσαντες ὅτι ὁ ἐταῖρος, ἐὰν συνῆψεν ἀτομικὸν συμβιβασμὸν, δύναται νά ἀποκατασταθῇ μετὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ἐκ τοῦ συμβιβασμοῦ τούτου ὑποχρεώσεων. Δὲν ἀπαιτεῖται πλέον ἡ ἀπόδειξις τῆς πληρωμῆς ὅλων τῶν χρεῶν τῆς ἔταιρείας.

Ἐπειδὴ ὁ νόμος 635 δὲν ἀναγράφει ἰδιαιτέρους λόγους ἀπο-

14. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 104, III.

15. Περὶ τῆς ἐγγραφῆς τῆς ἔταιρείας εἰς τὸ μητρώον πτωχευσάντων, βλ. ἀνωτέρω § 12, VI.

καταστάσεως τῶν ὁμορρυθμῶν ἑταίρων, ὡς ἔπραττε τὸ προϊσχύσαν δίκαιον, τοῦ νόμου μὴ διακρίνοντος, δὲν ἐνδείκνυται νὰ γίνῃ διάκρισις διὰ τοὺς ὁμορρυθμοὺς ἑταίρους, ἵνα μὴ μειωθῇ ἡ σπουδαιότης τῆς νομοθετικῆς ρυθμίσεως τοῦ ἄρθρου 14 καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι θὰ ἰσχύσουν καὶ διὰ τοὺς ὁμορρυθμοὺς ἑταίρους οἱ τρεῖς λόγοι οἱ ὁποῖοι, κατὰ τὸ ἄρθρον τοῦτο, ἐπιτρέπουν τὴν ἀποκατάστασιν.

III. Ἡ πάροδος δεκαετίας, ὁ ἀτομικὸς συμβιβασμὸς ἢ ἡ ἐξόφλησις τῶν χρεῶν εἶναι αἱ προϋποθέσεις, βάσει τῶν ὁποίων θὰ δυνηθῇ ὁ ἑταῖρος νὰ ἐπιτύχῃ τὴν ἀποκατάστασίν του. Ἐξετάζομεν κατωτέρω ἐν συνόψει τὰς ἰδιορρυθμίας, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζονται ἐκ τῶν ὡς εἴρηται λόγων ἀποκαταστάσεως τῶν ἑταίρων.

1. Ἀνεξαρτήτως τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἐπερατώθη ἡ πτώχευσις, δύναται ὁ συμπτωχεύσας ἑταῖρος νὰ ἀποκατασταθῇ, ἐὰν παρῆλθον δέκα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐπ' ἀκροατηρίῳ δημοσιεύσεως τῆς κηρυττούσης τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας ἀποφάσεως. Ἐὰν δὲ καὶ ἡ ἑταιρεία ἀπεκατεστάθῃ ἐν τῷ μεταξὺ καὶ συνεχίζει τὰς ἐργασίας της, δύναται ὁ λόγῳ τῆς παρόδου δεκαετίας ἀποκατασταθεὶς ἑταῖρος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τοὺς κόλπους τῆς ἑταιρείας ;

α. Ὑπεστηρίχθη ὅτι ὁ οὕτως ἀποκατασταθεὶς ἑταῖρος δὲν δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἑταιρείαν καὶ νὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἰδιότητα τοῦ ὁμορρυθμοῦ ἑταίρου, διότι οὗτος δὲν ἀπέβαλε τὴν ἰδιότητα τοῦ πτωχεύσαντος. Δὲν παύει ἡ πτωχευτικὴ διαδικασία εἰς βᾶρος τοῦ ἑταίρου τούτου (ἄρθρον 18 § 2 γ' ν. 635) καὶ δὲν ἀνακτᾷ τὴν ἐλευθέραν διάθεσιν καὶ διαχείρισιν τῆς περιουσίας του. Οὗτος δὲν δύναται νὰ εἶναι τοῦ λοιποῦ ἑταῖρος, μὴ δυνάμενος νὰ ἀναλάβῃ ἀπεριόριστον καὶ εἰς ὀλόκληρον εὐθύνην καὶ διὰ τοῦτο συντρέχει λόγος λύσεως τῆς ἑταιρείας, ἐκτὸς ἂν συνεφωνήθῃ ἢ συνέχισις ταύτης μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἑταίρων (ἄρθρον 775 Ἀστ. Κώδ.). Δυνατὸν ὅμως νὰ ἀποφευχθῇ ἡ λύσις τῆς ἑταιρείας, ἐὰν οἱ λοιποὶ ἑταῖροι οἱ ἀποκατασταθέντες κατόπιν συμβιβασμοῦ ἢ ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν, δυνηθῶν νὰ ἐπιτύχουν τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ ἑταίρου τούτου δυνάμει τῆς διατάξεως τοῦ ἄρθρου 771 τοῦ Ἀστ. Κώδικος, ἀφοῦ ἀποδείξουν ὅτι οὗτος κατέστη ὑπάτιος παραβάσεως τῶν ἑταιρικῶν ὑποχρεώσεών του¹.

β. Κρίνομεν ὀρθοτέραν τὴν ἀντίθετον ἄποψιν. Ὁ ἀποκατασταθεὶς ἑταῖρος λόγῳ τῆς παρόδου δεκαετίας, δὲν ἀνακτᾷ μὲν τὴν διαχείρισιν τῆς περιουσίας του, δύναται ὅμως νὰ προσλάβῃ τὴν

1. Πρβλ. Πρωτ. Ἀθηνῶν 18506/1955, ΝοΒ, 1956, σελ. 792 ἐπ. Πρωτ. Ἀθηνῶν 1082/1949, ΕΕΝ. στ' 407.

ιδιότητα τοῦ ἐμπόρου². Ἡ στέρησις τῆς διαχειρίσεως ἀφορᾷ εἰς τὴν πτωχευτικὴν περιουσίαν. Εἶναι δυνατόν ὅμως νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλην περιουσίαν μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως, ὅποτε, ἐφ' ὅσον δύναται νὰ ἀποκτήσῃ καὶ τὴν ιδιότητα τοῦ ἐμπόρου, ἐγκύρως ἐνεργεῖ ἐμπορικὰς πράξεις, ἀνακτᾷ τὴν ἐμπορικὴν πίστιν καὶ οὐδὲν κώλυμα ὑφίσταται, ὅπως ἀναλάβῃ τὴν εὐθύνην τοῦ ὁμορρύθμου ἐταίρου.

2. Ἐτερος λόγος ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου εἶναι δυνατόν νὰ ἀποκατασταθῇ ὁ ὁμόρρυθμος ἐταῖρος, εἶναι ὁ ἀ τ ο μ ι κ ὸ ς σ υ μ β ι β α σ μ ὸ ς. Ὁ τελεσιδίκως ἐπικυρωθεὶς ἀτομικὸς συμβιβασμὸς τοῦ ἐταίρου ἀποτελεῖ προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἀποκατάστασίν του³.

α. Κατὰ τὴν διάταξιν τοῦ καταργηθέντος ἄρθρου 696 τοῦ Ἐμπορικοῦ μας Νόμου, διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ὁ ὁμόρρυθμος ἐταῖρος, ὅστις κατήρτισεν ἀτομικὸν συμβιβασμόν, ἔδει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐξωφλήθησαν ὀλοσχερῶς τὰ χρέη τῆς ἐταιρείας. Ἡ διάταξις αὕτη δὲν ἦτο ἄνευ δικαιολογίας. Ὅταν οἱ πιστωταὶ δὲν ἀποδέχωνται τοὺς συμβιβαστικoὺς ὅρους τῆς ἐταιρείας διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς, σημαίνει ὅτι ἀναμένουν μεγαλύτεραν ἱκανοποίησιν ἀπὸ τὴν ἐκκαθάρισιν τῆς περιουσίας τῆς. Οἱ πιστωταὶ τῆς ἐταιρείας δὲν εἶχον τὴν πρόθεσιν νὰ παραχωρήσουν εἰς τοὺς ἐταίρους πλήρη καὶ ὀριστικὴν ἀπαλλαγὴν. Διὰ τῆς καταρτίσεως τοῦ ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ παρητήθησαν οὗτοι ἀπὸ τοῦ νὰ λάβουν περισσότερα ἀπὸ τὴν ἀτομικὴν περιουσίαν τοῦ συμβιβασθέντος ἐταίρου, τὸν ἀπαλλάσσουν ἀπὸ τὴν εἰς ὀλόκληρον εὐθύνην, οὐχὶ ὅμως καὶ κατὰ τρόπον ὀριστικὸν ἀπὸ τὴν ὀφειλὴν διὰ τὴν ὁποίαν οὗτος παραμένει πάντοτε ὑπόχρεως ὡς συνοφειλέτης τῆς ἐταιρείας. Ἡ διφυῆς αὕτη θέσις τοῦ ἐταίρου⁴ ὑπευθύνου κατὰ διπλοῦν τρόπον, ὡς ἐταίρου καὶ ὡς συνοφειλέτου, ἐξηγεῖ τὴν σκέψιν τοῦ νομοθέτου νὰ μὴ τὸν ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐταιρικῶν χρεῶν καὶ μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν του ἀπὸ τὴν εἰς ὀλόκληρον εὐθύνην, καὶ νὰ θέσῃ τὴν πλήρη ἀνάκτησιν τῶν ἀπολεσθέντων δικαιωμάτων του ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς πλήρους ἱκανοποιήσεως τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν⁵.

2. Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 105, II, 2. Πάτρας, σελ. 45 Ἀναστασιᾶδης, σελ. 422.

3. Περὶ τῆς δυνατότητος συνάψεως ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ καὶ τοῦ τρόπου καταρτίσεώς του, βλ. ἀνωτέρω § 25, II.

4. Διάφορον τὸ ζήτημα, ἂν ὁ ἐταῖρος εἶναι ἔμπορος ἢ οὐ ἐκ τῆς ιδιότητός του ὡς ἐταίρου, περὶ οὗ βλ. ἀνωτέρω, § 10 Β' V. Βλ. καὶ Ρόκας, Πτωχ. Δίκαιον, § 105, II. Ἀναστασιᾶδης, σελ. 422. Πάτρας, σελ. 49.

5. Πάτρας, σελ. 54. Bédarride, Des Faillites, τόμ. Β' n. 748. Ramella, n. 638, σελ. 515. Brunetti, n. 314, σελ. 676. Vitali, Sul concordato... ἐν Riv. Dir. Comm. 1937, I, σελ. 615. Τὸ ἄρθρον 696 ἐξήτει τὴν πλήρη ἐξόφλησιν τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας, οὐχὶ καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τοῦ

β. Οί νόμοι 6150 και 6438 έβελτίωσαν τήν θέσιν τοῦ συμπτωχεύσαντος ὁμορρύθμου ἑταίρου. Ὡρίσθη δι' αὐτῶν ὅτι ὁ τυχῶν ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ ἑταῖρος δύναται νά ἀποκατασταθῆ, ἐάν ἐξεπλήρωσε τὰς ἐξ αὐτοῦ ὑποχρεώσεις. Ἀπαραίτητος προϋπόθεσις διὰ τήν ἀποκατάστασιν ἦτο ἡ ἐκπλήρωσις τῶν ὄρων τοῦ ἀτομικοῦ συμβιβασμοῦ.

γ. Διὰ τοῦ ὑπὸ τοῦ νόμου 635 εἰσαχθέντος συστήματος ἀποκαταστάσεως τοῦ πτωχεύσαντος ἐβελτιώθη ἔτι περισσότερο ἡ θέσις τοῦ πτωχεύσαντος ὁμορρύθμου ἑταίρου. Κατὰ τὸ ἄρθρον 14, β' ἀποκαθίσταται ὁ πτωχεύσας, ἐάν ἐγένετο πτωχευτικὸς συμβιβασμὸς τελεσιδίκως ἐπικυρωθεῖς. Ὁ συμβιβασθεὶς δύναται νά ἀποκατασταθῆ, καὶ ἂν ἀκόμη δὲν ἐξεπλήρωσε τοὺς ὄρους τοῦ συμβιβασμοῦ⁶. Τοῦ νόμου μὴ διακρίνοντος, ἡ αὐτὴ διάταξις, ὡς ἐρμηνεύεται ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης, θά ἰσχύσῃ καὶ διὰ τήν ἀποκατάστασιν τοῦ ὁμορρύθμου ἑταίρου. Τὸν ἐπικυρωθέντα ἀτομικὸν συμβιβασμὸν, ὅστις καθηρτίσθη μεταξὺ τοῦ ἑταίρου καὶ τῶν ἑταιρικῶν καὶ ἀτομικῶν δανειστῶν του, δύναται νά ἐπικαλεσθῆ ὁ ἑταῖρος οὗτος διὰ νά ἐπιτύχῃ τήν ἀποκατάστασίν του, ἀδιαφόρως ἂν ἐξεπλήρωσεν ἢ μὴ τοὺς ὄρους τούτου.

⁶ Ανεφέραμεν ἀνωτέρω ὅτι ὁ συμβιβασθεὶς ἑταῖρος δὲν ἀπαλλάσσεται πάσης εὐθύνης καὶ ἔναντι τῶν συνεταιρῶν του. Ὅταν τὰ συμβιβαστικὰ μερίσματα, τὰ ὁποῖα ἀναλαμβάνει τήν ὑποχρέωσιν νά καταβάλλῃ, εἶναι κατώτερα τοῦ ἀναλογουμένου εἰς αὐτὸν μεριδίου ἐκ τοῦ παθητικοῦ, οἱ ἄλλοι ἑταῖροι ἔχουν ἀ ν α γ ω γ ῆ ν κατ' αὐτοῦ, ἀπαιτοῦντες τὰ ποσὰ τὰ ὁποῖα ἐπλήρωσαν εἰς τοὺς ἑταιρικοὺς πιστωτὰς καὶ τὰ ὁποῖα ὑπερβαίνουν τήν ἀναλογουσαν εἰς αὐτοὺς μερίδα βαρῶν (ἀνωτέρω σελ. 163 καὶ 168). Διὰ τοῦτο νομιζομεν ὀρθὸν καὶ δίκαιον νά θέσωμεν τήν ἀποκατάστασιν τοῦ ἑταίρου καὶ ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἔναντι τῶν συνεταιρῶν ὑποχρεώσεών του⁷.

3. α. Ἐάν ὁ ἑταῖρος δὲν ἐπέτυχε συμβιβασμὸν, δύναται νά ἀποκατασταθῆ καὶ πρὸ τῆς παρόδου δεκαετίας δυνάμει τῆς διατά-

---

ἑταίρου. Δὲν ἦτο δὲ ἀναγκαῖον νά καταβάλλῃ ὅλα τὰ χρέη τῆς ἑταιρείας ὁ αἰτῶν τήν ἀποκατάστασιν ἑταῖρος. Ταῦτα ἠδύνατο νά καταβληθοῦν καὶ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἑταίρους. Ὁ αἰτῶν ὁμως ἑταῖρος εἶδει νά καταβάλλῃ εἰς τοὺς λοιποὺς ἑταίρους τήν μερίδα τῆς συμμετοχῆς του εἰς τὰ ἑταιρικά χρέη.

6. Ρ ό κ α ς, Πτωχ. Δίκ. § 104, 1, 2. Π ά τ ρ α ς, σελ. 47.

7. Ὡς δέχονται καὶ εἰς τήν περίπτωσιν τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἑταίρου, λόγῳ τῆς ἐξοφλήσεως τῶν χρεῶν, βλ. Lyon — Caen et Renault (Amiaud), n. 1222, σελ. 758, σημ. 1. Ἀ ν α σ τ α σ ι ά δ η ν, Γ' σελ. 416, σημ. 13. Π ά τ ρ α ν, σελ. 55 in fine.

ξεως τῆς περιπτώσεως γ' τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ νόμου. Διὰ νὰ ἐπιτύχη τοῦτο ὁ ἐταῖρος δέον νὰ ἐξοφλήσῃ κατὰ κεφάλαιον καὶ τοὺς μέχρι τῆς κηρύξεως τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας τόκους, πάντας τοὺς ἐταιρικούς καὶ τοὺς ἀτομικούς δανειστάς αὐτοῦ, οὐχὶ ὅμως καὶ τοὺς ἀτομικούς δανειστάς τῶν ἄλλων ἐταίρων. Δὲν ὑποχρεοῦται νὰ καταβάλλῃ οὕτω ἐξ ἰδίων ὄλα τὰ χρέη τῆς ἐταιρείας, ἀρκεῖ μόνον νὰ βεβαιώσουν οἱ ἐταιρικοί καὶ οἱ ἀτομικοί δανεισταὶ τοῦ ὅτι ἱκανοποιήθησαν πλήρως⁸.

β. Ζήτημα ἐγεννήθη, ἂν θὰ πρέπει ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἐταίρου ἐκ τοῦ λόγου τούτου νὰ τεθῆ ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐξ ἀναγωγῆς ὑποχρεώσεων ἔναντι τῶν συνεταίρων του, εἰς ἣν περιπτώσιν οἱ τελευταῖοι οὗτοι προέβησαν εἰς τὴν ἐξόφλησιν τῶν ἐταιρικών πιστωτῶν. Παρατηρήθη ὅτι ὁ ἐταῖρος ὁ ἀποκτῶν ἐξ ἀναγωγῆς ἀπαίτησιν κατὰ τοῦ συνεταίρου του δὲν θεωρεῖται πτωχευτικὸς πιστωτῆς καὶ δέον νὰ ἀποκλεισθῆ τοῦ δικαιώματος, ὅπως τύχῃ ἐξοφλήσεως πρὸ τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ συνεταίρου του.

Ἐπεστηρίχθη ὅμως ὀρθῶς ὅτι ὁ νόμος ἀπαιτεῖ ἐξοφλήσιν τῶν χρεῶν. Τὰ ὑπὸ τῶν συνεταίρων ἐξοφληθέντα χρέη βαρύνουν καὶ τὸν αἰτοῦντα τὴν ἀποκατάστασιν, οἱ ἐξοφλήσαντες δὲ τὰ χρέη τῆς ἐταιρείας ὑπεισέρχονται εἰς τὴν θέσιν τῶν ἐταιρικών πιστωτῶν καὶ ἔχουν ἀνάλογα δικαιώματα ἐπὶ τῆς περιουσίας τοῦ αἰτοῦντος τὴν ἀποκατάστασιν ἐταίρου. Συνεπῶς, λογικὸν καὶ δίκαιον εἶναι νὰ μὴ ἐπιτραπῆ ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἐταίρου, ἐὰν οὗτος δὲν ἀποδείξῃ ὅτι ἐξοφλήθησαν τὰ χρέη τῆς ἐταιρείας, ἱκανοποιήθησαν οἱ ἀτομικοὶ του δανεισταὶ καὶ ὅτι ἐπλήρωσεν τὴν ἀναλογοῦσαν εἰς αὐτὸν μερίδα χρεῶν, ἀπαλλαγείς οὕτω τῆς κατ' αὐτοῦ ἀναγωγῆς τῶν συνεταίρων του⁹.

γ. Εἴπομεν ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπάγεται καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐταίρων οὐδὲ ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἐταίρων ἐπιφέρει καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐταιρείας. Ὅταν ὅμως ὁ ἐταῖρος ἀποκατασταθῆ λόγῳ τῆς ἐξοφλήσεως ὄλων τῶν ἐταιρικών καὶ τῶν ἀτομικών του δανειστῶν, δύναται νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ ἀποκατάστασις τούτου θὰ ἐπιφέρῃ καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐταιρείας. Ἄπαιτεῖται ὅμως δικαστικὴ ἀπόφασις καὶ δέον πρὸς τοῦτο ἡ ἐται-

8. Ρόκας, Πτωχ. Δίκ. § 104, I, 3. Πάτρας, σελ. 54. Ἀναστασσιάδης, ἐνθ' ἀνωτέρω. Percerou — Desserteaux, Γ' η, 1718, σελ. 225.

9. Ἀναστασσιάδης, ἐνθ' ἀνωτ. Πάτρας, σελ. 54—56. Ramella, η. 638, σελ. 515. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), η. 1222, σελ. 758, σημ. 1.

ρεία να υποβάλη σχετικήν αίτησιν εις τὸν πρόεδρον πρωτοδικῶν προβάλλουσα τὸ γεγονός τῆς ἐξοφλήσεως τῶν δανειστῶν τῆς.

IV. Ὁ ἑταῖρος θὰ υποβάλῃ τὴν αἴτησιν περὶ ἀποκαταστάσεως του εις τὸν πρόεδρον πρωτοδικῶν τῆς περιφέρειας ἐν τῇ ὁποίᾳ κεῖται ἡ ἔδρα τῆς ἑταιρείας. Κατὰ τὸ ἄρθρον 17 § 1 τοῦ νόμου 635 ἡ ἀποκατάστασις κηρύσσεται δι' ἀποφάσεως τοῦ πρωτοδικείου τῆς πτωχεύσεως. Καίτοι ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἑταίρου κρίνεται ἀνεξαρτήτως τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἑταιρείας, ἐν τούτοις ὀρθὸν εἶναι νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἀρμόδιος διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων εἶναι ὁ πρόεδρος τοῦ πρωτοδικείου τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας.

V. Ἐὰν ὁ ἑταῖρος κατεδικάσθῃ ἐπὶ ὀφίλια χρεωκοπία καὶ δὲν ἐπῆλθεν ἡ ποινικὴ ἀποκατάστασις τούτου, ὁ πρόεδρος πρωτοδικῶν ὑποχρεοῦται νὰ μὴ κηρύξῃ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἑταίρου τούτου (ἄρθρον 15 § 1 ν. 635). Ἡ τυχὸν καταδίκη τῶν ἄλλων ἑταίρων δὲν ἐμποδίζει τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ συνεταίρου των.

VI. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς κηρυττούσης τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἑταίρου δύνανται νὰ ἀσκήσουν τριτανακοπήν ἡ ἑταιρεία, οἱ ἑταιρικοὶ πιστωταί, οἱ ἀτομικοὶ τούτου δανεισταί καὶ οἱ λοιποὶ συνεταῖροι.

VII. Ἡ ἀποκατάστασις ἔστω καὶ ὄλων τῶν ἑταίρων δὲν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑταιρείας. Τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑταιρείας, ὡς ἀποτέλεσμα τῆς ἀποκαταστάσεως ὄλων τῶν ἑταίρων, ἐπέβαλλε τὸ ἄρθρον 9 § 4 τοῦ νόμου 6438. Τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἑταίρου δὲν παρουσιάζουν ἰδιορρυθμίαν τινά. Θὰ ἰσχύσουν αἱ γενικαὶ διατάξεις αἱ ἐφαρμοζόμεναι εἰς πάντα πτωχεύσαντα καὶ ἀποκατασταθέντα πτωχευτικῶς ἔμπορον¹⁰. Εἰς τὸ μητρώον τῶν πτωχευσάντων ἐγγράφονται καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συμπτωχευσάντων ἑταίρων (ἀνωτέρω σελ. 89)¹¹. Μετὰ τὴν τελεσιδικίαν τῆς περὶ ἀποκαταστάσεως ἀποφάσεως ὁ ἀποκατασταθεὶς ἑταῖρος διαγράφεται ἐκ τοῦ μητρώου τῶν πτωχευσάντων (ἄρθρον 6 § 3 ν. 635).

VIII. Συγκριτικὸν δίκαιον. 1. Ὁ γαλλικὸς Ἐμπορικὸς Κώδιξ διακρίνει τὴν ὑποχρεωτικὴν ἀπὸ τῆς δυνητικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ ἑταίρου. Τὸ δικαστήριον ὑποχρεοῦται νὰ κηρύξῃ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἑταίρου, ἐὰν οὗτος ἐξώφλησεν ὄλα τὰ ἑταιρικά χρέη (ἄρθρον 604 § 2). Ὁ δικαστὴς δύναται

10. Βλ. Ρόκαν, § 105. Ἀναστασιάδην, Γ' § 580. Πάτραν, σελ. 77 ἑπ.

11. Ἀναστασιάδης, Γ' σελ. 134, σμμ. 7.

νά κηρύξη τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἐταίρου, ὅστις ἐπέτυχεν ἀτομικὸν συμβιβασμὸν καὶ ἐξεπλήρωσεν τὰς ἐξ αὐτοῦ ὑποχρεώσεις ὀλοκληρωτικῶς (ἄρθρον 605 § 1). Ὁ αἰτῶν τὴν ἀποκατάστασιν ἐταῖρος δέον νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ τὰς ἐξ ἀναγωγῆς ὑποχρεώσεις του ἔναντι τῶν ἄλλων ἐταίρων¹².

2. Εἰς τὸ βελγικὸν δίκαιον δὲν ὑπάρχει εἰδικὴ διάταξις προβλέπουσα τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐταίρων. Κατὰ τὰ ἄρθρα 586 ἐπόμε. τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος ὁ πτωχεύσας δύναται νὰ ἀποκατασταθῇ, ἐὰν ἐξώφλησεν ὀλοκληρωτικῶς τοὺς πιστωτὰς του κατὰ κεφάλαιον, τόκους καὶ ἔξοδα καὶ δὲν κατεδικάσθη ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ. Αἱ αὐταὶ διατάξεις ἐφαρμόζονται καὶ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων. Διὰ νὰ ἀποκατασταθοῦν οὗτοι δέον νὰ ἀποδείξουν ὅτι ἐξωφλήθη ὄλον τὸ παθητικὸν τῆς ἐταιρείας¹³.

3. Κατὰ τὸ ἄρθρον 816 τοῦ καταργηθέντος Ἰταλικοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος διὰ νὰ ἀποκατασταθῇ ὁ ἐταῖρος, ἔδει νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἱκανοποιήθησαν καθ' ὀλοκληρίαν ὄλοι οἱ πιστωταὶ τῆς ἐταιρείας κατὰ κεφάλαιον, τόκους καὶ ἔξοδα. Ἐὰν οὗτος εἶχε καταρτίσει ἀτομικὸν συμβιβασμὸν, δὲν ἤρκει ἢ ἀπόδειξις ὅτι ἐξεπλήρωσε τὰς ἐξ αὐτοῦ ὑποχρεώσεις του. Δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἐπλήρωσεν ὄλα τὰ ἐταιρικὰ χρέη, ὅταν παρέμενεν ὀφειλέτης ἔναντι τῶν συνεταίρων του, οἵτινες εἶχον ἀναγωγὴν κατ' αὐτοῦ¹⁴.

Μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ Ἐμπορικοῦ Κώδικος τὸ 1942 ὁ νέος Πτωχευτικὸς Νόμος οὐδὲν ὀρίζει εἰδικῶς διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐταίρων. Ἐφαρμόζονται κατόπιν τούτου καὶ διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων αἱ γενικαὶ διατάξεις τῶν ἄρθρων 142—145 τοῦ Νόμου περὶ τῆς ἀστικῆς ἀποκαταστάσεως τοῦ κηρυχθέντος εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως¹⁵.

4. Καὶ εἰς τὸ ἀγγλικὸν δίκαιον δὲν ἀναγράφονται ἰδιαιτεροὶ κανόνες περὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων οὔτε γίνεται λόγος περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ἐταιρείας, ἥτις δὲν

---

12. Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), n. 1222—1222 bis. Percerou — Desserteaux, n. 1717—1718. Bédarride, τόμ. Β' n. 748.

13. Fredericq, τόμ. VIII, n. 550 ἐπ. καὶ n. 593.

14. Bonelli (—Andrioli), n. 806. Navarrini, Β' n. 520. Brunetti, σελ. 676. Ramella, n. 638.

15. Κατὰ τὰς διατάξεις ταύτας δύναται νὰ ἀποκατασταθῇ ὁ μὴ καταδικασθεὶς ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ πτωχεύσας, ἐὰν ἐπλήρωσεν ἐξ ὀλοκλήρου τοὺς πτωχευτικοὺς πιστωτὰς, ἐὰν συνῆψε συμβιβασμὸν ἢ ἐὰν ἐπέδειξε καλὴν διαγωγὴν ἐπὶ πενταετία ἀπὸ τοῦ πέρατος τῆς πτωχεύσεως.

πτωχεύει. Ἡ ἀποκατάστασις τοῦ ἑνὸς ἐταίρου δὲν ἐπιφέρει καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἄλλων ἐταίρων¹⁶.

5. Ὁ γερμανικὸς Πτωχευτικὸς Νόμος, ὅστις περιέχει εἰδικὰς διατάξεις περὶ τῆς πτωχεύσεως τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας καὶ τῆς συμπτωχεύσεως τῶν ἐταίρων ταύτης, οὐδὲν ὀρίζει εἰδικῶς διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων. Ἐφαρμόζονται συνεπῶς καὶ διὰ τοὺς ἐταίρους τούτους αἱ γενικαὶ διατάξεις τοῦ νόμου περὶ ἀποκαταστάσεως παντὸς κηρυχθέντος εἰς κατάστασιν πτωχεύσεως¹⁷.

---

16. Discharge is a personal and individual matter, βλ. *Chance — French*, σελ. 286 καὶ 279.

17. Πρβλ. §§ 163, 193, 202 καὶ 204 τοῦ γερμανικοῦ Πτωχευτικοῦ Νόμου.

ΠΙΝΑΞ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

(Οἱ ἀριθμοὶ δεικνύουν τὰς σελίδας)

Ἀναστασιάδης, 18, 19, 20, 22, 24, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 56, 59, 60, 67, 69, 73, 74, 77, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 103, 104, 105, 107, 108, 111, 112, 113, 114, 116, 117, 122, 123, 127, 128, 130, 138, 139, 142, 149, 150, 152, 154, 160, 162, 169, 170, 172, 173, 174, 177, 180, 181, 182, 185, 186, 187, 188.

Angeloni, 69, 115.

Arthuys, 50, 54, 55, 62, 66, 83, 106, 110, 111, 112, 127, 130, 135, 140, 143, 148, 150, 155, 161, 162, 164, 165, 167, 169, 170, 171.

Azzolina, 81.

Bédarride, 185, 189.

Böhle — Stamschräder, 28, 30, 31, 81.

Bonelli (— Andrioli), 35, 37, 51, 55, 61, 63, 73, 79, 83, 85, 92, 107, 110, 114, 116, 119, 130, 133, 138, 150, 159, 164, 165, 169, 189.

Brunetti, 32, 33, 34, 35, 36, 39, 50, 51, 52, 54, 56, 58, 77, 82, 90, 93, 97, 107, 110, 111, 115, 120, 129, 130, 139, 140, 156, 160, 162, 173, 175, 179, 185, 189.

Candian, 32, 34, 52, 54, 55, 56, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 106, 110, 113, 115, 116, 121, 132, 133, 157, 160, 161, 174.

Cangini, 153, 156, 159.

Carnelutti, 52, 56, 58.

Chance — French, 27, 39, 40, 41, 72, 73, 81, 112, 130, 137, 190.

Corpus Juris Secundum, 39, 133, 140.

Cortellese, 52, 56, 58.

Cosack, 73, 138, 139.

Δαμασκηνός, 67.

Δρακόπουλος, 47.

Δυοβουνιώτης, 66, 82, 99, 110, 169, 179.

Edmonds, 40.

Έξαρχος, 108.

Escarra, 62, 66, 74, 84, 139.

Escarra — Rault, 20, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 47, 49, 53, 57, 60, 64,
65, 67, 68, 73, 81, 83, 104, 105, 114, 117, 120, 127, 128, 138.

Εύκλειδης, 85.

Ζέπος, 20, 22, 104, 121, 122.

Fichter, 28, 29, 30, 81, 94, 118.

Fick, 92, 137, 176.

Φιλίππιδης, 148.

Finocchiaro, 52, 53.

Fredericq, 27, 45, 49, 50, 54, 56, 58, 64, 66, 68, 73, 77, 82, 92, 93,
111, 120, 123, 128, 132, 138, 139, 150, 152, 160, 164, 167, 169,
189.

Fritzsche, 38, 118.

Gierke, 20, 27, 30, 49, 50, 51, 53, 73, 120.

Grassini, 63, 64, 75, 115, 116.

Hardy, 39, 41, 80, 81, 95, 118, 133, 152, 175.

Hémard, 49, 62.

Jacobs, 39.

Jaeger, 20, 29, 30, 31, 39, 50, 80, 81, 82, 89, 94, 97, 98, 105, 115,
117, 118, 119, 128, 129, 130, 132, 134, 137, 147, 149, 154, 159,
160, 165, 172, 174, 175, 176.

Καραβάς, 47, 48, 60, 63, 66, 67, 69, 71, 81, 82, 84, 112, 113.

Καυκάς, 22, 24, 25, 66, 104, 112, 117, 121, 127, 128, 150, 162.

Kohler, 28, 29, 30, 84, 94, 105, 118.

Κροκιδάς, 20, 21, 22, 24, 25.

Κυρούσης, 84.

Lacour — Bouteron, 50, 62, 66, 97, 128, 138, 148, 152, 155, 161.

Lyon — Caen et Renault (—Amiaud), 23, 24, 42, 45, 50, 55, 62, 65, 66, 68, 73, 77, 88, 90, 91, 92, 93, 105, 106, 107, 108, 110, 112, 116, 127, 128, 129, 130, 132, 133, 134, 135, 137, 138, 139, 140, 143, 147, 149, 152, 155, 160, 162, 164, 165, 169, 170, 172, 180, 186, 187, 189.

Μαμόπουλος, 85.

Mentzel, 98.

Meyer — Bleyer, 81, 94.

Μητρούλης, 106, 172.

Montel, 60, 89, 100.

Mossa, 47.

Μουμούρης, 105.

Μπαλής, 48, 65.

Navarrini, 32, 33, 34, 35, 36, 51, 52, 54, 56, 61, 63, 70, 71, 74, 77, 78, 82, 84, 85, 86, 87, 92, 93, 96, 105, 110, 113, 115, 116, 119, 129, 132, 133, 137, 141, 147, 150, 157, 160, 164, 170, 174, 189.

Nisio, 110, 120.

Οικονομίδης — Λιβαδάς, 82.

Παμπούκης, 47, 48, 61, 63.

Πασσιάς, 19.

Πάτρας, 177, 180, 181, 182, 185, 186, 187, 188.

Percerou — Desserteaux, 52, 74, 83, 84, 86, 92, 105, 110, 111, 116, 120, 143, 149, 156, 160, 161, 164, 165, 167, 169, 170, 171, 172, 180, 187, 189.

Πέρδικας, 47, 74.

Πετιμεζάς, 18, 47.

Pic, 65, 66, 73, 74, 106, 120, 128.

Pollock, 152.

Ράλλης, 112, 128, 148, 173.

Ramella, 32, 34, 35, 36, 65, 66, 86, 87, 97, 110, 112, 116, 128, 129, 130, 135, 137, 139, 141, 146, 142, 150, 152, 154, 159, 160, 165, 169, 185, 187, 189.

Ράμμος, 82, 83.

Ρεδιάδης, 105.

Ripert, 50, 66, 67, 70, 84, 85, 87, 113.

Robson, 39, 40, 41, 81, 92, 95, 117, 129, 130, 133, 134, 147, 152, 175.

Rocchi, 32, 77, 83, 84, 87.

Rocco, 107.

Ρόκας, 43, 45, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 55, 59, 70, 73, 75, 77, 78, 79,
80, 82, 89, 90, 92, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 103, 105, 107, 108,
112, 113, 116, 119, 120, 122, 123, 129, 134, 137, 138, 141, 147,
149, 150, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 160, 162, 170, 172, 173,
177, 180, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 188.

Σακελλαροπούλου Ί., 67.

Schlegelberger — Gessler, 29, 30, 31, 32, 49, 60, 67, 72, 112,
113, 157.

Seuffert, 92, 105, 149, 158, 159, 162.

Σημίτης Γ., 48.

Simitis S., 60.

Σπηλιόπουλος Κ., 18, 67, 75, 80, 141.

Sraffa, 52, 56, 58.

Strahan — Oldhan, 39, 120, 133.

Thaller, 42, 62.

The Laws of England, 39.

Τσάγκαρις, 20, 21, 24, 27, 51, 52, 76, 108, 111.

Τσαγκοῆς, 98.

Τσιριντάνης, 18, 19, 20, 21, 23, 26, 47, 48, 55, 59, 60, 66, 67, 73, 74,
80, 81, 94, 99, 104, 112, 114, 117, 121, 127, 137.

Undervill, 66.

Vidari, 56, 58.

Vitali, 107, 128, 150, 154, 156, 160, 162, 167, 169, 174, 175, 185.

Weipert, 28, 29, 30, 31, 49, 60, 62, 67, 72, 106, 112, 113, 114, 157.

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΝ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ

(Οἱ ἀριθμοὶ δεικνύουσι τὰς σελίδας)

- Ἀγγλικὸν δίκαιον.** 39 ἐπ. Ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν, 81. Πῶς προκαλεῖται ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας, 94—95. Δὲν γίνεται λόγος περὶ συμπτώχευσεως τῶν ἐταίρων, 118. Τρόπος ἱκανοποιήσεως τῶν ἐταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν, 133. Ἀποκατάστασις τῶν ἐταίρων, 189—90.
- Ἀθέμιτοι ἐταιρεῖαι.** Δὲν ἔχουσι νομικὴν ὑπόστασιν καὶ δὲν δύναται νὰ κηρυχθῶσι εἰς πτώχευσιν, 66.
- Ἀκήρυκτος πτώχευσις.** 110.
- Ἄκυροι ἐταιρεῖαι.** Βλ. λ. Ἀνόμαλοι ἐταιρεῖαι.
- Ἀκύρωσις τῆς ἐταιρείας.** Ἡ ὁμόρρυθμος ἐταιρεία δύναται νὰ ἀκυρωθῆ καὶ μετὰ τὴν κήρυξιν τῆς εἰς πτώχευσιν, 67—68.
- Ἀλληλογραφία.** Περιορίζεται τὸ ἀπόρρητον τῆς ἀλληλογραφίας τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, 107. Εἰς τὸν σύνδικον παραδίδονται καὶ αἱ πρὸς τοὺς ἐταίρους ἀπευθυνόμεναι ἐπιστολαί, 141.
- Ἀλλοδαποὶ ὁμόρρυθμοὶ ἐταῖροι.** Κατὰ τίνα τρόπον ἱκανοποιῦνται οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ ἐκ τῆς ἀτομικῆς περιουσίας τῶν ἐταίρων, 174.
- Ἀναγωγή.** Μεταξὺ τῶν συνεταίρων ὅταν ἡ πτώχευσις περατωθῆ διὰ συμβιβασμοῦ, 164. Μόνον μετὰ τὴν πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας, 168, 174—175.
- Ἀνάκλησις τῆς πτωχέυσεως.** 98 ἐπ. Προϋποθέσεις ὑποβολῆς ὑπὸ τῆς ἐταιρείας τῆς αἰτήσεως ἀνακλήσεως τῆς πτωχέυσεως, 98—99. Καὶ ὁ συμπτώχευσας ἐταῖρος δύναται νὰ ὑποβάλῃ αἴτησιν ἀνακλήσεως τῆς πτωχέυσεως τῆς ἐταιρείας ἢ τῆς ἰδίας αὐτοῦ πτωχέυσεως, 98. Προϋποθέσεις ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως τοῦ ἐταίρου, 99. Χρονικὸν ὄριον ὑποβολῆς ὑπὸ τῆς ἐταιρείας ἢ τοῦ ἐταίρου τῆς αἰτήσεως ἀνακλήσεως, 99. Ἡ ἀνάκλησις τῆς πτωχέυσεως τῆς ἐταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν ἀνάκλησιν τῆς πτωχέυσεως τῶν ἐταίρων, 100.
- Ἀνακοπὴ πτωχευτικῆ.** Ταύτην ἀσκοῦν οἱ νόμιμοι ἐκπρόσωποι τῆς ἐταιρείας, 95—96. Οἱ ὁμόρρυθμοὶ ἐταῖροι δύναται νὰ ἀσκῶσιν ἀνακοπὴν ὡς «ἐνδιαφερόμενοι» καὶ οὐχὶ ὡς πτωχέυσαντες, 96—97. Ποῖα ἄλλα πρόσωπα δύναται νὰ ἀσκῶσιν ἀνακοπὴν, 97. Προθεσμία, 97. Ἀνακοπὴ κατὰ τῆς ἀποφάσεως περὶ ἐπικυρώσεως τοῦ συμβιβασμοῦ, 154. Κατὰ τῆς ἀποφάσεως περὶ ἀποκαταστάσεως τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, 182, 188.
- Ἀναστολὴ τῶν ἀτομικῶν διώξεων.** 122—123.
- Ἀναστολὴ τῶν πληρωμῶν.** Τρόπος ὑποβολῆς τῆς δηλώσεως τῆς ἐταιρείας περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν τῆς, 92 ἐπ. Πότε ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας κηρύσσεται ἄνευ ἄλλης τινὸς ἀποδείξεως περὶ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν, 77—78.

- Ἀνίκανοι δικαιοπρακτικῶς.** Διὰ τὸν ἀνίκανον ἡ ἔταιρεία θὰ θεωρηθῇ ὡς μηδέποτε ὑπάρξασα, 65. Διὰ τοὺς λοιποὺς ἰκανοὺς ἑταίρους θὰ θεωρηθῇ ὡς ἔταιρεία ἐν τοῖς πράγμασι καὶ δύναται νὰ κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν, 65—66. Ἡ θέσις τοῦ ἀηλίκου, ὅστις ἐτήρησε τὰς προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 2 τοῦ Ἐμπορικοῦ Νόμου, 65.
- Ἀντιρρήσεις τῶν ἑταίρων.** Πότε ὁ ἑταίρος δύναται νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἑταιρείας, 77—78. Ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἑταιρείας, 154.
- Ἀνώμαλοι ἑταιρεῖαι.** 58 ἐπ. Αἱ τυπικῶς ἄκυροι ἑταιρεῖαι (ἀνώμαλοι) θεωροῦνται ὡς ἐν τοῖς πράγμασιν ἑταιρεῖαι καὶ δύναται νὰ κηρυχθοῦν εἰς πτώχευσιν, 59—64. Εἰς τὰς ἀκύρους ἑταιρείας (οὐσιαστικῆ ἀκυρότης) θὰ ἐξετασθῇ ὁ λόγος τῆς ἀκυρότητος, 64—68. Ἐμπορικότης τῶν ἀνωμάλων ἑταιρειῶν, 86. Συμπτωχεύουν καὶ οἱ ἑταῖροι τῶν ἑταιρειῶν τούτων, 111. Ἡ πτώχευσις αὐτῶν ἐπάγεται τὴν λύσιν τῶν, 106—7. Σχηματισμὸς τῶν ὁμάδων τῶν πιστωτῶν, 133. Ἀπογραφή, 140, σημ. 7. Συμβιβασμὸς ἀνωμάλου καὶ ἀκύρου ἑταιρείας, 155—6. Ἐπὶ παραχωρήσει συμβιβασμὸς, δυνατός, ἀποτελέσματα, 171.
- Ἀνώνυμος ἑταιρεία.** Συμπτωχεύει ὅταν αὕτη ἀποτελῇ μέλος τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας, 112—113. Μετατροπὴ τῆς ὁμορρυθμοῦ ἑταιρείας εἰς ἀνώνυμον, συμπτωχεύουν καὶ οἱ πρῶην ὁμορρυθμοὶ ἑταῖροι, 69, 113.
- Ἀποβιώσας ἑταῖρος.** Ὁ θάνατος τοῦ ἑταῖρου ἐπιφέρει τὴν λύσιν τῆς ἑταιρείας, 20. Ἐὰν ἡ ἑταιρεία κηρυχθῇ εἰς πτώχευσιν κατὰ τὴν ἑκαθάρσιν της, θὰ συμπτωχεύσῃ καὶ ὁ θανὼν ἑταῖρος, 115—116. Ἡ ἐτησία προθεσμία τοῦ ἄρθρου 525, 3 Ἐμπ. Ν. δὲν ἐφαρμόζεται, 116.
- Ἀπογραφή.** Δι' ἐκάστην πτωχευτικὴν περιουσίαν τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων συντάσσεται ἰδία ἀπογραφή καὶ ἰδία ἔκθεσις, 139 ἐπ. Τί περιλαμβάνουν αἱ ἀπογραφαὶ τῶν περιουσιῶν τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων, 140.
- Ἀποκατάστασις.** Δυνατὴ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἑταιρείας, 179—180. Ἀρμόδιον δικαστήριον, 180. Προϋποθέσεις ἀποκαταστάσεως τῆς ἑταιρείας, 180 ἐπ. Ἀδύνατος ἡ ἀποκατάστασις λόγῳ παρόδου δεκαετίας, 181. Ἐμποδίζεται ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἑταιρείας, ἐὰν ἑταῖρός τις καταδικασθῇ ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ, 181—2. Τριτανakoπή, 182. Ἀποτελέσματα τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς ἑταιρείας, 182 ἐπ. Δὲν ἐπάγεται τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἑταίρων, 182—3. Ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἑταίρων κατὰ τὸ προϊσχῶσαν δίκαιον, 183. Προϋποθέσεις ἀποκαταστάσεως τοῦ ἑταῖρου, 184 ἐπ. Δέον νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ τὰς ἐξ ἀναγωγῆς ὑποχρεώσεις του, 187. Ἀρμοδιότης διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ ἑταῖρου, 188. Ἡ ἀποκατάστασις τῶν ἑταίρων δὲν ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑταιρείας, 188.
- Ἀποκλεισθεὶς ἑταῖρος.** Τρόπος ἀποκλεισμοῦ τοῦ ὑπαίτιου ἑταῖρου, 113—114. Ἐὰν μετὰ τὸν ἀποκλεισμὸν πτωχεύσῃ ἡ ἑταιρεία, δὲν θὰ συμπτωχεύσῃ ὁ ἀποκλεισθεὶς ἑταῖρος, ἐφ' ὅσον ὁ ἀποκλεισμὸς περιεβλήθη τὸν τύπον τῆς δημοσιότητος, 114, 132. Δὲν ἀπαιτεῖται ἡ συναίνεσις τούτου διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἑταιρείας, 151.
- Ἀπόφαισις δικαστικῆ.** Στοιχεῖα τῆς ἀποφάσεως, 87. Διορισμὸς ἐνὸς εἰσηγητοῦ καὶ ἐνὸς συνδίκου, ἐκτὸς ἀν τὸ δικαστήριον διαπιστώσῃ τὴν ὑπαρξίν ἀντικρουομένων συμφερόντων, 88. Καθορισμὸς τῆς ἡμέρας παύσεως τῶν πληρωμῶν, 88—89. Νόμιμος ἡ σύγχρονος πτώχευσις τῆς ἑταιρείας καὶ τῶν ἑταίρων, 111.

Βελγικὸν δίκαιον. 41 ἐπ. Ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, 189.

Γαλλικὸν δίκαιον. 41 ἐπ. Κατὰ τίνα τρόπον ἐπέρχεται ἡ ἀποκατάστασις, 188—9.

Γερμανικὸν δίκαιον. 28 ἐπ. Ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν, 81. Πῶς προκαλεῖται ἡ πτώχευσις, 94. Δὲν συμπτωχεύουν οἱ ἐταῖροι, 118. Τρόπος ἱκανοποιήσεως τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας, 176. Ἀποκατάστασις, 190.

Δανεισταὶ τῆς ομάδος. 133—4.

Διαχειριστής. Δὲν παύουν αἱ ἐξουσίαι του λόγῳ τῆς πτωχέσεως τῆς ἐταιρείας, 127—28. Πότε δύναται νὰ καταρτίσῃ μόνος τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἐταιρείας, 150.

Δίκη πτωχευτικῆ. Ἡ διαδικασία περὶ καταβολῆς τῆς εἰσφορᾶς δὲν ἀποτελεῖ πτωχευτικὴν δίκην, 138.

Ἔδρα τῆς ἐταιρείας. 82 ἐπ. Ἐννοια, 83. Καθορισμός, 83—4. Οὐχὶ ἀπολύτως ἐλευθέρη ἡ ἐκλογὴ τῆς ἔδρας, 84. Μεταβολή, 84. Ἀδιάφορον ἂν ἐγένετο κατὰ τὴν ὑποπτον περιόδον, 85. Ἡ ἔδρα τῶν ἀνωμάλων ἐταιρειῶν, 86.

Ἐθνικότης τῆς ἐταιρείας. 85.

Εἰσηγητής. Διορίζεται εἰς μόνον διὰ τὴν πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, 128—9.

Εἰσφοραὶ τῶν ἐταίρων. Αἱ μὴ καταβληθεῖσαι καθίστανται ἀπαιτηταί, 123 καὶ σημ. 4. Ὁ σύνδικος ἐπιδιώκει τὴν καταβολὴν τούτων, 137—8. Παραγραφή εἰκοσαετῆς, 138. Καταβολὴ κατὰ τὴν ὑποπτον περιόδον, 138, σημ. 2. Ἐπὶ συμβιβασμοῦ, 164. Μετὰ τὴν ἔνωσιν, 171.

Ἐκκαθάρισις τῆς ἐταιρείας. Σκοπός, ἐφαρμοζόμεναι διατάξεις, 20—1. Τρόπος ἱκανοποιήσεως τῶν πιστωτῶν, 22—3. Πτωχευτικὴ ἐκκαθάρισις, διαφοραί, 23—5. Βλ. καὶ λ. λυθεῖσα ἐταιρεία.

Ἐκκαθαριστής. Εἰς τί διαφέρει ἀπὸ τὸν σύνδικον, 25—26. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀντικατάστασις τοῦ ἐκκαθαριστοῦ, 128. Δύναται νὰ καταρτίσῃ συμβιβασμὸν; 151.

Ἐλβετικὸν δίκαιον. 37 ἐπ. Δὲν συμπτωχεύουν οἱ ἐταῖροι, 118. Κατὰ τίνα τρόπον ἱκανοποιοῦνται οἱ ἐταιρικοὶ δανεισταί, 175—6.

Ἐμπορικὰ βιβλία. 141.

Ἐμπορικαὶ ἐταιρεῖαι. 17.

Ἐμπορικὴ ιδιότης. 72 ἐπ. Κτῆσις, 73. Ἡ λυθεῖσα ἐταιρεία διατηρεῖ τὴν ἐμπορικὴν ιδιότητα, 73—74. Καὶ αἱ ἀνώμαλοι ἐταιρεῖαι δύναται νὰ καταστοῦν ἐμπορικαί, 74. Τῶν ὁμορρῦθμων ἐταίρων, 74—6. Ἀπώλεια τῆς ἐμπορικῆς ιδιότητος τῆς ἐταιρείας, 107.

Ἐνωσις τῶν δανειστῶν. 171 ἐπ. Ἐνοποίησις τοῦ ἐνεργητικοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, 171.

Ἐξέλεγκτις τῶν πιστώσεων. Ἰδία ἐπαλήθευσις δι' ἐκάστην πτώχευσιν, 134—5. Διαδικασία, 135. Προβάλλουν ἀντιρροήσεις οἱ ἀτομικοὶ δανεισταὶ τῶν ἐταίρων, 135.

Ἐπιτροπὴ ἐποπτείας. 33, 130.

Ἴσολογισμὸς τῆς ἐταιρείας. Κατάθεσις, 93. Σύνταξις, 140—1.

Ἱστορικὴ ἐπισκόπησις. 27.

Ἰταλικὸν δίκαιον. 32 ἐπ. Ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας, 81. Πῶς προκαλεῖται ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως, 95. Ἡ πτώχευσις τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας ἐπιφέρει καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἐταίρων ταύτης, 118 Τρόπος ἰκανοποιήσεως τῶν ἐταιρικῶν πιστωτῶν ἐκ τῆς πτωχευτικῆς περιουσίας τῶν ἐταίρων, 176. Ἀποκατάστασις τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, 189.

Κήρυξις τῆς πτωχεύσεως: Προϋποθέσεις, 45 ἐπ. Ἐξ ἐπαγγέλματος παρὰ τοῦ δικαστηρίου, 90. Τῇ αἰτήσῃ πιστωτοῦ τινος, 90. Πότε ὁ ἐταῖρος δύναται νὰ ζητήσῃ τὴν κήρυξιν εἰς πτώχευσιν τῆς ἐταιρείας τῆς ὁποίας ἀποτελεῖ μέλος, 91—92. Τῇ δηλώσει τῆς ἐταιρείας περὶ ἀναστολῆς τῶν πληρωμῶν τῆς, 92.

Λυθείσα ἐταιρεία. Ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἑκκαθαρίσεως, 50—52. Οὐδεις χρονικὸς περιορισμὸς διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως, 52—54. Δυνατὴ ἡ κήρυξις τῆς πτωχεύσεως μετὰ τὸ πέρας τῆς ἑκκαθαρίσεως, 54—58. Συμπτωχεύουν καὶ οἱ ἐταῖροι τῆς λυθείσης ἐταιρείας καὶ κηρυχθείσης εἰς πτώχευσιν, 111. Ἡ πτώχευσις τῆς ὑπὸ ἑκκαθάρισιν ἐταιρείας ἐπάγεται τὴν λύσιν αὐτῆς, 106—107. Συμβιβασμὸς ταύτης, 155—156.

Λύσις τῆς ἐταιρείας. Λόγοι λύσεως, 19—20. Ἡ πτώχευσις τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπάγεται αὐτοδικαίαν λύσιν ταύτης, 105. Ἡ ἑκποίησης ὁμοῦ τῆς περιουσίας τῆς κηρυχθείσης εἰς πτώχευσιν ἐταιρείας ἀποτελεῖ λόγον λύσεως ταύτης, 105—106, 172. Ἡ πτώχευσις τῆς ἀνωμάλου ἡ ὑπὸ ἑκκαθάρισιν ἐταιρείας ἐπάγεται τὴν λύσιν αὐτῶν, 106—107. Ἡ πτώχευσις τοῦ ἐταίρου ἀποτελεῖ λόγον λύσεως τῆς ἐταιρείας, 120 ἐπ. Ἡ λύσις αὕτη ἐπέρχεται αὐτοδικαίως καὶ δὲν ἀπαιτεῖται ἡ τήρησις τοῦ τύπου τῆς δημοσιότητος, 121—122.

Μετασχηματισθεῖσα ἐταιρεία. 68 ἐπ. Ἡ μετατροπὴ δὲν ἀσκει ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς προσωπικότητος τῆς ἐταιρείας, 69—70. Κηρύσσεται εἰς πτώχευσιν ἡ ἐταιρεία ὑπὸ τὴν νέαν μορφήν τῆς, συμπτωχεύουν δὲ καὶ οἱ πρῶν ὁμορρυθμοὶ ἐταῖροι, 71—72, 113.

Μητροφῶν πτωχευσάντων. Εἰς τοῦτο θὰ καταχωρισθοῦν ἡ ἐπωνυμία τῆς ἐταιρείας καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων, 89, 107 σημ. 8. Διαγραφὴ τῆς ἀποκατασταθείσης ἐταιρείας, 183.

Νέος ἐταῖρος. Δὲν ρυθμίζεται παρ' ἡμῖν ἡ ἔκτασις τῆς εὐθύνης τοῦ νέου ἐταίρου. Οὗτος θὰ συμπτωχεύσῃ, ὅταν ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν τῆς ἐταιρείας ἀνάγεται εἰς χρόνον προγενέστερον τῆς εἰσόδου του, 117.

Νομοθετικὴ ρύθμισις. Τῆς ὁμορρυθμοῦ ἐταιρείας, 27. Τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, 27 ἐπ.

Ὄφειλέται εἰς ὀλόκληρον. Ὡς τοιοῦτοι θεωροῦνται οἱ ὁμορρυθμοὶ ἐταῖροι, 173—4. Οἱ ἐταιρικοὶ πιστωταὶ συντρέχουν εἰς τὰς πτωχευτικὰς περιουσίας των δι' ὀλόκληρον τὸ ποσόν, 174.

Παρακοινωνός. Οὗτος δὲν συμπτωχεύει, 111.

Παῦσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως. Ἀποτελέσματα τῆς παύσεως τῶν ἐργασιῶν, 141. Ἡ παῦσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως ἐταίρου τινὸς δὲν ἐπιφέρει καὶ τὴν παῦσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν ἄλλων πτωχεύσεων, 142. Πότε ἡ παῦσις τῶν ἐργασιῶν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας

συνεπιφέρει και την παῦσιν τῶν ἐργασιῶν τῶν πτωχεύσεων τῶν ἐταίρων, 142.

Παῦσις τῶν πληρωμῶν. 76 ἐπ. Ἐννοια, 77, ἐπ. Πότε δὲν εἶναι ἀναγκαῖον τὸ στοιχεῖον τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν διὰ τὴν κήρυξιν τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, 77 ἐπ. Ἡ ἔννοια τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῆς λυθείσης καὶ ὑπὸ ἐκκαθάρισιν ἐταιρείας, 78. Ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων, 79. Ἡ παῦσις τῶν πληρωμῶν κατὰ τὸ ἀλλοδαπὸν δίκαιον, 81.

Περατώσις τῆς πτωχεύσεως. Διάφοροι τρόποι περατώσεως τῆς πτωχεύσεως, 163. Συμβιβασμὸς ἐταιρείας καὶ ἐταίρων, 163—5. Συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας καὶ ἔνωσις τῶν δανειστῶν τῶν ἐταίρων, 165 ἐπ. Ἐνῶσις τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας καὶ συμβιβασμὸς τῶν ἐταίρων, 167 ἐπ. Ἐνῶσις ὄλων τῶν πιστωτῶν, 169.

Περιουσία πτωχευτικά. Τί περιλαμβάνεται εἰς τὴν πτωχευτικὴν περιουσίαν τῆς ἐταιρείας 136—138. Ἡ πτωχευτικὴ περιουσία τῶν ἐταίρων, 138—9.

Πιστωταί. Οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τῶν ἐταίρων δὲν δεσμεύονται ἐκ τῶν ὄρων τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας, 166. Πότε οἱ ἀτομικοὶ πιστωταὶ τῶν ἐταίρων δύνανται νὰ ἐπιληφθοῦν τῆς ἐταιρικῆς περιουσίας, 171—172.

Προνομιοῦχοι δανεισταί. Τὸ γενικὸν προνόμιον τῶν δανειστῶν τῆς ἐταιρείας δὲν θὰ ἰσχύσῃ καὶ κατὰ τὴν συνδρομὴν τῶν πιστωτῶν τούτων εἰς τὰς πτωχεύσεις τῶν ἐταίρων, 134. Ἴδιος πίναξ μετὰ τὴν ἔνωσιν, 172.

Προπεμπτήριον. 119, σημ. 1.

Προσωπικαὶ ἐταιρεῖαι. 18.

Προσωπικότης νομική. Ἐξακολουθεῖ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐκκαθαρίσεως, συνέπειαι, 21. Ἀναγνώρισις τῆς νομικῆς προσωπικότητος, 47. Προϋποθέσεις κτήσεως ταύτης, 47—49. Συνέπειαι ἐκ τῆς ἀναγνώρισεως τῆς νομικῆς προσωπικότητος, 49—50.

Πτωχευτικὸς συμβιβασμὸς. Νομιμότης, 147. Προϋποθέσεις, 148. Σύνθεσις τῆς συμβιβαστικῆς συνελεύσεως τῶν πιστωτῶν τῆς ἐταιρείας, 148, 152. Πότε κώλυμα ἐκ τῆς καταδίκης τοῦ ἐταίρου ἐπὶ δολία χρεωκοπία, 148—149. Ἡ κατάρτισις καὶ ὑποβολὴ τῶν συμβιβαστικῶν προτάσεων δέον νὰ ἀποφασισθῇ τῇ συναινέσει ὄλων τῶν ὁμορρυθμῶν ἐταίρων, 150—151, 170—171. Συμβιβαστικὴ συνέλευσις διὰ τὸν συμβιβασμὸν τῶν ἐταίρων, 152. Συμβιβασμὸς λυθείσης, ἀνωμάλου καὶ ἀκύρου ἐταιρείας, 155. Δυνατὸς ὁ συμβιβασμὸς τῆς λυθείσης καὶ ἀνωμάλου ἐταιρείας, 155—6. Ἀποτελέσματα τοῦ πτωχευτικοῦ συμβιβασμοῦ, 156—7, 162—3. Ὁ συμβιβασμὸς τῆς ἐταιρείας δὲν ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους, 157 ἐπ. Τρόπος διεξαγωγῆς τῆς ψηφοφορίας, 161. Ἐπὶ παραχωρήσει συμβιβασμὸς, 169 ἐπ. Οὗτος ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τοὺς ἐταίρους, 170.

Συγγενεῖς τῶν ἐταίρων. Δὲν δύνανται νὰ διορισθοῦν σύνδικοι τῆς πτωχεύσεως τῆς ἐταιρείας, 131. Πότε κώλυμα λόγῳ συγγενείας κατὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ τῆς ἐταιρείας καὶ τῶν ἐταίρων, 152—3.

Σύζυγοι. Ἐταιρεία μεταξὺ συζύγων, 66—67.

Συμβιβασμὸς. Βλ. λ. Πτωχευτικὸς Συμβιβασμὸς.

Συμπτώχευσις τῶν ἐταίρων. Ἀρμοδιότης διὰ τὴν τοιαύτην συμπτώχευσιν, 86. Ἐταῖρος πτωχεύσας προηγουμένως ὡς ἔμπορος, 87, 111.

Μετὰ τῆς ἑταιρείας συμπτωχεύουσι καὶ οἱ ἠμάρτυροι ἑταῖροι, 108. Δὲν εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως ἡ κηρύττουσα τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας ἀπόφασις ἀπαγγεῖλη ρητῶς καὶ τὴν πτώχευσιν τῶν ἑταίρων, 108—111. Συμπτωχεύουσιν ἑταιρείας, ἧτις εἶναι μέλος τῆς πτωχευσάσης ἠμάρτυρου ἑταιρείας, 112—113. Θὰ συμπτωχεύσουν καὶ οἱ ἑταῖροι τῆς μετασχηματισθείσης ἑταιρείας, 113. Ἡ πτώχευσις τῶν ἑταίρων δὲν ἐπάγεται τὴν πτώχευσιν τῆς ἑταιρείας, 119.

Σύνδικος. Νομικὸς χαρακτηρ τοῦ λειτουργήματος, 129. Δυνατὸν νὰ διορισθῶν πλείονες σύνδικοι, 130. Διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ συνδίκου δὲν ἀπαιτεῖται ἡ γνώμη τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν τῶν ἑταίρων, 130. Ἡ ἀμοιβὴ τοῦ συνδίκου, 130, σημ. 9. Δὲν δύναται νὰ διορισθῆ σύνδικος ὁ συγγενὴς τοῦ ἑταίρου, 131. Ἐξουσίαι, 131.

Συνέλευσις τῶν πιστωτῶν. Ἡ ὁμὰς τῶν πιστωτῶν τῆς πτωχευσάσης ἑταιρείας ἀποτελεῖται ἀπὸ τοὺς δανειστὰς τῆς ἑταιρείας, 131. Ἡ ὁμὰς τῶν πιστωτῶν τῶν ἑταίρων ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν δανειστῶν τῆς ἑταιρείας καὶ ἐκ τῶν ἀτομικῶν πιστωτῶν τῶν ἑταίρων, 132—133. Τὸ αὐτὸ ἐφαρμόζεται καὶ εἰς τὰς ἀνωμάλους ἑταιρείας, 133. Συγκρότησις, 134. Συμβιβαστικὴ συνέλευσις, συγκρότησις, 152. Τῆς πτωχεύσεως τῶν ἑταίρων, 160—161. Κατὰ τίνα τρόπον ἀποφασίζεται ἡ ἐξακολούθησις τῆς ἑταιρικῆς ἐπιχειρήσεως ἢ τῶν ἐργασιῶν τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν ἑταίρων.

Συνυποχρέωσις πτωχευτικῆ. Βλ. λ. ὀφειλέται εἰς ὀλόκληρον.

Σφράγις. Ἐπιθέσις σφραγίδων, 88. Οὐχὶ εἰς τὸ κατὰ τὴν ἄλλαν ἑταιρείαν τῆς ὁποίας ὁ συμπτωχεύσας ἑταῖρος ἀποτελεῖ μέλος, 88. Σφραγίδες ἐπιτίθενται καὶ εἰς τὴν ἰδιαιτέραν κατοικίαν ἐκάστου τῶν ὑπευθύνων ἑταίρων, 139.

Τόκοι. Παύουν οἱ τόκοι ὡς πρὸς τοὺς ἑταιρικοὺς πιστωτὰς καὶ τοὺς ἀτομικοὺς δανειστὰς τῶν ἑταίρων, καὶ ὡς πρὸς τὴν ἑταιρείαν διὰ τοὺς τόκους τῶν μῆπω καταβληθειῶν εἰσφορῶν, 123.

Ἐπιθέσις. Δὲν κηρύσσεται εἰς πτώχευσιν ἡ ἑταιρεία ἐν τῇ ἔδρᾳ τοῦ ὑποκαταστήματος, διὰ τὰ ἑπ' αὐτοῦ δημιουργηθέντα χρεῖα, 85.

Ἐπιθέσις τῆς πτωχευτικῆς διαδικασίας. Εἶναι ἡ ἑταιρεία καὶ οἱ ἑταῖροι ταύτης. Δικαιώματα καὶ ὑποχρεώσεις, 126—127.

Ἐπιθέσις περιόδου. Μεταβολὴ τῆς ἔδρας κατὰ τὴν ὑποπτον περίοδον, 85. Πράξεις ἑταιρείας ἐνεργηθεῖσαι κατὰ τὴν ὑποπτον περίοδον, 103.

Χρεὶα τῆς ἑταιρείας. Ἐκκαθαρισμένα, ἀπαιτητά, ἑμπροκία, 79. Βλ. καὶ λ. Παῦσις τῶν πληρωμῶν. Ὁ ἑταῖρος δὲν δύναται νὰ κηρυχθῆ εἰς πτώχευσιν λόγῳ τῆς παύσεως τῶν πληρωμῶν τῶν ἑταιρικῶν χρεῶν, 120.

Χρεωκοπία. Ἐπὶ ἀπλῇ χρεωκοπίᾳ θὰ τιμωρηθῶν οἱ διαχειρισταὶ τῆς ἠμάρτυρου ἑταιρείας, μόνον ὅταν εἶναι ἠμάρτυροι ἑταῖροι, 93—94. Πότε ἡ καταδίκη τοῦ ἑταίρου ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ δὲν καλύπτει τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἑταιρείας, 148—149. Ἡ καταδίκη ὅμως τοῦ διαχειριστοῦ ἑταίρου διὰ πράξεις ἀναγομένας εἰς τὴν ἑταιρικὴν διαχείρισιν καλύπτει τὸν συμβιβασμὸν τῆς ἑταιρείας, 149. Ἡ καταδίκη τοῦ ἑταίρου ἐπὶ δολίᾳ χρεωκοπίᾳ ἐμποδίζει καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἑταιρείας, 181—2, 188.

Ἐπιθέσις διὰ τὴν κατάρτισιν τοῦ συμβιβασμοῦ. Ἐν κοινῇ συνεδριάσει τῶν ἑταιρικῶν καὶ τῶν ἀτομικῶν δανειστῶν, 161.

